

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI
SANAT TARİHİ BİLİM DALI

KAYSERİ SELÇUKLU UYGARLIĞI MÜZESİ'NDEKİ KERAMİK
KANDİLLER

Hazırlayan
TUĞBA BAĞBAŞI

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Ashı SAĞIROĞLU ARSLAN

Yüksek Lisans Tezi

HAZİRAN 2018
KAYSERİ

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI
SANAT TARİHİ BİLİM DALI

KAYSERİ SELÇUKLU UYGARLIĞI MÜZESİ'NDEKİ KERAMİK
KANDİLLER

Hazırlayan
TUĞBA BAĞBAŞI

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Ashı SAĞIROĞLU ARSLAN

Yüksek Lisans Tezi

HAZİRAN 2018
KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Adı- Soyadı: Tuğba BAĞBAŞI

İmza:

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

“Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi’ndeki Seramik Kandiller (Selçuklu Dönemi)”
adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma
Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Tuğba BAĞBAŞI

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Aslı SAĞIROĞLU ARSLAN

Sanat Tarihi ABD Başkanı

Prof. Dr. Nilay KARAKAYA

KABUL ONAY SAYFASI

Dr. Ashi SAĞIROĞLU ARIŞLAN danışmanlığında Zeynep BAĞRAZİ tarafından hazırlanan
"Kayıyer felaketi yaşayan Mardin'deki Keremik Kevitler"
adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü
Doç. Dr. Ferit TÜRKMEN Anabilim Dalında **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

22.06.2018
(Tez Savunma Sınav Tarihi Yazılacak)

JÜRİ:

Danışman : Dr. Ashi SAĞIROĞLU ARIŞLAN

Üye : Prof. Dr. Ferit TÜRKMEN

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ayşe BUDAK

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 22/06/18 tarih ve 25 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

22.06.18
Prof. Dr. Celaleddin ÇELİK
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

İnsanlığın var olduğu günden bu yana aydınlanma ihtiyacı vazgeçilmez bir unsur olmuştur. Ateşin bulunmasıyla birlikte dönemin modası ve teknolojisi göz önüne alınarak aydınlanma araçları üretilmiştir. İlk olarak insanlar meşale daha sonraları ise, sırasıyla mum, şamdan ve tez konusunu oluşturan kandili üretip kullanmışlardır. Kandiller, dönemin alışkanlıkları, sosyal hayatı ve sanatı hakkında bilgi veren önemli taşınabilir kültür varlıklarıdır.

Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'ndeki Keramik Kandiller'in tez konusu olarak seçilmesinin sebebi gerek teşhirdeki, gerekse depoda yer alan eserlerin müzeye satın alma yoluyla kazandırılmaları, eserlerin daha önce hiç çalışılmamış olmasından dolayı bu eserlerin bir kataloğunun çıkarılmasıyla sonraki yıllarda yapılacak olan çalışmalara katkıda bulunulması hedeflenmiştir. Bu tez konusunu belirlememde bana önder olan ve konuyu seçmemde yardımcı olan, tez çalışmasının her aşamasında, gerek müze çalışmaları sırasında gerek tez yazımında benden bilgilerini ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, her daim olumlu eleştirileri ile motivasyonumun yükselmesini sağlayan, saygı değer tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Aslı SAĞIROĞLU ARSLAN'a müteşekkirim. Bizans Dönemine ait eserlerin bezemelerini yorumlanmasına yardım eden Sanat Tarihi Bölüm Başkanımız sayın Prof. Dr. Nilay ÇORAĞAN hocama teşekkürlerimi sunuyorum. Bilimsel araştırma ve kaynak tarama çalışmalarımda bana kütüphanesini açan saygı değer bölüm hocalarım Prof. Dr. Kerim TÜRKMEN, Doç. Dr. Celil ARSLAN'a ve Doç. Dr. Sultan Murat TOPÇU'ya, Dr. Öğr. Üyesi Remzi Aydın'a ve Arş. Gör. Zeynep AYTEKİN'e teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca tez çalışmam boyunca yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen hocalarım Araş. Gör. Fadime ÖZLER, Arş. Gör. Derya GÜNERİ, Arş. Gör. Esra GUNDOĞAN BALDIK VE Arş. Gör. İsrail MUTLU'ya teşekkür ediyorum. Tez konusu olan seramik kandillerin çalışılması için teşhirin ve deponun açılmasına izin veren Fehmi GÜNDÜZ'e teşekkürlerimi sunuyorum. Çalışma esnasında sıkıntılara kulak veren ve yardımcı olan müzede görev yapan Sanat Tarihcisi Semih KARAASLAN'a ve adını sayamadığım diğer müze görevlilerine teşekkür ediyorum. Müzedeki çalışmalarına yardım eden, beni her zaman destekleyen ve yanımda olan Sanat Tarihcisi arkadaşlarım Ozan HETTO ve Seda GÜRPINAR'a çok teşekkür ediyorum. Çizimler esnasında çizim taramalarına katkılarından dolayı Sanat Tarihcisi arkadaşım Onur AMAÇ'a da ayrıca teşekkür ediyorum. Ayrıca bütün eğitim hayatım boyunca yol gösteren, benden

desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, müze çalışmaları sırasında kısa ziyaretlerde bulunan, tez çalışmam boyunca büyük sabır gösteren canım annem Dne BAĞBAŞI'ya ve küçük kalbiyle beni motive etmeye çalışan kardeşim Mehmet mr BAĞBAŞI'ya sonsuz teşekkür ediyorum.

Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'ndeki Seramik Kandiller

ÖZET

Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde yer alan 81 adet keramik kandil konu olarak seçilmiştir. Sözü edilen 81 adet kandilin form ve teknik açısından incelenmesi tezin konusunu oluşturmaktadır.

Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde bulunan bu kandil grubu hakkında daha önce bilimsel bir araştırma yapılmamıştır. Bu yüksek lisans tezi alanında yapılmış ilk bilimsel araştırmadır.

Çalışmanın amacı; eserlerin daha önce çalışılmamış olması nedeniyle buluntu yeri tarihi ve özellikleri hakkında herhangi bir bilginin olmaması; bu malzemelerin bir kataloğunun çıkarılmasıyla, daha sonraki yıllarda yapılacak olan çalışmalara katkı sağlayacaktır.

Çalışmada öncelikle Erken Bizans Dönemine ait kandillerin form, teknik, malzeme, kompozisyon ve bezeme açısından ele alınmış, Selçuklu Dönemi Kandilleri ise bezemesiz oldukları için form, teknik ve kompozisyon açısından ele alınmıştır.

Tezin giriş kısmında konunun amacı, önemi ve sınırları, araştırma yöntemi, konuyla ilgili kaynaklar ve yapılan çalışmalardan bahsedilmiştir. Ayrıca Kayseri Şehri'nin kısa bir tarihçesi yer almaktadır. Tezin ikinci bölümünde Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde, eserlerin bir kısmının sergilendiği bir kısmının da depoda yer aldığı kısa bir tarihine değinilmiştir. Tezin üçüncü bölümünde keramik sanat hakkında bilgi verilmiş olup Anadolu Selçuklular Devrinde keramik sanatı gelişiminden bahsedilmiştir. Tezin dördüncü bölümü eserlerin ayrıntılı açıklandığı katalog kısmına ayrılmış olup, 81 adet kandil detaylıca incelenmiştir. Tezin beşinci bölümünü değerlendirme kısmı oluşturmaktadır. Ayrıca sonuç bölümü çizimler listesi, fotoğraflar listesi ve ekler bölümü yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Keramik, kandil, Selçuklu Dönemi, Kayseri, Selçuklu Müzesi

CERAMIC CANDLES IN KAYSERİ SELJUK CIVILIZATION MUSEUM

ABSTRACT

Located in Kayseri Seljuk Civilization Museum, a total of 81 ceramic candles are the topic of our study. The examination of the 81 ceramic candles in terms of form and technique makes the topic of the thesis.

As far as we have known, no previous scientific research has been done on this candle group lying in Kayseri Seljuk Civilization Museum. This is the first master's thesis written in this field.

In this study, we aimed to contribute to other studies to be made in the future by cataloguing these candles because there exists no information about where, when and how they were unearthed due to the fact that these artifacts have not previously been examined.

In the study, primarily, the Early Byzantine Period candles were studied in terms of form, technique, material, composition and adornment, while the Seljuk Period candles were examined only in terms of form, technique, material and composition owing to not having any adornment.

In the introductory part of the thesis, we have mentioned about the aim of the subject, the importance and limits of the subject, the method of the research, the sources related to the subject and the studies done. The second section of the thesis consists of a short geography and history of the city of Kayseri and also a short history of Kayseri Seljuk Civilizations Museum in which some of the the artifacts were exhibited and some others were in the warehouse.

In the third part of the thesis, ceramic art and its development in Anatolian Seljuk Period were mentioned.

The fourth part of the thesis is devoted to the catalog section of the works and a total of 81 candles are examined in this section in detail. The fifth section of the thesis constitutes the evaluation part. The lists of drawings and photos and the section of attachments take place in the final section.

Key Words: Ceramic, Candle, Seljuk Period, Kayseri, Seljuk Museum

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR.....	viii
FOTOĞRAF VE ÇİZİM LİSTESİ.....	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Konunun Tanımı, Sınırları, Önemi ve Amacı	1
1.2. Araştırma Metodu.....	2
1.3. Konuyla İlgili Kaynaklar	3
1.4. Kayseri Şehri'nin Tarihi	5
2.Selçuklu Uygarlığı Müzesi Hakkında	9
3. Keramik Sanatına Genel Bir Bakış	16
3.1. Keramik Sanatının Menşei ve Tarihçesi	16
3.2. Keramik Ürün Çeşitleri.....	20
3.2.1.Kandil	21
3.2.1.1. Kandilin Kökeni ve Gelişimi.....	25
3.2.1.2. Kandilin Günlük Kullanımı.....	30
3.2..1.3. Kandilin Sembolik Anlamı.....	33
3.2.1.4. Kandilin Bölümleri	35
3.2.1.5. Kandil Yapımında Kullanılan Malzemeler	39
3.2.1.6. Kandilin Yapım Teknikleri	40
4. KATALOG	50
5. DEĞERLENDİRME.....	132
5.1. Tipoloji.....	132
5.1.1 Açık Kandiller	132
5.1.1.1.Kaidesiz, Yonca Ağızlı Açık Kandiller	132
5.1.1.2.Tablalı, Silindirik Kaideli, Yonca Ağızlı Açık Kandiller	132
5.1.2. Yarı Kapalı Kandiller	133

5.1.3. Kapalı Kandiller.....	133
5.1.3.1 Dairesel Gövdeli, Sivri Burunlu Kandiller	133
5.1.3.2. Küresel Gövdeli, Kaideli, Kulpu Gövdeden Ağza Birleşenler ve Kulpu Tutamak Biçimli Kandiller	134
5.1.3.3. Küresel Gövdeli, Tablalı, Silindirik Kaideli ve Tutamak Kulplu	134
5.1.3.4. Küresel Gövdeli, Birden Fazla Burunlu Kandiller	135
5.1.3.5. Vazo Biçimli, Sivri Burunlu, Tutamak Kulplu Kandiller	135
5.1.3.5.1.Vazo Biçimli, Kaidesiz, Kulpu Yukarı Doğru Kavislenen Kandiller.....	135
5.1.3.5.2. Vazo Biçimli, Kısa Silindirik Kaideli Kandiller	135
5.1.3.6 Basık Küresel Gövdeli, Uzun Burunlu Kandiller.....	136
5.1.3.6.1. Konik Biçimli, Uzun Boyunlu Kandiller	136
5.1.3.6.2. Çarık biçimli Kandiller	136
3.2.8.3.7. Münferid tip (3.2.8.3.7. Bezemeli Kandiller)	136
5.2. Malzeme ve Teknik	137
5.2.1. Hamur	137
5.2.2. Sır ve Boyama.....	137
5.3. Süsleme	138
5.3.1. Haç	139
5.3.2. Spirial	139
5.3.3. Ayak izi	139
5.3.4. Palmet	140
5.3.5. Zikzak	140
5.3.6. Kabartı	140
5.3.6. Yiv	141
Değerlendirme Tabloları	142
6. SONUÇ	153
KAYNAKÇA	156
EKLER.....	165

KISALTMALAR

age: Adı Geçen Eser

agm: Adı Geçen Makale

agt: Adı Geçen Tez

A.B.D.: Ana Bilim Dalı

B.D.: Bilim Dalı

cm.: santimetre

C: Cilt

Çev: Çeviren

Hızr: hazırlayan

Kat.: Katalog

Km: kilometre

m.: metre

s.: sayfa

S: Sayı

S.B.E.: Sosyal Bilimler Enstitüsü

vb.: Ve Benzeri

yy: yüzyıl

FOTOĞRAF VE ÇİZİM LİSTESİ

Foto:1 Yandan Görünüş	50
Foto:2 Üstten Görünüş	50
Foto:3 Alttan Görünüş	50
Foto:4 Yandan Görünüş	52
Foto:5 Üstten Görünüş	52
Foto: 6 Alttan Görünüş	52
Foto:7 Yandan Görünüş	54
Foto:8 Üstten Görünüş	54
Foto:9 Yandan Görünüş	56
Foto:10 Üstten Görünüş	56
Foto:11 Yandan Görünüş	58
Foto:12 Üstten Görünüş	58
Foto:13 Yandan Görünüş	60
Foto:14 Üstten Görünüş	60
Foto: 15 Yandan Görünüş	62
Kat No: 16 Üstten Görünüş	62
Foto: 17 Yandan görünüş	64
Foto:18 Üstten Görünüş	64
Foto:19 Yandan görünüş	66
Foto: 20 Üstten Görünüş	66
Foto:21 Yandan Görünüş	68
Foto:22 Üstten Görünüş	68
Foto: 23 Yandan Görünüş	70
Foto: 24 Üstten Görünüş	70
Foto:25 Yandan Görünüş	72
Foto:26 Üstten Görünüş	72
Foto:27 Yandan Görünüş	74

Foto:28 Üstten Görünüş	74
Foto: 29 Yandan Görünüş	76
Foto:30 Üstten Görünüş	76
Foto:31 Yandan Görünüş	78
Foto:32 Üstten Görünüş	78
Foto:33 Yandan Görünüş	80
Foto:34 Üstten Görünüş	80
Foto:35 Yandan Görünüş	82
Foto:36 Üstten Görünüş	82
Foto:37 Yandan Görünüş	84
Foto:38 Üstten Görünüş	84
Foto:39 Yandan Görünüş	86
Foto:40 Üstten Görünüş	86
Foto:41 Yandan Görünüş	88
Foto:42 Üstten Görünüş	88
Foto:43 Yandan Görünüş	90
Foto:44 Üstten Görünüş	90
Foto: 45 Yandan Görünüş	92
Foto:46 Üstten Görünüş	92
Foto:47 Yandan Görünüş	94
Foto:48 Üstten Görünüş	94
Foto:49 Yandan Görünüş	96
Foto:50 Üstten Görünüş	96
Foto:51 Yandan Görünüş	98
Foto:52 Üstten Görünüş	98
Foto:53 Yandan Görünüş	100
Foto:54 Üstten Görünüş	100
Foto: 55 Yandan Görünüş	102
Foto:56 Üstten Görünüş	102
Foto:57 Yandan Görünüş	104

Foto:58 Üstten Görünüş	104
Foto:59 Yandan Görünüş	106
Foto:60 Üstten Görünüş	106
Foto:61 Yandan Görünüş	108
Foto:62 Üstten Görünüş	108
Foto:63 Yandan Görünüş	110
Foto:64 Üstten Görünüş	110
Foto:65 Yandan Görünüş	112
Foto:66 Üstten Görünüş	112
Foto:67 Yandan Görünüş	114
Foto:68 Üstten Görünüş	114
Foto:69 Yandan Görünüş	116
Foto:70 Üstten Görünüş	116
Foto:71 Yandan Görünüş	118
Foto:72 Üstten Görünüş	118
Foto:73 Yandan Görünüş	120
Foto:74 Üstten Görünüş	120
Foto:75 Yandan Görünüş	122
Foto:76 Üstten Görünüş	122
Foto:77 Yandan Görünüş	124
Foto:78 Üstten Görünüş	124
Foto:79 Yandan Görünüş	126
Foto:80 Üstten Görünüş	126
Foto:81 Yandan Görünüş	128
Foto:82 Üstten Görünüş	128
Foto:83 Yandan Görünüş	130
Foto:84 Üstten Görünüş	130
Foto: 85 Yandan Görünüş	132
Foto:86 Üstten Görünüş	132
Foto:87 Yandan Görünüş	134

Foto:88 Üstten Görünüş	134
Foto:89 Yandan Görünüş	136
Foto:90 Üstten Görünüş	136
Foto: 91 Yandan Görünüş	138
Foto:92 Üstten Görünüş	138
Foto:93 Yandan Görünüş	140
Foto:94 Üstten Görünüş	140
Foto:95 Yandan Görünüş	142
Foto:96 Üstten Görünüş	142
Foto:97 Yandan Görünüş	144
Foto:98 Üstten Görünüş	144
Foto: 99 Yandan Görünüş	146
Foto: 100 Üstten Görünüş	146
Foto:101 Yandan Görünüş	148
Foto:102 Üstten Görünüş	148
Foto:103 Yandan Görünüş	150
Foto:104 Üstten Görünüş	150
Foto:105 Yandan Görünüş	152
Foto:106 Üstten Görünüş	152
Foto:107 Yandan Görünüş	154
Foto:108 Üstten Görünüş	154
Foto:109 Yandan Görünüş	156
Foto:110 Üstten Görünüş	156
Foto:111 Yandan Görünüş	158
Foto:112 Üstten Görünüş	158
Foto:113 Yandan Görünüş	160
Foto:114 Üstten Görünüş	160
Foto:115 Yandan Görünüş	162
Foto:116 Üstten Görünüş	162
Foto:117 Yandan Görünüş	164

Foto:118 Üstten Görünüş	164
Foto:119 Yandan Görünüş	166
Foto:120 Üstten Görünüş	166
Foto: 121 Yandan Görünüş	168
Foto: 122 Üstten Görünüş	168
Foto: 123 Yandan Görünüş	170
Foto:124 Üstten Görünüş	170
Foto: 125 Yandan Görünüş	172
Foto:126 Üstten Görünüş	172
Foto:127 Yandan Görünüş	174
Foto:128 Üstten Görünüş	174
Foto:129 Yandan Görünüş	176
Foto: 130 Üstten Görünüş	176
Foto:131 Yandan Görünüş	178
Foto:132 Üstten Görünüş	178
Foto: 133 Yandan Görünüş	180
Foto:134 Üstten Görünüş	180
Foto:135 Yandan Görünüş	182
Foto:136 Üstten Görünüş	182
Foto:137 Yandan Görünüş	184
Foto:138 Üstten Görünüş	184
Foto:139 Yandan Görünüş	186
Foto:140 Üstten Görünüş	186
Foto:141 Yandan Görünüş	188
Foto:142 Üstten Görünüş	188
Foto:143 Yandan Görünüş	190
Foto:144 Üstten Görünüş	190
Foto:145 Yandan Görünüş	192
Foto:146 Üstten Görünüş	192
Foto:147 Yandan Görünüş	194

Foto:148 Üstten Görünüş	194
Foto:149 Yandan Görünüş	196
Foto:150 Üstten Görünüş	196
Foto:151 Yandan Görünüş	198
Foto:152 Üstten Görünüş	198
Foto:153 Yandan Görünüş	200
Foto:154 Üstten Görünüş	200
Foto:155 Yandan Görünüş	202
Foto:156 Üstten Görünüş	202
Foto:157 Yandan Görünüş	204
Foto:158 Üstten Görünüş	204
Foto: 159 Yandan Görünüş	206
Foto:160 Üstten Görünüş	206
Foto:161 Yandan Görünüş	208
Foto:162 Üstten Görünüş	208
Foto:163 Yandan Görünüş	210
Foto:164 Üstten görünüş	210
Çizim No: 1 Yandan Görünüş	50
Çizim No: 2 Cidar Görünüşü.....	50
Çizim No: 3 Üstten Görünüş	50
Çizim No: 4 Alttan Görünüş	50
Çizim No: 5 Yandan Görünüş	52
Çizim No: 6 Cidar Görünüşü.....	52
Çizim No: 7 Üst Görünüş.....	52
Çizim No: 8 Alttan Görünüş	52
Çizim No: 9 Yandan Görünüş	54
Çizim No: 10 Cidar Görünüşü.....	54
Çizim No:11 Üstten Görünüş	54
Çizim No: 12 Yandan Görünüş	56
Çizim No: 13 Cidar Görünüşü.....	56

Çizim No: 14 Üstten Görünüş	56
Çizim No: 15 Yandan Görünüş	58
Çizim No: 16 Cidar Görünüşü.....	58
Çizim No: 17 Üstten Görünüş	58
Çizim No: 18 Yandan Görünüş	60
Çizim No: 19 Cidar Görünüşü.....	60
Çizim No: 20 Üstten Görünüş	60
Çizim No: 21 Yandan Görünüş	62
Çizim No: 22 Cidar Görünüşü.....	62
Çizim No: 23 Üstten Görünüş	62
Çizim No: 24 Yandan Görünüş	64
Çizim No: 25 Cidar Görünüşü.....	64
Çizim No: 26 Üstten Görünüş	64
Çizim No: 27 Yandan Görünüş	66
Çizim No: 28 Cidar Görünüşü.....	66
Çizim No: 29 Üstten Görünüş	66
Çizim No:30 Yandan Görünüş	68
Çizim No: 31 Cidar Görünüşü.....	68
Çizim No: 32 Üstten Görünüş	68
Çizim No: 33 Yandan Görünüş	70
Çizim No: 34 Cidar Görünüşü.....	70
Çizim No: 35 Üstten Görünüş	70
Çizim No: 36 Yandan Görünüş	72
Çizim No: 37 Cidar Görünüşü.....	72
Çizim No: 38 Üstten Görünüş	72
Çizim No: 39 Yandan Görünüş	74
Çizim No: 40 Cidar Görünüşü.....	74
Çizim No: 41 Üstten Görünüş	74
Çizim No: 42 Yandan Görünüş	76
Çizim No: 43 Cidar Görünüşü.....	76

Çizim No: 44 Üstten Görünüş	76
Çizim No: 45 Yandan Görünüş	78
Çizim No: 46 Cidar Görünüşü.....	78
Çizim No: 47 Üstten Görünüş	78
Çizim No: 48 Yandan Görünüş	80
Çizim No: 49 Cidar Görünüşü.....	80
Çizim No: 50 Üstten Görünüş	80
Çizim No: 51 Yandan Görünüş	82
Çizim No: 52 Cidar Görünüşü.....	82
Çizim No: 53 Üstten Görünüş	82
Çizim No: 54 Yandan Görünüş	84
Çizim No: 55 Cidar Görünüşü.....	84
Çizim No: 56 Üstten Görünüş	84
Çizim No: 57 Yandan Görünüş	86
Çizim No: 58 Cidar Görünüşü.....	86
Çizim No: 59 Üstten Görünüş	86
Çizim No: 60 Yandan Görünüş	88
Çizim No: 61 Cidar Görünüşü.....	88
Çizim No: 62 Üstten Görünüş	88
Çizim No: 63 Yandan Görünüş	90
Çizim No: 64 Cidar Çizimi	90
Çizim No: 65 Üstten Görünüş	90
Çizim No: 66 Yandan Görünüş	92
Çizim No: 67 Cidar Çizimi	92
Çizim No: 68 Üstten Görünüş	92
Çizim No: 69 Yandan Görünüş	94
Çizim No: 70 Cidar Görünüşü.....	94
Çizim No: 71 Üstten Görünüş	94
Çizim No: 72 Yandan Görünüş	96
Çizim No: 73 Cidar Görünüş.....	96

Çizim No: 74 Üstten Görünüş	96
Çizim No: 75 Yandan Görünüş	98
Çizim No: 76 Cidar Görünüşü.....	98
Çizim No: 77 Üstten Görünüş	98
Çizim No: 78 Yandan Görünüş	100
Çizim No: 79 Cidar Görünüşü.....	100
Çizim No: 80 Üstten Görünüş	100
Çizim No: 81 Yandan Görünüş	102
Çizim No: 82 Cidar Görünüşü.....	102
Çizim No: 83 Üstten Görünüş	102
Çizim No: 84 Yandan Görünüş	104
Çizim No: 85 Cidar Görünüşü.....	104
Çizim No: 86 Üstten Görünüşü	104
Çizim No: 87 Yandan Görünüş	106
Çizim No: 88 Cidar Görünüşü.....	106
Çizim No: 89 Üstten Görünüş	106
Çizim No: 90 Yandan Görünüş	108
Çizim No: 91 Cidar Görünüşü.....	108
Çizim No: 92 Üstten Görünüş	108
Çizim No: 93 Yandan Görünüş	110
Çizim No: 94 Cidar Görünüşü.....	110
Çizim No: 95 Üstten Görünüş	110
Çizim No: 96 Yandan Görünüş	112
Çizim No: 97 Cidar Görünüşü.....	112
Çizim No: 98 Üstten Görünüş	112
Çizim No: 99 Yandan Görünüş	114
Çizim No: 100 Cidar Görünüşü.....	114
Çizim No: 101 Üstten Görünüş	114
Çizim No: 102 Yandan Görünüş	116
Çizim No: 103 Cidar Görünüşü.....	116

Çizim No: 104 Üstten Görünüş	116
Çizim No: 105 Yandan Görünüş	118
Çizim No: 106 Cidar Görünüşü.....	118
Çizim No: 107 Üstten Görünüş	118
Çizim No: 108 Yandan Görünüş	120
Çizim No: 109 Cidar Görünüşü.....	120
Çizim No: 110 Üstten Görünüş	120
Çizim No: 111 Yandan Görünüş	122
Çizim No: 112 Cidar Görünüşü.....	122
Çizim No: 113 Üstten Görünüş	122
Çizim No: 114 Yandan Görünüş	124
Çizim No: 115 Cidar Görünüşü.....	124
Çizim no: 116 Üstten Görünüş.....	124
Çizim No: 117 Yandan Görünüş	126
Çizim No: 118 Cidar Görünüşü.....	126
Çizim No: 119 Üstten Görünüş	126
Çizim No: 120 Yandan Görünüş	128
Çizim No: 121 Cidar Görünüşü.....	128
Çizim No: 122 Üstten Görünüş	128
Çizim No: 123 Yandan Görünüş	130
Çizim No: 124 Cidar Görünüşü.....	130
Çizim No: 125 Üstten Görünüş	130
Çizim No: 126 Yandan Görünüş	132
Çizim No: 127 Cidar Görünüşü.....	132
Çizim No: 128 Üstten Görünüş	132
Çizim No: 129 Yandan Görünüş	134
Çizim No: 130 Cidar Görünüşü.....	134
Çizim No: 131 Üstten Görünüş	134
Çizim No: 132 Yandan Görünüş	136
Çizim No: 133 Cidar Görünüşü.....	136

Çizim No: 134 Üstten Görünüş	136
Çizim No: 135 Yandan Görünüş	138
Çizim No: 136 Cidar Görünüşü.....	138
Çizim No: 137 Üstten Görünüş	138
Çizim No: 138 Yandan Görünüş	140
Çizim No: 139 Cidar Görünüşü.....	140
Çizim No: 140 Üstten Görünüş	140
Çizim No: 141 Yandan Görünüş	142
Çizim No: 142 Cidar Görünüşü.....	142
Çizim No: 143 Üstten Görünüş	142
Çizim No: 144 Yandan Görünüşü	144
Çizim No: 145 Cidar Görünüşü.....	144
Çizim No: 146 Üstten Görünüşü	144
Çizim No: 147 Yandan Görünüş	146
Çizim No: 148 Cidar Görünüşü.....	146
Çizim No: 149 Üstten Görünüş	146
Çizim No: 150 Yandan Görünüş	148
Çizim No: 151 Cidar Görüntüsü.....	148
Çizim No: 152 Üstten Görünüş	148
Çizim No: 153 Yandan Görünüş	150
Çizim No: 154 Cidar Görünüşü.....	150
Çizim No: 155 Üstten Görünüş	150
Çizim No: 156 Yandan Görünüş	152
Çizim No: 157 Cidar Görünüşü.....	152
Çizim No: 158 Üstten Görünüş	152
Çizim No: 159 Yandan Görünüş	154
Çizim No: 160 Cidar Görünüşü.....	154
Çizim No: 161 Üstten Görünüş	154
Çizim No: 162 Yandan Görünüş	156
Çizim No: 163 Cidar Görünüşü.....	156

Çizim No: 164 Üstten Görünüş	156
Çizim No:165 Yandan Görünüş	158
Çizim No: 166 Cidar Görünüşü.....	158
Çizim No: 167 Üstten Görünüş	158
Çizim No: 168 Yandan Görünüş	160
Çizim No: 169 Cidar Görünüşü.....	160
Çizim No: 170 Üstten Görünüş	160
Çizim No: 171 Yandan Görünüş	162
Çizim No: 172 Cidar Görünüşü.....	162
Çizim No: 173 Üstten Görünüş	162
Çizim No: 174 Yandan Görünüş	164
Çizim No: 175 Cidar Görünüşü.....	164
Çizim No: 176 Üstten Görünüş	164
Çizim No: 177 Yandan Görünüş	166
Çizim No: 178 Cidar Görünüşü.....	166
Çizim No: 179 Üstten Görünüş	166
Çizim No: 180 Yandan Görünüş	168
Çizim No:181 Cidar Görünüşü.....	168
Çizim No: 182 Üstten Görünüş	168
Çizim No: 183 Yandan Görünüş	170
Çizim No: 184 Cidar Görünüşü.....	170
Çizim No: 185 Üstten Görünüş	170
Çizim No: 186 Yandan Görünüş	172
Çizim No: 187 Cidar Görünüşü.....	172
Çizim No: 188 Üstten Görünüş	172
Çizim No: 189 Yandan Görünüş	174
Çizim No: 190 Cidar Görünüşü.....	174
Çizim No: 191 Üstten Görünüş	174
Çizim No:192 Yandan Görünüş	176
Çizim No: 193 Cidar Görünüşü.....	176

Çizim No: 194 Üstten Görünüş	176
Çizim No: 195 Yandan Görünüş	178
Çizim No: 196 Cidar Görünüşü.....	178
Çizim No: 197 Üstten Görünüş	178
Çizim No: 198 Yandan Görünüş	180
Çizim No: 199 Cidar Görünüşü.....	180
Çizim No: 200 Üstten Görünüş	180
Çizim No: 201 Yandan Görünüş	182
Çizim No: 202 Cidar Görünüşü.....	182
Çizim No: 203 Üstten Görünüş	182
Çizim No: 204 Yandan Görünüş	184
Çizim No: 205 Cidar Görünüşü.....	184
Çizim No: 206 Üstten Görünüş	184
Çizim No: 207 Yandan Görünüşü	186
Çizim No: 208 Cidar Görünüşü.....	186
Çizim No: 209 Üstten Görünüş	186
Çizim No: 210 Yandan Görünüş	188
Çizim No: 211 Cidar Görünüşü.....	188
Çizim No: 212 Üstten Görünüş	188
Çizim No: 213 Yandan Görünüş	190
Çizim No: 214 Cidar Görünüşü.....	190
Çizim No: 215 Üstten Görünüş	190
Çizim No: 216 Yandan Görünüş	192
Çizim No: 217 Cidar Görünüşü.....	192
Çizim No: 218 Üstten Görünüş	192
Çizim No: 219 Yandan Görünüş	194
Çizim No: 220 Cidar Görünüşü.....	194
Çizim No: 221 Üstten Görünüş	194
Çizim No: 222 Yandan Görünüş	196
Çizim No: 223 Cidar Görünüşü.....	196

Çizim No: 224 Üstten Görünüş	196
Çizim No: 225 Yandan Görünüş	198
Çizim No: 226 Cidar Görünüşü.....	198
Çizim No: 227 Üstten Görünüş	198
Çizim No: 228 Yandan Görünüş	200
Çizim No: 229 Cidar Görünüşü.....	200
Çizim No: 230 Üstten Görünüş	200
Çizim No: 231 Yandan Görünüş	202
Çizim No: 232 Cidar Görünüşü.....	202
Çizim No: 233 Üstten Görünüş	202
Çizim No:234 Yandan Görünüş	204
Çizim No: 235 Cidar Görünüşü.....	204
Çizim No: 236 Üstten Görünüş	204
Çizim No: 237 Yandan Görünüş	206
Çizim No: 238 Cidar Görünüşü.....	206
Çizim No: 239 Üstten Görünüş	206
Çizim No: 240 Yandan Görünüş	208
Çizim No: 241 Cidar Görünüşü.....	208
Çizim No: 242 Üstten Görünüş	208
Çizim No: 243 Yandan Görünüş	210
Çizim No: 244 Cidar Görünüşü.....	210
Çizim No: 245 Üstten Görünüş	210

1.GİRİŞ

1.1. Konunun Tanımı, Amacı, Önemi, Sınırları

Tez çalışmasının konusu “Selçuklu Uygarlığı Müzesi’ndeki Keramik Kandiller (Selçuklu Dönemi)”dir.

Kayseri İl merkezi, Mimar Sinan Parkı içerisinde yer alan, Selçuklu Dönemine ait Gevher Nesibe Tıp Medresesi ve Darüşşifası günümüzde müze olarak kullanılmaktadır. Bu tarihi bina içerisinde Anadolu Selçuklu Dönemine ait, seramik, çini, bronz malzemeden yapılmış eşyaların yanı sıra; döneme ait halı, mezar taşı, gibi eserlerde sergilenmektedir. Teze konu olan keramik kandiller, Selçuklu dönemine (12.yy-13.yy.) ait eserlerdir. Selçuklu uygarlığı müzesinde yer alan 81 adet Selçuklu Dönemine ait keramik kandil bulunmaktadır. Kandiller dönemin kültürü ve yaşayışı hakkında bilgi edinilmesi ve geleceğe aktarılması açısından oldukça önemlidir. Çalışma sırasında, değerlendirilmiş olan kandiller üzerinde daha önce herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Bu çalışmanın amacı, söz konusu keramik kandillerin form, teknik, malzeme ve kompozisyon açısından incelenmiştir. Bu tez çalışmasında Selçuklu Uygarlığı Müzesi’nde yer alan 81 adet Selçuklu dönemine ait keramik kandil, literatür, fotoğraf ve çizimlerle beraber ele alınarak; envanterlenip, belgelenmiştir. Kandiller gruplara ayrılarak; katalogları hazırlanmış ve farklı kaynaklardan benzer özellikler taşıyan kandiller bulunarak; eserlerin tarihlendirmesi yapılmıştır. Birbirlerine çok benzer özellikler taşıyan bu kandiller, tipolojileri oluşturulurken; gövde biçimleri, kaide ve burun özellikleri dikkate alınmıştır.

Araştırmaya konu olan 81 adet kandilden, 77 adeti 12yy.-13yy.’a, dört adeti 5-7 yy.’a tarihlenmekte olup, bir adeti de 14 yy’a tarihlenmektedir. 77 adet kandil ise 12-13 yy’a tarihlenmekte olup; üzerinde süsleme ögesi bulunmamaktadır ve tamamı sırlı eserlerdir. Eserlerin tamamı müzeye satın alma yoluyla geldiği için buluntu yerlerine dair bilgilere ulaşamamıştır.

1.2. Araştırma Metodu

Tez konusu belirlendikten sonra; çalışmaya ilk olarak kaynak taraması ile başlanılmış olup; Kayseri Merkez Kütüphanesine gidilerek ansiklopedik bilgilere ulaşılmıştır. Erciyes Üniversitesi Kadir Has Kütüphanesi, Edebiyat Fakültesi Kütüphanesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Kütüphanesi, İlahiyat Fakültesi Kütüphanesine gidilerek, konuyla ilgili olabilecek kaynaklar gözden geçirilmiştir. Ayrıca Yüksek Öğretim Kurumu Döküasyon Merkezi'nde (Yöktez) tez konusu ile ilgili daha önceden yapılmış benzer çalışmalar, yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir. Böylelikle tezin literatür çalışması tamamlanmıştır.

Bu çalışmada hazırlanırken izlenen ikinci yöntem saha çalışmasıdır. 12 Ekim 2017- 21 Aralık 2017 tarihleri arasında, haftanın belirlenen üç gününde (Perşembe, Cuma, Cumartesi) Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde çalışmalar sürdürülmüştür.

Bu aşamada sergilenen keramik eserlere ait hamur, üretim tekniği, form ve kompozisyon özellikleri bakımından ayrıntılı şekilde incelenmiş ve gözlem fişine not edilmiştir. Müzedeki saha çalışması sırasında doldurulan gözlem fişi araştırmaya uygun şekilde sırasıyla fotoğraf no, çizim no, müzeye geliş şekli, buluntu yeri, türü, ölçüleri, hamur rengi, yapım tekniği, form, kompozisyon ve tarihlendirmesi şeklinde oluşturulmuştur. Eserlerin fotoğrafları çekilerek; belgelenmiş, gerekli ölçüleri kumpas yardımıyla alınarak çizimleri yapılmış ve munsell renk sistemine göre hamur renkleri tespit edilmiştir. Daha önce kandil tipoloji üzerine belirli bir çalışma yapılmamış olmaması sebebiyle tarafımızdan oluşturulan kandil tipolojisine göre sınıflandırma yapılmıştır.

Eserlerin çizimleri birebir kendi ölçülerine göre (1/1 ölçekte) kullanılarak, herhangi bir küçültme yapılmadan kumpas yardımıyla ölçüleri alınmış; milimetrik kağıt üzerine çizimler yapılmıştır. Tez içerisine konulmuş olan çizimler, (her bir kandilin üstten, cidar ve yandan görünüş çizimleri) herhangi bir çizim programı kullanılmadan bizzat tarafımdan, teknik resim kurallarına uygun olarak çizilmişlerdir. Daha sonra bilgisayar ortamında taranarak tez metnine ilave edilmişlerdir.

1.3. Konuyla İlgili Kaynaklar

Araştırmaya konu olan müzedeki keramik kandiller daha önce çalışılmamış olması bakımından önem arz etmektedir. Bu yüzden tez konusu ile ilgili direkt yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır. Tezde yararlanılan ana kaynaklar keramik sanatı ve kandiller ile ilgili yapılan araştırmalardan oluşmaktadır.

Sedef ÇOKAY, *Antik Çağda Aydınlatma Araçları*¹ adlı eserinde antik çağda kullanılmış olan meşale, mum ve konuyu oluşturan kandiller hakkında bilgi vermektedir. Eser içerisinde kandilin Yunan Dönemi öncesi, Yunan ve Roma Dönemlerinde kullanımına yer verilmiştir. Kandilin bölümlerinden, yapım tekniği, kullanılan malzeme, yakıt ve fitil kullanımından bahsedilmiştir. Kandilin günlük hayatta kullanımından bahsedilmiş olması tez için önemli bir kaynak oluşturulmuştur.

Oktay ASLANAPA; *Türk Sanatı*² adlı eserde İslam Öncesi Türk Sanatından ele alıp; İslam Sonrası Türk Sanatına geniş bir çerçeve içerisinde Türk sanatı hakkında bilgi verilmiştir. Eser içerisinde Türk Sanatına ait camiler, medreseler, mezar anıtları, kervansaraylar, minareler dönemlerine göre ayrı ayrı işlenmiş minyatür, maden, kumaş, halı, hat sanatı, çini ve keramik sanatına da değinilmiştir. Çini ve keramik sanatı Uygurlara kadar uzanan çok eski bir geçmişi olduğunu Karahanlılar, Gazneliler, Harzemşahlar, Büyük Selçuklular tarafından kullanıldığını ve Anadolu'ya da taşıdıklarına değinilmiştir. Keramiklerin nerelerde hangi eserlerde kullanıldığı ilk defa kaçınıcı yüzyıllarda fırınlandığı ve hangi tekniklerin kullanıldığı hakkında bilgi vermesinden dolayı eser oldukça büyük önem taşımaktadır.

Gönül ÖNEY & Zehra ÇOBANLI; *Anadolu' da Türk Devri Çini ve Seramik*³ adlı eserde Selçuklu döneminden başlayarak Cumhuriyet Dönemini kapsayan geniş zaman diliminde çini ve keramik alanında gelişen hamur, teknik form, desen ve kültürel etkileşim çizim ve fotoğraflarla sunulmuştur. Eser Anadolu Selçuklu keramikleri ve gelişimi hakkında detaylı bilgi vermesinden dolayı önemlidir.

¹ Sedef ÇOKAY, *Antik Çağda Aydınlatma Araçları*, Eskiçağ Bilimleri Enstitü Yayınları, İstanbul, 1998.

² Oktay ASLANAPA, *Türk Sanatı*, İstanbul, 1989

³ Gönül ÖNEY & Zehra ÇOBANLI, *Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı*, İstanbul, 2007

Nurşen Özkul FINDIK; *Anadolu'da Ticari Emtia Olarak Seramik*⁴ adlı bilimsel araştırma yazısında keramik tanımı ve tarihçesi ele alınmış olup Hasankeyf Kazı ve Kurtarma çalışmalarında bulunan keramik eserleri ele almıştır. Burada günlük ihtiyacın karşılanmasına yönelik seramik üretimi yapıldığını ve üretilen seramiklerin sıradan halkın bütçesine uygun şekilde üretildiğini aynı zamanda saray içinde farklı kalitede üretim yapıldığı belgelenmiştir. Bu eser keramik hakkında genel bilgiler vermesi açısından dikkat çekicidir.

Nurşen Özkul FINDIK; *Rakka Seramikleri ve Hasankeyf'teki Taklitleri Üzerine Bir Analiz*⁵ adlı bilimsel araştırma yazısında İznik ve Hasankeyf gibi iki önemli merkezde yapılan kazılar sonucu elde edilen seramikler ve Anadolu'daki seramik sanatına değinmektedir.

Beyhan YÖRÜKAN KARAMAĞARALI; *Ahlat Seramik Ekolu*⁶ adlı bilimsel araştırma yazısında çeşitli kazılar sonucu ortaya çıkarılan Anadolu Selçuklu keramiklerini konu almış ve kısa açıklamalar yaparak, seramikler hakkında bilgi edinilmesi sağlanmıştır. Sadece Ahlat keramikleri değil, Sivas Çifte Minareli Medrese kazısı ve Konya Sahip Ata Cami planı için yapılan kazıdan çıkarılan eserlere de değinilmiştir. Keramikler de kullanılan form ve süslemelerin tarihçesine yer verilen makalenin katalog kısmında sürahi, küp çanak-çömlek, matara, kandil gibi günlük kullanım eşyalarından bahsedilmektedir. Bu bilimsel araştırma yazısı konu ile alakalı olan seramik kandiller hakkında kısa bilgiler sunmaktadır.

Sevinç GÖK-GÜRHAN; *Akşehir Taş Medrese Müzesi'ndeki Türk Dönemi Seramikleri (2000-2001 Anıt Meydanda Yapılan Kurtarma Kazısı Seramikleri)*⁷ adlı doktora tezinde, kurtarma kazısı sonucu müzeye getirilmiş olan seramikler form- işlev, malzeme, süsleme ve süsleme teknikleri açısından incelenmiştir. Form ve işlev bakımından incelenen keramikler; derin kaplar, testiler, sürahiler, matara ve kandiller gibi alt başlıklara ayrılmıştır. Kandiller; basık gövdeli, çokgen gövdeli, yayvan gövdeli

⁴ Nurşen ÖZKUL FINDIK, *Ceramics As A Trade Stock in Anatolia/ Anadolu'da Ticari Emtai Olarak Seramik*, Discussions on Turkology, Question and Develepments of Modern Turkology Studies, Warsaw, 2014.

⁵ Nurşen ÖZKUL FINDIK, *Rakka Seramikleri ve Hasankeyf'teki Taklitleri Üzerine Bir Analiz*, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Isparta, 2013

⁶ Beyhan YÖRÜKAN KARAMAĞARALI, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi, S.5, Ankara, 1982

⁷ Sevinç Gök-Gürhan; *Akşehir Taş Medrese Müzesi'ndeki Türk Dönemi Seramikleri (2000-2001 Anıt Meydanda Yapılan Kurtarma Kazısı Seramikleri)*, (Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi A.B.D., Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2007

olarak sınıflandırılmıştır. Form ve işlev olarak ele alınan kandiller konuya örnek teşkil etmesi bakımından önem taşımaktadır.

Ezgi ÖRGEN; *Büyük Selçuklu Dönemi Turkuaz Sırlı Seramiklerin Özellikleri ve Turkuaz Sırlı Yeni Seramik Tasarımları*⁸ adlı yüksek lisans tezinde, Büyük Selçuklu Dönemine ait turkuaz sırlı keramikler hakkında bilgi vermektedir. Keramikler kullanılan hammadde, üretim teknikleri, form ve bezeme özellikleri açısından değerlendirilerek, yeni keramik örnekleriyle beraber ele alınmıştır. Konuyla ilgili olan bu tez, Anadolu keramik sanatının öncesini oluşturan Büyük Selçuklu Seramiklerinin yapısını anlamaya yönelik önemli bir kaynaktır.

2.2.Kayseri Şehri'nin Tarihi

Şehrin yerleşiminin MÖ 3500'lü yıllara kadar inmekle beraber, ilk kurulduğu bölge henüz tam anlamıyla belirlenmemektedir. Şehrin ilk yerleşim alanı olarak günümüzde Eskişehir olarak isimlendirilen yer ile Erciyes Dağı'nın kuzey eteklerinde, ovaya hâkim tepelerin olabileceği düşünülmektedir. Erken dönemlerden itibaren bölgenin iskân sahası olarak seçilmesinde, verimli ve sulak bir arazi üzerinde bulunması etkili olmuştur. Erciyes Dağı'nın bulunduğu bölge, dağdan püsküren volkanik taşlarla, çevredeki yüksek kesimlerden inen akarsuların getirdiği kum, kil ve çakıl gibi maddelerle dolmuş; bu volkanik unsurlar bölgenin verimliliğini artırarak tarım için elverişli bir ortam sağlamıştır. Ayrıca, tarihî yolların kavşak noktası üzerinde bulunması da, bölgenin iskân sahası olarak seçilmesinde ve gelişmesinde etkili olan bir diğer husustur. Bu itibarla Hitit yolları Kayseri'den güneye, Malatya üzerinden doğu ve güneydoğuya Hattuşa üzerinden Karadeniz ve batıda Ege kıyılarına ulaşmaktaydı⁹.

İç Anadolu bölgesinin en eski yerleşim yerlerinden birisi olan Kayseri'nin tarihi M.Ö. IV. Binlere dayanmaktadır¹⁰. Kayseri; tarih içerisinde sırası üzerine 'Mazaka', 'Eusebia', ve 'Kaisareia' isimlerini taşımıştır.¹¹ Türk ismi olan Kayseri Latince bir isim

⁸ Ezgi ÖRGEN; *Büyük Selçuklu Dönemi Turkuaz Sırlı Seramiklerin Özellikleri ve Turkuaz Sırlı Yeni Seramik Tasarımları*, (Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2007

⁹ Sadullah GÜLTEN, *İskan Hareketleri*, Kayseri Ansiklopedisi, s. 345-350.

¹⁰ Tahsin ÖZGÜÇ, *Kültepe Kazısı*, 1948, Ankara 1953, s.4.

¹¹ Ahmet AKŞİT, *Türkiye Selçukluları Devrinde Kayseri Şehri*, (Erciyes üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi), Kayseri, 1996, s. 2.

olan Caesarea'dan gelmektedir¹². En eski ismi olan Mazaka'yı¹³ Asurlular Döneminde almıştır¹⁴. Antik kaynaklara göre Mazaka ismi Kapadokyalıların efsanevi kurucusu Meschus ya da Mosoch ile alakalıdır. İsmi Ermenilere bağlamak isteyen J. Marguart Ermenice Mazak kelimesini Grekçede Mazaka şeklini aldığı ileri sürmektedir¹⁵.

M.Ö. I. yy'a kadar Mazak ismiyle anılan şehir daha sonra kral Ariarathes V'in ünvanlarından Eusebes'e izafeten 'Eusebeisa' adını almıştır. Kral Archelaos şehrin ismini bir kez daha değiştirerek Roma imparatoru Augustus'un şerefine 'Kaisareia' ismini vermiştir. M.S. IV. yy. ortalarında şehri cezalandıran kral Apostata Kaisareia isminin kullanılmasını yasaklayınca eski ismi olan Mazaka diye anılmaya başlamıştır¹⁶.

Kapadokya krallığı döneminde Osebria, Romalılar Döneminde Kaeseraea, Araplar Kaysâriyya, Selçuklu Devrinde Darü'l-Feth', 'Darü'l-Mülk' Osmanlıca metinlerde 'Kayseriyye', daha sonra 'Kayseriye' ve son olarak Kayseri şeklinde telaffuz edilmiş olup; Kayseri adını Türk Döneminde almıştır¹⁷. Türk hakimiyetinden önce Kayseri'de Asurlular, Hititler, Frigler, Romalılar, Persler, Sasaniler ve Bizanslılar hakimiyet kurmuşlardır¹⁸. Türk hakimiyetinde ise, Selçuklular, Eretnalılar, Kadı Burhanettin Ahmet, Karamanoğulları, Dulkadiroğulları ve Osmanlı devleti bölgede hakimiyet sağlamışlardır¹⁹.

Kayseri'nin ne zaman ve kim tarafından kurulduğu bilinmemektedir. Şehrin kuzeydoğusunda bulunan Kültepe' de çivi yazılı tabletler bulunmuştur. Kaneş, Kayseriye 20 km. mesafede bulunan, çevrede bilinen en eski yerleşme yeri olan Kültepe Höyüğüdür²⁰. Kaneş Kayseri ovasının ve Anadolu'daki ticaret sisteminin baş şehriydi ve bu durumunu M.Ö. 2800 yılından Helenistik devre kadar bu önemini yitirmemiştir²¹. Kültepe de yapılan kazı çalışmalarında bu yerleşim yerinin en eski devirlerden itibaren kullanıldığı anlaşılmaktadır²². Kayseri'nin Taş Devri ve Kalkolitik çağ kültürleri

¹² Albert GABRIEL, **Kayseri'de Türk Anıtları**, Çev: Ahmet Akif TÜTENK, 1954, s.18.

¹³ Halil EDHEM (ELDEM), **Kayseri Şehri**, Hızır Kemal GÖDE, Ankara, 1982, s.23.

¹⁴ Ahmed NAZİF, **Kayseri Tarihi (Mir'at-ı Kayseriye)** yay, Mehmet PALAMUTOĞLU, Kayseri, 1987, s.49.

¹⁵ Ahmet AKŞİT, **agt.**, s. 2.

¹⁶ Ahmet AKŞİT, **agt.**, s. 3.

¹⁷ Kemal GÖDE, **Tarih İçinde Kayseri**, 1991,s.4 Ahmet AKŞİT, **agt.**, s. 3.

¹⁸ Mustafa DENKTAŞ, **Kayseride Yıkılan Anıtlarımız**, Kayseri, 2017, s.5.

¹⁹ Mustafa DENKTAŞ, **age**, s.5.

²⁰ Halit ERKİLETLİOĞLU, **Geniş Kayseri Tarihi**, Kayseri, 2006, s.53.

²¹ Halit ERKİLETLİOĞLU, **age**, s.53.

²² Halit ERKİLETLİOĞLU, **age**, s.53.

hakkında arkeolojik kazı ve araştırmalara dayanan bilgiler mevcut değildir²³. Kayseri'den bahsedilen en eski yazı belgeler şehre 20 km. mesafede bulunan kültepeye aittir²⁴. Yazı ile başlayan tarih çağları Anadolu'da takriben 11. bin yıl başlarından itibaren yaşanmıştır. İlk yazılı vesikalar Kültepe'de bulunmuştur. Kültepenin diğer adı da Karahöyüktür²⁵. Kültepe ve Kaneş'in önemini kaybetmesiyle Kayseri şehri gelişmeye başlamıştır. Birden ortaya çıkan bu durumun karşısında Kültepe merkez olma özelliğini kaybederek, Mazaka gelişmeye başlamış ve başkent olmuştur²⁶. Mazaka ve Kaneş arasında çok sıkı ticaret ve siyasi ilişki bulunmaktaydı. Mazakanın nasıl geliştiği ve gelişmesinin altında yatan sebebin neye bağlı olduğu nasıl kurulduğu henüz bilinmemektedir²⁷. Mazakanın etrafındaki savunma yapıları ve kentin fiziki yapısının temelleri atılıyor. Kentin ilk adı kabul edilen mazaka bu dönemde ortaya çıkmıştır.²⁸ İlk isim Mazaka ilk yerleşim Kültepedir. Kapadokya'nın merkezi Mazaka; Frigler tarafından yıkıldıktan kısa zaman sonra Med ver Perslerin eline geçmiş olup; İskender tarafından Kızılırmak'ın batı bölgesinde bulunan toprakların ele geçirilmesiyle bölgedeki Pers hakimiyetine yıkılmıştır²⁹. Roma döneminde de Sasani istilası ile karşılaşmış ve imparator Gordianus Döneminde şehir surlarla çevrilmiştir. Kayseri Şehri fethi tamamlandıktan sonra Türk-İslam şehrine dönüşümü Danişmend'liler zamanında 1085'li yıllardan itibaren başlamış ve ilk eserlerde yine bu dönemde verilmiştir³⁰. Danişmendli hakimiyetine son vermek adına Anadolu'da birlik sağlayan II. Kılıçarslan ülkeyi on oğlu arasında paylaşmış, Kayseri ve çevresi Nureddin Sultanşah'a bırakılmış, fakat taht mücadeleleri sonucunda hayatını kaybetmiştir³¹.

I. Alaeddin Keykubat (1220-1237) döneminde Selçuklu Devletin en parlak dönemini yaşamış, ve Sultan Kayseri'de zehirlenerek öldürülmüştür³². Ölümünden sonra yerine oğlu İzzeddin Keykubat geçmiş fakat oda zehirlenerek öldürülmüş ve

²³ Mustafa DENKTAŞ, *age*, s.5.

²⁴ Halit ERKİLETLİOĞLU, *Kayseri Tarihi (En Eski Dönemden Osmanlıya Kadar)*, Kayseri, 1993, s.4.

²⁵ Mustafa DENKTAŞ, *age*, s.5.

²⁶ Osman ERAVŞAR, *Seyahatnamelerde Kayseri, Konya*, 2000, s.5.

²⁷ Osman ERAVŞAR, *age*, s.5

²⁸ Osman ERAVŞAR, *age*, 2000, s.5

²⁹ Ahmet AKŞİT, *agt.*, s.4.

³⁰ Ahmet AKŞİT, *agt.*, s.7.

³¹ Ahmet AKŞİT, *agt.*, s.8.

³² Ahmet AKŞİT, *agt.*, s.8-9.

Saadettin Köpek tarafından temsil edilen II. Giyaseddin Keyhüsrev bir komplo ile tahta çıkarılmıştır³³.

1243 yılında yapılmış olan Köseadağ Savaşında Moğollar tarafından yenilgi yaşanmış ve Kayseri şehri Moğollar tarafından işgal edilmiştir. Sur dışında kalan mahalleri yağma eden Moğollar Sivas Kapısı ile Debbaglar Çarşısı yakınlarına yerleşmişlerdi³⁴. Zaman içerisinde bazı emirler Moğol istilasına karşı isyan etmişler ve Memlüklü Sultanı Baybars'ı Anadolu'ya gelmesi talebinde bulunmuşlardır. Fakat Sultan Baybars Anadolu'ya gelip Pervane'nin siyasi oyunlarını anlayınca ülkesine geri gitmiştir³⁵. Bu dönemden sonra Anadolu'daki Moğol hakimiyeti, siyasi, iktisadi ve içtimai sorunlara sebep olmuş; buna bağlı olarak Kayseri Şehri eski önemini yitirmiştir. İlhanlılar devrinden sonra Kayseri ve çevresine Eretna Beyliği, onun ardından Kadı Burhaneddin Devleti³⁶ ve sonrasında da Osmanlı Devleti hakimiyeti altına almıştır.

³³ Ahmet AKŞİT, **agt.**, s.9.

³⁴ Ahmet AKŞİT, **agt.**, s.9.

³⁵ Ahmet AKŞİT, **agt.**, s.10.

³⁶ Ahmet AKŞİT, **agt.**, s.10.

2.SELÇUKLU UYGARLIĞI MÜZESİ HAKKINDA

Şekil 1: Abdullah Kılıç, **Kayseri Gevher Nesibe Şifahanesi ve Tıp Medresesi 1206**, Medicalpark, 2007, s. 27.

Gevher Nesibe Hatun; Kayseri’de 1205/6 yılına vasiyet ederek şifaiye-gıyasiye (çifte) medreseleri isimli tıp kompleksinin yapımında katkısı olan Selçuklu Sultanıdır. Darüşşifa, Selçuklu Sultanı II. Rükneddin Kılıç Arslan'ın kızı ve Sultan I. Gıyaseddin Keyhüsrev ile I.İzzeddin Keykavus'un kız kardeşi Gevher Nesibe Sultan adına Kayseri’de inşa ettirilmiştir³⁷. H. 602/ M. 1205-1206 Kayseri’nin Hacı Ekiz Mahallesi’nde iki binadan oluşan bu tıp kompleksi, Gevher Nesibe Şifaiyesi, Kayseri Darüşşifası, Şifa Hatun Medresesi, Kayseri Maristanı, Darüşşifa Medresesi, Çifte

³⁷ Gülşen DIŞLI, Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Darüşşifalarında İşlevsel Sistemlerin ve Koruma Ölçütlerinin İrdelenmesi, (Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 2014, s.13.

Medrese, Gıyasiye, Kayseri Tıbbiyesi gibi çeşitli isimlerle bilinmektedir³⁸. Anadolu Selçuklu Dönemine ait darüşşifa yapılarından günümüze ulaşabilen tek ve en erken yapı olma özelliğini taşımaktadır³⁹. Ayrıca Gevher Nesibe Darüşşifası, aynı zamanda Türkiye'deki ilk tıp fakültesi olmasından dolayı da Türk tıp tarihinin en önemli yapılarından⁴⁰. Gevher Nesibe Sultan hayatta iken yapının inşasına başlanmış olsa da 1205-1206 tarihli kitabesinden, Gevher Nesibe Darüşşifası ve Tıp Medresesi'nin Gevher Nesibe Hatun'un ölümünden sonra bitirilmiş olduğu anlaşılmaktadır⁴¹.

I.Gıyaseddin keyhüsrev ise kız kardeşinin vasiyeti üzerine 1204 yılında darüşşifa bölümünün inşasını başlatmış, 1206'da ise darüşşifayı hizmet vermek üzere açmıştır. Şifahanenin girişi kapısında bulunan inşa kitabesinde bu bilginin doğru olduğu görülmektedir. Fakat tıp Şifaiye'nin yanındaki tıp medresesi ise Sultan I. Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından inşa ettirilmiştir⁴².

Tek katlı olarak inşa edilmiş olan külliye; darüşşifa, hamam, medrese ve Gevher Nesibe Sultan'ın türbesi bulunmaktadır. Hem hastaların tedavi edildiği darüşşifanın bulunması hem de tıp eğitiminin verildiği bir medreseye sahip kompleks bir külliye.. Yapının hem Darüşşifa girişinde hemde medrese girişinde taç kapısı bulunmaktadır. Dışa taşkın olarak tasarlanan taç kapı, Darüşşifanın güney cephesine yerleştirilmiş olup; yedi sıra mukarnas kavsaralı ve sivri kemerli bir formdadır Taç kapıda bulunan giriş açıklığı dikdörtgen formda ve basık kemerlidir. Erken dönem olması sebebiyle üç bordüre sahip olup süslemeleri kaba hatlıdır. Taç kapı bordüründe çok yoğun bir süsleme programı bulunmamakla birlikte sadece en içte bulunan bordürü çok kollu yıldız ile süslenmiştir. Ayrıca Sultan II. Kılıç Arslan'ı simgelediği düşünülen aslan tasviri ile üstte ejder ya da çift yılan motifi bulunmaktadır. Çift yılan figürü günümüzde tıbbi simgelemekte olup; Selçuklular döneminde, kötü ruhlara karşı koruyucu ve hastalara şifa verici özelliğinin olduğu düşünülmekteydi. Taç kapı üzerinde yer alan beyaz mermer malzeme ile yapılmış kitabede:

Eyyamüs-Sultanü'l-Muazzam Gıyase'd-dünya ve'd-din

Keyhüsrev bin Kılıç Arslan-damet ittifake-bena hazâ el-Mâristan

³⁸ Erhan YOSKA, Türkiye Selçuklularında 13.yy da Tıbbî Gelişmeler, (Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih A.B.D., Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri, 2005,s.127.

³⁹ Gönül CANTAY, **Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Darü's-şifaları**, Ankara 1992, s.41-44.

⁴⁰ Erhan YOSKA, **agt.**, s.127.

⁴¹ Gülşen DIŞLI, **agt.**, s.13.

⁴² Erhan YOSKA, **agt.**, s.127-128.

Vasiyeti ani'l-Meliketi-İsmetü'd-dünya Ve'd-din

Gevher Nesibe ibneti Kılıç Arslan arzâkküm-ullahi-seneti isneteyn ve sittemie

Anlamı: Kılıçarslan'ın oğlu büyük sultan Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında "Allah yardımını daim eylesin" bu hastane (maristan), Kılıçarslan'ın kızı İstemüddün Gevher Nesibe Hatun'un vasiyeti üzerine "Allah onlardan razı olsun" altı yüz iki (1205-6) yılında inşa edildi⁴³ şeklindedir.

Şekil:2 Darüşşifa Taç Kapısı

Medrese taç kapısı Darüşşifa taç kapısına göre oldukça sade tasarlanmış olup üzerinde bezeme ögesi bulunmamaktadır. Yapının beden duvarından daha önde belirgin yapılmış, fakat uzunluk olarak dışa taşkın değildir. Yuvarlak kemer ile kapıya hareket kazandırılmıştır. Mukarnas kavsarası bulunmayan taç kapıda giriş açıklığı dikdörtgen formda ve basık kemerlidir.

Medrese kitabesinde

Fi eyyami's Sultani'l –Muazzam Gıyasii'd-dünya

ve'd-din Keyhüsrev bin Kılıçarslan dame ittefaka bina'u hazal Maristan'

Vassiyetu, anil-meliketi İsmet'id-dünya ve'd-din

Gevher Nesibe İbnet-i Kılıçarslan, erzalekumallahi seneti isneteyn ve sistemiete' yazılmaktadır.

⁴³ Mehmet ÇAYIRDAĞ, **Gevher Nesibe**, Kayseri Ansiklopedisi, C:III, İstanbul,2010,s. 372.

Anlamı; ‘Bu hastane Kılıçarslan oğlu büyük Sultan Gıyaseddin Keyhüsrev’in – O’na Allah’ın ittifakı devam etsin- zamanında Kılıçarslan kızı iffetli Gevher Nesibe’nin vasiyeti üzerine Allah rızası için H.602 (M.1206) senesinde (inşa edildi.)” şeklindedir⁴⁴.

Şekil:3 Medrese Giriş Kapısı

Yapıda dış cepheyi tamamen dolaşan belirli aralıklarla yerleştirilmiş çörlenler mevcuttur. Aydınlanma ihtiyacı ise küçük mazgal pencerelerle sağlanmış olup; yapı üzerinde sonradan açılmış olabileceği düşünülen büyük boyutlu pencerelerde mevcuttur. Eserin ısınma ihtiyacını karşılayacak ocak baca gibi birimler bulunmamaktadır. İki yapı da birbirine bitişik olarak tasarlanmıştır ve aradaki bir koridorla geçiş sağlanmıştır. Darüşşifa ve Medrese yapıları kesme taş malzeme ile inşa edilmiştir. Her ikisi de dört eyvanlı plana sahip, revaklı, açık avlulu, ve avluda yer alan şadırvanlı bir yapıya sahiptir. Darüşşifa bölümünün batısında farklı bir koridor bulunmakta olup; bu koridor ile yapının bimarhane bölümüne geçilmektedir. Bimarhane, akıl hastalarının tedavi edildiği bölümdür. Darüşşifada ve medresede bulunan hücreler; dikdörtgen planlı olarak tasarlanmışlardır. Darüşşifa bölümünde hastaların tedavi edilip, iyileşmesi sağlanmış; medrese bölümünde ise öğrencilere eğitim verilmiştir.

⁴⁴ Gönül CANTAY, *Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Darü’s-şifaları*, Ankara 1992, s.41–44.

Yapıdaki Gevher Nesibe Hatun'a ait türbe ise, medrese bölümünde bulunmakta olup; doğu eyvanının kuzeyinde yer almaktadır. İki katlı olarak tasarlanan türbede alt kat cenazelik bölümüdür ve içeride sanduka bulunmaktadır. Fakat I. Gıyaseddin Keyhüsrev'in Konya Alaeddin cami avlusunda bulunan Selçuklu Sultanları anıt kabiri olan Kümbethane'de medfun olduğu bilindiğine göre manzumenin tıp medresesi kısmında bulunan Klasik Selçuklu tarzındaki iki katlı türbe Gevher Nesibe Hatun'a ait olduğu düşünülmektedir. Türbede herhangi bir kitabe olmadığı gibi mezar taşı da kayıptır. Günümüzde türbenin cenazelik katına konulmuş olan sanduka sembolik mezar taşıdır⁴⁵. Türbenin külahı etrafında Ayet'el Kürsi yazılmıştır. Bu ayetin sonuna ise dinde zorlama yoktur, anlamına gelen "Lâ ikrâhe fi'd-dîn" Ayeti yazılmıştır.

Yapıdaki diğer bezemeler dersane bölümünde kapı üstlerinde gözlenmektedir. Tıp medresesinde kışlık dershanenin kapısı istiridye dolgulu kavsara ve rozetlerle süslenmiştir. Kuzeyde köşedeki oda kapısında da benzer istiridye motifi dolgulu kavsara ve yanlarında 12 dilimli göbekli iki rozet bulunmaktadır.

Darüşşifa ve tıp medresesi için Gıyaseddin Keyhüsrev büyük bir vakıf kurmuş, fakat vakfın vakfiyesi kaybolmuş olmasına rağmen, Osmanlı döneminde 16. yy. vakıf tahrirlerinde bu vakfa ait kayıt mevcuttur. Bu vakıftan ayrı olarak yine 1500 tarihli Osmanlı tahrir defterindeki "Vakf-ı Türbe-i Neseb Hatun" kaydı Gevher Nesibe Hatun'a aitse ki büyük ihtimal ona ait olduğu düşünülmektedir. Medrese ve Şifaiye vakfının dışında yine Kayseri'de Alaeddin Keykubad'ın zevcesi Hunat Hatun'da olduğu gibi türbeye türbedarlık için ayrı bir vakıf yapmış olduğu anlaşılmaktadır. Günümüzde yapıya ait olan vakfiye mevcut değildir, ancak, DİŞLİ, "Kayseri Gevher Nesibe darüşşifası ve Tıp Medresesi'nin Sivas Darüşşifası hükümlerine göre yönetildiğini bildirmekte ve yapıyla ilgili 1500 tarihli Defteri Hakâni'de 86 numarada "Kayseri Darüşşifası Medresesi Vakfı" adı ile kayıtlı bir belgeden bahsetmektedir⁴⁶". Yine Bayat tahrir defterlerinde, yapının vakıflarına, görevlilerine ve görevlilerin ücretlerine ait kayıtların bulunduğu anlaşılmaktadır. Osmanlı döneminden itibaren medrese olarak kullanılan darüşşifa bölümü, I. Dünya Savaşı sırasında askeri hizmet binası olarak kullanılmış ve 1960 yıllarında yapılan restorasyon çalışmaları sonucunda müzeye dönüştürülmüştür. En son restorasyon çalışmaları 2007 yılında başlayan yapının Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce restorasyonu tamamlanmış ve 10 yıl süreyle Kayseri

⁴⁵ Mehmet ÇAYIRDAĞ, *agm.*, s. 372.

⁴⁶ Gülşen DİŞLİ, *agt.*, s. 14.

Büyükşehir Belediyesi'ne bırakılmıştır. Yapı günümüzde “Selçuklu Uygarlığı Müzesi olarak kullanılmakta olup⁴⁷; içerisinde seramik, bronz, cam vb. malzemelerden yapılmış eserler sergilenmekte ve teknolojik donanımı ile dönem hakkında siyasi, sosyal, kültürel yönde bilgiler vermektedir.

Şekil:4 Darüşşifa avlusu

Şekil:5 Medrese avlusu

⁴⁷ Gülşen DİŞLİ, *agt.*, s. 14.

3. KERAMİK SANATINA GENEL BİR BAKIŞ

İnsanlar var olduğu günden bu yana, doğadaki maddelere müdahale edip onlara çeşitli yollarla şekiller verip, kendi amaçları doğrultusunda kullanmışlardır. Kullanmış oldukları bu materyallerden birisi de keramiktir. Keramik; ana malzemesi toprak, balçık, kil gibi doğada hazır halde bulunan malzemelerdir ve su ile karıştırılarak çeşitli yöntemlerle şekillendirilmişlerdir.

Bu bölümde seramiğin menşei ve tarihçesi diğer alt başlıkta da seramik ile üretilmiş olan, küp, testi, çanak, ve tez konusunu oluşturan kandillere değinilecektir.

3.1. Keramik Sanatının Menşei ve Tarihçesi

İngilizce; ceramic, Fransızca; ceramique, Almanca; keramik, Yunanca; keramos kelimesinden türeyen⁴⁸ keramik, genel olarak şu şekilde ifade edilebilmektedir: organik olmayan malzemelerin birleştirilerek, bir araya getirildiği ve çeşitli yöntemler ile şekil verdikten sonra, sırlı ya da sırsız yapılan, sertleşip dayanıklılık elde edilene kadar pişirilmesidir. Bu ifadenin dışında keramik bir sanat dalı olarak kabul gören alan olmuştur⁴⁹. Üretilmiş olan keramik eserler toprak, su, hava ve ateşin bir araya getirilmesi ile meydana getirilmiş olup; toprağın su ile karışması ile elle şekil verilerek, havayla teması sayesinde kurutulmuş ve ateşin bulunmasıyla birlikte; eserler pişirilmiştir⁵⁰. Ana malzemesi kil olan ve en sade haliyle pişmiş toprak olarak nitelendirilmekte olup; yapımında su geçirmez killi toprak, balçık ve çamur malzeme kullanılmıştır⁵¹. Ateşin icadından önce yapılmış olan günlük kullanım eşyaları güneşte kurutma yoluyla elde edilmiştir. Ancak bunlar dayanıklı malzemeler değildirler. Keramik ateşin icadından sonra tarih sahnesinde yer alabilmiştir⁵².

⁴⁸ Tuba ÖKSE, **Seramik Terimleri**, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul,1999, s.192.

⁴⁹ Nurettin GÜLAÇTI, Selçuklu Dönemi Figüratif Dekorlu Seramik ve Çini Örneklerinin Cumhuriyet Dönemi Kütahya Figüratif Çinileriyle Karşılaştırılması, **21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum**, C:I Sayı 1, Bahar 2012, s. 35.

⁵⁰ Nanifer ENİL, **Yalvaç Müzesi'nde Sergilenen Tunç Çağına Ait Seramik Kaplar ve Kişisel Yorumlar**, (Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Arkeoseramik Ana Sanat Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Isparta, 2011,s.8.

⁵¹ Deniz Onur ERMAN, "Türk Seramik Sanatının Gelişimi: Toprağın Ateşle Dansı, Act Turcica Çevrimiçi" **Tematik Türkoloji Dergisi**, Yıl IV, S.1, Ocak 2012, s.19.

⁵² Nurettin GÜLAÇTI, **agm.** s. 35.

Buluntu olarak ele geçirilen ilk seramiklerin MÖ. 10.000 ve 9.000'lerde üretimi yapıldığı düşünülmektedir⁵³. Bu dönem günümüzden yaklaşık iki milyon yıl önce başlamış olduğu ve 10.000 yıl önce son bulmuş olduğu bilinen Paleolitik çağa isabet etmektedir⁵⁴. Keramik yapım teknikleri seramik fırınının bulunmasından çok daha öncelere uzanmaktadır. Bunun sebebi ise ilk şekil verme insan eliyle gerçekleştirilmesidir⁵⁵. Keramik fırını bulunduktan sonra eserler fırında pişirme yöntemi kullanılmış ve ürün farklılığına göre eserler farklı ısılarda pişirilmiştir. Keramik ürünlerinin ilk pişirimi yaklaşık 900-950 derece, sırlı pişirimler ise 1000-1200 derece aralığındadır⁵⁶. Keramikler, yiyecekleri saklamak için kaplar, dini inançlar için yapılmış idoller, dönemin ticari, siyasi vb. olaylarını anlatan belgeler için tabletler, bazen bir kadının takısı bazen de bir çocuğun oyuncuğu olarak üretilmişlerdir⁵⁷.

Neolitik çağa ait keramik eserler Anadolu topraklarında insanoğlunun en eski yerleşim birimlerinden biri sayılan Hacılar(1961) ve Alacahöyük'de(1962-63) James Mellart başkanlığında kazılar esnasında bulunan seramik çanak-çömlekler İ.Ö. 6700 yıllarına tarihlendirilmektedir⁵⁸. Bunlar Anadolu'da Neolitik Çağ'a ait ilk kültür kalıntıları, insanlık tarihinin keramik alanında ortaya koyduğu özgün ve ilk sanatsal yapıtları olarak bilinmektedir.

Keramiğin en eski örnekleri Mezopotamya'da bulunmuş olup; formlar ve süsleme çeşitliliği farklı çağlardaki kültürel özelliklerden oluşmuştur. Mezolitik çağda, elle şekillendirilmiş ve üzeri çizilerek süslenmiş keramikler ele geçirilmiştir⁵⁹. Eski Mısır Uygarlıkları'ndaki heykeller ile vazolarda, Mezopotamya ve İran'daki renkli yer mozaiklerinde, Orta Amerika'daki heykeller ile vazolarda ve Çin'deki vazo gibi benzeri nesnelerin keramik olduğu görülmekte olup; M.Ö. 5000 yıllarına kadar uzanmaktadır⁶⁰.

Kaniş Karum'da M.Ö. 2. Binyılın başlarında ele geçirilen çok sayıda keramik çanak çömlek üretimindeki gelişmeyi göstermesi açısından oldukça önemlidir. Bu dönemde keramik eserler arasında astarlı ve perdahlılara ek olarak, boyanmış olan

⁵³ Nurettin GÜLAÇTI, **agm.**, s. 35-36.

⁵⁴ Deniz Onur ERMAN, **agm.**, s.19.

⁵⁵ Nurettin GÜLAÇTI, **agm.** s. 35.

⁵⁶ Nurettin GÜLAÇTI, **agm.** 35-36.

⁵⁷ Nanifer ENİL, **agt.**, s.8.

⁵⁸ Güner GÜNGÖR; “Anadolu’da Yaşamakta Olan İlkel Çömlekçilik”, Akbank Kültür Yayınları, İstanbul 1988, s.5.

⁵⁹ Adnan TURANI, **Sanat Terimleri Sözlüğü**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2006, s.150.

⁶⁰ Nanifer ENİL, **agt.**,s.8.

çanak çömleklerin ön planda tutulduğu anlaşılmaktadır⁶¹. Bu yerleşim merkezinde ortaya çıkarılan bir tüccara ait iki katlı bir evin alt katındaki çok sayıda pişmiş toprak küp, kaliteli eserlerin yanı sıra keramik kapların günlük işlere dair kullanımına iyi bir örnektir⁶².

Hitit Döneminde ise keramik eserler gerek kalite gerekse çeşitlilik açısından oldukça gelişmiş olup; bu kültürün etkileri Anadolu'nun batısından Mezopotamya'ya kadar uzanan geniş bir alanda kendisini göstermiştir. Bu dönemde bir sanat dalı haline gelen mühürcülükte de bazı mühür kalıplarının pişmiş topraktan üretilmiş olduğu görülmektedir. Yazı yazma malzemesi olarak kil tabletler bu bölgede yoğun bir şekilde kullanılmıştır⁶³.

Roma Dönemine ait rölyefli, mühürlü genelde kırmızı veya siyah renkte, ince parlak bir astar tabakası ile kaplı günlük kullanım eşyası ve süs eşyaları üretilmiştir.

Bizans döneminde üretilen keramikle ise (İ.Ö. 330- İ.S. 1453), renk, motif açısından Roma ve Anadolu kültürlerinin sentezini taşımaktadır. Hıristiyan, İslâm ve etnik grupların kültürleri iç içe bir gelişme göstermektedir. Bizans keramiklerinde kahverengi, sarı, yeşil ve beyaz renklerin yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir⁶⁴.

Keramik sanatı tarih boyunca form, bezeme ve üretim teknikleri açısından kültürel etkileşime açık olan bir sanat dalıdır. Üretim yöntemlerinin benzerliği çok fazla zihinsel karmaşa yaratmasa da; özellikle bölgesel veya dönemsel özellikler, üsluplar ve bezemeler incelendiğinde, keramik eserlerin ticari emtia olarak hareketlilik alanı üzerinde analiz ve çözümler yapmak mümkündür⁶⁵.

Türk sanatı boyunca, Ortaçağ arkeolojisine yönelik yüzey araştırmaları ve kazı çalışmaları, son yıllarda yoğun bir biçimde artmaya başlamıştır. Elde edilen buluntular arasında olan keramik kapların, sırlı ya da sırsız olması dikkate alınmaksızın, özellikle

⁶¹ Nanifer ENİL, *agt.*,s.11-13.

⁶² Nanifer ENİL, *agt.*,s.11-13.

⁶³ Nanifer ENİL, *agt.*,s.11-13.

⁶⁴ Ayşegül DEMİRBAĞ, Anadolu'da Roma Dönemi'ne Kadar Görülen Törenselleşmiş Seramik Kaplar, Şekillendirme ve Dekor Yöntemleri,(Uşak Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, Seramik Anabilim dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Uşak,2012, s.17.

⁶⁵ Nurşen ÖZKUL FINDIK, *Ceramics As A Trade Stock in Anatolia/ Anadolu'da Ticari Emtai Olarak Seramik, Discussions on Turkology, Question and Developments of Modern Turkology Studies*, Warsaw, 2014, s. 57.

bu eserlerin kültür tabakalarının tarihlendirilmesine katkısı bilinmekte olup; seramiğin sanattaki önemini vurgulamaktadır⁶⁶.

Orta Asya'nın bazı bölgelerinde yapılmış olan kazılarda ele geçirilen keramikler, Hun, Kırgız, Karluk gibi Türk soyundan gelen göçebe kavimler tarihleri boyunca üretimini elde veya çarkta sırsız pişmiş topraktan yapılmış eşyaları kullandıkları öğrenilmiştir. Göktürkler ile Uygurların çok sıkı ilişkide bulunduğu diğer büyük yerleşik uygarlık çevresi olan İran' da ise 800 yıllık Sasani Döneminde, sırlı duvar levhasının izi bile yoktur; yalnız sırlı keramik kaplara rastlanmaktadır⁶⁷.

Uygurlar, Gazneliler ve Karahanlılar Döneminde de duvar keramikleri ve plakalar halinde üretimi yapılmıştır. Duvarlar sırlı tuğlalarla kaplanmış, renkli keramikler üretilmiş ve bunlar dönem özelliklerine göre kendine has bitkisel ve hayvansal motiflerle süslenmiştir. Karahanlılar, Semerkand'ın kendine has, yerli tekniği sayılabilecek renkli sırlı keramikleri ve yazının en iyi şekilde uygulanabildiği diğer yüksek nitelikli keramiklerle beraber uygulanmış ve geliştirilmiştir.

Abbasi halifesinin 9. yüzyılda Oğuz soyundan gelen Türk askerlerinden oluşan ordusu için, Bağdat'ın kuzeyinde kurduğu ve merkez yaptığı Samarra kenti ile Mezopotamya'da yeşeren Orta Asya step kültürünün ve sanatının yeni soluğu, Batı Türkistan'dan İran'a akan Selçuklularla yeniden güçlenerek, İslam sanatına yeni bir anlayış ve ruh verdi. Lüster keramikler İslam dünyasına ilk kez 9. yüzyılda Bağdat ve Samarra'da üretilmiştir⁶⁸. İlk kez Abbasi'lerin lüster tekniğinde yapılan seramikleriyle İslam seramik programına yerleşen, Orta Asya göçebe ve Türk tarzında, bağdaş kurarak oturan, kaftanlı, kolları tirazlı, börk tipi başlıklı soyut hükümdar motifi veya saray görevlisi Selçuklu seramiklerinin konu programında ana temadır⁶⁹.

Büyük Selçuklu Devleti Döneminde, İran' da lakabi olarak bilinen keramiklerde de, renkli sır tekniği kullanılmıştır. Selçuklular Samarra da yapımına başlanılan perdah tekniğini yeni bir tarz olarak başarı ile geliştirmişlerdir⁷⁰.

⁶⁶ Gül TUNÇEL, Türk Sanatında Kuş Gövdesi Formunda Seramik Kaplar ve Fonksiyonları Üzerine, **Ekev Akademi Dergisi**, Yıl: 15, Sayı: 48, Erzurum, (Yaz 2011), s. 412.

⁶⁷ M.Oluş ARIK, **Anadolu Selçuklu Toplum Hayatında Çini, Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı**, İstanbul,2007, s.30.

⁶⁸ Gönül ÖNEY, Büyük Selçuklu Seramik Sanatında Resim Programı ve Gelişen Figür Üslubu, **Sanat Tarihi Dergisi**, S.13/1, Nisan, İstanbul, 1978s. 62.

⁶⁹ Gönül ÖNEY, **agm.**, s.62.

⁷⁰ Oktay ASLANAPA, **Türk Sanatı**, İstanbul, 1996 s. 327-328.

Selçukluların Rey ve Keşan merkezlerinde meydana getirmiş oldukları en büyük yenilik minai tekniğinin keşfedilmiş olmasıdır. Minyatür sanatı ile benzerlik taşıyan minai tekniğinde bol figürler kullanılmıştır. Selçukluların o dönemde kullanmış oldukları kıyafetlerini, o dönemdeki ki sosyal yaşantıyı canlandıran konuları tasvir etmişlerdir. Minai tekniği perdahla beraber kullanılmış ve altın perdahlı minai seramik eserler ortaya konulmuştur. Oldukça ince bir işçilik göstermektedir. Washington Freer Gallery de ve Berlin Müzesinde minai tekniği ile birer savaş sahnesini canlandıran keramik tabaklar, minyatür sanatı ile oldukça benzer ilişki göstermektedir⁷¹.

Arkeolojik kazıların azlığının yanı sıra keramiklerin yumuşak hamurdan yapıldıkları için dayanıksız olmaları, Türk çini ve keramik sanatının erken dönemi hakkında daha sağlam bilgilere sahip olmanın önüne çıkan engellerdir. Bu sanatın asıl gelişimi Selçukluların batıya göçerek İslamiyeti kabul etmesi ve İslam-Abbasi dünyasında koruyucu ve yönetici durumuna gelmeleriyle başlamıştır⁷².

Çoğunlukla madeni kapların kullanıldığı ancak günlük ihtiyacı karşılayan keramik eserlerin yöresel zevke göre üretildiği anlaşılmaktadır⁷³.

Son zamanlarda yapılmış olan kazı ve araştırmalarla birlikte, Türk-İslam keramik sanatı hakkında oldukça önemli veriler bulunmuş olup; çoğu kaynakta, Ortaçağ keramikleri olarak da adlandırılan 12-14. yüzyıl seramikleridir. Bu merkezler; Ahlat, Samsat, Kalehisar, Antakya, Ani, Alanya, Akşehir, Al Mina, Gritille, Kubadabad Konya, Misis, Kinet Höyük, Korucutepe, Rakka, Hasankeyf⁷⁴, gibi merkezlerde yapılan kazılarda üretimle ilgili olarak fırın malzemelerinin yanı sıra, fırınlar ve atölyeler tespit edilmiş ve yerel seramik üretimi ile alakalı kesin bulgular ele geçirilebilmiştir⁷⁵.

Anadolu Türk Döneminde arkeolojik çalışmalar başlayıncaya kadar, Anadolu'da bulunan keramik buluntuları Bizans'a Ermeni, ve Gürcü sanatına ait olduğu

⁷¹ Oktay ASLANAPA, **Türk Sanatı**, İstanbul, 1989 s.328-229.

⁷² Alpay PASİNLİ, Saliha BALAMAN, **Türk Çini ve Keramikleri**, İstanbul,1992,s.14.

⁷³ Alpay PASİNLİ, Saliha BALAMAN, **age.**,s.17.

⁷⁴ Bkz: Nakış KARAMAĞARALI, **Ahlat Sırlı Seramikleri**, Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, İstanbul,2007, s. 135. Lale BULUT, **Samsat Kazısı Buluntuları**, Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, İstanbul,2007, s.173. Beyhan KARAMAĞARALI-Turgut YAZAR, **Ani, Kazısı Buluntuları**, Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, İstanbul,2007, s.123. Sevinç GÖK GÜRHAN, **Akşehir Kurtarma Kazısı Seramikleri**, Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, İstanbul,2007, s.157. Muharrem ÇEKEN, **Kubad Abad Sarayı Kazısı**, Selçuklu Seramikleri, Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, İstanbul,2007,s. 111, Nurşen ÖZKUL FINDIK, **Rakka Seramikleri ve Hasankeyf'teki Taklitleri Üzerine Bir Analiz**, **SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Isparta, 2013, S.29, s.257-72.

⁷⁵ Sevinç GÖK GÜRHAN, **Selçuklu Dönemi Kazıları**, Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, İstanbul,2007,s.105.

düşünülmüştür. Bu seramik çeşidinin birbirine çok benzeyen bitkisel, geometrik şekiller kuş ve balık figürleri, bazı örneklerde de neshi ve kufi yazılar bulunmaktadır⁷⁶.

Anadolu Selçuklu Döneminde 12-13 yy. çini sanatının gelişimi dikkate alındığında; keramik sanatının çini sanatı kadar gelişim göstermediği görülmektedir⁷⁷. Kazı esnasında en çok rastlanılan buluntu gruplarından biri olan keramikler, üretildikleri dönem hakkında önemli bilgiler elde edilmesine imkan tanımaktadır. Toplum ihtiyaçları, dönemin sanat anlayışı, üretim teknolojileri, ticari ve sosyal ilişkileri, o toplumun sosyal yapısını yansıtmaktadır⁷⁸. Anadolu keramik sanatı diğer sanat dalları gibi, daha önceki Türk devirlerine bağlı kalınarak, gelişme göstermiştir. Ele geçirilen malzemelere göre Anadolu Selçuklu Dönemi'nde barbutin, sigrafitto, slip ve lüster tekniklerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır⁷⁹.

Selçuklu sanatında hem dini hem de saray mimarisinde zengin çini kullanımına rağmen, keramik kullanımının sınırlı olması ilginçtir. Çağdaş Yakın Doğu ve Mısır bölgesi İslam sanatında, özellikle İran'da Büyük Selçuklu keramiklerinin zenginliği ve yaygın kullanımı ile karşılaştırınca Anadolu Selçuklularda gelişmemesi çok daha şaşırtıcıdır. Farklı müzelere dağılmış rastlantısal buluntuların yanı sıra; Keban ve Atatürk Barajı kurtarma kazıları ile Kubadabad ve Alanya İçkale gibi saray kazılarında çıkarılan keramik buluntuları bu konudaki daha fazla bilgi edinilmesini sağlamıştır. Sırsız keramikleri küp, testi, kase, vazo, kandil, matara, çanak, çömlek gibi günlük kullanım eşyalarda yaygın olarak uygulanmıştır. En bol örnekleri ise Samsat kurtarma kazılarında ele geçirilmiştir⁸⁰.

3.2. Keramik Ürün Çeşitleri

Çanak: Pişmiş toprak vb. çeşitli malzemelerden yapılmış küçük yayvan kaptır. Mutfak eşyası olarak kullanılmıştır.

Tabak: Pişmiş toprak vb. çeşitli malzemelerden yapılmış yayvanlığı ve derinliği daha az olan mutfak eşyasıdır.

⁷⁶ Gönül ÖNEY, Bir Grup Selçuklu Seramiğinde İnsan Tasviri, *Arkeoloji ve Sanat Dergisi*, C:III, S.III/1, Nisan, 62, 1978, s.88.

⁷⁷ Gönül ÖNEY, ‘‘ Türk Çini ve Seramik Sanatı’’. Başlangıcından Bugüne Türk Sanatı. Ed. Mehmet Önder, Ankara,1993, s.282.

⁷⁸ Muharrem ÇEKEN, *Kubad Abad Sarayı Kazısı Selçuklu Seramikleri*, Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, İstanbul,2007,s.111.

⁷⁹ Gönül ÖNEY, Erken Dönem Anadolu Türk-İslam Seramiği (12-13.Yüzyıl), *Antika*, S.27, İstanbul, 1987,s.16-19.

⁸⁰ Gönül ÖNEY, Anadolu Selçuklu Sanatı, *Türkler Ansiklopedisi*, İstanbul, 1976.

Küp: Arapça kökenli bir kelime olan küp, mutfak eşyası olarak⁸¹, mutfak gıdalarının depolanması amacıyla kullanılmıştır. Aynı zamanda ticarete doğrudan ilişkili olmuş ve ticaret sırasında satılmış olan ürünler küplere konulup, gönderilmiştir. 1518 yılında Mardin’de üretilen şaraplar küplere konulup, ağızları mühürlenip sonra satış işlemine geçilmiştir⁸².

Testi: Farsça desti sözcüğünden gelen testi; kulplu, geniş gövdeli, dar boğazlı, emzikli veya emziksiz, ağaçtan ya da pişmiş topraktan yapılmış su kabına verilen isimdir. Testiler alçak derecede pişirildiği için yüzeyde gözenekler oluşmaktadır. Bu gözenekler suyun serin kalmasını sağlamaktadır⁸³.

Maşrapa: Metal, plastik, toprak gibi malzemelerden yapılmış ağız açık, kulplu ya da kulpsuz olan, bardağa benzeyen su kabıdır.

Kavanoz: Cam, metal, toprak gibi malzemeler yapılmış olan, geniş ağızlı, günlük kullanım eşyasıdır. Mutfak eşyası olarak saklama depolama amaçlı kullanılmışlardır.

İbrik: Kapalı ve yuvarlak ağızlı, yüksekçe boyunlu, genellikle yarı küresel üst gövdeden pedestal kaideye doğru içbükey olarak daralan gövdeli, omzunu karın keskinliğinin hemen üstüne bağlayan tek dikey kulplu ve kulpunun karşısında yer alan boru biçimli akıtacağı gaga şeklinde sonuçlanan kaplar, bu tipin esas özelliğini oluşturur⁸⁴.

Figürin: Pişmiş toprak malzemedен yapılmış olan, tanrı-tanrıça- kutsal varlık, insan ve hayvan tipleri’nden oluşan gruplardır⁸⁵. Bu gruplar kendi arasında sınıflara ayrılmakta ve kültürler arasında farklılık göstermektedir. Figürinler; idoller, Kybele’ler, Artemisler, Hera’lar, Tyche’ler olarak ayrılmaktadır⁸⁶.

3.2.1.Kandil

Kandil kelimesi Arapça, gandil, Latince, ışımak, parlamak, yanmak anlamına gelen ‘candela’ sözcüğünden türediği görülmektedir⁸⁷. Roma’da, “lychnus” olarak

⁸¹ Tuba ÖKSE, **Önasya Arkeolojisi Seramik Terimleri**, , Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 1999, s. 61.

⁸² Nejat GÖYÜNÇ, **XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı**, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1991, s. 135.

⁸³ Anonim, “Testi”, **Meydan Laurousse Ansiklopedisi**, 12. Cilt, İstanbul, Meydan Yayınevi, s. 97.

⁸⁴ Fikri KULAKOĞLU, “Orta Anadolu’da Eski Hitit Krallık Çağı Seramiği”, (Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji A.B.D. Yayınlanmamış Doktora Tezi),, Ankara, 1997.63.

⁸⁵ Ali TAVUKÇU, Troas Bölgesi Terrakotta Figürinleri(İ.Ö. 1375- İ.S. 395), (Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji ABD. Yayınlanmamış Doktora Tezi), Erzurum, 1999,s.19.

⁸⁶ Ali TAVUKÇU, **agt.**, s.19.

⁸⁷ Sevan NİŞANYAN “ Sözlerin Soyağacı” **Çağdas Türkçenin Etimolojik Sözlüğü**, İstanbul,2009.

bilinen kandillerin “lukhnos” adı altında Yunanca’dan geldiği bilinmektedir. Roma Dönemi şairleri arasında yer alan Emius, Vergilius ve Lucretius tarafından bu kelimenin kullanıldığı söylenmektedir. Sonraki yıllarda Latince “candela” anlamına gelen “trache” kullanılmıştır⁸⁸. “Türkçede “çırağ, çıra” kelimeleri kandille aynı anlamı taşımaktadır⁸⁹. Kelime karşılığı; sıvı yağ ve fitil konularak yakılan aydınlatma kabıdır⁹⁰. Grekçede “lykno” ya da “lyknon” , Latince ise “lucerna” ve “lychnus” diye adlandırılmıştır. Kelimenin Grekçe karşılığı “λύχνος” (lykhnos)’tur. Anlamı; taşınabilir, portatif, ışık kaynağı, ‘lamba’ anlamındadır. Türkçede ise, Latince kökenli ‘kandil’ kelimesi, içine sıvı yağ ve fitil konularak yakılan, aydınlatma kabı olarak bilinmektedir. Aslını “candela” dan almıştır. Halk dilinde ise, “çıra, çerağ, çırağ”⁹¹ dir. Anadolu’nun bazı yerlerinde buna “ışıklık” da derler⁹². Yine “candela” fiili “candere” fiilinden türemiştir. Kandil ayağı için de “lukhnukhos” kelimesinin kullanıldığı bilinir.. Farsça’da, “Şamdan” olarak bilinen kandilin, Arapçası ise “züccace” dir⁹³. “Birçok kültür unsurunun kökeninde olduğu gibi kandillerin menşei de doğu medeniyetlerine dayanmaktadır”⁹⁴. Kandilin, Latince karşılığı; “Candela” aydınlatan ve parlayan anlamındadır. Grekçe karşılığı ”Lychnus” , Arapça karşılığı ise; “Kandil” dir⁹⁵.

Antik Dönemin en önemli icatlarından birisi olan ateşin bulunmasıyla birlikte insan hayatı oldukça kolaylaşmıştır. Ateş sayesinde ısınma, korunma ve en önemlisi aydınlanma ihtiyaçlarını karşılamışlardır. İnsanlar bu dönemde ateşi kontrol altına almayı öğrenerek, ışığı sürekli yanlarında taşıyabilmenin yollarını aramışlardır. Sırası ile meşale, mum ve kandilleri icat etmişlerdir. Böylece kandil insanların yüzyıllar boyunca yaşadıkları, çalıştıkları, ibadet ettikleri mekânları aydınlatmak için kullandıkları ilk araçlardan birisi olmuştur. “Kandil kullanımı Erken Paleolitik Çağ’a

⁸⁸ Aslı DENİZ, “ Çağlar Boyunca İnsanları Aydınlatan Kandiller”, *Antik Dekor*, Sayı 14., 1992/1, s.122.

⁸⁹ Tülin ÇORUHLU, “Adramytteion Antik Kenti Kazı Buluntusu Pişmiş Toprak Kandiller(2001–2006)”, *MimarSinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 6., İstanbul, 2008, s.55.

⁹⁰ Dilek COŞKUN, Konya-Ereğli Müzesinde bulunan Roman Dönemi Kandilleri, (Selçuk Üniversitesi, S.B.E. Arkeoloji A.B.D., Klasik Arkeoloji B.D., Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, 2007, s.11

⁹¹ M.DOĞAN, *Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul,1982, s.516, Ferit DEVELİOĞLU, *Osmanlıca-Türkçe Lügat*, Ankara,2005, s.115

⁹² M.Zeki ORAL “Eşrefoğlu Camiine Ait Bir Kandil”, *Bellekten*, C: XIII, Sayı 89, Ankara, 1959,

⁹³ Süheyla KİRALI, Aphrodisias Müzesinden Bir Grup Kandil, (Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji A.B.D. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, 2016, s.8

⁹⁴ Firuzan KINAL “Kaunos Adak Lambaları”, *Bellekten*, XXXIII, S: 130, Ankara, 1969, s.155

⁹⁵ Anonim, “Kandil” *Meydan Laurousse Ansiklopedisi*, C:12, İstanbul, s.862.

kadar indiği bilinmektedir. Bu dönem kandilleri taş malzeme ile yapılmış olup, M.Ö.8000-6000’lerde deniz kabuklarının kandil olarak kullanıldığı bilinmektedir⁹⁶.

Kandil, Antik Çağda, içine yağ konularak, bir fitil yardımıyla yakılan, aydınlatmayı sağlayan ve erken dönemlerden itibaren, günlük yaşam içerisine girmiş bir aydınlatma aracıdır. İçine yağ konularak, bir fitil yardımıyla yakılan aydınlatma aracına kandil denir.⁹⁷ Kandil kullanımı Erken Paleolitik Çağ’a kadar inmektedir. Bu dönemdeki kandiller deniz kabuğu ve taştan yapılmıştır.⁹⁸

İhtiyaçların değişmesiyle birlikte kandilin yapım malzemesi de değiş ve gelişmiştir. Metal, cam ve topraktan kandil yapılmıştır.⁹⁹ Çanak şeklindeki kandiller bilinen en eski örneklerdir.¹⁰⁰

“Kandillere koyulan yağ çeşidi coğrafi ve ekonomik şartlara göre değişiklikler göstermiş, bazen zeytinyağı yerine susam veya beziryağı da kullanılmıştır”¹⁰¹. “Kandillerde çoğunlukla zeytinyağı yakılır, bazı durumlarda zeytinyağının içine tuz katılırdı”¹⁰². “ Herodot da Mısır’a gittiğinde Sais şehrinde gördüğü yağ kandilinden: “bunlar yağ ve tuzu karıştırarak geniş çanaklara dolduruyorlar ve bunun üzerine bir fitil koyuyorlar bütün gece yanıyor.” , seklinde biraz hayretle bahsetmektedir¹⁰³.

Kandillerde ilk dönemlerde kullanılan yağlar hayvansal yağlardı. Daha sonraları ise mısır, fındık, susam ve genellikle de zeytin gibi çeşitli bitkilerin yağlarından

⁹⁶ Sedef ÇOKAY, **Antik Çağda Aydınlatma Araçları**, Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 1998,s.8-11

⁹⁷ Mümtaz SOYSAL, “Kandil”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, C:II, İstanbul, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, 1997, s. 940-941.

⁹⁸ Sedef ÇOKAY, **Antik Çağda Aydınlatma Araçları**, , Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 1998, s.8-11.

⁹⁹ Zekiye UYSAL, “Kubad-Abad Kazılarında Bulunan Cam Kandiller”, **Konya Kitabı X**, Konya, 2007, s.725-732; Donald Michael BAILEY, **Greek and Roman Pottery Lamps**, London, 1972, s.17; M. Zeki ORAL,“Eşrefoğlu Camiine Ait Bir Kandil”, **Belleten**, C: XXIII, Sayı 89-92, Ankara, 1959, s.113-117; GönülÖNEY, “Anadolu Selçuklu Sanatı”, **Türkler**, C: VII., Ed. Salim KOCA vd., Ankara, Semih Ofset, 2002,s. 818; Chris LIGHTFOOT, “Amorium Kazısı 2000”, **23. Kazı Sonuçları Toplantısı**, C: II, Ankara,2001, s. 248-249; B. Yelda OLCAY, “Tarsus Cumhuriyet Alanı Kazısı Cam Buluntuları”, **Adalya**, No:III / 1998, İstanbul, 1999, s.169-174; Assadullah Souren MELIKIAN, Chirvanı Gnrs, **Islamic Metalwork From The Iranian World 8th-18th Centuries**, London, 1982, s. 102-104.

¹⁰⁰ Dominique Kassab TEZGÖR- Tahsin SEZER, **İstanbul Arkeoloji Müzeleri Pişmiş Toprak Kandiller Kataloğu**, İstanbul, Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü,1995, s. 27.

¹⁰¹ Tülin ÇORUHLU, “Adramytteion Antik Kenti Kazı Buluntusu Pismis Toprak Kandiller(2001–2006)”, Mimar Sinan Güzel Sanatlar üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi, Sayı 6. 2008

¹⁰² M. SOYSAL “Kandil”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, C: II, İstanbul, 1997

¹⁰³ Fısun İLTER, **Ören/ Adramytteion Antik Kenti Pişmiş Toprak Kandilleri**, (Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya, 2009, s.

yararlanıldığı gibi balık yağı ve Hint yağından da yararlanılmıştır¹⁰⁴ Bunlardan başka, Kapadokya bölgesindeki birçok mağara ve ahşap evin odalarında toprak kandillerin içerisine bezir yağı konulmuştur. Doğu Anadolu'daki küçük kalay veya toprak kandiller içinde bezir yağı kullanılmıştır¹⁰⁵ Kandillerin fitilleri kükürtlelenmiş üstüdüden veya papirüs yapraklarından yapılırdı. Fitilin düz durması için içinde birde maşa bulunurdu. Daha çok zeytinyağı kullanılmıştır. Hazne kısmına önce su sonra yağ dökülürdü. Böylece fitil daima yağ tabakası üzerinde dururdu. Fitilin suya değmemesi için de yağın üstüne mantardan yapılmış bir şamandıra kullanılırdı. Şamandıra yağın üzerinde durur yağ azaldıkça onunla birlikte alçalır ve yağ bitince suya dokunarak fitilin ıslanıp sönmeye sağlanırdı. Böylelikle de pişmiş toprak kandillerin ısının etkisiyle çatlayıp kırılması önlenirdi¹⁰⁶. Ayrıca kandilin yanma gücünün artması ve ateşe sarımsı bir renk vermek için yağa tuz katıldığı bilinmektedir¹⁰⁷. Antik dönem kandilleri üzerinde çeşitli bezemeler yer almaktadır. Bunlar mitolojik figürler, kült konulu sahneler, günlük hayat, edebiyatla ilgili konular, tarihle ilgili konular, hayvanlar, bitkiler, geometrik şekiller, gökyüzü cisimleridir¹⁰⁸. Erken İslam dönemi kandillerinde yazı, bitkisel ve geometrik süsleme yer almaktadır¹⁰⁹. Selçuklu, Beylikler, Eyyubi ve Osmanlı Döneminde camilerde metal, cam veya çini asma kandil kullanılmıştır¹¹⁰.

¹⁰⁴ Sedef ÇOKAY, a.g.e., 1998.,s. 18.

¹⁰⁵ Füsün ERTUĞ, "Linseed Oil and Oil Mills İn Central Turkey . Flax/ Linum and Eruca , İmportant Oil Plants Of Anatolia" **Anatolian Studies**, Volume 50, Ankara, 2000, s.177.

¹⁰⁶ Celal Esad ARSEVEN, "Kandil", **Sanat Ansiklopedisi**, C:II, İstanbul, Milli Eğitim Yayınevi, 1983, s.937.

¹⁰⁷ Sedef ÇOKAY, a.g.e., 1998, s. 18.

¹⁰⁸ Dilek COŞKUN, **Konya – Ereğli Müzesi'nde Bulunan Roma Dönemi Kandilleri**, (Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi), Konya, 2007,s.75; Fisun İLTER, **Ören/ Adramytteion Antik Kenti Pişmiş Toprak Kandilleri**, (Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya, 2009, s.83; Sedef ÇOKAY, a.g.e., 1998, s.19-20; Günsel Dağlı, **Hadrianopolis Surları Kurtarma Kazısında Bulunan Roma ve Bizans Dönemi Kandilleri**, (Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2008, Levha LXXVIII.

¹⁰⁹ Florence E. Day, "Early İslamic And Christian Lamps" **Berytus Archeological Studies**, Sayı 7, 1942, s.65-79.

¹¹⁰ Beyhan KARAMAĞARALI, **Ahlat Mezar Taşları**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1992, s.59; Abdüsselam ULUÇAM, **Eski Erciş-Çelebibağı Mezarlığı ve Mezar Taşları**, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 2000, ç. 96; Kadir Pektaş, **Bitlis Tarihi Mezarlıkları ve Mezar Taşları**, Ankara, Başbakanlık Basımevi, 2001, s.113-115-116-125-126-219.

3.2.1.1. Kandilin Kökeni ve Gelişimi

İnsanoğlunun ateşin icadından sonra onu kontrol altına alıp kullandığı ilk aydınlatma aracı meşale olarak bilinmektedir. İnsanlık tarihinde kullanılan diğer aydınlatma araçları gibi, meşalenin de deneme yanılma yöntemiyle ortaya çıktığı düşünülebilir. Yapım malzemesi olarak saz ve asma dallarından yapılan meşale aydınlatma için reçine ve katran gibi yanıcı maddelerin içine batırılarak kullanılmış ve yakılarak, ışık elde edilmesi sağlanmıştır. Meşalenin önemini kaybetmesi ile birlikte kullanılan diğer aydınlatma aracı ise mumdur. Mumdan sonra pişmiş topraktan yapılmış kandiller aydınlatma aracı olarak kullanılmışlardır. İcat edilen bu ilk kandillerin nerede, nasıl kullanıldığı hakkında kesin bir bilgi olmamasına rağmen¹¹¹ kandilin Erken Paleolitik çağ'dan bu yana kullanıldığı bilinmektedir¹¹². Kullanılmış olan bu ilk kandillerin deniz kabukları, Hindistan cevizi kabuğu, yumurta kabukları ve çukur taşlar gibi doğada hazır bulunmuş nesnelere olduğu düşünülmektedir¹¹³.

Paleolitik Dönemde mağara duvarlarına yapılmış olan resimler aydınlanma araçlarının kullanılmış olduğunun birer kanıtıdır. Işık kaynağı olması amacıyla hayvan yağlarını kullanan bu insanlar, mağaralarda birkaç yüz metre içerideki gün ışığından yoksun duvar resimlerini yapmak için yapay ışıktan yararlanmaya mecbur kaldıkları düşünülmektedir¹¹⁴. Gerçek anlamda nesnel olarak üretilen ilk kandillerin taşta belirli bir şekil verilerek yapıldığı bilinmektedir. Kandil işlevi gören bu taş nesnelere, Avrupa'da Paleolitik Dönemde bulunan örneklerden anlaşılmaktadır¹¹⁵.

Neolitik Dönemde insanların yerleşik hayata geçmesiyle birlikte Paleolitik Çağda olduğu gibi kandil olarak kullanılan nesnelere kullanılmaya devam etmiş, fakat döneme nazaran bir takım yenilik sayılabilecek örneklerde kandil olarak kullanılmaya başlanılmıştır. Bu dönemdeki kandil olarak kullanılan nesnelere, genel olarak geniş ağızlı kaplar ve deniz kabukları¹¹⁶, taş malzemedeki yapılmış, içine yağ ve fitilin konulabilen sığ tabak görümlü çanaklar kandil olarak kullanılmıştır¹¹⁷. Deniz kabuğunun içindeki helezon şeklindeki bölümüne fitil yerleştirilmiş ve bu fitil yakılarak, ışık elde edilmesi

¹¹¹ Firuzan KINAL, *age* 155; Asuman BALDIRAN, Stratonikeia Nekropol Buluntuları, (Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya 1990, 32.

¹¹² Donald Michael BAİLEY, *Grek and Roman Pottery Lamps Londra*, 1972, s.17; Sedef ÇOKAY, *Antik Çağda Aydınlatma Araçları*, Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 1998, s., 8.

¹¹³ Donald Michael BAİLEY, *age*, s. 17

¹¹⁴ Donald Michael BAİLEY, *age*, s. 17.

¹¹⁵ Donald Michael BAİLEY, *age*, s.17.

¹¹⁶ Donald Michael BAİLEY, *age.*, Londra 1972, s. 17.

¹¹⁷ Donald Michael BAİLEY, *age.*, 17.

sağlanmıştır. Bu kandiller, içine zeytinyağı konulabilen basit bir çanakdan sarkıtılan fitilin yakılmasıyla oluşturulmuştur.¹¹⁸ Bu tip çanak kandillerde fitil, yüzeyde yanardı ve alevi kontrol edilemezdi. Bununla birlikte duman da oluşurdu. Bunu önlemek için, kase dudağının çimdiklenmesiyle ya da katlanmasıyla, fitilin geçebileceği delikler açılmıştır.¹¹⁹ Yapılan bu uygulama ile insanların kendi ürettikleri ilk kandil örneklerinin temelini oluşturmaktadır denilebilir. Bu çanaklar ilerleyen dönemlerde gelişerek yağ hazneleri daha muhafazalı, daha derin ve daha estetik uzun burunlu kandiller üretilmiştir. Teknoloji ve ticaretin gelişmesiyle beraber, özellikle Arkaik ve Klasik Dönemler’de çark yapımı, pişmiş toprak kandiller; sonrasında da, kalıp yapımı kandiller üretilmiştir¹²⁰.

Ayrıca Neolitik Dönemde, Anadolu’da Fikirtepe’de kendine has kap biçimlerinin arasında kutu gibi dikdörtgen ve küçük ayaklar üzerinde yükseltilmiş kaplara çok sayıda karşılaşılmakta olup, çoğu oldukça zengin bezemeli bu kaplardır. Bu kaplar biçim ve özellikleri göz önüne alındığında kandil ya da tütsü kabı olarak kullanıldığı kanısına varılmaktadır¹²¹.

Geç Kalkolitik Dönem’de yerleşik hayatın ilk safhalarında oldukça ilkel kandiller kullanılmıştır. Nablü yakınındaki Tell el-Far’ah bulunan el yapımı bu örnekler oldukça önemlidir¹²².

Birçok kültür unsuru gibi kandilin kökeninin de eski doğu uygarlıkları olduğu bilinmektedir. Kandiller çok eski çağlardan itibaren Eski Ön Asya Medeniyetlerinde kullanılıyordu. Fitilli kandil kullanımının ilk olarak burada başladığı bilinmektedir¹²³. Ürdün yakınlarında Tell El Farah’daki kandiller ilkel kandil kullanımını göstermesi açısından önemli eserlerdir¹²⁴. Mısır’da, Eski Krallık Dönemine ait hiyeroglif işaretler arasında kandil resimleri bulunmakta olup, bu hiyeroglifler kandilin kökeninin bu

¹¹⁸ Mehmet ÖZGÜL, Şanlıurfa Müzesi’nden Bir Grup Kandil, (Atatürk Üniversitesi, SBE. Arkeoloji ABD, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, 2012, s.11.

¹¹⁹ Mehmet ÖZGÜL, *agt.*, s.11.

¹²⁰ Mehmet ÖZGÜL, *agt.*, s.11-12.

¹²¹ Mehmet ÖZDOĞAN, “Çanak Çömlekli Neolitik Çağ’da Çiftçiliğe Dayalı Gerçek Köy Yaşantısı Tüm Sosyal Kurumlarıyla Şekillendi”, *Arkeo Atlas*, Sayı 1, 2002, 103.

¹²² Sedef ÇOKAY, *age.*, s.8

¹²³ Nebi BOZKURT, *Kandil*, DİA, İstanbul, 2005, s.300

¹²⁴ Selda KALFAZADE- Özkan ERTUĞRUL, *Kandil ve Kandilin Motif Olarak Anadolu Türk Sanatındaki Kullanımı Üzerine*, *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, S.5, İstanbul, 1989, s.23-25.

döneme kadar dayandığının da bir göstergesidir. Orta Krallık Döneminde ise pişmiş toprak kandil buluntularıyla karşılaşmıştır¹²⁵.

Herodotos, Mısır gezisinde Sais kentinde gördüklerini şu şekilde aktarır; “*Bunlar yağ ve tuzu karıştırarak geniş çanaklara dolduruyorlar ve bunun üzerine fitil koyuyorlar, bütün gece yanıyor*”¹²⁶ şeklinde ifade etmiş ve kandil kullanımına değinmiştir.

Sümerler dönemine ait Ur Kral mezarlarında rastlanılan altın ve gümüş malzemeden yapılmış olan kandiller bu dönemde kullanılan kandiller hakkında bilgi vermektedir¹²⁷. Kandillere daha sonraları III. Babil (Kas) sülalesi zamanında karşılaşmaktadır. Bu dönemden sonra II. İsin sülalesinden Marduk-Zakir-Şumi'nin (MÖ 852-828) tahtı üzerindeki tanrı sembolleri arasında, ateş tanrısı Nusku'nun sembolü olarak ördek vücuduna benzeyen bir kandil tasviri yer almaktadır¹²⁸.

Anadolu'da Kültepe, Acemhöyük ve Alişar'da üzüm salkımı şeklinde yapılmış ve asılarak kullanılan kaplar bulunmuş, dolayısıyla bu kapların kandil olabileceği düşünülmüştür. Bu düşüncenin sebebi ise; Konya-Karahöyük kazılarında rastlanılan üzüm salkımı biçimindeki kaplar ile kol ve bacak şeklindeki kaplar üzerinde yanık izlerinin gözlemlenmesidir. Hitit uygarlığında “DUG sasanna” sözcüğünün kandil anlamına geldiği görüşünün ileri sürülmesine karşın Hitit yerleşmelerinde herhangi bir kandil buluntusu ile karşılaşılmamıştır. Hititler döneminde kandilin kullanıldığına dair yazılı vesikaların olmasına rağmen arkeolojik veriler bu vesikaları doğrulayacak buluntuya ulaşamamıştır. Sadece Boğazköy kazılarında değil, Hitit kültürünün yayıldığı diğer yerleşim alanlarının hiçbirinde kandil bulunamamıştır. Öte yandan Hamit Z. Koşay'ın Kussaray'da yaptığı sondaj kazısında Hitit tabakalarında taştan kandile çok benzeyen bir kabın bulunmuş olduğuna değinmekte yerinde bir beyan olacaktır¹²⁹.

Antik dönemde üretilmiş olan kandiller cam, taş, pişmiş toprak ve bronz malzemeden yapılmış olup yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Günlük kullanım eşyası olan bu tarz kandiller küçük boyutlu olup, elle rahat bir şekilde taşınabilen bu kandillerin orta bölümünde bulunan bir ağızdan içerisine yağ konulur ve uç kısmında

¹²⁵ Firuzan KINAL, Kaunos Adak Lambaları, **Bulleten**, XXXIII, S: 130, Ankara s. 55.

¹²⁶ Herodotos, **Herodot Tarihi**, Çev: Müntekim ÖKMEN II, 62-110.

¹²⁷ Firuzan KINAL, **age.**, s. 55.

¹²⁸ Firuzan KINAL, **agm**, s. 155; Nurettin Öztürk, Kyzikos Kandilleri, (Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji A.B.D., Yayınlanmamış Doktora Tezi), Erzurum 2003 s. 23.

¹²⁹ Sedef COKAY, **age**, s. 15

yer alan fitil deliğine fitil yerleştirilirdi. Zamanla daha fazla ışığa ihtiyaç duyulması nedeniyle kandillerdeki bu fitil delikleri çoğaltılmıştır.

Girit'te ise Erken ve Orta Minos Dönemlerinde taş malzemeden yapılmış olan oldukça gelişmiş kandillerle karşılaşmıştır. Sığ bir çanağı andıran bu kandillerin kökeninin Erken Tunç Çağı Mezopotamya olduğu düşünülmektedir¹³⁰. Girit'te görülen bu taş kandillerin yanı sıra pişmiş toprak, mermer ve alabasterden yapılmış kandillere de rastlanılmıştır. Kaba formu olan bu kandiller kirli gri renkte hamurdan yapılmış ve üzeri boyanmamıştır¹³¹. Myken kültüründe ise terrakotta kandillerden ziyade çok burunlu taş kandiller tercih edilmiştir¹³².

Kıbrıs'ta Bronz Çağı mezarlarında da ya duvara bağlı ya da duvardaki nişlere yerleştirilmiş kandiller bulunmuştur.¹³³

Arkaik Dönemde Atina, Korinth ve Batı Anadolu'da yeni tipler üretilir¹³⁴. Üretilen bu tarz kandiller genelde köprü burunlu ve boru askı delikli kandillerdir¹³⁵. M.Ö. 1. yy ile M.S. 1. yy'da İtalya'da yeni formlar üretilmiş ve bu formlar bütün antik dönem pazarlarında yerini bulmuştur. Bu formlar köşeli ya da yuvarlak olan, volütlü buruna sahip, genelde kabartma süslemeleri olan kandillerdir. Kuzey İtalya'da M.S. 1. yy'da fabrika kandilleri üretilmiştir. Bu kandiller bronz kandillerin pişmiş toprak örnekleriydi. Ancak zamanla ekonomik ve politik nedenler, piyasaları etkilemiş olup; İtalyan baskısının kısa ömürlü olmasına neden olmuştur. M.S. 3. yy'da muhtemelen yağın pahalı olmasından dolayı İtalya'da kandil üretimi azalmıştır. M.S. 3. ve 4. yy'larda Mısır'da kurbağa kabartmalı kandiller üretilmiş, bu dönemde birçok yerde yoğun olarak kurbağalı kandiller kullanılmıştır. Yine bu dönemde kurbağa kabartmasının yanı sıra, palmye dalları ve rozetler de, kullanılan süslemeler arasındadır¹³⁶. Roma Dönemi'nden Erken Hıristiyanlık Dönemi'ne geçiş İS 4. Yy'a denk gelir, bu devir kandillerde görülen en önemli özellik gövde ve burun kısmının daha uzun olmasıdır. Discustan fitil deliğine kadar uzanan bir kanalın yanı sıra discus üzerine yapılan bezemelerde; palmye ağacı, kuşlar, çivilenmiş üçgenler, tekerlekler,

¹³⁰ Nurettin ÖZTÜRK., agt., s., 24.

¹³¹ Walters, H.B., Catalogue of the Greek and Roman Lamps in the British Museum, London, 1914,s., 5-7.

¹³² Oscar Broneer, Terracotta Lamps, The American School of Classical Studies at Athens, Vol. IV (II) , 5; Donald Michael BAİLEY, Grek and Roman Pottery Lamps, Lev 1b; Kınal, 155-156.

¹³³ Mehmet GÜRBÜZER, *İdymada'ki Helenistik Dönem Oda Mezarı*, (Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji A.B.D. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Muğla , 2006, 43.

¹³⁴ Sedef ÇOKAY, age., s.10.

¹³⁵ Dominique KASSAB- Sezer Tahsin TEZGÖR, age., 40.

¹³⁶ Mehmet ÖZGÜL, agt., s.13

kalpler, üzüm salkımları, haçlar ve monogramlar gibi Hıristiyanlık sembollerinin yer almasıdır¹³⁷. İS. 5. ve 6. yy'larda Batı Anadolu'da büyük kısmı başta Ephesos olmak üzere Smyrna, Miletos ve Sardes'te üretilmiş üzerinde Hıristiyanlık sembolleri bulunan kaliteli kandiller ortaya çıkmıştır¹³⁸

MS 7. yy.dan sonra kandillerin azaldığı görülmektedir. MS 861'den sonra kilise envanterlerinde pişmiş toprak kandillerden çok, cam kandillerden bahsedilir. Bunlar için "Kandelai", "Phoragogoı", "Kaniskla", "Krateres", "Kathistai", gibi farklı isimler kullanılır¹³⁹. MS 4. - 7. yy. arasında Batı Anadolu'da büyük kısmı astarlı kaliteli kandiller ortaya çıkar. Bitkisel, mitolojik figürlü sahnelerin çoğunlukta olduğu bu kandillerin üretiminde Kibyra¹⁴⁰, Aphrodisias¹⁴¹, Ephesos, Miletos, Sardes gibi kentler başı çekmektedir¹⁴². Bu dönemden sonra da Anadolu'da kandiller yaygın olarak kullanılır.

Günlük kullanım aracı olan kandilin Anadolu Türk - İslam sanatında yeri oldukça önemlidir. İslami dünyasında büyük oranda dini nitelik kazandırılan kandiller, Allah'ın ışığı gibi görülüp kayda değer bir şekilde önemi bulunmaktadır¹⁴³. İslâm sanatında kandiller, cam, ahşap, metal ve seramik malzeme kullanılarak üretilmişlerdir¹⁴⁴. Ahşap kandiller genellikle Anadolu'ya özgü bir malzeme çeşidi olup, ahşabın oyulmasıyla meydana getirilen bu kandiller, çanak şeklindedirler¹⁴⁵. Ancak, kullanışsız oldukları için pek tercih edilmemişlerdir.

Bu dönemden sonrada kandiller Anadolu'da Türk-İslam Sanatında özellikle dini yapılarda, mezar taşlarında ve seccadelerde betimlenmeye devam etmiş, İznik seramiklerinde ve hat sanatında da kullanılmıştır¹⁴⁶.

İslam dünyasında yapılan keramikten yapılan kandiller, genellikle küçük boyutlu, tek veya çift burunlu sırlı (firuze, yeşil, hardal, sarı-kahverengi, renkli) veya sırsız kandillerdir. Anadolu'da yapılan ortaçağ kazılarında çok sayıda sırlı ve sırsız

¹³⁷ Perlzweig, *Lamps of the Roman Period First to Seventh Century After Christ.*, 22-23.

¹³⁸ Sedef ÇOKAY, *age.*, 12.

¹³⁹ Sedef ÇOKAY, *age.*, s. 26.

¹⁴⁰ S.S. BAŞER, **1988-89 Yılları Kibyra Kurtarma Kazıları**, s. 236-240.

¹⁴¹ Ahmet.Semih TULAY, "Kabalar Kurtarma Kazısı 1989", **I. Müze Kurtarma Kazıları Semineri**, Ankara 1990, s.

¹⁴² Perlzweig, *Lamps of the Roman Period First to Seventh Century After Christ*, s. 9.

¹⁴³ Fairchild Ruggles, *Islamic Art&Visual Culture*, Oxford 2011, s.145.

¹⁴⁴ Sevinç GÖK GÜRHAN, 2000 Yılı Beçin Kazısı'nda Bulunan Cam Kandil Hakkında, *Sanat Tarihi Dergisi Sayı/Number:XIII/1 Nisan/April2004*, 33-41, s. 35

¹⁴⁵ Sevinç GÖK GÜRHAN, *agm.*, s. 35

¹⁴⁶ Selda KALFAZADE-Ozkan. ERTUĞRUL, 22-34; Aynur CİVELEK, Tralleis Nekropolisi Buluntuları Işığında Helenistik ve Roma Dönemi Seramiği,(Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji A.B.D.Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2001, s.9; Metin, Kbyra Kandilleri, 23.

kandil ele geçirilmesinin yanı sıra, madeni kandillerin de yoğun olarak bulunduğu görülmektedir. İslâm sanatının en ünlü kandilleri, Eyyubi ve Memlüklüler Döneminin cam kandilleri ile Osmanlıların çini kandil örnekleridir¹⁴⁷. Eyyubi Dönemi'nde 12. yüzyıl ile Memlüklü Döneminde 13-14. yüzyıllara ait kandiller, gövde, boyun ve kaide bölümünden oluşan bir formda tasarlanmışlardır¹⁴⁸. Bu dönemde kandillerin vazo biçiminde yapıldığı ve boyutlarının daha büyük olduğu görülmekle birlikte; cam ve çini sanatının en güzel örnekleri kandillerde görülmektedir. Kandillerin büyük boyutlarda olmasının tek nedeni ise şu şekilde açıklanabilir: Cami, saray, medrese gibi anıtsal mekânları aydınlatmak için kullanılmaları ve alanda daha fazla aydınlık elde etmek istenmesidir. Üretilmiş olan bu kandiller, gövdeleri üzerinde yer alan kulplarından zincirlerle yüksek bir yere asılmaktaydılar. Günümüzde de halen devam etmekte olan ve ilk defa MS. 17.yy.da ortaya çıkan, kandillerle yazılan yazı yani mahya sanatı, dekoratif bir aydınlatma unsuru olup, kandillerin ışık kaynakları olmasının etkisidir¹⁴⁹.

3.2.1.2. Kandilin Günlük Kullanımı

İnsanoğlu var olduğundan bu yana barınma, giyinme, ısınma ve en önemlisi de aydınlanma gibi çeşitli gereksinimlere ihtiyacı olmuştur. Aydınlatma ihtiyacı insanlık tarihinin her döneminde temel ihtiyaçlardan birisidir. Bu ihtiyaç beraberinde bir takım gereksinimler meydana getirmiş ve insanlar farklı çözüm yolları aramaya başlamıştır.

Fakir olan kişiler, genellikle çark ve kalıp yapımı pişmiş toprak kandiller, zenginler ise özenle hazırlanmış metal kandil örneklerini tercih etmişlerdir. Evler, sahibinin durumuna göre zayıf ya da canlı bir şekilde aydınlatılmıştır. Günlük kullanma eşyaları arasında yer alan kandilin, Antik dönemlerden beri kullanıldığı bilinmektedir. Kandiller, Antik Dönemde, günümüzün idare lambaları gibi, basit ölçülerde aydınlanma ihtiyacını karşılamışlardır. Aynı zamanda kandiller, küçük olma ve kolay taşınabilir olma özelliğiyle, pratik bir ışık kaynağı olmuşlardır¹⁵⁰.

Erken dönemlerde kandiller çeşitli amaçlara yönelik olarak kullanılmıştır. Bu kullanım alanları sırasıyla şu şekildedir.

¹⁴⁷ Sevinç GÖK GÜRHAN, *agm.*, s. 35.

¹⁴⁸ Sevinç GÖK GÜRHAN, *agm.*, s. 35.

¹⁴⁹ Fairchild Ruggles, *Islamic Art&Visual Culture*, Oxford 2011, s.145.

¹⁵⁰ Süheyla KİRALI, *Aphrodisias Müzesinden Bir Grup Kandil*, (Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji A.B.D. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum,2016,s.18

1. Ev, cadde, sokak ve dükkanların aydınlatılmasında; Antikçağda ticari bakımdan önemli olan yerlere geceleri kandiller yerleştiriliyordu. Dükkanlar gece açık olduğu saatlerde mallarını teşhir edip, müşteri çekmek için kandilleri sıkça kullanmışlardır. Tezgah ve kapıların üzerlerine konulan bu kandiller, Pompei’de bol miktarda bulunmuştur¹⁵¹. Kandiller, evlerde masalar üzerinde, nişler içerisine yerleştirilerek, duvara çakılı veya tavandan sarkan zincirlere asılarak aydınlatma amaçlı olarak kullanılmışlardır¹⁵². Ev, cadde, sokak ve işyerlerinin aydınlatılmasında kullanılan kandilin çıkış noktası eski Doğu medeniyetleridir. Mezopotamya da ise Sümerler zamanında yağ kandili kullanıldığı, mezar buluntularından anlaşılmaktadır. Eski Akdeniz medeniyetleri taştan kandiller kullanıldığı bilinmektedir. Anadolu’da Hitit medeniyetinde de kandil kullanıldığı Hitit belgelerinden anlaşılmaktadır¹⁵³. Mısır’da Karaniş’te yaşayan antik dönem insanları, evlerinin bir köşesinde, kerpiç tuğlalar arasına, ahşap raflara dizdikleri küçük kandiller yapmışlardır. Mısır Karaniş’te, duvarlarda görülen is izleri, kandillerin duvarlara yerleştirilmiş ahşap askılara asılarak, aydınlatmayı sağladığını göstermektedir¹⁵⁴.

2) Yatak odalarında ve eğlence yerlerinde; yatak odalarında kandilin kullanıldığı kabul edilse de ateşin tehlikesinden dolayı pek yaygın olmadığı anlaşılmaktadır. Geceleri düzenlenen symposionlarda mekanın kandillerle aydınlatıldığı düşünülmektedir¹⁵⁵.

3. Tapınak ve kutsal mekanların aydınlanmasında ve adak eşyası olarak; kutsal mekanlarda bulunan kandillerin çoğunluğunda birden çok fitil deliği açılmıştır. Kaunos Kutsal Alanında bulunmuş olan kandillerin çoğunluğu bir çukur içerisinde ele geçmiştir. Olasılıkla tapınağın içerisinde getirilen adaklar için boş yer kalmayınca, daha önce getirilen sunular tapınaktan çıkarılmış, ancak kutsal sayıldıkları için tapınağın etrafına gömülmüşlerdir¹⁵⁶. Kandil, yapay aydınlatma aracı olarak yaşam alanlarında, dini törenlerde kullanılmasının yanında, mabetlere ve mezar odasına adak eşyası olarak da kullanılmıştır¹⁵⁷. Evlerde kullanılan kandiller, aynı zamanda kutsal mekânların ve

¹⁵¹ Donald Michael BAİLEY, Greek and Roman Pottery Lamps, s. 11.

¹⁵² Süheyla KİRALI, **agt.** s.18.

¹⁵³ Füzüzan KİNAL, “Kaunos Adak Lambaları”, **Bellekten**, S:130, Ankara, 1969, s. 155-156.

¹⁵⁴ Süheyla KİRALI, **agt.**, s.18.

¹⁵⁵ Sedef ÇOKAY, Antik Çağda Aydınlatma Araçları ve Perge Pişmiş Toprak Kandilleri, İstanbul, 1996, s. 21-22.

¹⁵⁶ Firuzan KİNAL, **agm.**, s. 154; Donald Michael Bailey, **age.**, s. 12; Cengiz IŞIK, Kaunos Liman Agorası Çesme Binası, **Kaunos Araştırmaları II-2**, Ankara 1994, s 22; Sedef ÇOKAY, **age.**,s. 21.

¹⁵⁷ Sedef ÇOKAY KEPÇE, “Tekirdağ Arkeoloji Müzesi’nden Bir Grup Pişmiş Toprak Kandil”, **Anadolu**

tapınakların aydınlatılması içinde kullanılmaktaydı. Özellikle kutsal mekânlarda daha fazla aydınlatılması için kandillerin burun sayısı artırılmıştır. Bu şekilde çok burunlu kandiller Kaunos'ta yapılan kazılarda topluca ele geçmiştir. Bu kandillerin boyutları çok küçük olduğu için, aydınlatma için kullanılmasının zor olduğu düşünülmektedir. Bu yüzden bu kandillerin tapınağa adandığından bahsedilmektedir. Kinal'ın adak kandilleri olarak isimlendirdiği bu kandillerin, tanrı malı olarak kutsal bir nitelik taşıdığı ve tapınaklarda bulunan rahipler tarafından çukurlara dolduruldukları bilinmektedir. Athena Agorası'nda yapılan kazılarda, MÖ 5. yy'ın 2. yarısına tarihlenen Agora'nın girişinde bu tip kandiller bulunmuştur. Boyutları çok küçüktür. Bu kandillere "Mabet Kandili" denilmektedir. Madende çalışan maden işçilerinin, çalışırken çevreyi aydınlatmak amacıyla alınlarına kandil bağladıkları da bilinmektedir¹⁵⁸. Ayrıca Selçuklu Dönemi'nde cami mescid gibi dini yapıların aydınlatılmasında kandiller kullanılmıştır.

4) Maden ocaklarının tünellerinde ve galerilerinde; maden çıkarmak için ışıklandırmaya ihtiyaç duyuyorlardı. Bu sebeple ocağın belli bölümlerinde duvarlara açılan nişlere kandil konulmuş ve aydınlanma sağlanmıştır.¹⁵⁹ Madende çalışan işçiler, yanlarında pişmiş topraktan, metalden, özellikle de kurşundan yapılmış çukur kandillere sahip oldukları bilinmektedir. Madende, etrafı aydınlatmak için kandillerin ya nişler içine yerleştiriliyor ya da tavandan asılarak kullanıldığı düşünülmektedir¹⁶⁰.

5) Hamamların aydınlatılmasında; Vitruvius ve Roma Cumhuriyet Döneminin bazı yazarları, hamamların öğleyin başlayıp; gün batımına kadar açık olduklarını belirtir. Bu durumda yapay aydınlatmaya ihtiyaç duymuş olmalıdırlar. Pompei'de Forum Hamamında 1000 kadar kandil bulunmuştur. Hamamın portiko tavanında, nişlerinde ve pencere altlarında görülen is izleri, hamamdaki yapay aydınlatmanın izlerini göstermektedir.¹⁶¹

Araştırmaları, 18/1, İstanbul, 2005, s. 126; Adil Evren, "Tire-Uzgun Köyü Mezarı Ve Buluntuları", **Türk Arkeoloji Dergisi**, Sayı 31, Ankara, 1997, s. 94; Tülin Çoruhlu, "2007 Dönemi Ören (Adramytteion Antik Kenti) Kazı Çalışmaları ve Ortaçağ Buluntularının Değerlendirilmesi", **XII. Ortaçağ – Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Sempozyumu**, Çanakkale, 2008, s. 474; ChrisLightfoot, "Ortaçağ'da Aydınlatma Teknikleri ve Amorium'da Ele Geçen Buluntular", **XII. OrtaçağTürk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Sempozyumu**, Çanakkale, 2008, s. 43; Burhan Varkıvaç, "Miniaturlampen Aus Dem Demeterbeiligtum İn Kaunos", **Adalya**, No:III / 1998, İstanbul, 1999, s.87-95.

¹⁵⁸ Süheyla KİRALI, **agt.**, s.18.

¹⁵⁹ Donald Michael Bailey, **age**, s. 11.

¹⁶⁰ Süheyla KİRALI, **agt.**, s.18.

¹⁶¹ W. Held, *Künstliche Beleuchtung und Architectur*, Schriften des Seminars für Klassische Archäologieder Freien Universität Berlin, Tübingen 1990, s. 59; Çokay, *Antik Çağda Aydınlatma Araçları ve Perge Pişmiş Toprak Kandilleri*, s. 23.

6) Yeni yıl hediyesi olarak ve çocuklara isim vermede; Romalılarda, arkadaşların yeni yıl hediyesi olarak üzerinde iyi temennilerin belirtildiği yazının yer aldığı kandilleri birbirlerine vermesi adetti. Ayrıca yeni doğan bir bebek üzerine isimlerin yazıldığı kandiller yakılır, bunlardan hangisi daha uzun süre yanarsa, bebeğe o isim verilirdi¹⁶².

7) Mezarlarda ölü hediyesi olarak; Antikçağda kandiller ölümden sonraki hayatı aydınlatma amacıyla ölü hediyesi olarak mezarlara bırakılmıştır. Avrupa müzelerindeki koleksiyonlarda yer alan çok sayıdaki kandilin mezarlardan bulunma olasılığı fazladır. Çoğu zaman tam ve konteks olarak ele geçirilen kandiller, buldukları mezarların tarihlendirilmelerine önemli ölçüde yardımcı olmaktadır¹⁶³.

3.2.1.3. Kandilin Sembolik Anlamı

Kandiller, günlük yaşam içerisinde aydınlatma aracı olarak kullanımının yanı sıra, ölü armağanı olarak mezarlarda sıkça karşılaşılmaktadır¹⁶⁴. Ayrıca mezar taşları üzerinde işlenmiş olan kandiller kişinin öbür dünyada aydınlığa ulaşması amacıyla işlenmişlerdir¹⁶⁵. Bu tarz uygulamalar ışığın kuvvetli sembolik anlamı ve kandilin önemini artırmıştır. İslam inancında Allahın Nurunu simgelediği ve sonsuz yolculuğun başlangıcı olan karanlık mezarları aydınlatan, ışık kaynağı olan kandiller, şahideler üzerinde de hemen hemen aynı biçimde işlenmişlerdir¹⁶⁶. Türbelerde bulunan sandukaların baş ve ayakucuna gümüşten veya bakır şamdanlar yerleştirilip mumlar yakılırdı. Halktan kişiler içinse, uygulama kolaylığından dolayı mezar taşlarının üzerine kandil ve şamdan motiflerinin sıkça işlendiği görülmektedir¹⁶⁷.

İslamiyette önemli bir yeri olan ışık Hristiyanlıkta da sembolik değeri bulunmaktadır. Kandiller sayılarına göre farklı anlamlar kazanmıştır. Kandilin üç adet

¹⁶² Sedef ÇOKAY, Antik Çağda Aydınlatma Araçları ve Perge Pişmiş Toprak Kandilleri, s. 23

¹⁶³ Gamze Günay TULUK, İonia Bölgesi'nde Hellenistik Dönem Kandiller, İstanbul, 2003 s. 9.

¹⁶⁴ Süheyla KİRALI,agt.s.19

¹⁶⁵ Mezar Taşları Üzerindeki Kandil Motifleri İçin Bkz: Murat ÇERKEZ, "Eyyüp Sultan Mezar Taşlarında Kandil Motifleri" Tarihi, Kültür ve Sanatıyla III. Eyüp Sultan Sempozyumu Tebliğler (28-30 Mayıs1999), İstanbul, 2000, s.338-364. H. Kamil BİÇİCİ, Yazılı Araştırmalar Işığında Türkiye Mezar Taşlarına Toplu Bir Bakış, Ekev Akademi Dergisi, Erzurum, 2006, S:26. Emine Nilüfer SEVİN, Çorum Şehri Mezar Taşları, (Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi ABD. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara, 2008, s.260. Aslı SAĞIROĞLU ARSLAN, **Seyyid Burhaneddin Hz. Mezarlığı, Mezarları ve Mezar Taşları**, Kayseri, 20018, s.272, 273.

¹⁶⁶ Yusuf ÇETİN, Ağrı Mezar Taşlarında Form ve Bezeme Unsurları, Jasss The Journal of Academic Social Science Studies, Number:40, Winter I 2015, s.95.

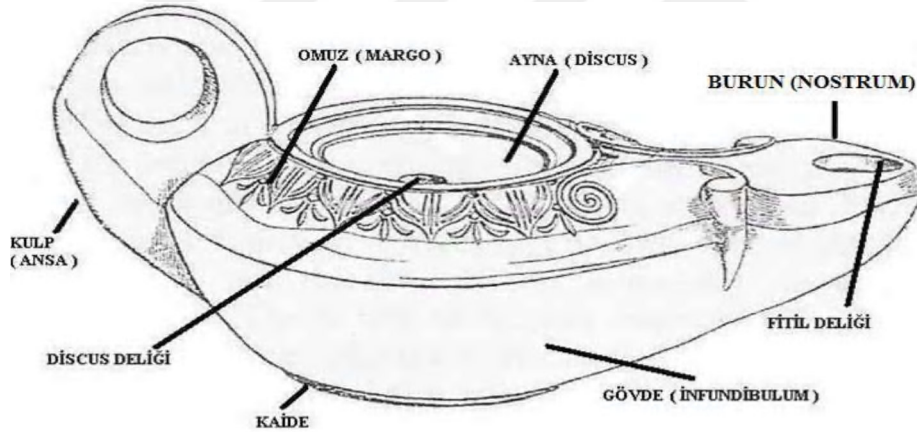
¹⁶⁷ Aslı SAĞIROĞLU ARSLAN, Seyyid Burhaneddin Hz. Mezarlığı, Mezarları ve Mezar Taşları, Kayseri, 20018, s.272, 273.

olması kutsal üçlüyü, 12 ışıklı kandil havarileri simgelediğine inanılmıştır. Ayrıca kandiller mezar, kilise, mabet ve manastırda kandiller liturjik eşya arasında yer almaktadır¹⁶⁸.

Matta incili 25. Bölüm İncil’de “Tövbe etmezsen gelip kandilliğini yerinden kaldırım”¹⁶⁹. cümlesi geçmektedir.

Kuran’ı Kerim Nur Sûresi 35.Ayetindeki ve Hadisi Şerif’te geçen “ Kim mescide bir Kandil asarsa, yetmiş bin melek bu kandil sönünceye dek ona salat eder”¹⁷⁰ İslami dönemde kandile çok önem verilmiştir. Hz. Muhammed (S.A) bir hadisi şerifinde “Her kim mescide bir kandil asarsa yetmiş bin melek ona dua eder (salâvat getirir). Hatta o kandil kırılrsa bile” buyurmuştur¹⁷¹.

3.2.1.4.Kandilin Bölümleri

Şekil:6 Begüm DURUTÜRK’ten alınmıştır¹⁷².

Gövde (*Infundibulum*) : Yağ haznesi işlevini gören kısım.

Burun (*Rostrum*) : İçine fitilin yerleştirildiği ve yakıldığı kısım.

Ayna (*Diskus*) : Bezemeli veya bezemesiz olabilen kandilin üst kısmı.

Omuz (*Margo*) : Diskusu çevreleyen bezemeli ve ya bezemesiz kısım.

Kulp (*Ansa*) : Burunun karşı yönüne yapılan tutamak.

¹⁶⁸ Meryem Acara, B. Yelda Olcay, “Bizans Döneminde Aydınlatma Düzeni ve Demre Aziz Nikolaos Kilisesi’nde Kullanılan Aydınlatma Gereçleri”, *Adalya*, No:II, 1998, s.249-266

¹⁶⁹ Bkz: İncil, Vahiy, B.2, Va2,5.

¹⁷⁰ Bkz: Kuran’ı Kerim Meâli, Diyanet İşleri Başkanlığı, Yayını, Ankara, 2011, s.388.

¹⁷¹ Güler YILMAZ, HasanKeyf Kazıları’nda Bulunan Seramik Kandiller, Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitü Dergisi, S:36, Erzurum, 2016, s.277.

¹⁷² . (Begüm Durutürk, İonia Bölgesinde Roma Dönemi Pagan Sembollü Kandiller, , Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2010, s. 65, Res. 36.)

Gövde: Latince *infundibulum* “yağ haznesi” anlamına gelmekte ve yağın depolandığı, kandile formunu veren ana öğedir. Gövde zamanla birçok değişikliğe uğramıştır. Erken dönem kandillerinde gövde sığ bir kase formunda iken, sonraki dönemlerde açık olan üst kısmı kapatılarak “diskus” bölümü meydana getirmiştir. Burnun üzerine bir köprü uygulaması kandillerdeki ilk form değişikliğidir. Buna bağlı olarak gövdeye zamanla daha farklı şekiller verilmiştir. Gövdeye kulp, kaide, burun ve gövdenin biçimine bağlı olarak diğer bölümleri eklenmektedir¹⁷³. Gövdenin formundaki en çok değişiklik Hellenistik Dönemde meydana gelmiştir¹⁷⁴.

Burun: İç kısmına fitil yerleştirildiği ve kandilin en önemli bölümlerinden biri olan burun, fitilin yakıldığı kısımdır. Burun kelimesi için, Latince *Nostrum*, *Nasus* veya *Myxus* terimleri kullanılmaktadır. Kandiller genellikle tek burunlu olmasına rağmen, ilerleyen dönemlerde daha fazla ışık vermesi amacıyla burun sayısı da çoğalmıştır. Martialis, bir epigramında birden fazla burnu olan bir kandilden “Şölenleri ışıqla aydınlatmama ve birçok buruna sahip olmama rağmen, tek bir kandil olarak bilirim”. şeklinde bahsetmektedir¹⁷⁵. İki burunlu kandillere *Bilychnis*, daha fazla burunlulara ise *Polymyxus* adı verilmektedir. Zamanla üzeri kapanan burunda, uç kısım çeşitli şekiller almaya başlamıştır. Erken Dönemlerde burunun üzeri açık ve yayvan bir formda iken zamanla üzeri kapanmış ve uç kısmına çapa, ok ucu ve kırlangıç kuyruğu¹⁷⁶, pelikan gagası emzik gibi ilginç şekiller verilmiştir. Burnun ucundaki fitil deliğinin etrafı bir kenarla çevrili veya üçgen şeklinde olan kandiller görülmektedir. Hellenistik Dönem sonunda ise burnun iki yanına volütler yapılmaya başlanmıştır¹⁷⁷.

Kulp : Latince *Ansa* ya da *Manubrium* adı verilen kulp gövde üzerinde burunun karşı tarafına yatay ya da dikey yerleştirilen bölümdür¹⁷⁸. Bazı kandillerde, kulp yerinde süslemeli tutamaklar tasarlanırken; kulpsuz kandil örnekleriyle de sıkça karşılaşılmaktadır. Klasik Dönemde yatay şekilde gövdeye birleştirilen kulplar, dönemin karakteristik özelliği olup, Hellenistik Dönemde üretilen kandillerin kulpu ise, iki yivle üç bölüme ayrılmış formda tasarlanmıştır. Bu tarz kulplar Ephesos

¹⁷³ Mehmet Özgül, Şanlıurfa Müzesi’nden Bir Grup Kandil, (Atatürk Üniversitesi, SBE. Arkeoloji ABD, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, 2012, s. 14.

¹⁷⁴ Gülseren KAN ŞAHİN, Asos, Arkaik Klasik ve Hellenistik Dönem Kandilleri, (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji A.B.D. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale 2008, s. 9.

¹⁷⁵ Gülseren KAN ŞAHİN, *agt.*, s. 9.

¹⁷⁶ Mehmet ÖZGÜL, Şanlıurfa Müzesi’nden Bir Grup Kandil, (Atatürk Üniversitesi, SBE. Arkeoloji ABD, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, 2012, s. 14.

¹⁷⁷ Gülseren KAN ŞAHİN *agt.*, s. 9.

¹⁷⁸ Mehmet Özgül, *agt.*, s. 14.

kandillerinin tipik bir özelliğidir. İkiz kulp ve üzerinde şerit bir süsleme, Pergamon ve Knidos kandillerinde sıkça rastlanmaktadır¹⁷⁹.

Omuz : Latince *Margo* adı verilen bir bölümdür. Erken dönem kandillerinde üst kısmı açık olarak yapılan kandillerden sonra omuz; kandilin üst kısmını kapatacak şekilde yapılmaya başlanmıştır. Klasik Dönemde bezeme yapılmayan sade bırakılan omuz, Helenistik dönemde çeşitli bezemelerle süslenmiştir¹⁸⁰. Klasik Dönemde gövdenin uzantısıymış gibi yapılmış olan omuz, doldurma deliğine doğru eğimli formda iken, zamanla genişletilmiştir. Hellenistik Dönemde kalıpta üretilen kandillerle birlikte diskusla yağ deliğinin çevresini saracak şekilde üretilmiştir¹⁸¹.

Kaide : Kandilin zeminde düzgün bir şekilde durmasına yardımcı olan ayak kısmıdır. Çeşitli şekiller verilen kaideler, düz tabanlı, içbükey, dışbükey, alçak, yüksek ya da halka biçiminde olabilmektedirler¹⁸². Kaidenin kenarı bazen bir çizgiyle veya ince bir hatla belirlenmiş olabilirler. Arkaik ve Klasik Dönem’de yuvarlak biçimde şekil verilen kaidelere, Helenistik Dönem’de hem yuvarlak, hem de oval biçimde şekiller verilmiştir¹⁸³.

Diskus: Latincesi *discus* olan kelime, “disk” anlamına gelmekte olup, süslemeli ya da sade tasarlanmış olabilmektedirler. Süslemeli olanlarda tanrı ve tanrıçalara ait kabartmalar, günlük hayattan sahneler, haç motifleri. hayvanlarla ilgili ya da bitkisel süslemeler olabilmektedir¹⁸⁴. Bazı kandillerin diskuslarında havalandırma delikleri yer almaktadır. Diskus bölümü hellenistik dönemin sonlarında görülmektedir. Özellikle Roma döneminde kandilin önemli bir ögesi olarak tasarlanmaya başlamıştır¹⁸⁵.

Başparmak Tutamağı: Kandilin taşınmasında kolaylık sağlayan bölümdür. Kulplu kandillerde genelde tutamak bulunmamakla birlikte; bu tutamakların üzeri delinip; kandilin kullanılmadığı zaman delikten içeriye bir ip geçirilerek duvara asılmasına yardımcı olurdu. Kandiller uygun bir vaziyette asıldığı zaman içerisinde bulunan yağ dökülmemekteydi¹⁸⁶. Bu tarz delikli tutamakların kullanıma çok uygun olmayıp kısa ömürlü olmuşlardır. Fakat delikli olmayan tutamaklar herhangi bir fonksiyonel

¹⁷⁹ Gülseren KAN ŞAHİN **agt.**, s.10.

¹⁸⁰ Mehmet Özgül, **agt.**, s.14.

¹⁸¹ Gülseren KAN ŞAHİN **agt.**, s.10.

¹⁸² Gülseren KAN ŞAHİN, **agt.**, s.10

¹⁸³ Mehmet ÖZGÜL, Şanlıurfa Müzesi’nden Bir Grup Kandil, (Atatürk Üniversitesi, SBE. Arkeoloji ABD, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum,2012, s.14.

¹⁸⁴ Mehmet ÖZGÜL, **agt.**, s.14.

¹⁸⁵ Gülseren KAN ŞAHİN, **agt.**, s.10.

¹⁸⁶ Mehmet ÖZGÜL, **agt.**, s.15.

kullanımı olmasa da kullanım açısından uzun ömürlü olması sebebi ile iki ya da üç yüzyıl boyunca kandillere uygulanmaya devam etmiştir¹⁸⁷. Fitili karıştırmak için kullanılan ahşap, kemik ya da bronz malzemeden yapılmış olan çubukların yine başparmak tutamağına bağlanarak kullanıldığı bilinmektedir¹⁸⁸. Tutamaklar; tasarıma göre kandilin sağ ya da sol tarafında yer almaktadır. Bazı örneklerde ise de simetri açısından her iki tarafta da yapılmaktaydılar. Başparmak tutamağı ilerleyen zamanlarda gerçek fonksiyonunu yitirerek dekoratif amaçla tasarlanmışlardır¹⁸⁹.

Kulakçıklar: Kandilin gövdesinin ortasında her iki yanda bulunan kulak gibi, bu çıkıntılar kandili tutmada kolaylık sağlamaktadırlar. Ayrıca dekoratif olarak da kandil üzerinde tasarlanmaktadır. Bunlar kare ya da dikdörtgen biçimlerde yüzeylere sahip olup; yaprak ve düğüm¹⁹⁰ çeşitli şekillerde bezenmişlerdir. Kulpun eklendiği kısım yarım daire, burun ise, ok ucu şeklinde olabilir¹⁹¹. Bazı kulakçıklı kandillerin gövdeleri, özel bir şekil almıştır. Kulpun eklendiği kısım yarım daire, burun ise ok ucu ve volütlü süsleme yapılmış olanlarla karşılaşılmaktadır¹⁹².

Fitil: Burnun iç kısmındaki boşluk boyunca yağ haznesinden burun ucuna kadar uzanan fitil, yakılarak kandilde ışık elde edilmektedir. Gövdede bulunan yağı içine çeker, böylece yakıldığında aydınlatma sağlanmış olurdu. Fitiller Latince *Verbascum* veya *Thryallis* adı verilen bitkilerden ya da bez, papirus, keten ve kendir lifleri, meşe kabuğu, sığır kuyruğu, hint yağı otunun lifleri ve asbest gibi maddelerden elde edilirdi. Bunun yanında saz ve otlar da kandillerde fitil olarak kullanılmaktaydı¹⁹³. Bitkilerin yanı sıra bronz, kemik ya da ahşaptan yapılan ince çubuklarda yağı emerek ışık elde edilmiştir¹⁹⁴. Kandilin düzenli yanması için fitilin kalınlığı da önem taşımaktadır. İnce fitil, kalına oranla yağı daha yavaş yakar fakat fitilin kalınlığı, alevin büyüklüğüne ya da küçüklüğüne çok fazla etki etmez¹⁹⁵. Daha fazla ışık elde edebilmek için burunu diğer adıyla fitil deliklerini çoğaltmışlardır.

¹⁸⁷ Gülseren KAN ŞAHİN **agt.**,s.11.

¹⁸⁸ Gülseren KAN ŞAHİN, **agt.**,10-11.

¹⁸⁹ Mehmet ÖZGÜL, **agt.**, s.15.

¹⁹⁰ Gülseren KAN ŞAHİN, **agt.**, 10-11.

¹⁹¹ Mehmet ÖZGÜL, **agt.**,s.15.

¹⁹² Gülseren KAN ŞAHİN,**agt.**, s.11.

¹⁹³ Mehmet ÖZGÜL, **agt.**, s.15.

¹⁹⁴ Gülseren KAN ŞAHİN, **agt.**, s.11.

¹⁹⁵ Gülseren KAN ŞAHİN, **agt.**, s.11.

3.2.1.5.Kandil Yapımında Kullanılan Malzemeler

Antik dönemde, üretilmiş olan gerek kandil, kap-kacak gibi günlük kullanım eşyaları olsun, gerek figürin gibi süs amaçlı eşyalar olsun, tüm seramik eşyaların ortak noktası, hammaddelerinin genellikle toprak malzemedden yapılmış olmasıdır. Doğadan temin edilebilen iki tür olan ve “kil” diye adlandırılan toprak çeşidi, dere, çay ve farklı yataklardan çıkarılmaktadır. Yapılan araştırmalara göre, antik dönemde yaşamış olan her aile, kendi kil yataklarından çıkardıkları kil ile kendi seramiklerini ürettikleri bilinmektedir¹⁹⁶. Kil yataklarından çıkarılan kil, gerekli işlemlerden geçtikten sonra kullanıma hazır hale getirilmekteydi. Kilin iri tanelerden arındırılması için öncelikle toprak elenir ve dinlenmeye bırakılırdı. Birkaç gün dinlendirildikten sonra bu işlemler için özel olarak hazırlanmış olan dinlendirme havuzlarına alınır ve belli miktarda su katılarak, karıştırılma işlemi gerçekleştirilir. Elde edilen bu karışımın dibe çökmesi beklenir ve suyu başka bir havuza aktarılır. Diğer havuza aktarılan sudaki birikinti dibe çöker ve çok ince kaymaksı bir çökelti elde edilir. Bu çökelti, seramikleri perdahlama ve yapıştırma gibi işlemlerde kullanılmaktadır. Birinci havuzda yer alan toprak; kalıplar halinde kesilerek güneşte kurutulduktan sonra, serin yerde depo edilmekte ve kullanıma hazır halde getirilmektedir. Belirtilen özellikler farklı yörelerden çıkarılan killerle benzer olmayabilirler. Böyle durumlarda ortaya konulacak olan eserde deformasyonu önlemek amacıyla ve fırınlama sırasında çekme sorunu oluşmaması amacıyla kum, çatlamayı önlemek amacıyla şamot ve ot-saman katılarak kullanıma hazırlanmışlardır¹⁹⁷.

Kandil yapımında temel malzeme olarak kullanılan kil, genellikle kırmızı renkli toprak malzeme kullanıldığı için, kandillerinde birçoğunda kırmızı renk hamur ile karşılaşmaktadır. Ancak Efes, Knidos gibi şehirlerde ise yörenin malzemesinden dolayı genellikle koyu gri renkte kil malzemeye rastlanılmaktadır. İngiltere ve Fransa gibi ülkelerde ise kandil yapımında kullanılacak olan malzeme genellikle İtalya’dan getirildiği için kırmızı renkli kil kullanılmıştır. Fakat yerel malzeme ile yapılmış olan kandiller beyaz ve sarı renkli kandillerdir¹⁹⁸.

Kilin içerisinde bulunan mika zerrecikleri ve kireç taneciklerinin görüldüğü kandiller bulunmaktadır. Mika oranındaki artışa Roma Dönemi’ndeki kandiller de

¹⁹⁶ Zerrin AYDIN TAVUKÇU, Parion Nekropolü 2005 Yılı Buluntuları, (Atatürk Üniversitesi ,Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi), Erzurum 2007, 132.

¹⁹⁷ Ali Yalçın TAVUKÇU, *Troas Bölgesi Figürinleri (i.ö. 1375- i.ö. 395)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 1999, 25.

¹⁹⁸ Walters, Roman Lamps”, History of Ancient Pottery, Vol II,

karşılaşmaktadır. Kil içinde bulunan kireç taneciklerinin, kilin fazla nemini aldığı ve pişme ve soğuma esnasında oluşacak ani ısı değişikliği sırasında meydana gelmesi muhtemel olan çatlamları önlediği bilinmektedir¹⁹⁹. Fakat kireç taneciklerinin, yapan ustalar tarafından iyi elenip, daha ufak tanecikler haline getirilmesi gerekir. Aksi takdirde, bu kireç tanecikleri kandil yüzeyine yakın yerlerde, patlamalar ve dökülmeler yaparak kandilin görünüşünü deforme etmektedir. İki tür mika zerreciği bulunmaktadır. Bunlardan birisi “altın mika” adı verilen sarı ve parlak mika, diğeri ise gri renkli “gümüş mika”dır. Mikanın kil içerisinde kullanıldığında kile parlak renk katmasından dolayı tercih edilmektedir. Aynı zamanda birleştirici özelliğinden dolayı da kil içerisinde kullanılan malzeme çeşididir²⁰⁰.

3.2.1.6. Kandilin Yapım Teknikleri

Kandiller kullanılmaya başladıkları ilk dönemlerden itibaren kandil yapım teknikleri sırasıyla; elle şekillendirme, çarkta yapılmış kandiller ve kalıplama tekniği ile yapılmışlardır.

Elle Şekillendirme: Kullanılmaya başlanıldığı ilk dönemlerden itibaren incelenildiği zaman pişmiş toprak kandillerin yapımında ilk olarak kullanılan teknik, elle şekillendirme tekniğidir. Elle kandil yapımı, erken dönemlerde yaygın olmakla birlikte, Helenistik dönemlerde de yaygın olarak kullanılmaktadır²⁰¹. Genellikle kandillerin çanak kısımlarına elle şekil verildikten sonra burun ve bazılarında da kulp ve eklenmiştir²⁰². Bu tarz kandiller Helenistik Dönem’de de görülmekle birlikte, göze hitap etme kaygısı gütmeyen, sadece işlevsel amaçla basit bir üslupta elle şekillendirilmişlerdir. Bu kandiller, açık çanak biçiminde olup, fitil yağın içinde serbestçe dolaşabilmekte ve yanma esnasında iyi verim alınamamaktadır. Bu sebepten dolayı daha sonra kabın bir bölümü elde şekil verilerek fitilin yerleştirilebileceği basit bir burun kısmı tasarlanmıştır²⁰³. Bu elde yapılan kandiller, gözenekli bir yapısı, astarsız

¹⁹⁹ Fevziye GÜNEŞ, *Kyzikos Antik Kenti 2006-2007 Kazı Dönemi Seramik Buluntuları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2008, 18.

²⁰⁰ Deniz PASTUTMAZ., *1988- 1998 Yılları Arasında Bulunan Knidos Kandilleri*, (Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 2001.s 6-7.

²⁰¹ Sedef ÇOKAY, **a.g.e.**, s.13.

²⁰² Sedef ÇOKAY, **a.g.e.**, s.13.

²⁰³ Sedef ÇOKAY, **a.g.e.**, s.13. Cevat. BAŞARAN, “Arkeolojiye Giriş”, Akademik Araştırmalar Yayınevi, Erzurum 1998, 150- 151.

dış düzeyine rağmen o zamanda aydınlatma görevini yerine getirmiştir. İşlevsel özelliği ön planda tutulan bu kandiller ve oldukça sade yapılmış olup, üzerinde herhangi bir bezeme ögesi bulunmamaktadır. Antik Çağda doğada hazır halde bulunan, kandil olarak kullanılan deniz kabukları ve günlük kullanım kâselerinden yola çıkılarak, kandiller sığ kâse formu kaseler biçiminde üretilmişlerdir.

Çark kullanılmaya başlamadan önce el ile yapılan kandiller yaygın olarak kullanılmakla beraber, muhtemelen bütün dönemlerde ihtiyaçlar doğrultusunda el ile üretim devam etmiştir. İlk ve Orta Tunç çağında Levant bölgesinde örneklerine rastlanan sığ kâse formu kandiller, Attika’da en erken olarak M.Ö. 7. yüzyılın sonlarında görülmeye başlar²⁰⁴. Suriye ve Filistin’den alınan diğer kültürel gelişmelerle birlikte kandil kullanımının geliştiği düşünülebilir. Sığ kâse formu ilk örnekler Suriye ve Filistin örnekleriyle biçim olarak aynı olmakla birlikte küçük değişiklikler görülmektedir. Suriye’de 8-9 yy.a tarihlenen kandiller bulunmaktadır. Bu kandiller İslam öncesi Arap geleneklerini büyük oranda taşımaktadır²⁰⁵. Fakat elle yapım tekniği Atina’da çok yaygın olmamıştır ve üretim açısından çark ve kalıp ile yapım tekniği kullanılmıştır²⁰⁶. Hellenistik Dönemde de elle yapılmış kandiller görülmektedir. Bunlar elle şekil verilen, bazen kaba bir burnu ve kulpu olan kandillerdir. Atina’da M.Ö. 7. yy. üçüncü çeyreğinden MÖ. 6.yy. üçüncü çeyreğine kadar hem elde şekillendirilen hem de çarkta yapılan kandiller üretilmeye devam etmiş, bu tarihlerden sonra sadece çarkta yapılan kandillerin kullanıldığı bilinmektedir²⁰⁷Elde yapılan kandillere verilebilecek bir örnek, Sparta akropolisi yakınlarında bir Helenistik mezarda bulunmuştur ve M.Ö. 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir²⁰⁸.

Çark Yapımı Kandiller: Çark tekniği kullanılarak üretilen kandiller, çömlekçi çarkının bulunmasıyla birlikte yaygınlaşmaya başlamıştır. Kandillerin çark tekniği ile yapımına Orta Tunç Çağı’nda rastlanılmaktadır²⁰⁹. Çark; yatay olarak dönebilen, daire biçimindeki bir tabla ve bu tablaya hareket etmesine yardımcı olan bir mille bağlı; daha

²⁰⁴ Gülseren KAN ŞAHİN **agt.** s. 27.

²⁰⁵ Oliver WATSON, *Ceramics From Islamic Lands, Kuwait Notional Museum, The Al-Sabah Collection, United Kingdom, 2004.*

²⁰⁶ Gülseren KAN ŞAHİN, **agt.**, s. 27.

²⁰⁷ Gülseren KAN ŞAHİN **agt.**, s. 27.

²⁰⁸ Gülseren KAN ŞAHİN, **agt.**, s. 28.

²⁰⁹ Filiz İNANAN, “İzmir Arkeoloji Müzesi”nden Bir Grup Pişmiş Toprak Kandil”, *Sanat Tarihi Dergisi*, sayı XVIII, Bornova İzmir 2007, 50; Yılmaz, 25.

küçük bir tabladan oluşan mekanizma olarak tarif edilmektedir²¹⁰. Günümüz çömlekçiliğinde de kullanılan çarktır. Bu tekniğin uygulandığı seramiğin yüzeyindeki çark izlerinden bu anlaşılmaktadır. Çark tekniği kullanılarak üretilen kandillerde yağ haznesi çark üzerinde döndürülerek, şekil verilmekte olup; üzerinde ve tabanında kalan çark izleri hamur deri sertliğindeyken düzeltilmekteydi. Gövdesi hazır olan kandile kaide eklenir, daha sonra kandilin gövdesinde, burun bölümünün ekleneceği yer delinirdi. Elde şekil verilen burun, hamur kurumadan gövdede delinen kısma yapıştırılırdı. Burun kısmının kandile eklendikten sonra, içi boş bir tüple delindiği düşünülür²¹¹. Burun yapımında iki farklı yöntem uygulanmaktaydı. Uygulanan ilk yöntem, kandilin gövdesinin yan tarafına bir delik açılarak, boru şeklinde olan ve bir tarafı açık olan burun, kandilde açılmış olan deliğe yerleştirilmektedir. İkinci yöntem ise, elle şekil verilen burun, doğrudan kandilin gövdesine yerleştirilir ve çömlek ustaları, fitil deliğiyle gövdeyi aynı anda metal bir çubuk aracılığıyla delerdi²¹². M.Ö. 4. ve 3. yüzyıla ait çarkta üretilmiş çoğu kandilin omuzlarına bir tutamak eklenmiş ve dik olarak delik açılmıştır. Bu tutamaklar kandil kullanılmadığı zaman uygun bir yere asılması için eklenmiş olup delikten içeriye bir ip parçası geçirilmiştir²¹³. Çarkta üretilen kandillerde kullanılan astarın yararlı işlevi ikinci planda olmamakla birlikte zamanla dekoratif amaçla da yapılmıştır. Klasik Yunan kandilleri üzerinde yer alan çoğu dekoratif özellikler, çarkın sınırları doğrultusunda meydana gelmiş; firnis bantları ya da konsantrik kabartmalar çarkın dönüşüne bağımlı olarak üretilmiştir. Sadece bazen diğer metotlarla da rastlanılmıştır. Sicilya'da Kamarina'da bulunmuş M.Ö. 5. Yüzyıla ait kandilde olduğu gibi, burada omzunda mühürle yapılmış birçok etkili palmete sahip bir süsleme ile karşılaşılmıştır²¹⁴. Hellenistik Dönemde genellikle kalıpta yapılan kandiller üreticileri ve kullanıcıları tarafından tercih edilmiş olsa da çarkta yapılan kandiller, Arkaik, Klasik ve Hellenistik Dönemlerde kullanımını sürdürmüştür. Kandillerin çarkta üretilmesi kalıp yapımına göre daha kolay olması ve evle ilgili diğer

²¹⁰ Cevat BAŞARAN, *Arkeolojiye Giriş*, Akademik Araştırmalar Yayınevi, Erzurum 1998, 150-151, Sedef ÇOKAY, **a.g.e.**, 1998, s.13.

²¹¹ Filiz İNANAN, İzmir-Tire-Bergama ve Ödemiş Müzeleri'ndeki Bizans Dönemi Pişmiş Toprak Kandiller, İzmir, 2004, s.12.

²¹² Sedef ÇOKAY, **age**, s.13.

²¹³ Sedef ÇOKAY, **age**, s.13.

²¹⁴ Gülseren KAN ŞAHİN, **agt.**, s.29.

seramik eşyaların yapımı ile uğraşan bir çömlekçi tarafından kısa sürede kolayca üretilmektedir²¹⁵.

Kalıp yapımı: Kullanılan diğer kandil yapım tekniğidir. MÖ 3. yy'dan itibaren çark yapımı kandillerin yanı sıra, kalıp yapımı kandiller de üretilmeye başlamıştır²¹⁶ Yunanistan'da içi boş kalıpların *terracotta* yapımı en erken olarak M.Ö. 6. yüzyılın ortalarında kullanılmasına rağmen, bu yöntemin M.Ö. 3. yüzyıl başlarına kadar kandiller için kullanıldığı görülmemektedir²¹⁷.

Hellenistik Dönemde en yaygın kullanılan kandil yapım tekniği kalıpta üretimdir. Kalıpta üretilen kandillerin görülmeye başlamasına rağmen çarkta üretim devam etmiştir. Kalıpta üretilen ilk kandiller çark ile şekillendirilen çağdaşlarına benzemektedir. Kalıpta kandil üretiminde iki tür kalıp kullanılmaktaydı. Bunlardan birincisi *Patris* adı verilen ve “model” olarak tanımlanabilecek kalıp, tam bir kandil formunda, kilden elle şekillendirilerek ya da ahşaptan kazınarak oluşturulur²¹⁸. Eğer *patris* kil ise mümkün olduğu en yüksek seviyede fırınlanmaktaydı. Süslemeler, düz orjinal model üzerine oyma ve kazıma suretiyle ya da motiflerin bulunduğu mühürlerin kullanılmasıyla oluşturulmaktadır. *Matris* denilen kalıplar, *patris* denilen bu modelden alınmaktaydı. *Matris* kandilin alt ve üst kısımlarını oluşturacak şekilde, negatif olarak hazırlanmış, pişmiş toprak veya alçıdan yapılmış bir kalıptı²¹⁹. Kil kalıp fırımlandığında ya da alçı kalıp kurutulduğunda kullanıma hazır hale gelmekteydi²²⁰.

²¹⁵ Donald Michael BAİLEY, *age.*, s. 13.

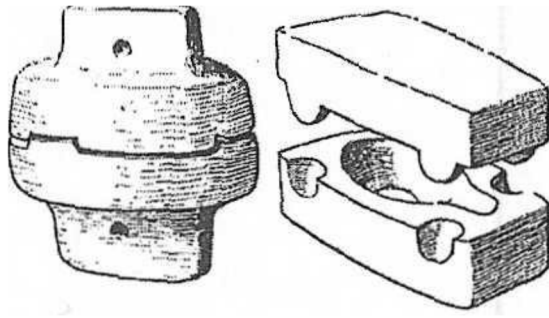
²¹⁶ Süheyla KİRALI, *agt.*, s. 11.

²¹⁷ Donald Michael BAİLEY, *age.*, s.13.

²¹⁸ Donald Michael BAİLEY, *age.*, s.13.

²¹⁹ Sedef ÇOKAY, *age.*, s.14.

²²⁰ Donald Michael BAİLEY, *age.*, s.13.

Şekil:7 Kandil Kalıbı²²¹
(Sedef ÇOKAY'dan alınmıştır).

Şekil:8 Kandil Kalıbı²²²
(Hüseyin METİN'den alınmıştır).

Kandillerin seri olarak üretildiği bir dönemde zaman kaybına yol açmamak için bezemesiz birkaç model oluşturularak, bunlardan elde edilen kalıplar üzerinde sürekli yeni motiflerin uygulanmış olduğu düşünülebilir. Bunu için hazırlanan değişik mühürler yalnızca formun şekillendiği kalıbın üzerine bastırılarak, çeşitlilik sağlanmış olabilir. Böylelikle figürlü süslemeler kalıpla kandile eklenmiş oluyordu. Kalıp parçalarının birleşme kısımlarındaki fazlalık veya eksiklikler, ıslak kil ve bir tahta alet ile düzeltiliyordu²²³. Diskus deliği, fitil deliği ve gerekli ise hava delikleri kesilmek suretiyle veya içi boş silindirik metal aletler yardımıyla açılıyordu²²⁴. Fakat belki de bu delikler için bir parça tahta kalıbın alt ve üst kısmına konarak kil ile birleştirilmiştir²²⁵. Ayrıca kandil üzerindeki detaylar, gerekli görüldüğünde sivri uçlu bir aletle belirginleştirilmiştir. Aynı yöntem kalıp için de geçerlidir. Üst kalıpta diskus deliğinin yerini belirlemek için ortaya bir yiv açılmıştır. Bu yiv kandilin üzerinde plastik bir bant görevi görmekte, diskus deliği bu yivin içine açılmaktadır. Ephesos kandillerinde görülen küçük hava delikleri de bu esnada açılmaktadır. Kandilin şekillendirilmesinde son basamak ise -şayet kulp kalıpla yapılmamışsa kulpun tutturulmasıydı. Dönemin modasına göre kandile dikey ya da yatay olarak eklenen kulplar, M.Ö. 7. yüzyılda Atina'daki bazı kandillerde görülmeye başlar. Bütün işlemler bitip kandil tamamlandığında yeterli miktarda kurutulması için bekletilirdi. Daha sonra astarlanması gereken yerler astarlanır ve son olarak da fırınlanırdı.

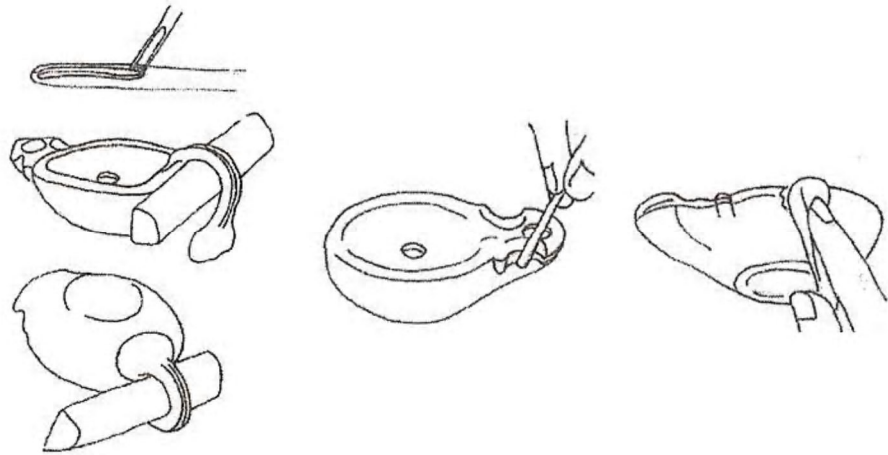
²²¹ Sedef ÇOKAY, *age.*, s.14

²²² Hüseyin METİN, Kremna'dan İki Kandil Kalıbı Üzerine Gözlemler, *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Nisan 2013, Sayı:28, s.,264

²²³ Sedef ÇOKAY, *age.*, s.14.

²²⁴ Sedef ÇOKAY, *age.*, s.14.

²²⁵ Walters, "Roman Lamps", *History of Ancient Pottery*, Vol II, 393 –429. 1905,405.

Şekil:9 Burun ve Kulp Şekillendirme²²⁶ (Sedef COKAY'dan alınmıştır).

Kalıpta kandil üretiminde daha az kullanılan ikinci yöntemde ise, kalıbın iki parçası birbirinden ayrı olarak iki yarım halinde iyice kuruyup kalıptan ayrılincaya kadar bekletilmekteydi. Kalıptan ayrıldıktan sonra gerekli olan delikler üst yarıya açılmakta ve yeterli derecede kurduğunda parçalar birbirine eklenmekteydi. Kalıpta kandil üretiminin neredeyse bir endüstri haline gelmesinden sonra, atölyelerde çok sayıda kalıba ihtiyaç duyulmuştur. Kandillerin kalıptan kolaylıkla çıkması ve bundan dolayı kalıpların tahrip olması gibi sebeplerden dolayı kandil üreticileri önemli miktarda kalıp stoğu bulundurmıştır. Kandil yapımında bazen aynı kalıbın birçok kez kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca aynı tip kandil kalıpları farklı çömlekçiler tarafından tercih edilmiştir. Önemli çömlekçilerin çok sayıda kalıba sahip oldukları bilinmektedir²²⁷. Örneğin sadece Roma'da bir çömlekçinin kandillerinde birbirinden farklı doksan bir çeşit bulunmuştur²²⁸. Çok kalıba ihtiyaç olduğundan dolayı kil kalıpların yanında alçıdan yapılmış kalıplar da kullanılmıştır. Alçı ile oluşturulan kalıplar Roma döneminde birçok bölgede kilden yapılan örneklerle göre daha fazla kullanılmıştır²²⁹. Bunlar da aynı kil kalıplar gibi yapılmıştır. Fakat burada *patriden* kalıbı tamamen kurumadan önce ayırma gibi bir gereklilik bulunmamaktadır. Kilden yapılmış kalıpların fırınlanması gerekiyken, alçıdan yapılanların fırınlanması gerekmemektedir. Alçı kalıplar çok sayıda arka arkaya kullanılmaları sonucunda daha hızlı tahrip olmuşlardır. Kil kalıplar ise daha uzun süre dayanmakta ve detaylar

²²⁶ Sedef COKAY, age., s.14

²²⁷ Walters, "Roman Lamps", *History of Ancient Pottery*, Vol II, 393 –429. 1905, 406.

²²⁸ Walters, age. 406.

²²⁹ Donald Michael BAILEY, "Some Recent Lamp Acquisitions in the Department of Greek and Roman Antiquities", *BMQ* 36, 101 – 107.1972, 13.

kolaylıkla silinmemekteydi. Binlerce kalıp birçok yüzyıl boyunca kullanılmış olmasına rağmen çok fazla sayıda kalıp günümüze ulaşmamıştır²³⁰. Bu da belki de göstermektedir ki birçok kalıp alçı gibi dayanıksız materyalden yapılmaktaydı. Mısır'da ve Filistin'de çeşitli alçı kalıplar bulunmuştur²³¹. Kalıp alınırken alçı kalıbın yüzeyinde sıklıkla hava kabarcıkları oluşmaktadır. Kil, alçıdan yapılmış bu kalıplara bastırıldığında hava kabarcıkları, kandilde kürecikler oluşturmaktadır²³². Kalıbın alçıdan oluşu kandil üzerinde kalmış hava kabarcığı izlerinden anlaşılmaktadır²³³. Kalıbın kandil üretiminde kullanılmasıyla birlikte, yeni biçimler ve kandil üzerinde oldukça geniş bir alanda kabartma süslemeler yapmak mümkün olmuştur. Bununla birlikte geniş ve eğimli omuzları olan birçok Hellenistik kandilde sadece sınırlı çeşitlilikte süsleme kullanılabilmiştir²³⁴. Bunların başlıcaları çizgisel veya bitkisel karakterler olup; figürler, ayrıntılı sahneler için boş alanın uygun olmadığından dolayı nadiren kullanılmıştır. Hellenistik Dönemde kalıpta yapılan kandillerin önemli üretim merkezlerinden biri Ephesos'dur. Literatürde Ephesos kandilleri²³⁵ adı altında toplanan bu kandillerin karakteristik özelliklerinden biri diskusun çevresine kandil kalıpta şekillendirildikten sonra yüksek bir kenarın aplike edilmesidir. Kandil yapımcısı omuz üzerindeki süslemeyi bu aplike parçayı dikkate almadan yerleştirdiğinden dolayı, omuz üzerindeki bezemeler kısmen de olsa kapanmaktadır. Diskusu çevreleyen bu yüksek kenarın çarkta şekillendirilmesine bağlı olarak kandil yapımında kalıpla birlikte çarkın da kullanıldığını düşündürmektedir. Kandiller üzerinde M.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısından itibaren üretiminin ismini simgeleyen harfler görülmektedir. Yapımcı imzaları ve ticaretle ilgili işaretler daima kandilin alt kısmında yer almaktadır²³⁶. Bir çeşit ticari marka ya da reklam özelliği taşıyan bu yazıların hazırlanmasında iki farklı yöntem kullanılmıştır. Kalıp tabanında istenilen harfler kazındığı zaman²³⁷, kandil üzerinde bu harfler kabartma biçiminde ve ters olarak çıkmaktadır²³⁸. Diğer bir yöntem ise fırınlanmadan ve boyanmadan önce kil deri sertliğindeyken harflerin ya da yazının kandil üzerine direkt olarak yapılmasıdır. Bu şekilde yazılar ters olmamakta ve soldan

²³⁰ Donald Michael BAİLEY, *age.*, s.14.

²³¹ Smith, "The Household Lamps of Palastine in New Testament Times", *BibAr*, 29. 1, 1 - 27.1966, 21.

²³² Donald Michael BAİLEY, *age.*, s. 14.

²³³ Radt, "Lampen und Beleuchtung in der Antike", *AW* 17. Jahrgang, Heft 1, 42 – 58.1986, 47.

²³⁴ Donald Michael BAİLEY, *age.*, s.22.

²³⁵ Edwards, *Corinthian Hellenistic Pottery, Corinth*, Vol. VII, Part III.1975, 30.

²³⁶ Walters, , "Roman Lamps", *History of Ancient Pottery*, Vol II, 1905, 393 – 429.s.423.

²³⁷ Donald Michael BAİLEY, *age.* s.16.

²³⁸ Gülseren KAN ŞAHİN *agt.*, s.34

sağa doğru okunmaktadır²³⁹. Kandiller üzerinde yer alan yazılar yalnızca üreticinin yazdığı yazılarla sınırlı değildir. Kandilin sahibini ifaden eden yazılar yanında adak olarak kullanılan kandiller üzerinde çeşitli yazılar bulunmaktadır. Bu durumda kandil pişirildikten sonra satın alan kişinin isteğine göre kazıma yoluyla yazılar hazırlanır. Ayrıca yapımcı tarafından düşüncesinin halka açıklanması amacıyla kandiller üzerine yazılar yazılabilir. Örneğin Sardes’de bulunmuş olan bir kandil üzerinde “iyi ışıklar” dileği okunmaktadır²⁴⁰ “Kalıpla kandil üretiminin neredeyse bir endüstri haline gelmesinden sonra, atölyelerde çok sayıda kalıba ihtiyaç duyulmuş ve kil kalıpların yanında alçıdan yapılmış kalıplar da kullanılmıştır. Ancak alçı kalıp parçaları, dayanıksız oldukları için, çok az sayıda ele geçmiştir”²⁴¹.

Kalıp üretiminde iki farklı yöntem uygulanır. Birinci yöntem hamur henüz ıslakken negatiflere elle yayılır ve iki parça birleşerek, kurumaya bırakılırdı. Kandil üzerinde yer alan delikler metal yardımıyla açılırdı. Kulpun ekleneceği yer pürüzlenir, daha sonra birleştirilirdi. İkinci yöntemde ise iki ayrı kalıp içindeki hamur, iyice kuruduktan sonra kalıplardan çıkarılır ve delikler açılır. Daha sonra iki yarım parça birbirine eklenirdi. Alçı kalıpta kullanılmıştır. Ancak toprak kalıp daha dayanıklı olduğu için daha çok tercih edilmiştir²⁴².

Yapılan araştırmalara göre Korintli kandil üreticileri, çok beğenilen kandillerden kalıp alıp yeni kandiller yapmışlardır²⁴³. Alt ve üst kalıpların, kolay bir şekilde bir araya getirilmesi için numaralandırıldığı veya kandillerin alt kısımlarına özel işaretlerin veya harflerin konulduğu bilinmektedir. Ayrıca alçı kalıpların kolay çıkartılması için yağlandıkları da bu varsayımlar arasındadır²⁴⁴.

Kandiller üzerinde görülen parmak izleri, kandillerin, boyaya veya sıra daldırma, fırça ya da elle sürme gibi yöntemlerle boyandıklarını veya sırandıklarını göstermektedir. Yine kandiller üzerinde görülen sır ve boya izleri de bunu doğrular niteliktedir. Kandiller, Helenistik Dönem’de astarlanırken, daldırma veya sallama

²³⁹ Gülseren KAN ŞAHİN **agt.**,34

²⁴⁰ Gülseren KAN ŞAHİN, **agt.**, s34

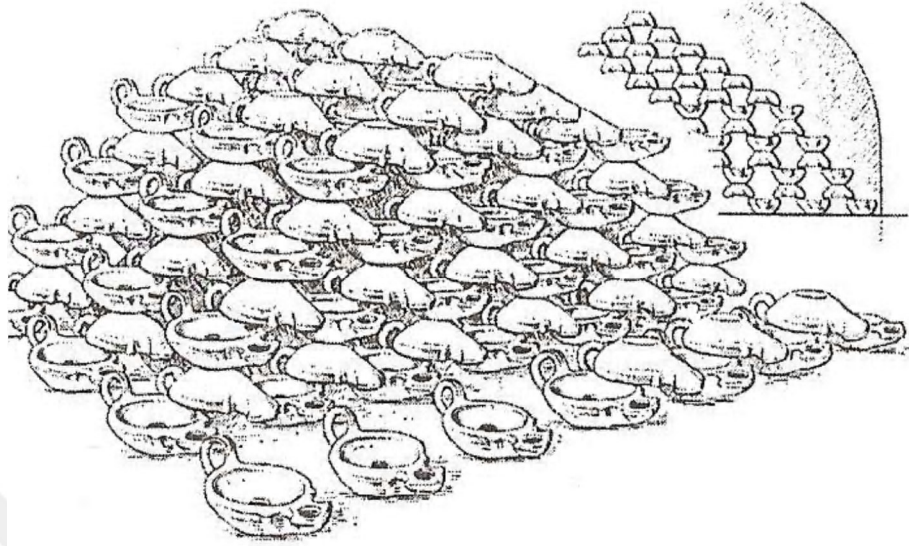
²⁴¹ Sedef ÇOKAY *Antik Çağda Aydınlatma Araçları*, Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 2000,

²⁴² Sedef ÇOKAY, **a.g.e.**, 1998, s.13-14.

²⁴³ Sedef ÇOKAY, **age.**, 15.

²⁴⁴ Bailey, *Catalogue of the Lamps in the British Museum I. Greek, Hellenistic and Early Roman Pottery Lamps*, London 1975 s.5.

teknîği ile astarlanırdı. Fakat Roma Dönemi'nde bu yöntemin malzeme kaybına yola açtığı düşünüldüğünden sır, fırça ile sürülmüştür²⁴⁵.

Şekil:10 Kandilin İstiflenmesi Maria Ludwika'dan alınmıştır²⁴⁶.

Roma İmparatorluk Dönemi'nin sonuna doğru, belki de seri üretimden dolayı, sırnın kalitesinde düşme görülmektedir. Zaman zaman kandilin içinde ve burun kısmında görülen bu sırnın, kandiller üzerinde görülme sebebi, kandil yanarken ısınan yağın, olasılıkla kandilin gövdesi tarafından emilmesini önlemek için kullanıldığını göstermektedir. Ahşap veya metalden yapılmış figürlü ya da bitkisel bezemeli baskı kalıpları, antik çömlek ustaları tarafından, kandilin yağ kiline bastırılarak bezenir ve sonra son rötuşlar yapıldıktan sonra kandil kurutulup, astarlanır ve fırınlamaya verilir²⁴⁷. Kandillerin fırınlanması için, bilinen seramik fırınlar kullanıldığı gibi, kandiller için yapılmış özel fırınlarda kullanılmaktaydı. Bu fırınlarda iki bölüm yer almaktaydı. Biri alt kısımda yer alan ve kandillerin yerleştirildiği kısım diğeri ise üst tarafta baca görevi gören iki açıklık yer almaktadır. Fırınlarda genellikle yakıt olarak odun kullanıldığı bilinmektedir. Kandillerin hamur sertlikleri, görünümelerindeki çeşitli farklılıklar fırın ısısına bağlı olarak değişmektedir. Kandiller üzerindeki sırların renkleri, fırının ısısına bağlı olarak çömlek ustaları tarafından ayarlanmaktadır. Fırında oksitli ve dumansız bir ortamda pişirilen kandil, eğer bu aşamada fırından alınırsa, kırmızı veya kahverengi

²⁴⁵ Deniz PASTUTMAZ , 1988- 1998 Yılları Arasında Bulunan Knidos Kandilleri, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2001. 6.

²⁴⁶ Maria LUDWIKA, Bernhard, Lampki Starozytne, Warszawa,1955, 148 s.

²⁴⁷ Sedef ÇOKAY, Antik Çağda Aydınlatma Araçları ve Perge Pişmiş Toprak Kandilleri, 14.

renk almaktadır. Fırına eğer ıslak yakacak koyup, oksijenin azaltıldığı bir ortamda kandiller pişirirlerse, siyah ya da gri renk almaktadır. Fırınlardaki ısı ortalama 1000 derecededir. Fırınlamadan sonra, hatalı olan kandiller ayıklanmaktaydı²⁴⁸.

²⁴⁸ Süheyla KİRALI, **agt.**,s.12

4.KATALOG

Katalog No: 1

Çizim No: 1-4

Fotoğraf No: 1-3

Envanter No: SUM 43

Tarihlendirme ve Dönem: M.S. 5.-7. Yüzyıllar / Erken Bizans Dönemi

İnceleme Tarihi: 12.10.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

Müzeeye Geliş Şekli: Satın Alma

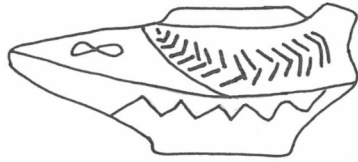
Müzedeki Yeri: S1 nolu oda

Boyutları: Genişlik:5,9 Uzunluk:3,2 Kaide Çapı: 3,2 Derinlik:2,7

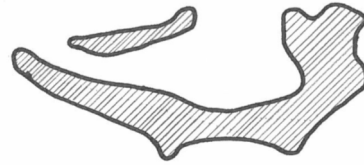
Hamur: 2.5YR 7/2

Ayrıntılı Tanım: Eser münferid kandiller grubunda olup; sivri burunlu, eğimli omuzlu kandildir. Kalıp tekniği ile yapılmıştır. Halka biçiminde ufak bir kaideye sahiptir. Gövdesi genişçe yapılmış, buruna doğru sivrilen bir form almaktadır. Eserin tam ortasında yer alan yağ hazne deliği dışa doğru çıkıntı yapmakta olup; ince dudak formu verilmiş ve dairesel biçimde tasarlanmıştır. Eserin omuz üzerinden çıkıntı yapan tutamak şeklinde bir kulpu bulunmaktadır. Bu kulp biçimine meme biçimli kulpta denilmektedir. Kulpun formu yukarı doğru hafifçe yükselir ve silindirik bir form alır. Eserin sivrilen burun kısmında oval bir fitil deliği yer almaktadır. Bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Eserin üzerinde kulptan, başlayıp fitil deliğine doğru iki yandan şeritli süsleme bulunmaktadır. Omuz üzerinde yaprak desenli süsleme yer almaktadır. Omuzun buruna doğru iki yan tarafında sonsuzluk işaretine benzer işaret

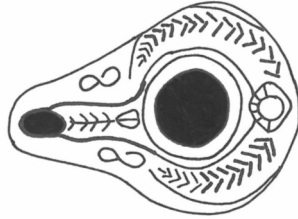
bulunmaktadır. Yağ hazne deliği ile fitil deliği arasında haç işareti işlenmiştir. Eserin alt kısmında da burundan itibaren tüm gövdenin etrafını saracak şekilde zikzak motifi bulunmaktadır. Eser üzerinde yer alan süslemeler alçak kabartma tekniği ile yapılmış olup kandilde sır yada astar kullanılmamıştır. Eserin kaide kısmında ve diskus deliğinde ufak kırıklar mevcuttur.

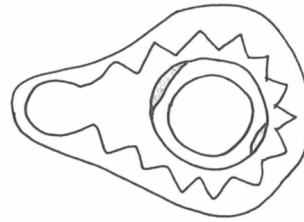
Çizim No: 1 Yandan Görünüş

Çizim No: 2 Cidar Görünüşü

Çizim No: 3 Üstten Görünüş

Çizim No: 4 Altan Görünüş

Foto:1 Yandan Görünüş

Foto:2 Üstten Görünüş

Foto:3 Altan Görünüş

Katalog No: 2

Çizim No: 4-6

Fotoğraf No: 4-6

Envanter No: SUM 50

Tarihlendirme ve Dönem: MS 5. ve MS 6. yy / Erken Bizans Dönemi

İnceleme Tarihi: 12.10.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

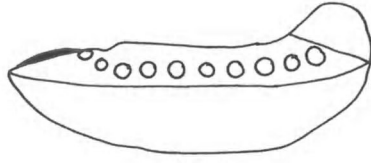
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S1 nolu oda

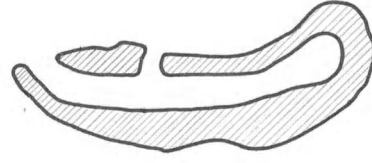
Boyutları: Genişlik:6,2 Uzunluk:4,1 Dip Çapı:3,4 Derinlik:2,3

Hamur: 10R 8/2

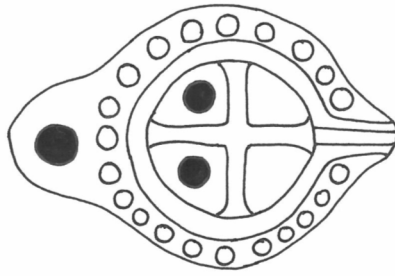
Ayrıntılı Tanım: Kandil münferid kandiller grubunda olup; yuvarlak burunlu, eğimli omuzlu, diskuslu bir eserdir. Kalıp tekniği kullanılarak yapılmıştır. Eserde kaide bulunmamakta olup kaide olabilecek yerde dairesel bir çember içine alınmış ortada ayak izi damgası mevcuttur. Kandilin gövdesi genişçe yapılmış ve buruna doğru sivrilen bir yapıya sahiptir. Tutamak şeklinde tasarlanmış bir kulpu bulunmaktadır. Eserin diskusu kapalı olup iki adet diskus deliği bulunmaktadır. Diskusun formu omuzdan içe doğru eğimli yapılmıştır. Bu özellikleriyle eser kapalı kandiller grubuna girmektedir. Ayrıca diskusta bir Latin haçı işlenmiştir. Diskus delikleri haç kolunun iki yanına yerleştirilmiş olup; formları daireseldir. Sivrilene burun üzerinde fitil deliği yer alır ve dairesel formdadır. Kandilin kulpu üzerinden başlayan ince şeritler, ayak izi damgasının olduğu halkaya kadar devam edip, genişleyen yapıya sahiptir. Damgayı çevreleyen şeritte dairesel formda olup, buruna doğru bu daireden iki yanına saran ince şeritler yer almaktadır. Kandilde bütün bezemeler alçak kabartma tekniği ile yapılmıştır. Ayrıca eserin üst kısmında omuzu çepeçevre saran benek motifleri işlenmiştir.

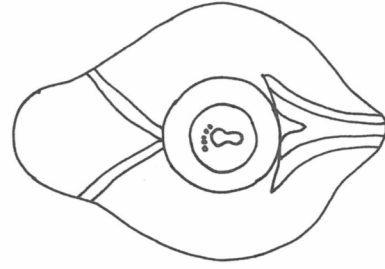
Çizim No: 5 Yandan Görünüş

Çizim No: 6 Cidar Görünüşü

Çizim No: 7 Üst Görünüş

Çizim No: 8 Alttan Görünüş

Foto:4 Yandan Görünüş

Foto:5 Üstten Görünüş

Foto: 6 Alttan Görünüş

Katalog No: 3

Çizim No: 9-11

Fotoğraf No: 7-8

Envanter No: SUM 123

Tarihlendirme ve Dönem: MS 5. ve MS 7. yy/ Erken Bizans Dönemi

İnceleme Tarihi: 12.10.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

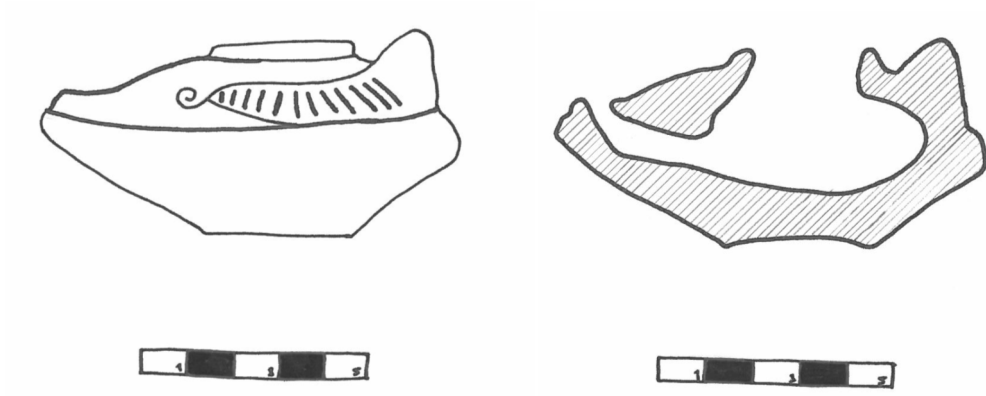
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S1 nolu oda

Boyutları: Genişlik:7,1 Uzunluk:4,4 Dip Çap: 3,8 Derinlik:3,1

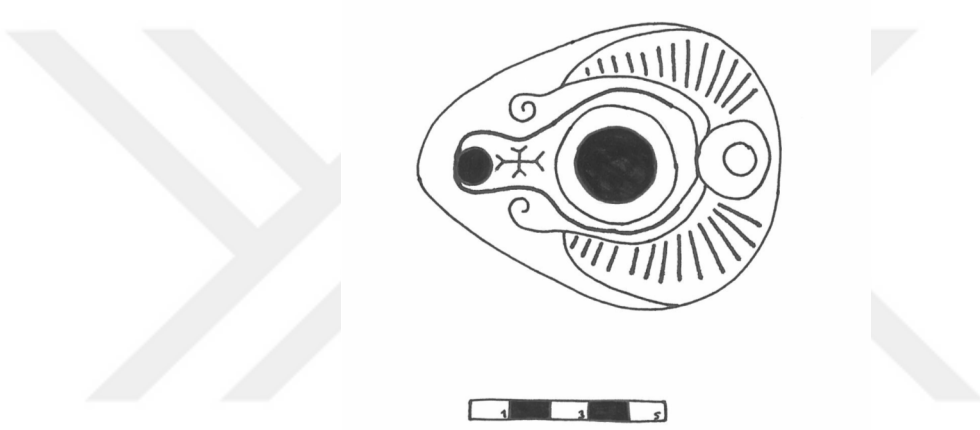
Hamur: 2,5R 9/1

Ayrıntılı Tanım: Eser münferid kandiller grubunda olup; sivri burunlu, eğimli omuzludur. Kalıp tekniği ile yapılmıştır. Kandilde kaide bulunmakta olup, halka biçiminde bir dipten ibarettir. Genişçe bir gövde ve buruna doğru sivrilen bir yapıya sahiptir. Eserin tutamak biçiminde yukarı doğru silindirik şekil alan bir kulpu bulunmaktadır. Bu tip kulpa meme kulp da denilmektedir. Kandilin tam ortasında kulpun önünde yağ hazne deliği yer almaktadır. Yağ hazne deliği dışa taşkın ince dudaklı bir tarzda yapılmıştır. Burun üzerinde dairesel bir fitil deliği yer almaktadır. Kulptan başlayıp buruna doğru uzayan fitil deliğini saran kabartma tekniği ile yapılmış ince bir şerit geçmektedir. Bu şerit içinde kalan diskus ve fitil deliği arasında haç işareti bulunmaktadır. Kandil bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Omuz üzerinde yine kulp üzerinden başlayıp iki şerit arasında süsleme mevcuttur. Şeritlerden birisi her iki yandan omuz üzerinde buruna kadar devam edip, spiral şeklini alarak son bulur. Eserin halka biçimli dip kısmında ve yağ hazne deliğinde ince dudak kısmında kırıklar bulunmaktadır. Kandilde bu kırıklar dışında herhangi bir hasar bulunmamaktadır.

Çizim No: 9 Yandan Görünüş

Çizim No:10 Cidar Görünüşü

Çizim No:11 Üstten Görünüş

Foto:7 Yandan Görünüş

Foto:8 Üstten Görünüş

Katalog No: 4

Çizim No:12-14

Fotoğraf No:9-10

Envanter No: SUM 71

Tarihlendirme ve Dönem: MS 5. ve MS 7. yy / Erken Bizans Dönemi

İnceleme Tarihi: 12.10.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

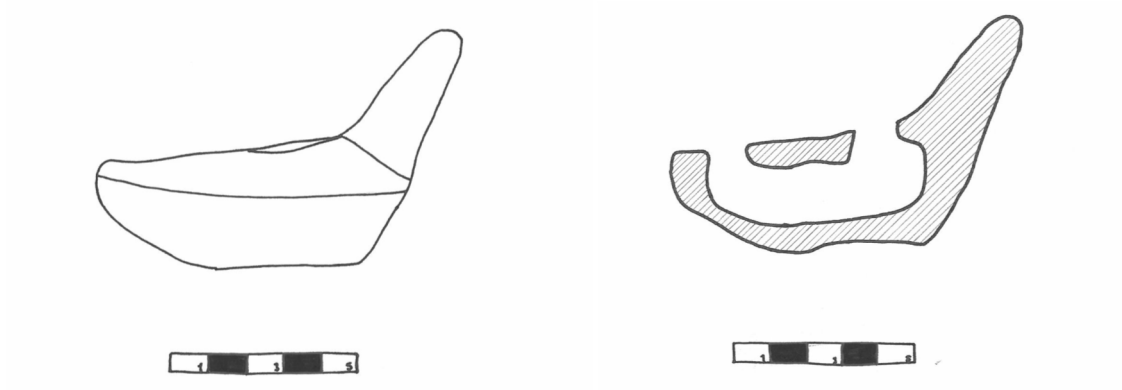
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S1 nolu oda

Boyutları: Genişlik:6,4 Uzunluk:6,2 Dip Çap: 3,7 Derinlik:2,4

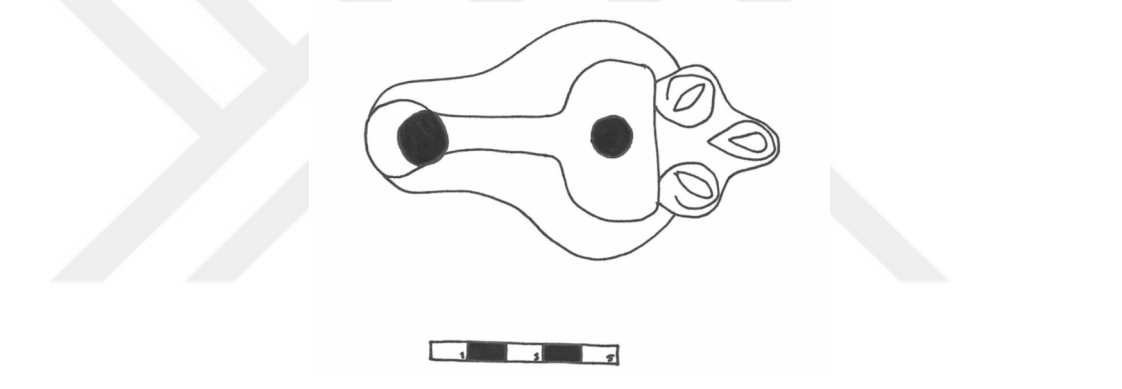
Hamur: 10R 8/2

Ayrıntılı Tanım: Eser münferid kandiller grubunda olup; yuvarlak burunlu, eğimli omuzlu, palmet kulpludur. Kalıp tekniği kullanılarak yapılmıştır. Kandil de kaide yerine dairesel bir dip bulunmaktadır. Eserin gövdesi genişçe tasarlanmış olup; eğimli bir omuz ve buruna doğru yuvarlaklaşan bir forma sahiptir. Palmet kulpa sahip olan eserin kulpunda, üç dilim şeklinde palmete kabartma şekiller verilmiştir. Tam ortada kulp önünde yer alan diskus mevcuttur. Diskus etrafını çevreleyen kabartma ince şerit dairesel fitil deliğini çevreleyecek şekilde uzamaktadır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Kandilin halka biçiminde olan dip kısmında kırıklar bulunmakta olup, omuz ve kulp önünde de deformasyon söz konusudur.

Çizim No: 12 Yandan Görünüş

Çizim No: 13 Cidar Görünüşü

Çizim No: 14 Üstten Görünüş

Foto:9 Yandan Görünüş

Foto:10 Üstten Görünüş

Katalog No: 5

Çizim No: 15-17

Fotoğraf No:11-12

Envanter No: SUM 247

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 26.10.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

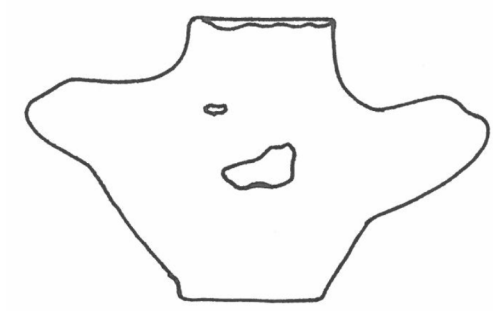
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S14 nolu oda raf:2

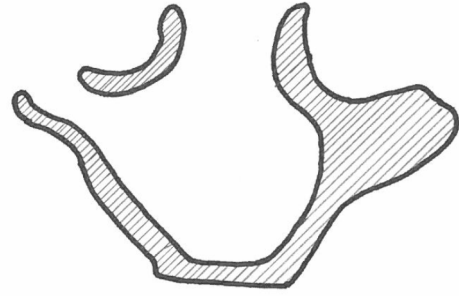
Boyutları: Genişlik: 5.4 Uzunluk: 4.9 Dip Çapı: 2.5 Derinlik: 4.6

Hamur: 10R 8/1

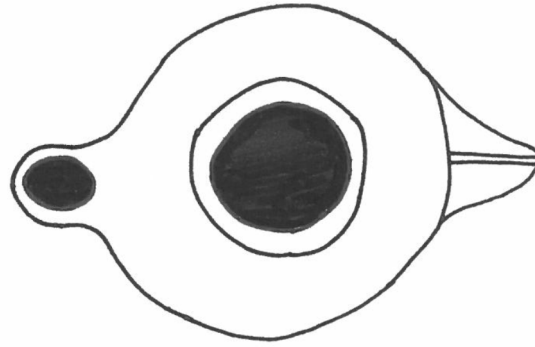
Ayrıntılı Tanım: Kandil, vazo biçimli, sivri burunlu, tutamak kulplu kandiller grubuna girmektedir. Eserin gövdesi çarkta yapılmış olup; burun ve kulp elle şekillendirilmiştir. yağ hazne deliği dışa taşkın, gövdenin tam ortasında olup; ince dudaklı ve dairesel bir biçime sahiptir. Gövdeden çıkıntı yapan bir burun ve burun üzerinde oval bir fitil deliği yer almaktadır. Burunun formu gövdeden dışa doğru sivrilmiştir. Kandil bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Kandil beyaz astar üzerine parlak turkuaz renkte sırla kaplanmıştır. Eserin iç kısmı da sırlanmıştır. Sır tabakası yer yer dökülmüş ve çatlamış bir biçimdedir. İç kısımdaki sırda ise oksitlenme söz konusudur. Kandilin gövdesi üzerinde kırıntılar yer almaktadır. Yağ hazne deliği üzerinde de ufak kırıklar bulunmaktadır.

Çizim No: 15 Yandan Görünüş

Çizim No: 16 Cidar Görünüşü

Çizim No: 17 Üstten Görünüş

Foto:11 Yandan Görünüş

Foto:12 Üstten Görünüş

Katalog No:6

Çizim No:18-20

Fotoğraf No:13-14

Envanter No: SUM 165

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 26.10.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

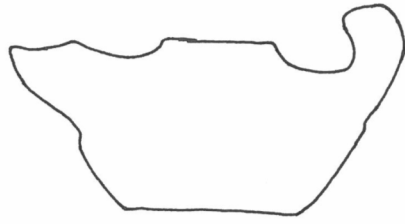
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S14 Nolu oda raf 2

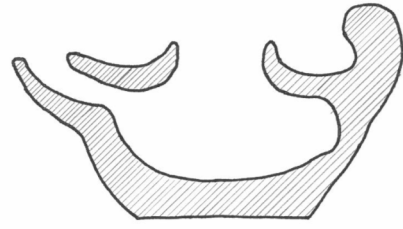
Boyutları: Genişlik: 6.3 Uzunluk: 5.00 Dip Çapı: x Derinlik: 3.1

Hamur: 10R 8/1

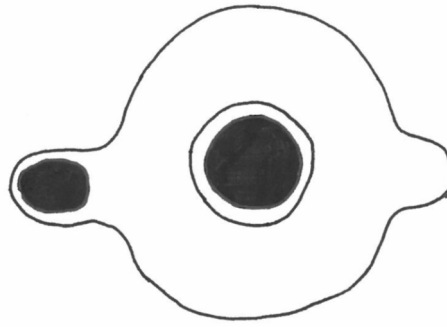
Ayrıntılı Tanım: Eser vazo biçimli, kaidesiz, kulpu yukarı doğru kavislenen kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi çarkta yapılan kandilin, burnu ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Yağ hazne deliği dışa taşkın, ince dudaklı ve dairesel formda yapılmıştır. Burun gövdeden hafif çıkıntı yapacak şekilde sivrilerek uzamıştır. Burun üzerinde yer alan fitil deliği oval formdadır. Kandil bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Kandilin burun kısmında konservasyon yapılmıştır. Bu kısım mavi boya ile boyanmıştır. Kandilin kulpu yağ hazne deliğine doğru kavis yaparak uzamıştır. Pişmiş toprak malzemeden yapılmış aydınlatma aracı, beyaz astar tabakası üzerine parlak turkuaz sır ile kaplanmıştır. Eserin iç kısmı da sırlanmıştır. Oksitlemeden kaynaklanan bir parlaklık mevcuttur. Sır tabakası eserin dip kısmına kadar dökülmüştür.

Çizim No: 18 Yandan Görünüş

Çizim No: 19 Cidar Görünüşü

Çizim No: 20 Üstten Görünüş

Foto:13 Yandan Görünüş

Foto:14 Üstten Görünüş

Katalog No:7

Çizim No:21-23

Fotoğraf No:15-16

Envanter No: SUM. 225

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 26.10.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

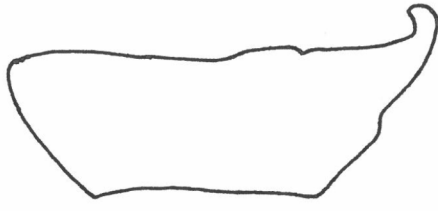
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: S14 nolu oda Bölüm 1/ Raf 2

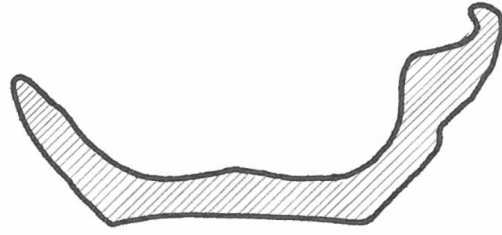
Boyutları: Genişlik: 6.4 Uzunluk: 3.1 Kaide Çapı: x Derinlik: 1,2

Hamur: 5YR 9/2

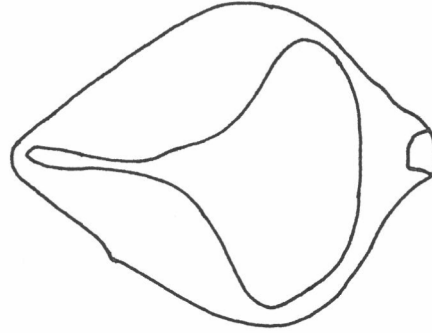
Ayrıntılı Tanım: Kandil kaidersiz yonca ağızlı açık kandiller grubuna girmektedir. Eser açık bir kandil olup çarka yapılmış fitil kısmı ufak bir çimdik hareketi ile elle şekillendirilmiştir. Aydınlatma aracının formu, gövdeden genişçe yapılmış buruna doğru sivrilen ve daralan bir biçime sahiptir. Elle şekillendirilmiş ufak bir kulp hafif yukarı kavisli bir şekilde olup hamur yardımıyla eserle birleştirilmiştir. Fitil deliği uzayan burun ile beraber daralıp fitil deliğinin üzerine hafiften kapatmaktadır. Yağ haznesi kapatılmamış olan eser, bu özellikleriyle açık kandiller grubuna girmektedir. Pişmiş toprak kandil, parlak kobalt mavisi sır ile kaplanmıştır. Üzerindeki sır tabakası dökülmüştür. Sadece iç kısmında ufak kalıntıları bulunmakta ve ancak dikkatli incelendiğinde fark edilmektedir. Bu sır kalıntısı üzerinde oksitlenme meydana gelmiştir.

Çizim No: 21 Yandan Görünüş

Çizim No: 22 Cidar Görünüşü

Çizim No: 23 Üstten Görünüş

Foto: 15 Yandan görünüş

Foto: 16 Üstten Görünüş

Katalog No:8

Çizim No:24-26

Fotoğraf No: 17-18

Envanter No: SUM 220

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 26.10.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

Müze Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S14 Nolu oda Bölüm 1/Raf 2

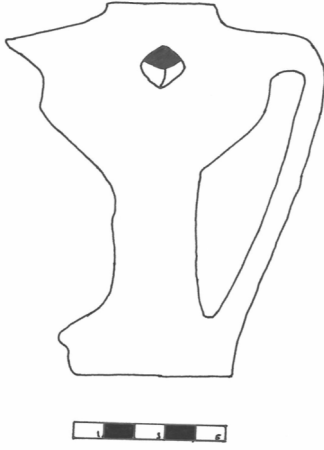
Boyutları: Genişlik: 10,7 Uzunluk: 12,1 Kaide Çapı: 5.4 Derinlik:

Hamur: 10R 7/4

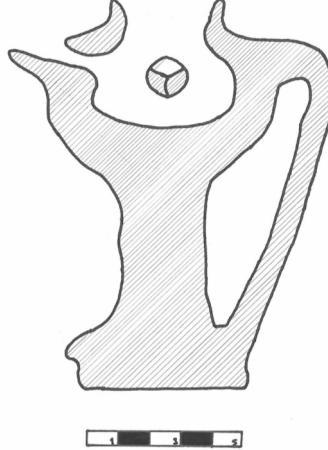
Ayrıntılı Tanım: Eser, küresel gövdeli, birden fazla burunlu kandiller grubuna girmektedir. Tablası kırık olarak günümüze

ulaşmıştır. Silindirik kaide bu tabla içine oturmaktadır. Gövdenin tam ortasında dışa taşkın, ince dudaklı ve dairesel formda tasarlanmış yağ hazne deliği yer almaktadır. Gövdesi ve tablası çarkta yapılan eserin burunu ve kulpu elle şekil verilmiştir. Burun ve kulp, hamur yardımıyla gövde ve tabla üzerinde bağlanmıştır. Küresel formdaki gövdeden çıkıntı yapan üç adet burun bulunmaktadır. Burunlar gövdeden sivrilerek uzamış bir formda olup; üzerinde oval fitil deliği yer almaktadır. Kandilin 1. Nolu fitil deliği oval biçimde yapılmış, kırık parçaları bulunmaktadır. 2 nolu fitil deliği içe doğru daralan yine oval biçimdedir. 3 nolu fitil deliği ise yine oval bir biçime sahip olup hazneye bağlanır. Kandil bu özellikleriyle kapalı kandil grubuna girmektedir. Üzerinde mavi renk boya ile yapıştırıcı bulunmaktadır. Eserin bu kısmında konservasyon söz konusudur. Aynı boyama ve yapıştırma eserin kulpu ile hazne ve tabak kısmında da görülmektedir. Pişmiş toprak kandilin bu kısımlarında da konservasyon olduğu düşünülebilir. Kandil beyaz astar tabakası üzerine turkuaz sır ile kaplanmıştır. Sırda dökülmeler ve çatlamlar mevcuttur. Kandilin silindirik kaidesinden yağ haznesine

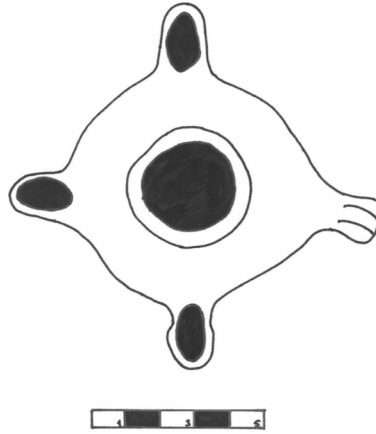
kadar deformasyon söz konusudur. Çatlamlar ve darbe izleri gibi belirgin izler mevcuttur.

Çizim No: 24 Yandan Görünüş

Çizim No: 25 Cidar Görünüşü

Çizim No: 26 Üstten Görünüş

Foto: 17 Yandan görünüş

Foto:18 Üstten Görünüş

Katalog No: 9

Çizim No:27-29

Fotoğraf No:19-20

Envanter No:SUM 260

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 02.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

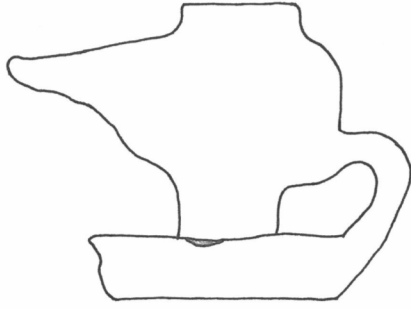
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: S14 nolu oda raf2

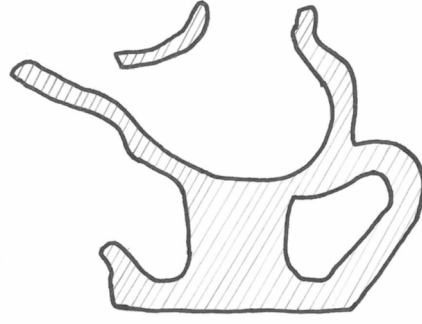
Boyutları: Genişlik: 5.9 Uzunluk: 8.2 Kaide Çapı: 6.8 Derinlik:4.9

Hamur: 7.5 YR 7/4

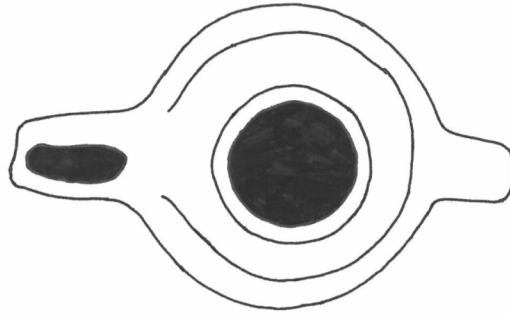
Ayrıntılı Tanım: Eser, küresel gövdeli, tablalı, silindirik kaideli ve tutamak kulplu kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan esere; burun ve kulpu elle şekillendirilip tablasına ve gövdesine hamur yardımıyla birleştirilmiştir. Tabladan gövdeye doğru uzanan silindir formda yapılmış bir kaide daha bulunmaktadır. Bu silindirik kaide küresel gövde ile bütünleşmektedir. Omuzlardan dışa taşkın bir yağ hazne deliği, gövdeden uzayıp keskin bir şekilde sivrilen burun, tabla ile gövdeye birleşen bir kulp bulunmaktadır. Gövdenin tam ortasında yer alan yağ hazne deliği dairesel biçimde olup; dışa taşkın, ince dudaklı olarak tasarlanmıştır. Burun üzerinde yer alan fitil deliği oval formdadır. Kandil bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Pişmiş toprak kandil, beyaz astar üzerine turkuaz renkli parlak sır tabakası ile kaplanmıştır. Eserin sır tabakasında dökülmeler mevcuttur. Sır tabakası çatlamış; gövde, kulp burun ve kaide üzerinde dökülmeler ve çatlaklar söz konusudur.

Çizim No: 27 Yandan Görünüş

Çizim No: 28 Cidar Görünüşü

Çizim No: 29 Üstten Görünüş

Foto:19 Yandan Görünüş

Foto: 20 Üstten Görünüş

Katalog No: 10

Çizim No: 30-32

Fotoğraf No: 21-22

Envanter No: SUM 234

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 02.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

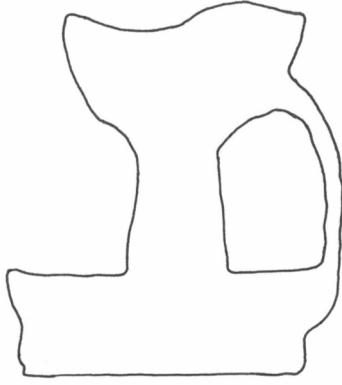
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S14 Nolu oda raf 2

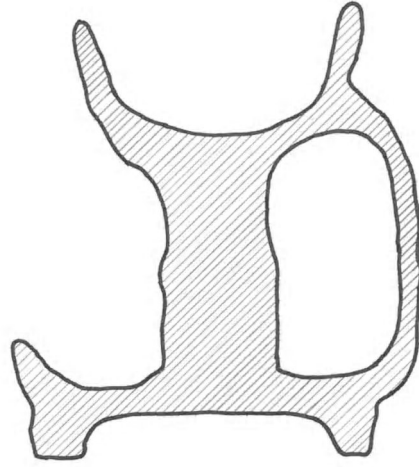
Boyutları: Genişlik: 9.2 Uzunluk: Kaide Çapı: 7.6 eksik Derinlik: 2.9

Hamur: 7.5 YR 9/3

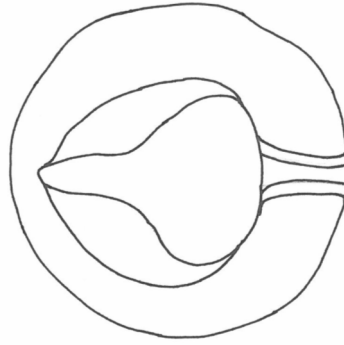
Ayrıntılı Tanım: Eser; tablalı, uzun silindirik kaideli, yonca ağızlı kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan kandilin; burun ve kulpu elle şekillendirilip hamur yardımıyla gövde ve tablaya birleştirilmiştir. Tabla ile gövde arasında silindirik bir kaide bulunmaktadır. Gövdesi genişçe yapılan kandil buruna doğru uzayıp daralmaktadır. Ufak bir çimdik hareketi ile gövde üzerinde fitil deliğine elle şekil verilmiştir. Eser bu özellikleri ile açık bir kandiller grubuna girmektedir. Pişmiş toprak kandilin, beyaz astar üzerine parlak turkuaz renkli sır tabakası uygulanmıştır. Fakat sır tabakasında çatlama ve dökülmeler olmuştur. Tabla ile silindir kaidenin başladığı yerdeki sır tabakasında kabarıklık söz konusudur.

Çizim No:30 Yandan Görünüş

Çizim No: 31 Cidar Görünüşü

Çizim No: 32 Üstten Görünüş

Foto:21 Yandan Görünüş

Foto:22 Üstten Görünüş

Katalog No:11

Çizim No:33-35

Fotoğraf No: 23-24

Envanter No: SUM 227

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 02.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

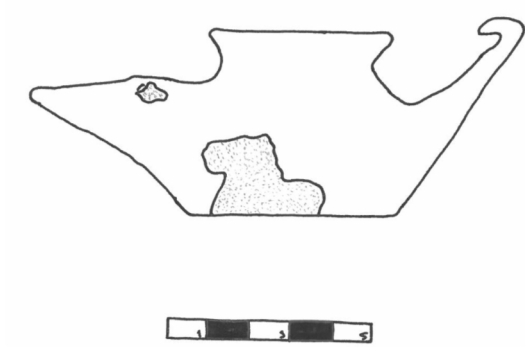
Müze Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S14 Nolu oda Bölüm 2/ Raf2

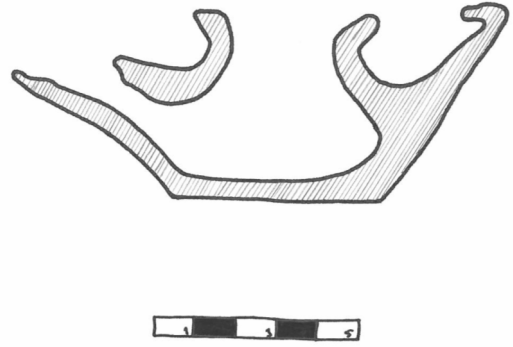
Boyutları: Genişlik: 6,5 Uzunluk: 4,9 Kaide Çapı: 5,00 Derinlik:3,7

Hamur: 7.5YR 8/4

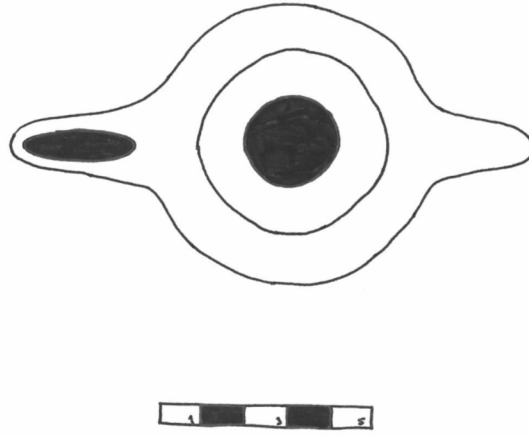
Ayrıntılı Tanım: Eser vazo biçimli, kaidesiz, kulpu yukarı doğru kavislenen kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi çarkta yapılan kandilin, burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdenin tam ortasına yerleştirilmiş dışa taşkın, dairesel bir yağ hazne deliği yer almaktadır. Yağ hazne deliğinin dudakları dışa doğru kıvrılmıştır. Gövdeden uzayıp sivrilen bir burun, burun üzerinde oval bir fitil deliği bulunmaktadır. Gövde üzerinden yukarı doğru kavislenen ince tığ ucu formunda bir kulp yapılmıştır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Pişmiş topraktan yapılmış aydınlatma aracı, beyaz astar üzerine koyu turkuaz parlak bir sır kullanılmıştır. Gövde üzerinde, burun üzerinde ve kulpun alt kısmında yağ haznesi dudaklarında, sırda dökülmeler söz konusudur. Sır ise yer yer çatlamıştır.

Çizim No: 33 Yandan Görünüş

Çizim No: 34 Cidar Görünüşü

Çizim No: 35 Üstten Görünüş

Foto: 23 Yandan Görünüş

Foto: 24 Üstten Görünüş

Katalog No:12

Çizim No: 36-38

Fotoğraf No: 25-26

Envanter No: SUM 240

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 02.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

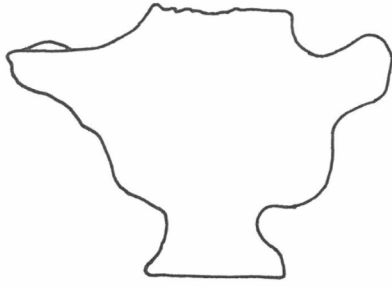
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S14 nolu oda

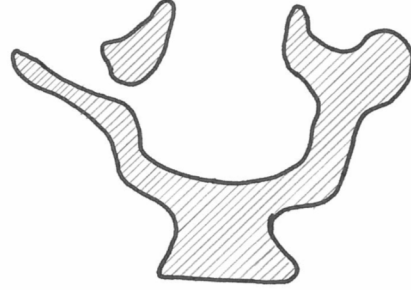
Boyutları: Genişlik: 5,3 Uzunluk: 6,1 Kaide Çapı: 3,00 Derinlik:4,1

Hamur: 10R 8/4

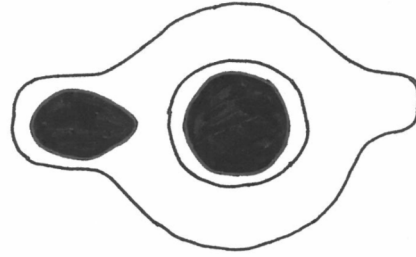
Ayrıntılı Tanım: Eser, vazö biçimli, kısa silindirik kaideli kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi çarkta yapılmış olan kandilin burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Kısa silindirik kaideye sahip olan eserin, kaide kısmı oldukça hasarlıdır. Yağ hazne deliği tam ortada yer almakta olup; dairesel, dışa taşkın, ince dudaklı bir formda tasarlanmıştır. Burun ve kulpu gövdeden çıkıntı yapacak şekildedir. Kulpu tutamak şeklinde, ufak boyutludur ve elle şekillendirilip gövdeye birleştirilmiştir. Burun ise gövdeden uzayıp, sivri bir forma sahip ve oval fitil deliği bulunmaktadır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine parlak kobalt mavisi sır kullanılmıştır. Sır tabakasında çeşitli çatlamlar görülmektedir. Kandilin kaidesi oldukça deforme olmuştur. Ayrıca yağ hazne deliğinde de ufak kırıklar mevcuttur.

Çizim No: 36 Yandan Görünüş

Çizim No: 37 Cidar Görünüşü

Çizim No: 38 Üstten Görünüş

Foto:25 Yandan Görünüş

Foto:26 Üstten Görünüş

Katalog No:13

Çizim No: 39-41

Fotoğraf No:27-28

Envanter No: SUM 146

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 02.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

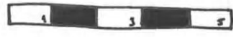
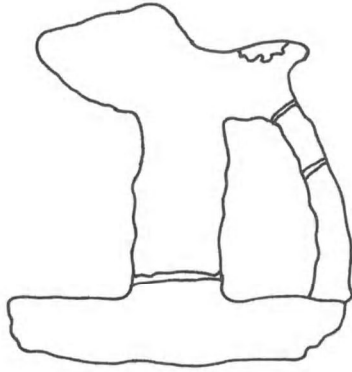
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S14

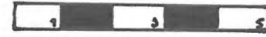
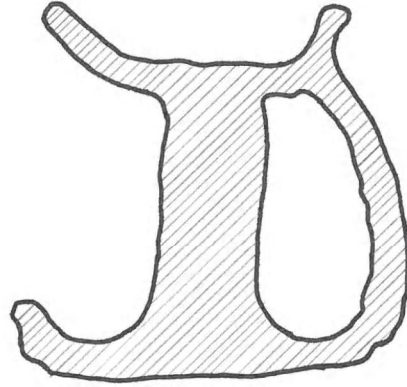
Boyutları: Genişlik: 7,5 Uzunluk: 8,00 Kaide Çapı: 6,8 Derinlik:1,8

Hamur: 10 R 8/3

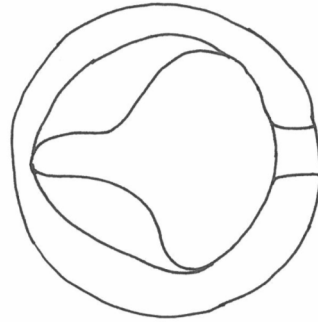
Ayrıntılı Tanım: Eser tablalı uzun silindirik kaideli yonca ağızlı kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan eserin kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden genişçe ve yayvan olarak yapılmış; buruna doğru uzayıp sivrilen bir formda tasarlanmıştır. Fitol deliği ufak bir çimdik hareketiyle belirginleştirilmiştir. Gövde ile tabla arasında uzun silindirik bir kaide bulunmaktadır. Eser bu özellikleriyle açık kandiller grubuna girmektedir. Pişmiş toprak kandilin, beyaz astar üzerine kobalt mavisi parlak bir uygulanmıştır. İç kısma da sır tabakası uygulanmıştır. Kandilin tablasının dış kısmında sır tabakası bulunmamaktadır. Gövde ile tabağı birbirine bağlayan silindirik kaide de kırılma söz konusudur. Ancak eser konservasyona uğramıştır. Kandilin kulpunda da aynı kırılma ve yapıştırma mevcuttur. Yağ haznesinde de ufak kırılmalar mevcuttur.

Çizim No: 39 Yandan Görünüş

Çizim No: 40 Cidar Görünüşü

Çizim No: 41 Üstten Görünüş

Foto:27 Yandan Görünüş

Foto:28 Üstten Görünüş

Katalog No:14

Çizim No: 42-44

Fotoğraf No:29-30

Envanter No: SUM 168

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 02.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

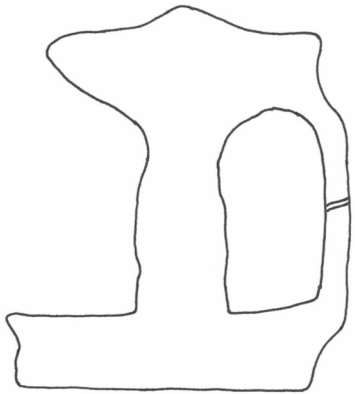
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: S14

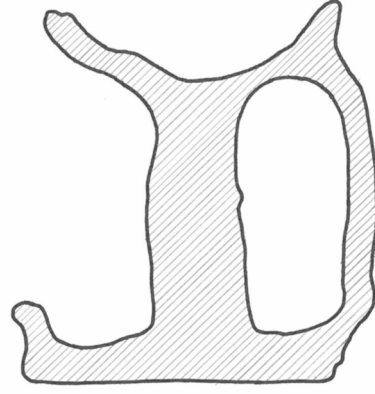
Boyutları: Genişlik:6,7 Uzunluk: 10,4 Kaide Çapı: 7,3 Derinlik: 2,7

Hamur: 10 R 8/2

Ayrıntılı Tanım: Eser tablalı uzun silindirik kaideli yonca ağızlı kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan eserin kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden genişçe ve yayvan olarak yapılmış; buruna doğru uzayıp sivrilen bir formda tasarlanmıştır. Kandilin kulpu elle şekillendirilip gövde ve tablaya hamur yardımıyla birleştirilmiştir. Eser bu özellikleriyle açık kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine turkuaz sır kullanılan eserin sınırında çatlama ve dökülmeler olmuştur. İç kısımda da sır bulunan eserde oksitlenme söz konusudur. Kandilin kulpunda ve silindirik kaidesinde kırılma söz konusudur. Bu kırıklar yapıştırılarak eserin konservasyona uğradığını düşündürmektedir.

Çizim No: 42 Yandan Görünüş

Çizim No: 43 Cidar Görünüşü

Çizim No: 44 Üstten Görünüş

Foto: 29 Yandan Görünüş

Foto:30 Üstten Görünüş

Katalog No:15

Çizim No: 45-47

Fotoğraf No: 31-32

Envanter No: SUM 158

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 03.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

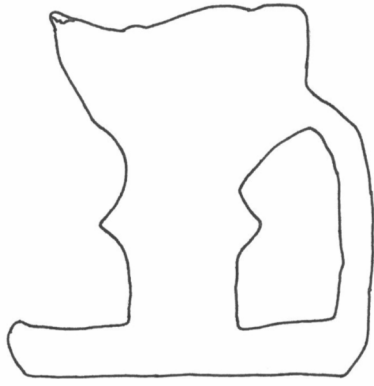
Müze Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S14

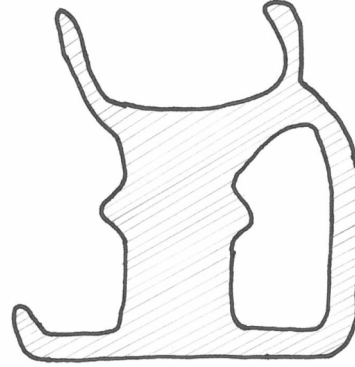
Boyutları: Genişlik: 5,3 Uzunluk: 8,6 Kaide Çapı: 7,3 Derinlik: 2,3

Hamur: 5YR 9/1

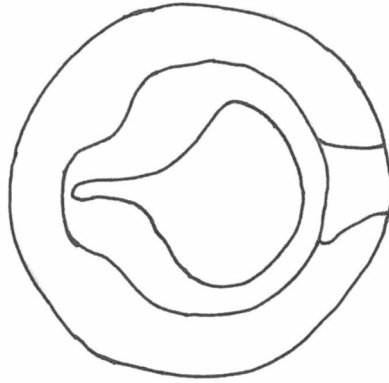
Ayrıntılı Tanım: Eser tablalı, kısa silindirik kaideli, yonca ağızlı kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan kandilin; kulpu elle şekillendirilmiştir. Fitol deliği ufak bir çimdik hareketi ile belirginleştirilip yonca ağız oluşturmaktadır. Tabla ve gövde arasında bombeli bir silindirik kaide bulunmaktadır. Gövdeden genişçe yapılan buruna doğru uzayıp, daralan bir forma sahiptir. Eser bu özellikleriyle açık kandiller grubuna girmektedir. Bu taşınabilir kültür envanteri, beyaz astar üzerine parlak turkuaz sır kullanılan kandilde sır tabakası yer yer çatlamış ve dökülmüştür.

Çizim No: 45 Yandan Görünüş

Çizim No: 46 Cıdar Görünüşü

Çizim No: 47 Üstten Görünüş

Foto:31 Yandan Görünüş

Foto:32 Üstten Görünüş

Katalog No:16

Çizim No: 48-50

Fotoğraf No: 33-34

Envanter No: SUM 159

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 03.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

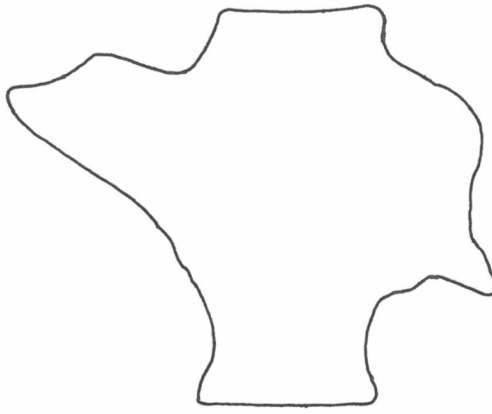
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: S14

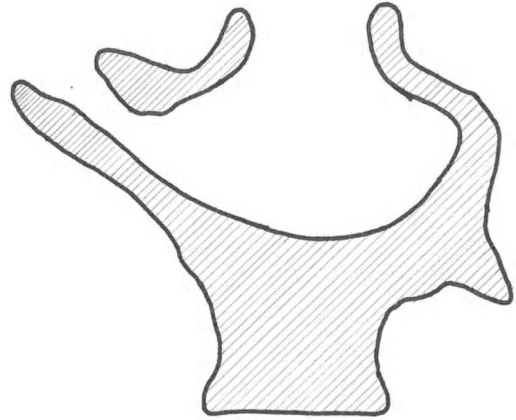
Boyutları: Genişlik: 7,9 Uzunluk: 8,8 Kaide Çapı: 3,9 Derinlik:5,8

Hamur: 7.5YR 9/2

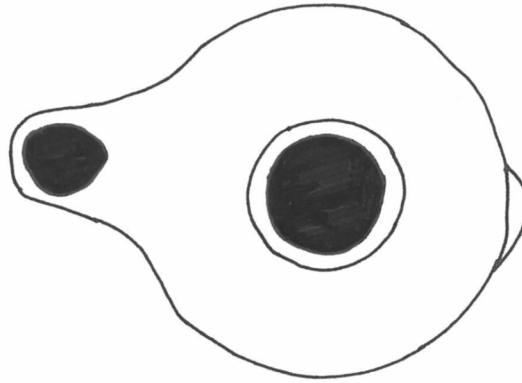
Ayrıntılı Tanım: Eser, vazo biçimli, kısa silindirik kaideli kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi çarkta yapılmış olan kandilin, burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdenin tam ortada dışa taşkın yağ hazne deliği bulunmakta olup; ince dudaklı ve dairesel formdadır. Kandilin burun ve kulpu gövdeden çıkıntı yapacak şekildedir. Burun gövdeden uzamış silindirik formda ve oval bir fitil deliği bulunmaktadır. Kulpu ise tutamak biçiminde olup gövdeden aşağı doğru yassı bir formda yapılmıştır. Elle şekillendirilen kulpu hamur yardımıyla gövdeye birleştirilmiştir. Pişmiş toprak kandilin, beyaz astar üzerine koyu yeşil tonlarda parlak bir sır uygulanmıştır. Sır tabakasında yer yer çatlama ve dökülmeler söz konusudur.

Çizim No: 48 Yandan Görünüş

Çizim No: 49 Cidar Görünüşü

Çizim No: 50 Üstten Görünüş

Foto:33 Yandan Görünüş

Foto:34 Üstten Görünüş

Katalog No:17

Çizim No: 51-53

Fotoğraf No: 35-36

Envanter No: SUM 292

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 03.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

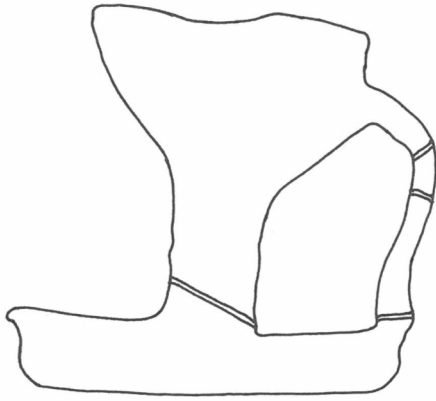
Müze Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S16 Bölüm 1 Raf 2

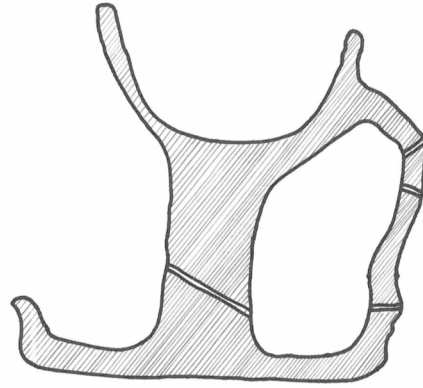
Boyutları: Genişlik: 5,2 Uzunluk: 9,8 Kaide Çapı: 8,00 Derinlik:3,3

Hamur: 7.5 YR 9/2

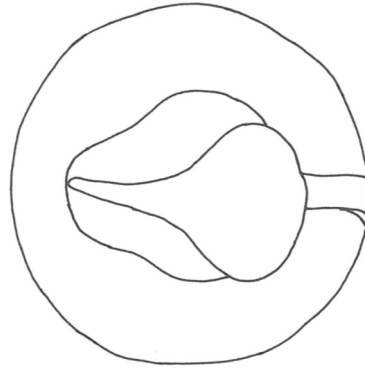
Ayrıntılı Tanım: Eser tablalı, uzun silindirik kaideli, yonca ağızlı kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılan kandilin, kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövde ile tabla arasında silindirik bir kaide bulunmaktadır. Gövdeden genişçe yapılan eser buruna doğru daralmaktadır. El yardımıyla ufak bir çimdik hareketiyle şekil verilen fitil deliği bulunmaktadır. Kulp elle şekillendirilmiş olup hamur yardımıyla gövde ve tablaya birleştirilmiştir. Eser bu özellikleriyle açık kandiller grubuna girmektedir. Kandil, beyaz astar üzerine turkuaz sır tabakası olan eserde yer yer sırda çatlama ve dökülmeler meydana gelmiştir. Kandilin tabak kısmının dış kenarında astar ve sır tabakası dökülmüştür. Kulp ve silindirik kaidesinde kırılma meydana gelmiş ve yapıştırılarak konservasyon işlemi görmüştür.

Çizim No: 51 Yandan Görünüş

Çizim No: 52 Cidar Görünüşü

Çizim No: 53 Üstten Görünüş

Foto:35 Yandan Görünüş

Foto:36 Üstten Görünüş

Katalog No:18

Çizim No: 54-56

Fotoğraf No: 37-38

Envanter No: SUM 231

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 03.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

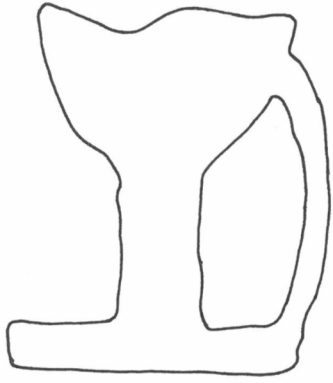
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S16 Bölüm 1 Raf 2

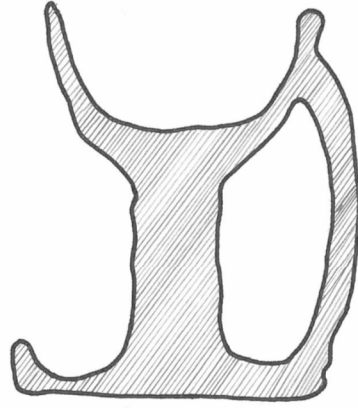
Boyutları: Genişlik: 5,4 Uzunluk: 8,6 Kaide Çapı: 7,1 Derinlik:2.8

Hamur: 7.5 YR 9/2

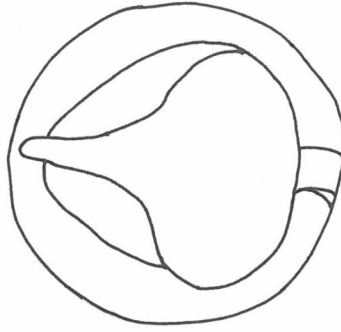
Ayrıntılı Tanım: Eser tablalı, uzun silindirik kaideli, yonca ağızlı kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılan kandilin kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövde ile tabla arasında silindirik bir kaide bulunmaktadır. Gövdeden genişçe yapılan eser buruna doğru uzayıp daralmaktadır. Gövde ile tabla arasında silindirik bir kaide bulunmaktadır. Kulp; hamur yardımıyla gövde ile tablaya birleştirilmiştir. Eser bu özellikleriyle açık kandiller grubuna girmektedir. Bu taşınabilir kültür envanteri, beyaz astar üzerine turkuaz sır kullanılan eserin sıırı yer yer dökülmüş ve çatlamalara uğramıştır. Dökülmeler silindirik kaide, gövde ve tabla dış kısmında yoğunluk gösterir. Ayrıca silindirik kaide ve kandilin kulpunda kırılmalar söz konusudur. Bunlar tekrar tutkal yardımıyla birleştirilmiştir.

Çizim No: 54 Yandan Görünüş

Çizim No: 55 Cidar Görünüşü

Çizim No: 56 Üstten Görünüş

Foto:37 Yandan Görünüş

Foto:38 Üstten Görünüş

Katalog No:19

Çizim No:57-59

Fotoğraf No: 39-40

Envanter No: SUM 218

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 03.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

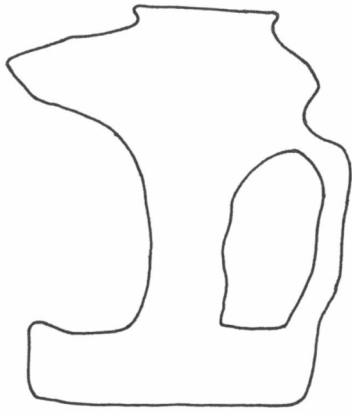
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S16

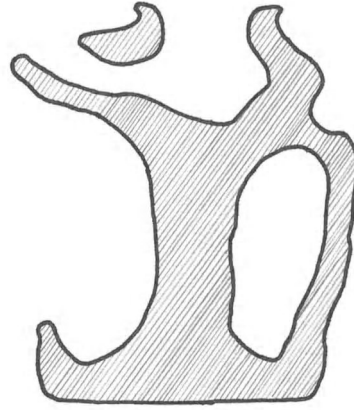
Boyutları: Genişlik: 5,3 Uzunluk: 9,3 Kaide Çapı:6,7 Derinlik:3,3

Hamur: 10 R 8/1

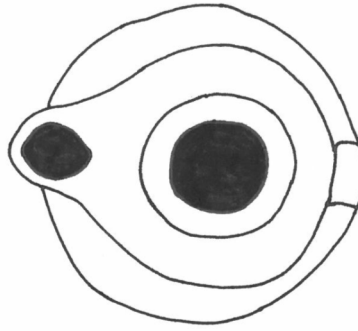
Ayrıntılı Tanım: Eser küresel gövdeli, tablalı, silindirik kaideli ve tutamak kulplu kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan kandilin burun ve kulu elle şekillendirilmiştir. Gövde ile tabla arasında silindirik bir kaide bulunmaktadır. Gövdenin tam ortasında dairesel formda ve dışa taşkın tasarlanmış, yağ hazne deliği yer almaktadır. Yağ hazne deliğinin dudakları dışa doğru kıvrımlı tasarlanmıştır. Uzayan ve sivri burunda fitil deliği bulunmaktadır. Fitil deliği oval bir şekilde yapılmıştır. Kandil bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Eserin silindirik kaidesinde ve kulpunda kırıklar söz konusudur. Kaideye kırık tabak altlıkla birleştiği yerde, kulptaki kırıklardan birisi gövde ile birleştiği yerde ve kulpun eğim kısmındadır. Bu taşınabilir kültür envanteri, beyaz astar üzerine parlak koyu turkuaz tonlarda bir sır uygulanmış olup sır tabakası yer yer çatlamış ve dökülmüştür. Gövde üzerinde kulpunda ve tabak kaidenin dış kısmında dökülmeler söz konusudur.

Çizim No: 57 Yandan Görünüş

Çizim No: 58 Cidar Görünüşü

Çizim No: 59 Üstten Görünüş

Foto:39 Yandan Görünüş

Foto:40 Üstten Görünüş

Katalog No:20

Çizim No: 60-62

Fotoğraf No:41-42

Envanter No: SUM 307

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 04.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

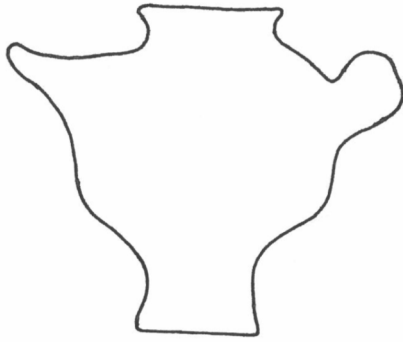
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S16

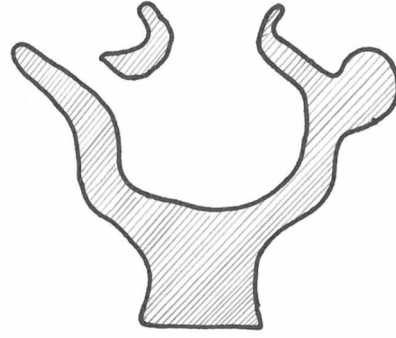
Boyutları: Genişlik: 5,1 Uzunluk: 6,7 Kaide Çapı: 2,6 Derinlik: 4,1

Hamur: 10 YR 9/2

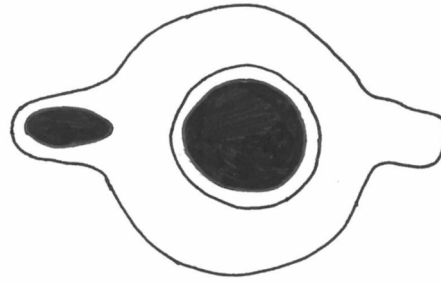
Ayrıntılı Tanım: Eser, vazo biçimli, kısa silindirik kaideli kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi çarkta yapılmış olan kandilin burun ve kulpu elle şekillendirilmiş olup; hamur yardımıyla gövde üzerine birleştirilmiştir. Gövdeden çıkıntı yapan sivri burun ve tutamak biçimli kulpu bulunmaktadır. Burun üzerinde yer alan fitil deliği ise oval bir formda tasarlanmıştır. Yağ hazne deliği dışa taşkın bir şekilde tasarlanmış dairesel ve ince dudaklı forma sahiptir. Pişmiş toprak eser, beyaz astar üzerine turkuaz parlak sır tabakası bulunan kandilde yer yer dökülmeler ve çatlamlar meydana gelmiştir. Kaidenin halka kısmında sır ve astar bulunmamaktadır.

Çizim No: 60 Yandan Görünüş

Çizim No: 61 Cidar Görünüşü

Çizim No:62 Üstten Görünüş

Foto:41 Yandan Görünüş

Foto:42 Üstten Görünüş

Katalog No:21

Çizim No: 63-65

Fotoğraf No: 43-44

Envanter No: SUM 31

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 04.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

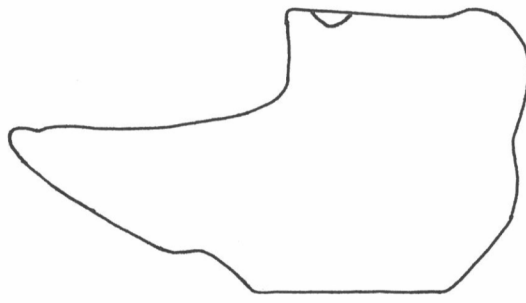
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: S16

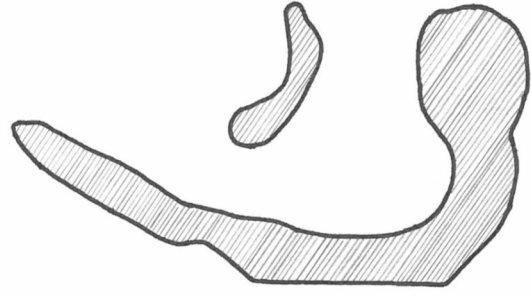
Boyutları: Genişlik: 6,8 Uzunluk: 5,7 Dip Çapı: 3,9 Derinlik: 5,6

Hamur: 5 YR 9/2

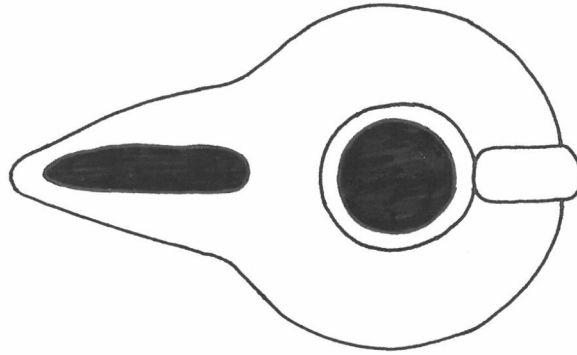
Ayrıntılı Tanım: Eser basık küresel gövdeli, uzun burunlu kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan kandilin burun oldukça uzun bir forma sahiptir. Kulp ise elle şekillendirip yağ deliği haznesi ile bir bütün oluşturacak tarzda yapılmış spiral bir formdadır. Burun üzerinde yer alan fitil deliği de dikdörtgen biçimdedir. Yağ deliği haznesi dışa taşkın ince dudaklı formda olup dairesel şekli bulunmaktadır. Eserde boyun kısmı diğerlerine oranla daha belirgindir. Kandil bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Bu aydınlatma aracı, beyaz astar üzerine parlak yeşil renkte olan eserin sırında yer yer dökülmeler ve çatlamlar meydana gelmiştir. Özellikle burun kısmında ve gövdenin alt kısımlarında yoğun bir şekilde dökülme söz konusudur. Yağ hazne deliği ağız kısmında ufak bir kırık bulunmaktadır.

Çizim No: 63 Yandan Görünüş

Çizim No: 64 Cidar Çizimi

Çizim No: 65 Üstten Görünüş

Foto:43 Yandan Görünüş

Foto:44 Üstten Görünüş

Katalog No:22

Çizim No:66- 68

Fotoğraf No: 45-46

Envanter No: SUM 226

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 04.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

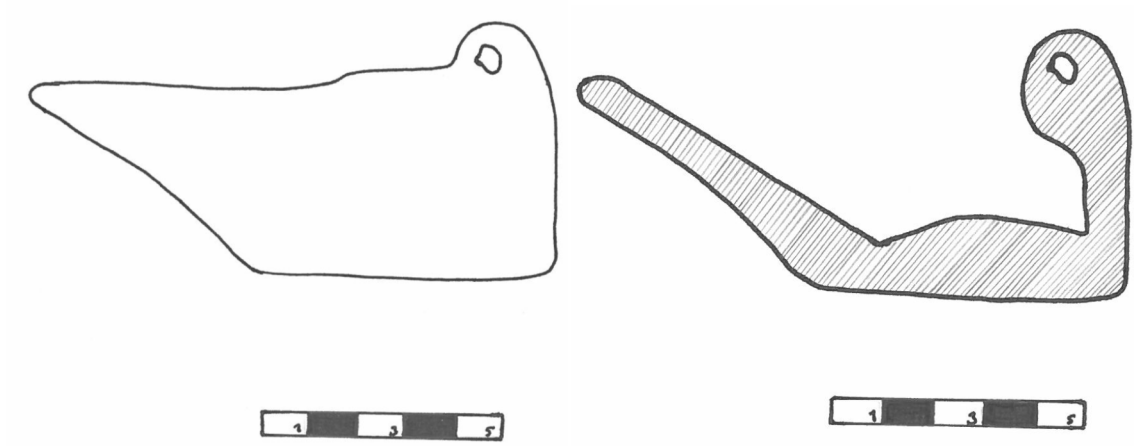
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S16

Boyutları: Genişlik: 5,9 Uzunluk: 5,3 Kaide Çapı: 6,7 Derinlik: 3,6

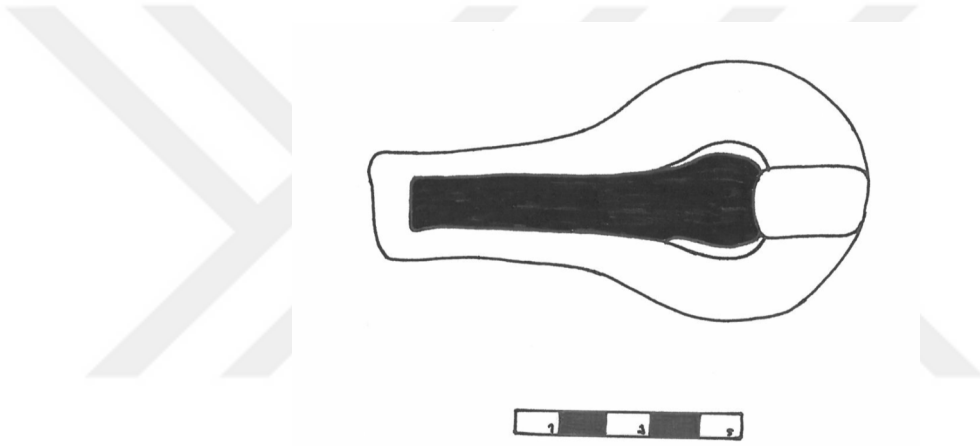
Hamur: 7.5YR 7/2

Ayrıntılı Tanım: Eser gövdesi yivli uzun fitil delikli kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi çarkta yapılmış olan eserde burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdenin dip kısmından itibaren yukarı doğru uzayıp sivrilen bir burun ve omuzdan başlayıp yağ deliği haznesinde son bulan ufak bir kulpu bulunmaktadır. Kulpu yarı daire formda olup delikli bir kulptur. Uzayıp sivrilen burun üzerinde dikdörtgen biçiminde bir fitil deliği bulunmaktadır. Yağ deliği haznesi hafif dışa taşkın olarak tasarlanmış olup yarı dairesel bir formdadır. Yarı dairesel olmasının sebebi ise fitil deliğinin yağ hazne deliği deliği ile birleşmesidir. Kandil bu özellikleriyle yarı kapalı kandiller grubuna girmektedir. Kandilin üzerinde hareketlilik sağlayan yivlenme söz konusudur. Eser üzerindeki tek süsleme ögesidir. Pişmiş toprak kandilde, beyaz astar üzerine turkuaz sır kullanılmış fakat sırda yer yer dökülmeler olmuştur. Kullanılan sır mat bir sırdır.

Çizim No: 66 Yandan Görünüş

Çizim No: 67 Cidar Çizimi

Çizim No: 68 Üstten Görünüş

Foto: 45 Yandan Görünüş

Foto: 46 Üstten Görünüş

Katalog No:23

Çizim No: 69-71

Fotoğraf No: 47-48

Envanter No: SUM 239

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 04.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

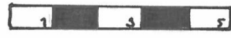
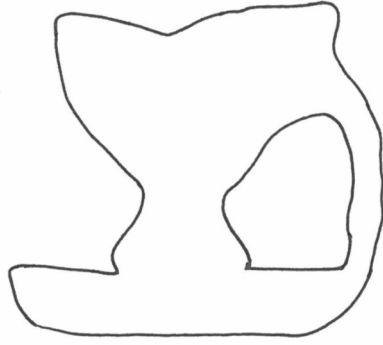
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri:

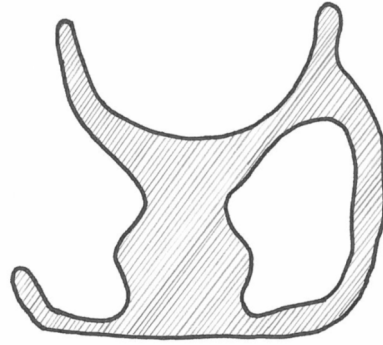
Boyutları: Genişlik: 5,1 Uzunluk: 7,6 Kaide Çapı:6,7 Derinlik:3,1

Hamur: 10 R 7/2

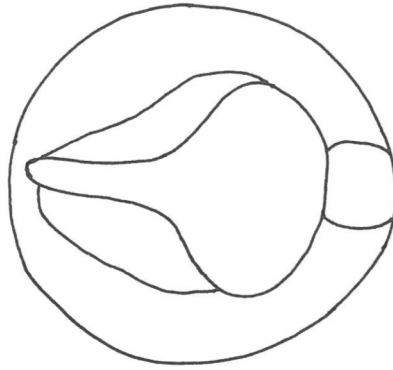
Ayrıntılı Tanım: Eser, tablalı, kısa silindirik kaideli, yonca ağızlı kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan eserin kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden genişçe yapılan kandil buruna doğru daralan bir forma sahiptir. El yardımı ile fitil deliği belirginleştirilmiş olup yonca ağız formu verilmiştir. Gövde ile tabla arasındaki silindirik kaide bombeli bir formda tasarlanmıştır. Eser bu özellikleri ile açık kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılan eserde kulp elle şekillendirilip hamur yardımıyla gövde ile tabla arasında birleştirilmiştir. Aydınlatma aracında, beyaz astar üzerine su yeşil renkte parlak bir uygulanmış olup tabla dış kısmında sır dökülmesi mevcut olup, yer yer çatlamlar söz konusudur. Gövde kısmında özellikle ağız kısmında ufak kırıklar bulunmaktadır.

Çizim No: 69 Yandan Görünüş

Çizim No: 70 Cidar Görünüşü

Çizim No: 71 Üstten Görünüş

Foto:47 Yandan Görünüş

Foto:48 Üstten Görünüş

Katalog No: 24

Çizim No: 72-74

Fotoğraf No:49-50

Envanter No: SUM 128

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 04.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

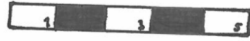
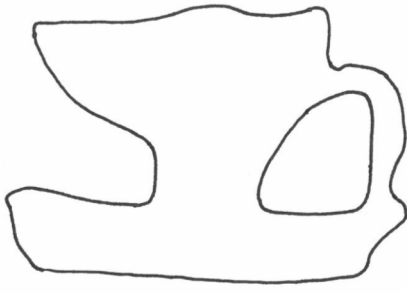
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri:

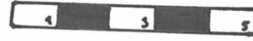
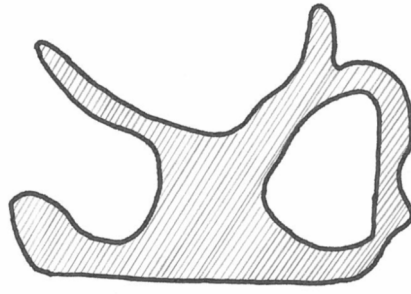
Boyutları: Genişlik: 5,4 Uzunluk:5,6 Kaide Çapı:6,4 Derinlik: 2,1

Hamur: 10 R 8/3

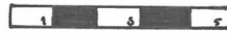
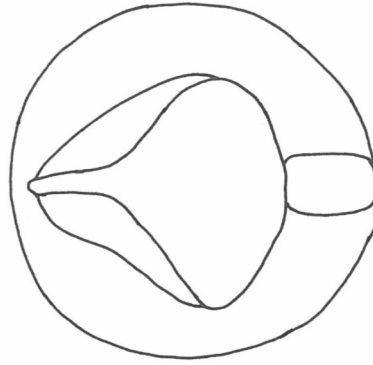
Ayrıntılı Tanım: Eser, tablalı, kısa silindirik kaideli, yonca ağızlı kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan kandilin kulpu elle şekillendirilmiştir Çarkta yapılan kandilde kulp elle şekillendirilip hamur yardımıyla gövde ile tabla arasında birleştirilmiştir. Gövdeden genişçe yapılan kandil buruna doğru daralan bir forma sahiptir. El yardımı ile fitil deliği belirginleştirilmiş olup yonca ağız formu verilmiştir. Eser bu özellikleri ile açık kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine kobalt mavisi renkte parlak bir sır uygulanmış olup tabla dış kısmında sır dökülmesi olmuş ve eserde yer yer çatlamlar söz konusudur. Gövde kısmında özellikle ağız kısmında ufak kırıklar bulunmaktadır. Tablasında da yine belirgin bir şekilde çatlak söz konusudur.

Çizim No: 72 Yandan Görünüş

Çizim No: 73 Cidar Görünüş

Çizim No: 74 Üstten Görünüş

Foto:49 Yandan Görünüş

Foto:50 Üstten Görünüş

Katalog No:25

Çizim No:75- 77

Fotoğraf No: 51-52

Envanter No: SUM 222

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 04.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

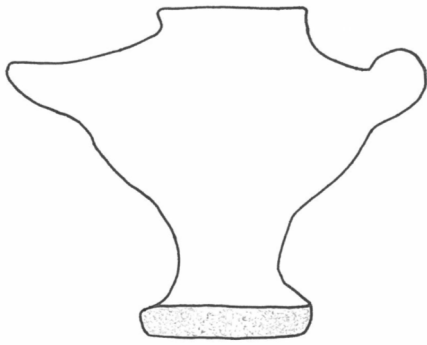
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S16

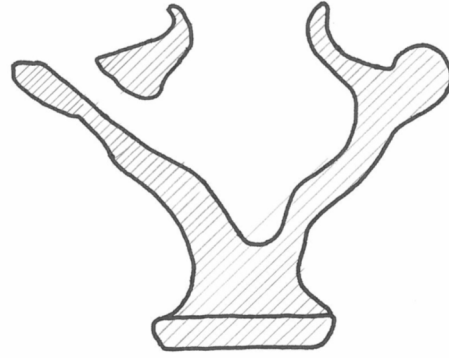
Boyutları: Genişlik: 6,4 Uzunluk: 7,9 Kaide Çapı: 4,00 Derinlik:5,8

Hamur: 7.5.YR 7/2

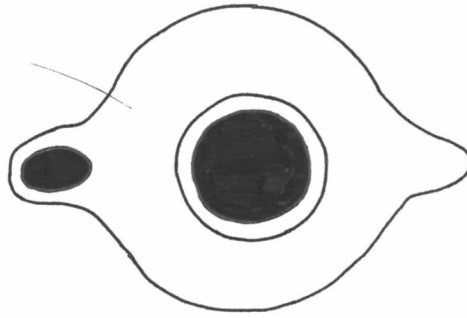
Ayrıntılı Tanım: Eser, küresel gövdeli, tablalı, silindirik kaideli ve tutamak kulplu kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan kandilde; burun ve kulp elle şekillendirilmiştir. Gövdeden çıkıntı yapan bir burun ve tutamak şeklinde yapılmış ufak bir kulpu bulunmaktadır. Burun üzerinde oval bir fitil deliği yer almaktadır. Kulpu ise yumru şeklinde elle şekillendirilip hamur yardımıyla gövdeye birleştirilmiştir. Yağ deliği haznesi gövdenin tam ortasında olup; dairesel, dışa taşkın ve ince dudaklı olarak tasarlanmıştır. Bu özelliklere sahip olan eser kapalı kandiller grubuna girmektedir. Bu taşınabilir kültür envanteri, beyaz astar üzerine turkuaz tonlarda parlak bir sır tabakasına sahip olup, sırda yer yer çatlama ve dökülmeler olmuştur. Özellikle gövde üzerinde yoğun bir dökülme mevcuttur.

Çizim No: 75 Yandan Görünüş

Çizim No: 76 Cidar Görünüşü

Çizim No: 77 Üstten Görünüş

Foto:51 Yandan Görünüş

Foto:52 Üstten Görünüş

Katalog No:26

Çizim No: 78-80

Fotoğraf No: 53-54

Envanter No:SUM 248

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 04.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

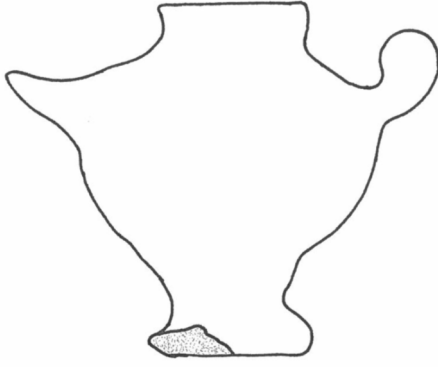
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri:

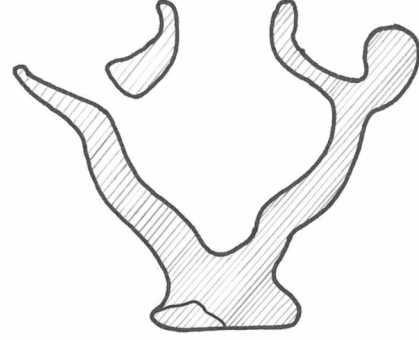
Boyutları: Genişlik: 6,2 Uzunluk: 7,7 Kaide Çapı: 3,6 Derinlik:5,9

Hamur: 10YR 6/2

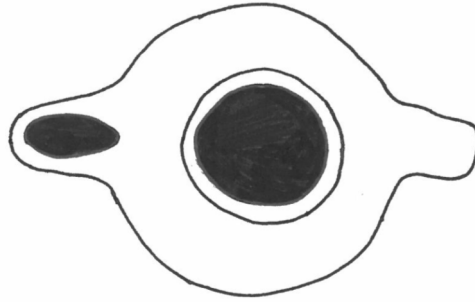
Ayrıntılı Tanım: Eser, vazo biçimli, kısa silindirik kaideli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan kandilin burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden çıkıntı yapan burun ve kulp bulunmaktadır. Burun üzerinde oval bir fitil deliği yer almaktadır. Kulp yumru biçiminde ufak olup yukarı doğru hafifçe kavislenmektedir. Yağ haznesi deliği tam ortada yer almakta olup dairesel ve dışa taşkın bir şekilde ince dudaklıdır. Kandil bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Aydınlatma aracı, beyaz astar üzerine parlak turkuaz renkte sır tabakası bulunmaktadır. sır tabakasında yer yer dökülmeler ve çatlamlar söz konusudur. Kaidenin halka dip kısmında sır olmamakla beraber ufak bir kırık söz konusudur.

Çizim No: 78 Yandan Görünüş

Çizim No: 79 Cidar Görünüşü

Çizim No: 80 Üstten Görünüş

Foto:53 Yandan Görünüş

Foto:54 Üstten Görünüş

Katalog No:27

Çizim No: 81-83

Fotoğraf No: 55-56

Envanter No: SUM 34

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 09.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

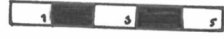
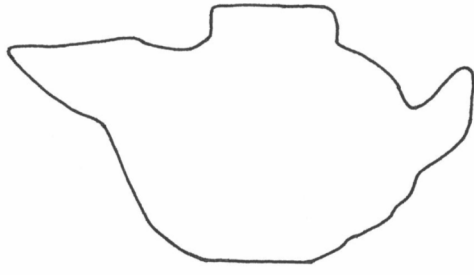
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S16

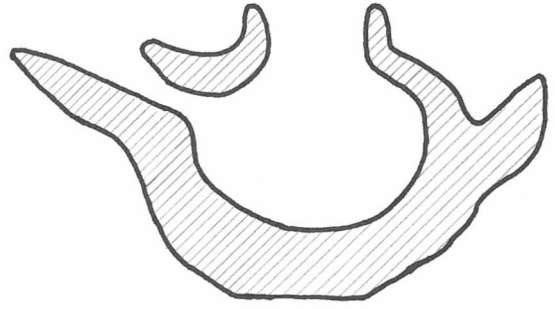
Boyutları: Genişlik: 6,4 Uzunluk: 5,8 Dip Çapı: 2,6 Derinlik: 4,5

Hamur: 7.5 YR 8/2

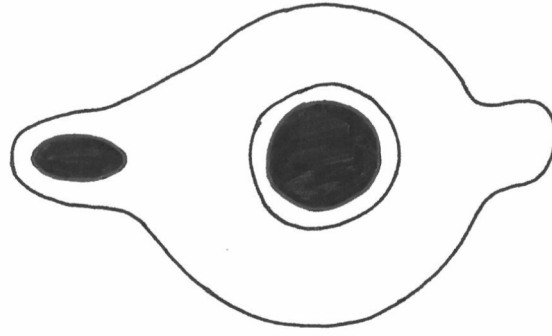
Ayrıntılı Tanım: Eser halka dipli olup kaidesi bulunmamaktadır. Küresel bir gövdesi bulunan kandilde burun ve kulp gövdeden çıkıntı yapacak şekilde tasarlanmıştır. Burun uzayıp sivrilmiş olup üzerinde oval bir fitil deliği yer almaktadır. Çarkta yapılmış olan eserde kulp elle şekillendirilip hamur yardımıyla gövde üzerine birleştirilmiştir. Kulp tutamak şeklinde yapılmış olup keskin bir hatla yukarı doğru kıvrılmaktadır. Diskus tam ortada olup dışa taşkın bir formda ve dairesel bir şekilde ince dudaklı olarak tasarlanmıştır. Pişmiş toprak kandil, beyaz astar üzerine koyu mavi renk sır kullanılmıştır. Eser üzerinde yer alan sır tabakası yer yer dökülmüş ve çatlamıştır. Burunun uç kısmında diskus ağzında ve kulpunda dökülmeler yoğundur.

Çizim No: 81 Yandan Görünüş

Çizim No: 82 Cidar Görünüşü

Çizim No: 83 Üstten Görünüş

Foto: 55 Yandan Görünüş

Foto:56 Üstten Görünüş

Katalog No:28

Çizim No:84-86

Fotoğraf No: 57-58

Envanter No: SUM 236

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 09.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

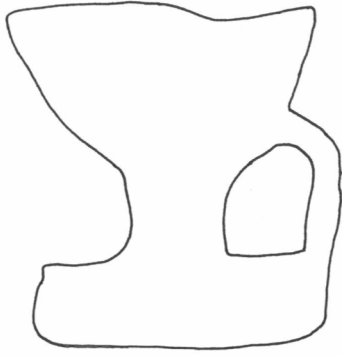
Müze Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: S16

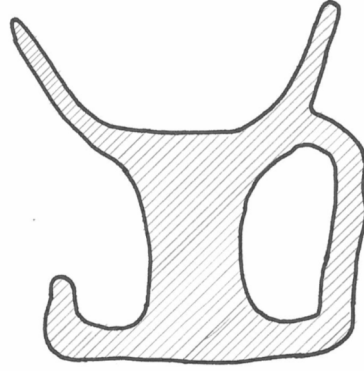
Boyutları: Genişlik: 7,1 Uzunluk: 8,5 Kaide Çapı: 7,5 Derinlik: 3,4

Hamur: 10 R 7/3

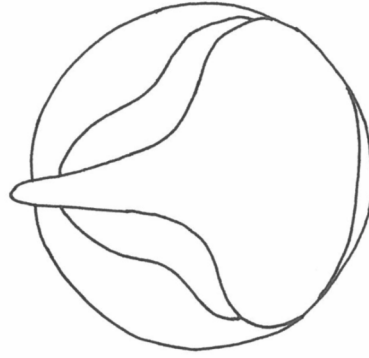
Ayrıntılı Tanım: Eser; tablalı, uzun silindirik kaideli, yonca ağızlı kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan kandilin kulpu elle şekillendirilmiştir. Ufak bir çimdik hareketi ile fitil deliği belirginleştirilen eserin gövdesi yayvan bir haznedan meydana gelmektedir. Kandilin kulpu tabla ile gövdeye hamur yardımıyla birleştirilmiştir. Eser bu özellikleriyle açık kandiller grubuna girmektedir. Gövde ile tabak arasında silindir bir kaide yer almaktadır. Pişmiş toprak kandil, beyaz astar üzerine turkuaz renk sır kaplanmıştır. Sırda yer yer çatlama ve dökülme meydana gelmiştir.

Çizim No: 84 Yandan Görünüş

Çizim No: 85 Cidar Görünüşü

Çizim No: 86 Üstten Görünüş

Foto:57 Yandan Görünüş

Foto:58 Üstten Görünüş

Katalog No:29

Çizim No: 87-89

Fotoğraf No: 59-60

Envanter No: SUM 237

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 09.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

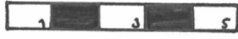
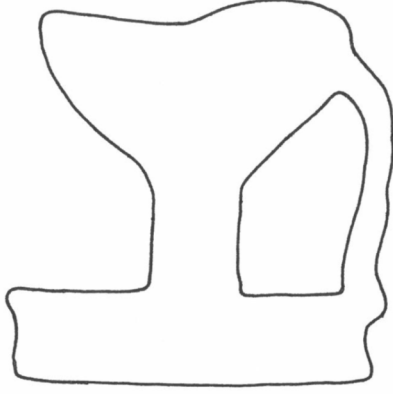
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: s16

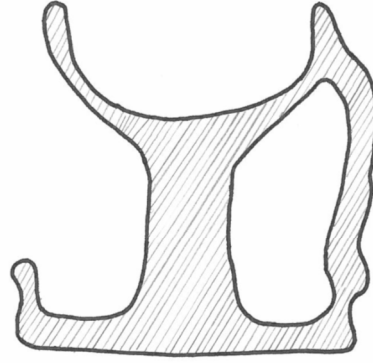
Boyutları: Genişlik:7,5 Uzunluk: 7,7 Kaide Çapı: 7,5 Derinlik:2,7

Hamur: 10 R 7/3

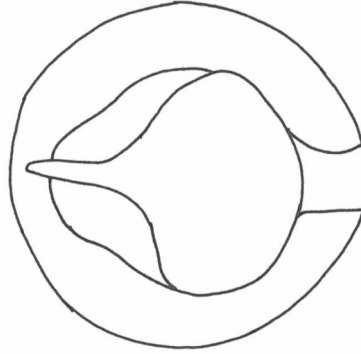
Ayrıntılı Tanım: Eser; tablalı, uzun silindirik kaideli, yonca ağızlı kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan kandilin kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden genişçe yapılan kandil buruna doğru daralan bir forma sahiptir. Gövde ile tabak altlık arasındaki silindirik kaide silindirik bir formda tasarlanmıştır. Eser bu özellikleri ile açık kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılan eserde kulp elle şekillendirilip hamur yardımıyla gövde ile tabak altlık arasında birleştirilmiştir. Bu taşınabilir kültür envanteri, beyaz astar üzerine su yeşil renkte parlak bir uygulanmış olup tabak altlığın dış kısmında sır dökülmesi olmuş ve eserde yer yer çatlama söz konusudur.

Çizim No: 87 Yandan Görünüş

Çizim No: 88 Cidar Görünüşü

Çizim No: 89 Üstten Görünüş

Foto:59 Yandan Görünüş

Foto:60 Üstten Görünüş

Katalog No:30

Çizim No:90-92

Fotoğraf No: 61-62

Envanter No: SUM 219

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 09.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

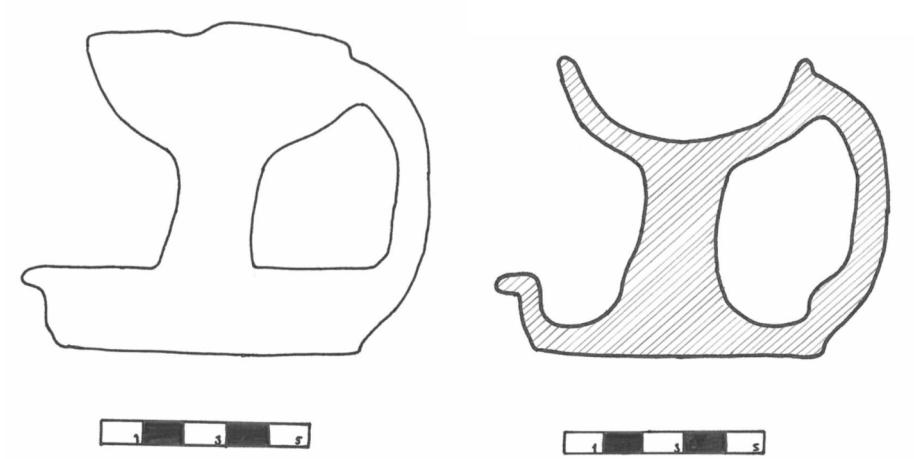
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: s16

Boyutları: Genişlik: 5,4 Uzunluk: 7,5 Kaide Çapı: 7,00 Derinlik:2,00

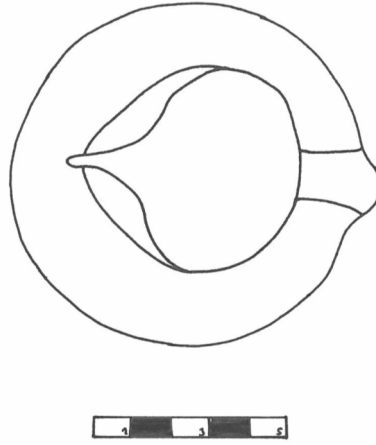
Hamur: 10 R 8/3

Ayrıntılı Tanım: Eser; tablalı, uzun silindirik kaideli, yonca ağızlı kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan kandilin kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden genişçe yapılan kandil buruna doğru daralan bir forma sahiptir. Gövde ile tabla arasındaki silindirik kaide silindirik bir formda tasarlanmıştır. Eser bu özellikleri ile açık kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılan kültür varlığı kulp elle şekillendirilip hamur yardımıyla gövde ile tabla arasında birleştirilmiştir. Beyaz astar üzerine turkuaz renkte parlak bir uygulanmış olup tabak altlığın dış kısmında sır dökülmesi olmuş ve eserde yer yer çatlama söz konusudur. Pişmiş toprak kandilin, silindirik kaidesinde ve kulpunda kırılmalar söz konusudur. Bu kırıklar tutkal yardımı ile yapıştırılmıştır. Eserin ağız kısmında buruna doğru kırıklar söz konusudur.

Çizim No: 90 Yandan Görünüş

Çizim No: 91 Cidar Görünüşü

Çizim No: 92 Üstten Görünüş

Foto:61 Yandan Görünüş

Foto:62 Üstten Görünüş

Katalog No:31

Çizim No: 93-95

Fotoğraf No:63-64

Envanter No: SUM 162

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 09.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

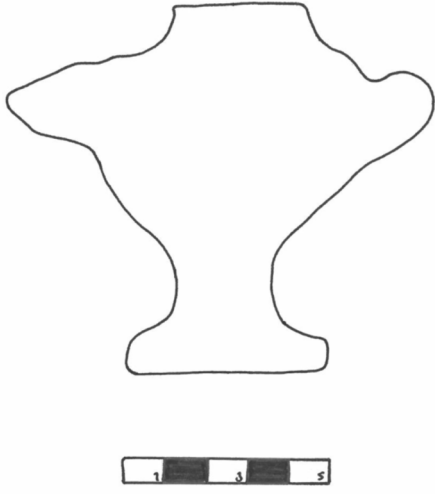
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: s16

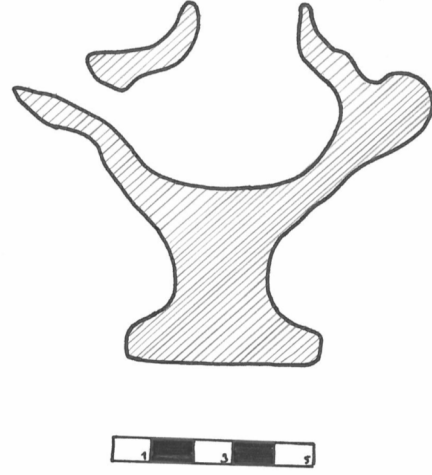
Boyutları: Genişlik: 6,8 Uzunluk: 8,8 Kaide Çapı: 4,8 Derinlik:4,6

Hamur: 10 R 6/4

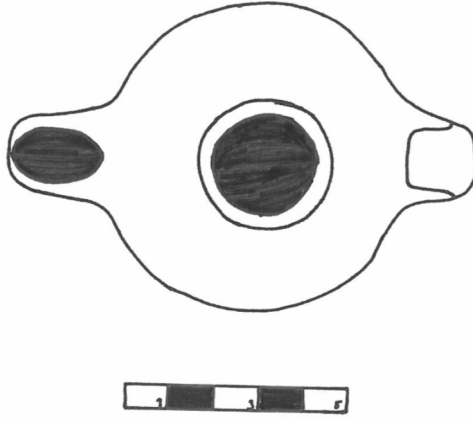
Ayrıntılı Tanım: Eser, küresel gövdeli, tablalı, silindirik kaideli ve tutamak kulplu kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan kandilin, burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Burun gövdeden uzamış ve sivrilmiş bir formda olup üzerindeki fitil deliği oval bir tarzda tasarlanmıştır. Çarkta yapılan eserde kulp küçük yumru gibi olup elle şekillendirilmiş ve hamur yardımıyla gövdeyle birleştirilmiştir. Yağ hazne deliği tam ortada yer almakta olup dışa taşkın bir formda, dairesel ve ince dudaklı yapıdadır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Bu taşınabilir kültür varlığı, beyaz astar üzerine parlak lacivert sır kullanılan eserde sır tabakası yer yer dökülmüş ve çatlamıştır. Dökülmeler çok yoğun olduğundan dolayı gövde üzerinde kalıntı sırdan sır rengi tespit edilmiştir. Kandilin kaidesinde sır ve astar bulunmamaktadır.

Çizim No: 93 Yandan Görünüş

Çizim No: 94 Cidar Görünüşü

Çizim No: 95 Üstten Görünüş

Foto:63 Yandan Görünüş

Foto:64 Üstten Görünüş

Katalog No:32

Çizim No: 96-98

Fotoğraf No: 65-66

Envanter No: SUM 235

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 09.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

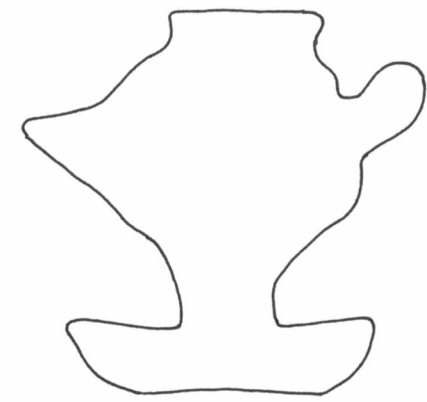
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri:

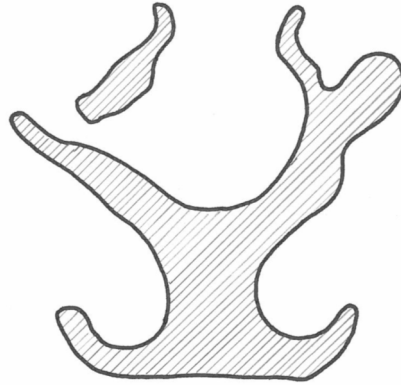
Boyutları: Genişlik: 6,00 Uzunluk: 8,6 Kaide Çapı: 6,2 Derinlik:4,8

Hamur: 5 YR 8/2

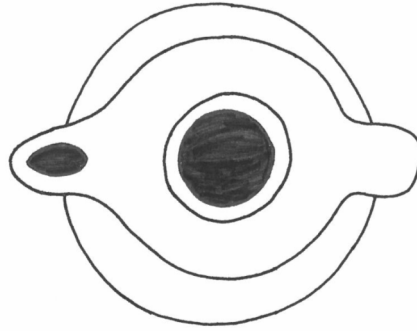
Ayrıntılı Tanım: Eser, küresel gövdeli, tablalı, tutamak kulplu kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan kandilin, burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Küresel gövdeden çıkıntı yapan burun ve tutamak biçiminde bir kulpu yer almaktadır. Eser çarkta yapılmış olup kulp elle şekillendirilip hamur yardımıyla gövdeye birleştirilmiştir. Burun ise gövdeden hafif çıkıntı yaparak sivrilmekte ve üzerinde oval bir fitil deliği bulunmaktadır. Kandilin yağ hazne deliği tam ortada yer almakta olup dışa taşkın, dairesel bir formda ve ince dudaklı olarak tasarlanmıştır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Eserde beyaz astar üzerine parlak bir sır tabakası uygulanmış olup sır tabakasında yoğun bir dökülme ve çatlama söz konusudur. Ayrıca kandilin yağ hazne deliği kısmında da ufak kırıklar bulunmaktadır. Tabak altlığın dış kısmında da dökülmeler söz konusudur.

Çizim No: 96 Yandan Görünüş

Çizim No: 97 Cidar Görünüşü

Çizim No: 98 Üstten Görünüş

Foto:65 Yandan Görünüş

Foto:66 Üstten Görünüş

Katalog No:33

Çizim No: 99-101

Fotoğraf No: 67-68

Envanter No:SUM 255

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 09.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

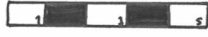
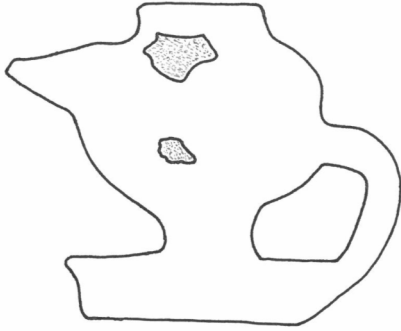
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: s16

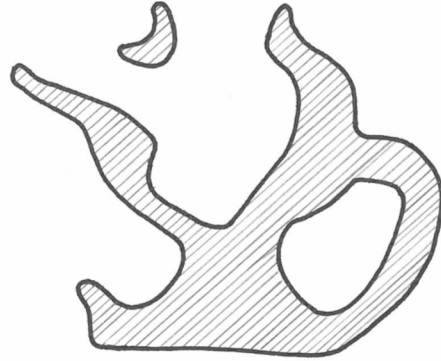
Boyutları: Genişlik: 6,1 Uzunluk: 7,6 Kaide Çapı: 6,3 Derinlik: 4,9

Hamur: 7.5. YR 7/1

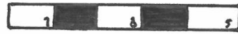
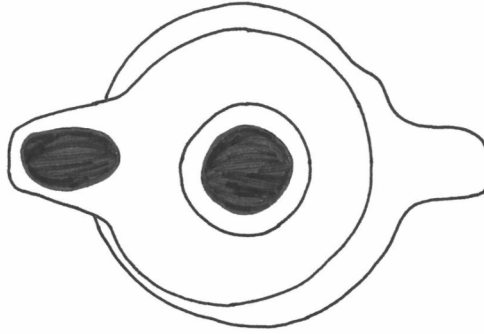
Ayrıntılı Tanım: Eser, küresel gövdeli, tablalı, silindirik kaideli ve tutamak kulplu kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan kandilin, burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Eser çarkta yapılmış olup kulp elle şekillendirilip hamur yardımıyla gövde ve tablaya birleştirilmiştir. Burun ise gövdeden hafif çıkıntı yaparak sivrilmekte ve üzerinde oval bir fitil deliği bulunmaktadır. Yağ hazne deliği ince dudaklı, dışa taşkın, dairesel bir şekilde tasarlanmış olup tam ortada yer almaktadır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Eserde beyaz astar üzerine parlak bir sır tabakası bulunmaktadır. Yer yer dökülmüş çatlamıştır. Kandilin dışa taşkın yapılmış yağ hazne deliği kırıklar bulunmaktadır. Gövde üzerinde sır tabakasında büyükçe bir dökülme meydana gelmiş ve tabak altlığın dış kısmında da yine dökülmeler mevcuttur.

Çizim No: 99 Yandan Görünüş

Çizim No: 100 Cidar Görünüşü

Çizim No: 101 Üstten Görünüş

Foto:67 Yandan Görünüş

Foto:68 Üstten Görünüş

Katalog No: 34

Çizim No: 102-104

Fotoğraf No: 69-70

Envanter No: SUM 261

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 09.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

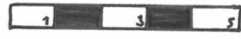
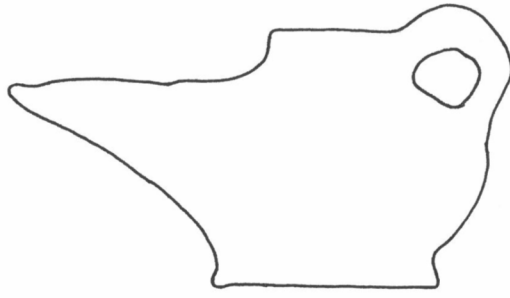
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: S16

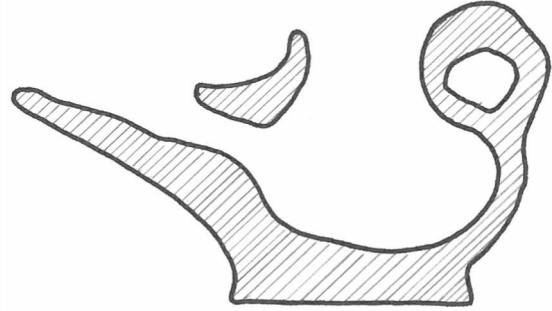
Boyutları: Genişlik: 6,5 Uzunluk: 5,5 Kaide Çapı: 4,8 Derinlik: 3,9

Hamur: 10 YR 7/2

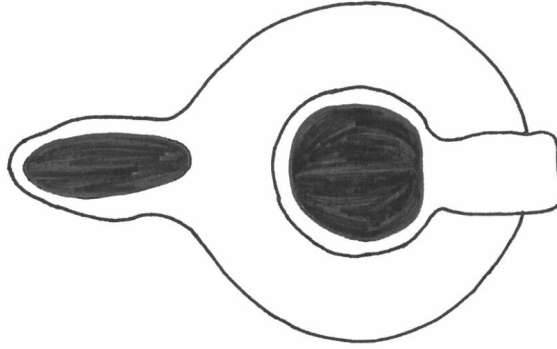
Ayrıntılı Tanım: Eser, küresel gövdeli, kulpu gövdeden ağza birleşenler ve kulpu tutamak biçimli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan kandilin, burun ve kulpu elle şekillendirilip hamur yardımıyla gövde üzerine birleştirilmiştir. Burun kısmı gövdeden keskin bir şekilde çıkıntı yapmış olup üzerinde elips bir fitil deliği bulunmaktadır. Kulp yarı daire delikli bir formdadır. Yağ hazne deliği dışa taşkın bir şekilde tasarlanmış olup dairesel ve ince dudaklı bir formda tasarlanmıştır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine parlak turkuaz sır kaplanan eserde sır ve astar tabakası yüksek oranda dökülmüş olup gövde üzerinde burun kısmında kalıntıları bulunmaktadır.

Çizim No: 102 Yandan Görünüş

Çizim No: 103 Cıdar Görünüşü

Çizim No: 104 Üstten Görünüş

Foto:69 Yandan Görünüş

Foto:70 Üstten Görünüş

Katalog No: 35

Çizim No: 105-107

Fotoğraf No: 71-72

Envanter No: SUM 254

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 09.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

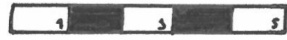
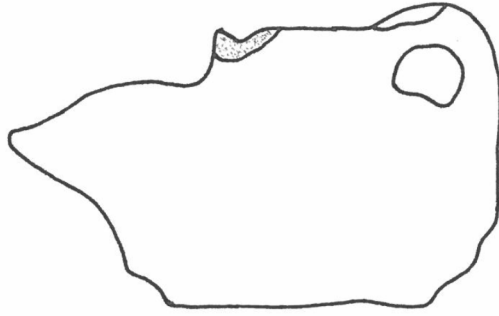
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: S16

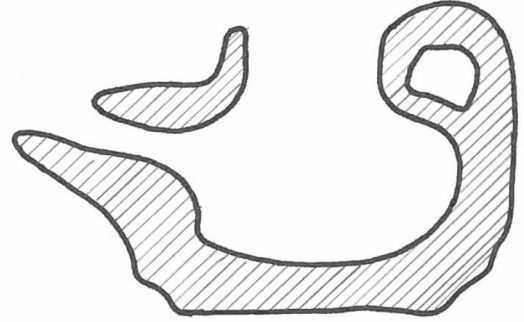
Boyutları: Genişlik: 7,00 Uzunluk: 4,8 Kaide Çapı: 4,7 Derinlik:3,9

Hamur: 10YR 7/3

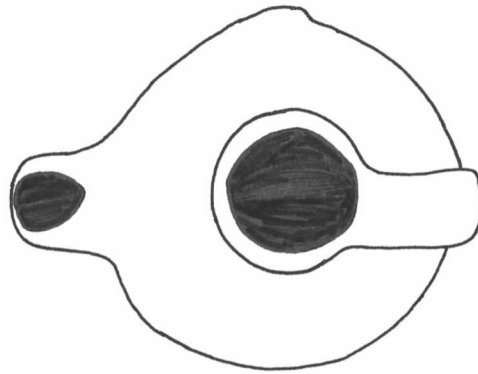
Ayrıntılı Tanım: Eser, küresel gövdeli, kulpu gövdeden ağza birleşenler ve kulpu tutamak biçimli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan kandilin, burun ve kulpu elle şekillendirilip hamur yardımıyla gövde üzerine birleştirilmiştir. Burun gövdeden çıkıntı yaparak hafif uzamış silindirik formda olup üzerinde oval bir fitil deliği yer almaktadır. Yağ hazne deliği dışa taşkın bir şekilde yapılmış olup ince dudaklı ve dairesel bir formdadır. Kandil bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine parlak bir tabakası bulunan eserde gövdeden halka dip kısmına doğru sır ve astar bulunmamaktadır. Sır tabakasında çatlamlar görülmektedir. Ayrıca yağ hazne deliği ve kulpta kırıklar bulunmaktadır.

Çizim No: 105 Yandan Görünüş

Çizim No: 106 Cidar Görünüşü

Çizim No: 107 Üstten Görünüş

Foto:71 Yandan Görünüş

Foto:72 Üstten Görünüş

Katalog No:36

Çizim No:108-110

Fotoğraf No:73-74

Envanter No: SUM 242

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 10.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

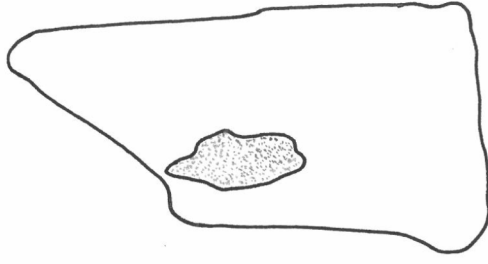
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: S16

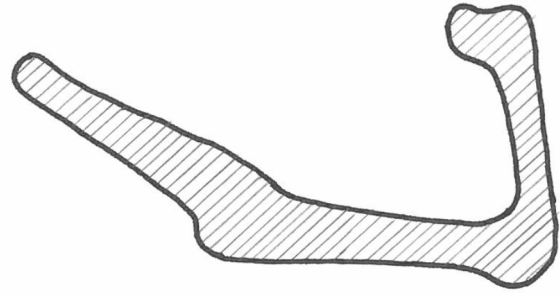
Boyutları: Genişlik: 6,1 Uzunluk: 4,4 Kaide Çapı: 6,1 Derinlik: 3,7

Hamur: 2.5Y 8/2

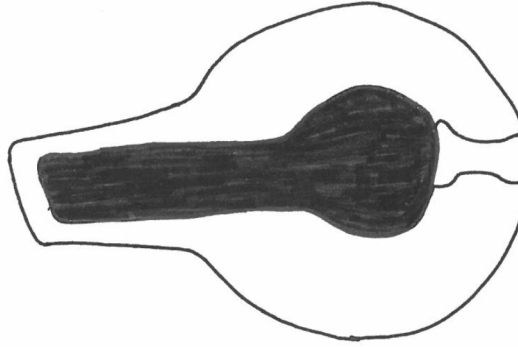
Ayrıntılı Tanım: Eser yarı kapalı kandiller grubunda olup; gövdesi yivli, uzun fitil deliğine sahiptir. Çarkta yapılmış olan eserin, burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. fakat günümüzde kulpu kırıktır. Gövdenin dip kısmından itibaren yukarı doğru uzayıp sivrilen bir burun bulunmaktadır. Uzayıp sivrilen burun üzerinde dikdörtgen biçiminde bir fitil deliği bulunmaktadır. Yağ hazne deliği düz olarak tasarlanmış olup yarı dairesel bir formdadır. Yarı dairesel olmasının sebebi ise fitil deliğinin yağ hazne deliği ile birleşmesidir. Kandil bu özellikleriyle yarı kapalı kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan kandilde gövde üzerinde hareketlilik sağlayan yivlenme söz konusudur. Süsleme ögesi olarak bu yivler bulunmaktadır. Beyaz astar üzerine turkuaz sır kullanılan eserde yer yer dökülmeler olmuştur. Kullanılan sır mat bir sırdır. Burun kısmında da kırılma söz konusu ve gövde üzerinde bir parça çıkıntı yapmaktadır. Kandilin dip kısmında ufak bir parça yine çıkıntı yapmaktadır.

Çizim No: 108 Yandan Görünüş

Çizim No: 109 Cidar Görünüşü

Çizim No: 110 Üstten Görünüş

Foto:73 Yandan Görünüş

Foto:74 Üstten Görünüş

Katalog No:37

Çizim No: 111-113

Fotoğraf No: 75-76

Envanter No: SUM 58

Tarihlendirme ve Dönem: 13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 10.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

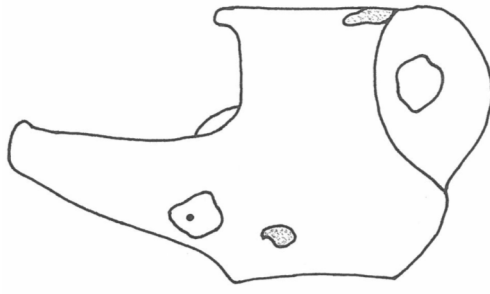
Müze Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: S16

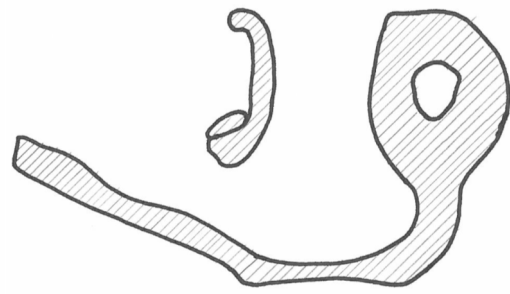
Boyutları: Genişlik: 6,4 Uzunluk: 6,7 Kaide Çapı: 4,2 Derinlik: 6,1

Hamur: 10 R 8/2

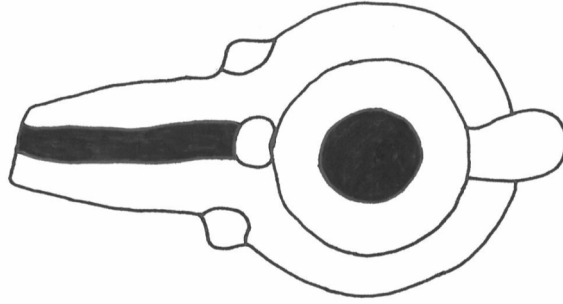
Ayrıntılı Tanım: Eser basık küresel gövdeli, uzun burunlu kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan kandilin burun kısmı oldukça uzun tasarlanmıştır. Elle şekillendirilmiş yarım daire delikli kulpu bulunmaktadır. Eserin uzamış bir boyun üzerine yapılan dairesel bir yağ haznesi deliği bulunmaktadır. Yağ hazne deliğinin dudakları dışa doğru kıvrımlı biçimde tasarlanmıştır. Gövdeden uzamış bir şekilde tasarlanan burun üzerinde dikdörtgen bir fitil deliği yer almaktadır. Eserin kulpu gövde üzerinden başlayarak bir halka oluşturacak biçimde yağ haznesi deliği ile birleşmektedir. Pişmiş toprak kandil bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Fitol deliğinin her iki yanında ve omuz üzerinde birer adet ufak kabara yer almaktadır. Parlak yeşil sıra sahip olan eserde astar tabakası kullanılmamış olup hamuru ise kırmızımsıtrak bir renge sahiptir. Eserin dip kısmından gövdesi ve fitil deliğine doğru, sır tabakasında dökülmeler ve çatlamalar bulunmaktadır. Ayrıca yağ hazne deliği dudaklarında da kırıklar mevcuttur.

Çizim No: 111 Yandan Görünüş

Çizim No: 112 Cidar Görünüşü

Çizim No: 113 Üstten Görünüş

Foto:75 Yandan Görünüş

Foto:76 Üstten Görünüş

Katalog No: 38

Çizim No:114-116

Fotoğraf No: 77-78

Envanter No: SUM 28

Tarihlendirme ve Dönem: 13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 10.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

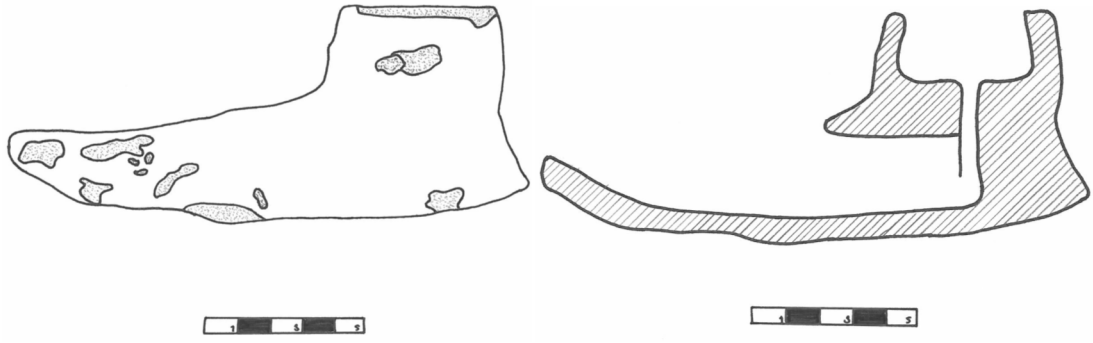
Müze Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: 5YR 7/6

Boyutları: Genişlik: 6,4 Uzunluk: 6,3 Kaide Çapı: 16,6 Derinlik: 2,2

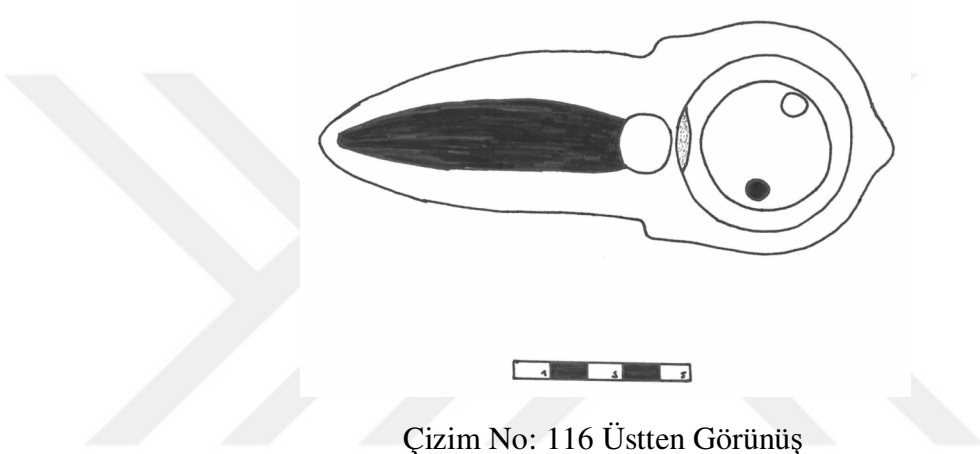
Hamur: 7.5 YR 7/4

Ayrıntılı Tanım: Eser çarık biçimli kandiller grubuna girmektedir. Eser çarık şeklini andırmaktadır. Çarkta yapılmış olan eserin burun kısmı oldukça uzun tasarlanmıştır. Eserin uzamış bir boyun üzerine yapılan dairesel bir yağ haznesi deliği bulunmaktadır. Yağ hazne deliği oldukça ufak yapılmış olup havalandırma deliğini andırmaktadır. Yağ hazne bu delikten başka açıklık mevcuttur. Gövdeden uzamış bir biçimde tasarlanan burun üzerinde dikdörtgen bir fitil deliği yer almaktadır. Eserde kulp bulunmamaktadır. Pişmiş topraktan yapılmış kandil, bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Fitol deliğinin her iki yanında birer çıkıntı ve omuz üzerinde bir adet ufak kabara yer almaktadır. Parlak açık yeşil sıra sahip olan eserde astar tabakası kullanılmamış olup hamuru ise kırmızımsıtrak bir renge sahiptir. Eserin dip kısmından gövdesi ve fitil deliğine doğru, sır tabakasında dökülmeler ve çatlamlar bulunmaktadır. Sır yer yer matlaşmıştır. Ayrıca kandilin diskusunda da kırıklar ve kullanımdan kaynaklı kararma mevcuttur.

Çizim No: 114 Yandan Görünüş

Çizim No: 115 Cidar Görünüşü

Çizim No: 116 Üstten Görünüş

Foto:77 Yandan Görünüş

Foto:78 Üstten Görünüş

Katalog No: 39

Çizim No:117-119

Fotoğraf No: 79-80

Envanter No: SUM 57

Tarihlendirme ve Dönem: 13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 10.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

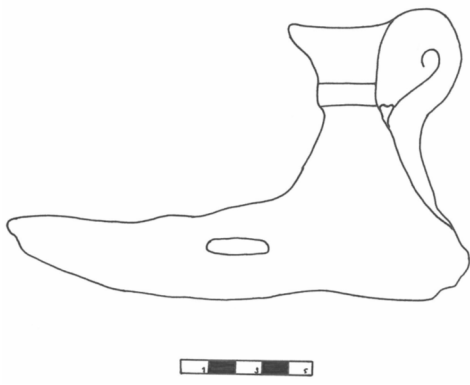
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: S16

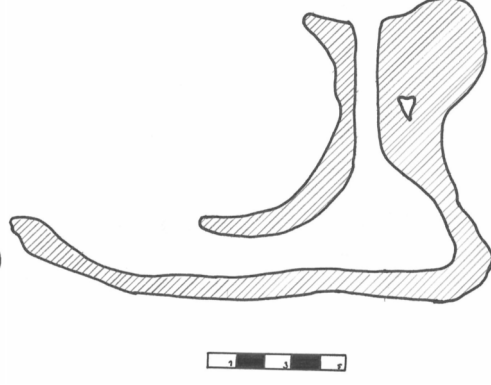
Boyutları: Genişlik: 8,5 Uzunluk: 10,5 Kaide Çapı: 5,7 Derinlik: 8,7

Hamur: 10 R 8/3

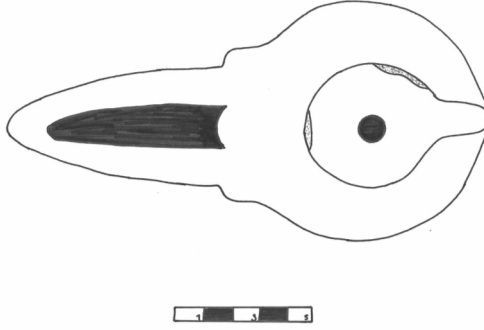
Ayrıntılı Tanım: Eser, konik biçimli, uzun burunlu kandiller grubuna girmektedir. çarkta yapılmış olan eserin kulpu elle şekillendirilmiştir. Eserin boyun kısmı oldukça uzamış ve çok zarif şekilde tasarlanmıştır. Boyun kısmında iki adet sıralı bilezik bulunmaktadır. Eserde yağ hazne deliği kapalı olup üzerinde yuvarlak bir havalandırma deliği yer almaktadır. Oldukça ince ve zarif görüntüye sahip olan eserde yağ hazne deliğinin dudakları yukarı genişlemektedir. Gövdeden uzamış bir şekilde tasarlanan burun üzerinde dikdörtgen bir fitil deliği yer almaktadır. Eserin kulpu gövde üzerinden başlayarak C kıvrımı oluşturacak tarzda yağ hazne deliği ile birleşmektedir. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Fitil deliğinin her iki yanında birer çıkıntı ve omuz üzerinde birer adet yarım daire şeklinde çıkıntı yapan kabara yer almaktadır. Parlak yeşil sıra sahip olan eserde astar tabakası kullanılmamış olup hamuru ise kırmızımtrak bir renge sahiptir. Eserin dip kısmından gövdesi ve fitil deliğine doğru, sır tabakasında dökülmeler ve çatlamlar bulunmaktadır.

Çizim No: 117 Yandan Görünüş

Çizim No: 118 Cidar Görünüşü

Çizim No: 119 Üstten Görünüş

Foto:79 Yandan Görünüş

Foto:80 Üstten Görünüş

Katalog No:40

Çizim No: 120-122

Fotoğraf No: 81-82

Envanter No: SUM 122

Tarihlendirme ve Dönem: 13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 10.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

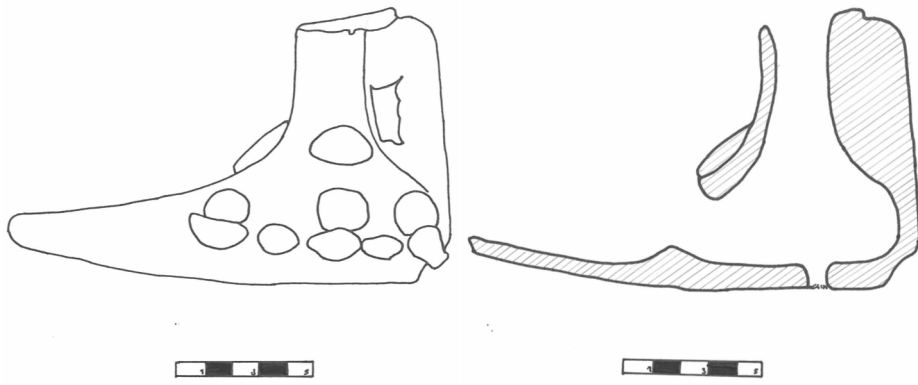
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: S16

Boyutları: Genişlik: 9,4 Uzunluk: 9,8 Kaide Çapı: 6,00 Derinlik: 9,3

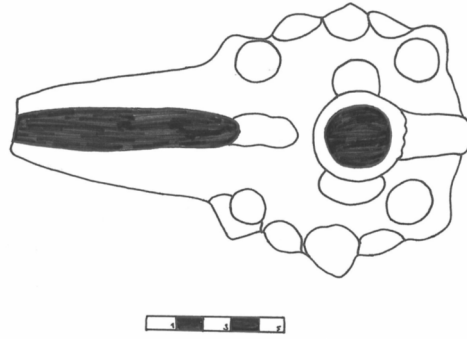
Hamur: 10 R 8/2

Ayrıntılı Tanım: Eser, konik biçimli, uzun burunlu kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin kulpu elle şekillendirilmiştir. Eserin uzamış bir boyun üzerine yapılan dairesel bir yağ haznesi deliği bulunmaktadır. Fakat yağ hazne deliği günümüzde kırık bir durumdadır. Gövdeden uzamış bir şekilde tasarlanan burun üzerinde dikdörtgen bir fitil deliği yer almaktadır. Eserin kulpu gövde üzerinden başlayarak küt, dikdörtgen biçimde yağ hazne deliği ile birleşmektedir. Eseri bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Eserin gövdesi üzerinde dairesel şekilde tasarlanmış kabaralar mevcuttur. Parlak yağ yeşil sıra sahip olan eserde astar tabakası kullanılmamıştır. Eserin dip kısmından gövdesi ve fitil deliğine doğru, sır tabakasında dökülmeler ve çatlamlar bulunmaktadır.

Çizim No: 120 Yandan Görünüş

Çizim No: 121 Cidar Görünüşü

Çizim No: 122 Üstten Görünüş

Foto:81 Yandan Görünüş

Foto:82 Üstten Görünüş

Katalog No: 41

Çizim No: 123-125

Fotoğraf No: 83-84

Envanter No: SUM 224

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 11.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

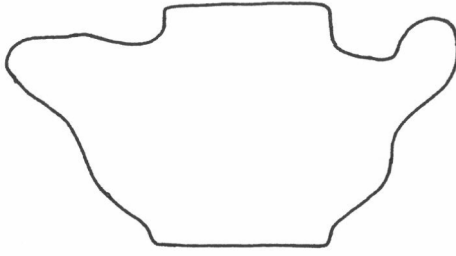
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S16

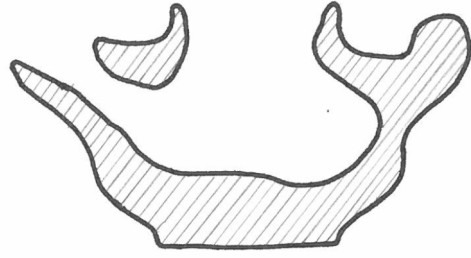
Boyutları: Genişlik: 6,1 Uzunluk: 4,6 Kaide Çapı: 3,7 Derinlik: 3,3

Hamur: 7.5 YR 7/2

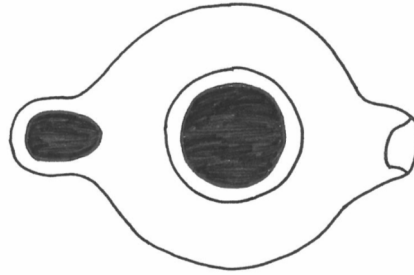
Ayrıntılı Tanım: Eser vazo biçimli, kadesiz, kulpu yukarı doğru kavislenen kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden çıkıntı yapan burun ve kulpu yer almaktadır. Burun gövdeden dışa uzamış ve silindirik bir formda olup üzerinde oval bir fitil deliği bulunmaktadır. kulpu yukarı kavislenen tutamak biçiminde olup elle şekillendirilmiş ve hamur yardımıyla gövde üzerine birleştirilmiştir. Yağ hazne deliği dışa taşkın biçimde tasarlanmış olup; dairesel, ince dudaklı bir formdadır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Eser beyaz astar üzerine parlak turkuaz bir tabakası bulunmaktadır. sır tabakası gövdenin yarısına kadar inmekte olup kaideye doğru sır bulunmamaktadır. Yer yer dökülmüş ve çatlamıştır.

Çizim No: 123 Yandan Görünüş

Çizim No: 124 Cidar Görünüşü

Çizim No: 125 Üstten Görünüş

Foto:83 Yandan Görünüş

Foto:84 Üstten Görünüş

Katalog No:42

Çizim No:126-128

Fotoğraf No: 85-86

Envanter No: SUM 228

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 11.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

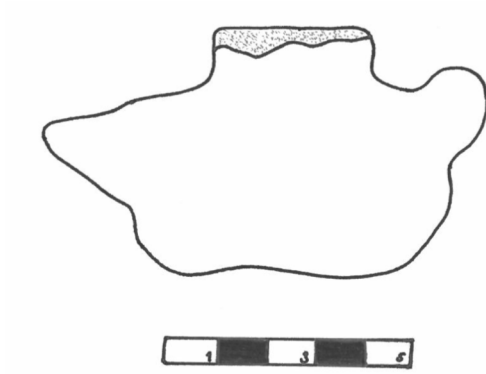
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: S16

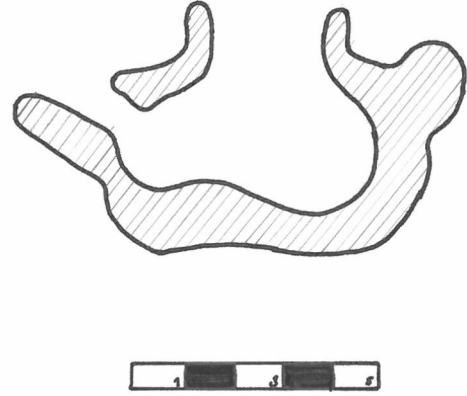
Boyutları: Genişlik: 6,6 Uzunluk: 4,8 Kaide Çapı: 4,8 Derinlik:

Hamur: 7.5 R 8/1

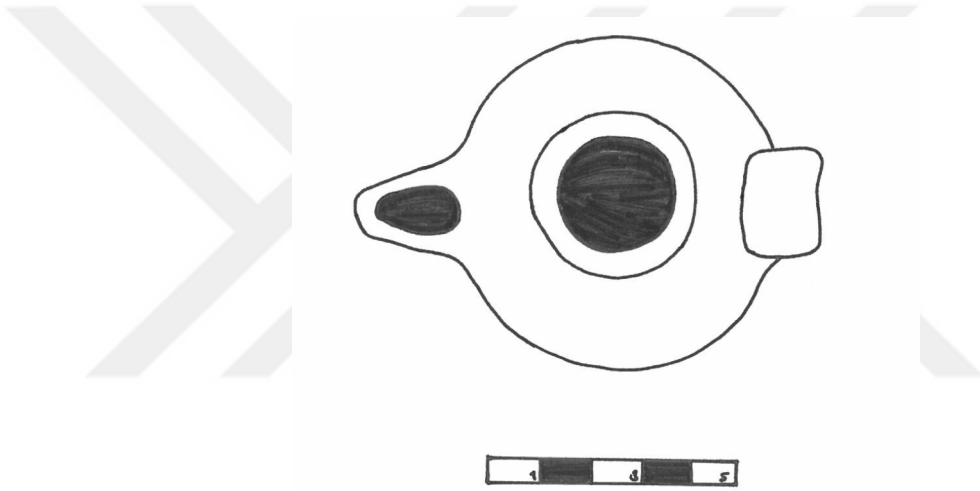
Ayrıntılı Tanım: Eser, küresel gövdeli, kulpu gövdeden ağza birleşenler ve kulpu tutamak biçimli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin kulpu ve burun kısmı elle şekillendirilmiştir. Küresel gövdeden çıkıntı yaparak sivrilen bir burun ve tutamak şeklinde ufak bir kulpu bulunmaktadır. Burun üzerinde oval bir fitil deliği yer almaktadır. Yağ hazne deliği dışa taşkın, ince dudaklı bir biçimde tam ortada olup dairesel bir formda tasarlanmıştır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Eser beyaz astar üzerine turkuaz sır tabakası ile kaplanmıştır. gövde üzerinde yer alan sır ve astar tabakası dökülmüş olup sırda yer yer çatlamlar bulunmaktadır Eserin Yağ hazne deliğinde ufak kırıklar bulunmaktadır.

Çizim No: 126 Yandan Görünüş

Çizim No: 127 Cidar Görünüşü

Çizim No: 128 Üstten Görünüş

Foto: 85 Yandan Görünüş

Foto:86 Üstten Görünüş

Katalog No: 43

Çizim No: 129-131

Fotoğraf No: 87-88

Envanter No: SUM 249

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 11.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

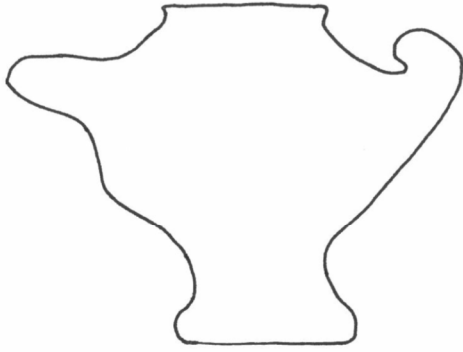
Müzeye Geliş Şekli: Satın alma

Müzedeki Yeri: S16

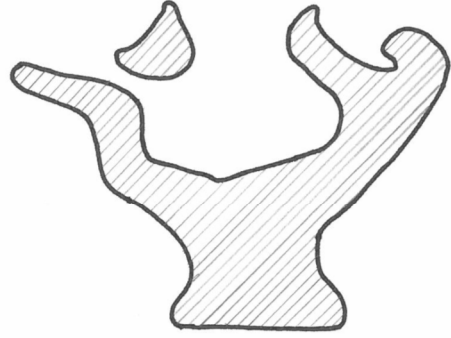
Boyutları: Genişlik: 6,5 Uzunluk: 6,9 Kaide Çapı: 3,6 Derinlik: 4,4

Hamur: 5YR 8/2

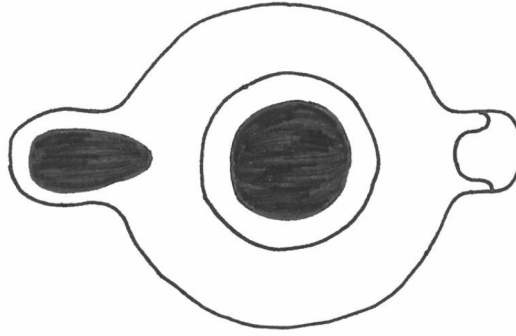
Ayrıntılı Tanım: Eser, küresel gövdeli, tablalı, silindirik kaideli ve tutamak kulplu kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan eserin, burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden çıkıntı yaparak sivrilen bir burun ve tutamak şeklinde ufak bir kulpu bulunmaktadır. Burun üzerinde oval bir fitil deliği yer almaktadır. Yağ hazne deliği dışa taşkın ince dudaklı bir biçimde tam ortada olup dairesel bir formda tasarlanmıştır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Eserin yağ hazne deliğinde ufak kırıklar bulunmaktadır. Beyaz astar üzerine parak, koyu turkuaz renk sır tabakası uygulanmıştır. Küresel gövde üzerinde yer parlak sır tabakasında çatlama söz konusudur. Kaide kısmında kırıklık vardır. Bu eser tabla kısmı günümüze ulaşamamıştır.

Çizim No: 129 Yandan Görünüş

Çizim No: 130 Cidar Görünüşü

Çizim No: 131 Üstten Görünüş

Foto:87 Yandan Görünüş

Foto:88 Üstten Görünüş

Katalog No: 44

Çizim No:132-134

Fotoğraf No: 89-90

Envanter No: SUM 258

Tarihlendirme ve Dönem:12-13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 11.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

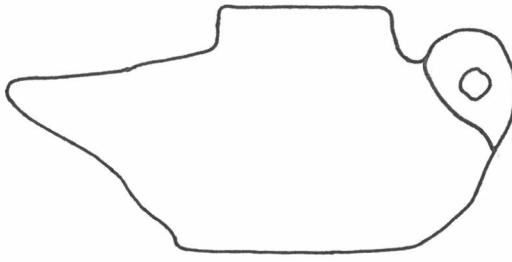
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: S16

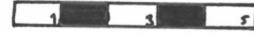
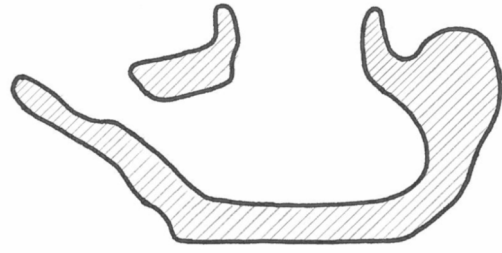
Boyutları: Genişlik: 6,8 Uzunluk: 4,7 Kaide Çapı: 4,9 Derinlik:4,1

Hamur: 5YR 9/2

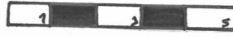
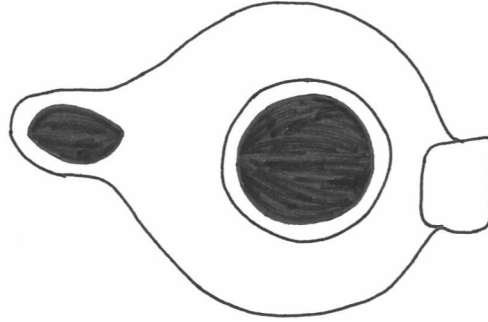
Ayrıntılı Tanım: Eser, küresel gövdeli, kulpu gövdeden ağza birleşenler ve kulpu tutamak biçimli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Küresel gövdeden çıkıntı yaparak sivrilen bir burun ve tutamak şeklinde ufak bir kulpu bulunmaktadır. Burun üzerinde oval bir fitil deliği yer almaktadır. Yağ hazne deliği dışa taşkın ince dudaklı bir biçimde tam ortada olup dairesel bir formda tasarlanmıştır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Eserde beyaz astar üzerine parlak turkuaz sır tabakası bulunmaktadır. İç kısmında yer alan sırda oksitlenme meydana gelmiştir. Eserin yağ hazne deliğinde ufak kırıklar bulunmaktadır. Gövde üzerinde yer alan sır tabakasında dökülmeler ve çatlamlar söz konusudur sır parlak bir renktedir ve yağ hazne deliği üzerinde yer alan kalıntılardan rengi anlaşılmaktadır.

Çizim No: 132 Yandan Görünüş

Çizim No: 133 Cidar Görünüşü

Çizim No: 134 Üstten Görünüş

Foto:89 Yandan Görünüş

Foto:90 Üstten Görünüş

Katalog No: 45

Çizim No: 135-137

Fotoğraf No: 91-92

Envanter No: SUM 81

Tarihlendirme ve Dönem: 5.- 7. yy /Bizans Dönemi

İnceleme Tarihi: 16.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

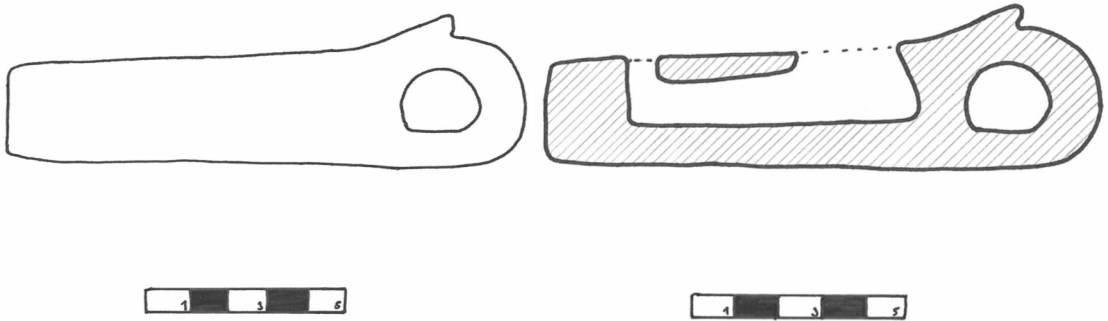
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

Boyutları: Genişlik: 6,8 Uzunluk: 3,9 Kaide Çapı: 9,00 Derinlik: 1,8

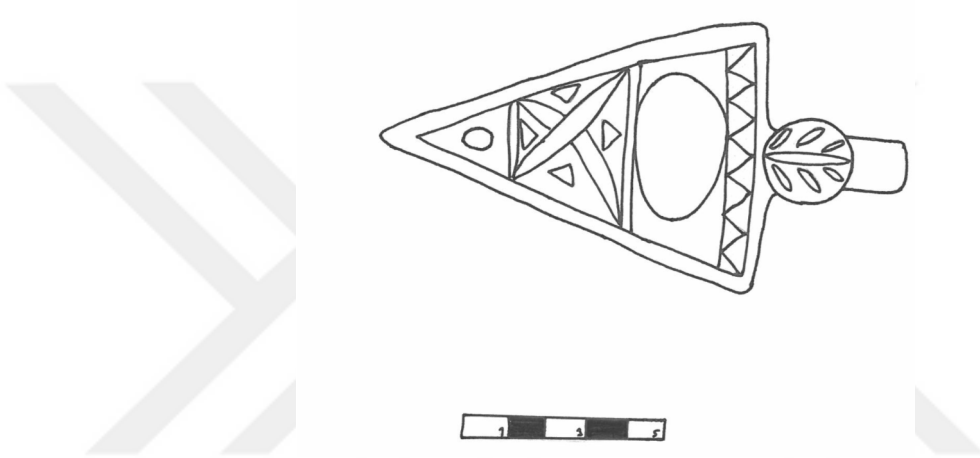
Hamur: 5YR 6/1

Ayrıntılı Tanım: Eser üçgen biçiminde olup düz dipli kaidersiz bir forma sahiptir. Yağ hazne deliği elips bir şekildedir ve fitil deliği ise ovaldir. Eserin gövdesi dip ile birlikte yükselmekte olup üçgen formunu almaktadır. Dipten başlayıp gövdeye doğru yuvarlak bir kulp bulunur. Eserin kulpu üzerinde bir aynalık yer alır yuvarlak üzeri süslemelidir. Akantüs yaprağı motifi bulunmaktadır. kandilin haznesi üzerinde de yine üçgen seritler bezenmiş olup yağ deliği ile fitil deliği arasında da yaprak motifleri bulunmaktadır. pişmiş topraktan yapılan eserin hamuru beyazdır ve kalıplama ile yapılmıştır. üzerindeki parlak sırda dökülmeler ev çatlama meydana gelmiştir. Eser çok fazla onarım görmüştür. Üçgenin uç kısmı beyaz renk alçı ile tamamlanmıştır. Ayrıca eserin yuvarlak halka biçimindeki kulpu tamamen beyaz alçı ile tamamlanmıştır. Yağ haznesi deliğinde, omuz kısmında ve diğer yanında yine beyaz alçı ile tamamlamalar söz konusudur. Parlak yeşil renk bir sır kullanılmıştır. Beyaz astar üzerine yapılmıştır.

Çizim No: 135 Yandan Görünüş

Çizim No: 136 Cidar Görünüşü

Çizim No: 137 Üstten Görünüş

Foto: 91 Yandan Görünüş

Foto:92 Üstten Görünüş

Katalog No: 46

Çizim No: 138-140

Fotoğraf No: 93-94

Envanter No: SUM 33

Tarihlendirme ve Dönem: 12.yy'ın ikinci yarısı- 13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 16.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

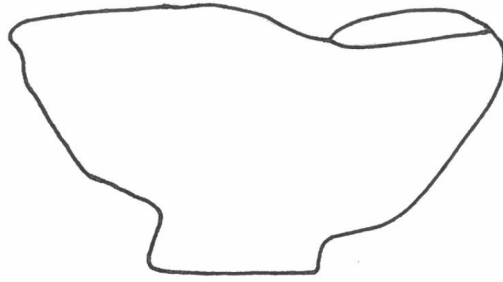
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

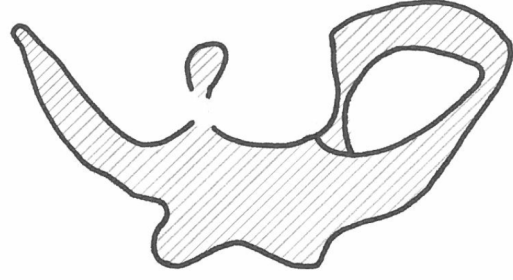
Boyutları: Genişlik: 9,5 Uzunluk: 5.00 Kaide Çapı: 3,6 Derinlik:2,8

Hamur: 2,5 YR 8/2

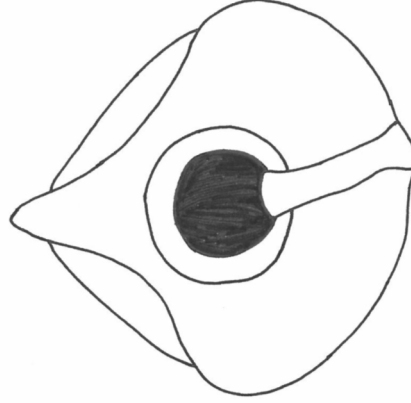
Ayrıntılı Tanım: Eser boyunsuz, haznesi delikli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin fitil deliği ufak bir çimdik hareketi ile belirginleştirilmiştir. Ufak bir kaidesi bulunan eserdir. Kulpu elle şekillendirilip kandil içerisinde dairesel formda olan ufak bir hazneyle bağlanmaktadır. Bu içeride yer alan hazne de dairesel bir delik yer almakta ve fitil deliğine bağlanmaktadır. Kandil bu özellikleriyle açık kandiller grubuna girmektedir. Eser beyaz astar üzerine parlak turkuaz renkli sır tabakası uygulanmıştır. Kandilin gövdesinin uç kısmı kırılmış ve alçı malzeme ile tamamlanmıştır. Eserin kulpunda da yine kırıklar mevcuttur fakat bunlar yapıştırılmıştır. sır tabakasında yer yer dökülmeler mevcuttur.

Çizim No:138 Yandan Görünüş

Çizim No: 139 Cıdar Görünüşü

Çizim No: 140 Üstten Görünüş

Foto:93 Yandan Görünüş

Foto:94 Üstten Görünüş

Katalog No: 47

Çizim No: 141- 143

Fotoğraf No: 95-96

Envanter No: SUM 243

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 16.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

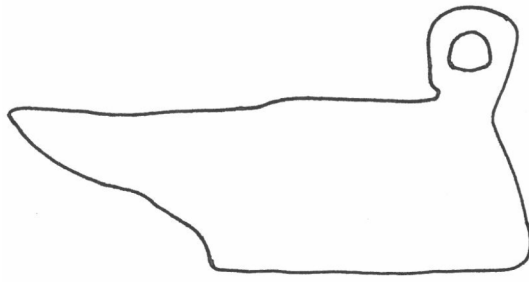
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

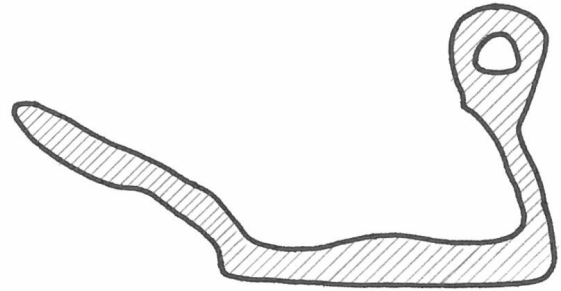
Boyutları: Genişlik: 6,4 Uzunluk: 5,6 Kaide Çapı: 6,2 Derinlik: 2,9

Hamur: 5YR 7/2

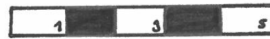
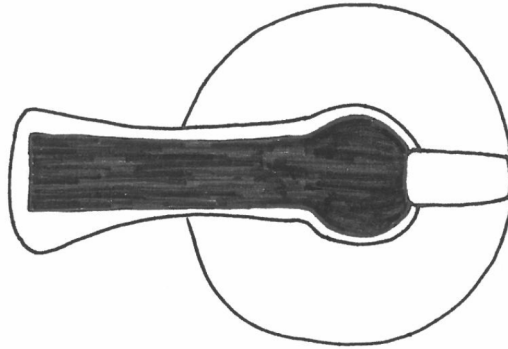
Ayrıntılı Tanım: Eser yarı kapalı kandiller grubunda olup; gövdesi yivli, uzun fitil deliğine sahiptir. Çarkta yapılmış olan eserin kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdenin dip kısmından itibaren yukarı doğru uzayıp sivrilen bir burun ve omuzdan başlayıp yağ hazne deliğinde son bulan ufak yarım daire bir kulpu bulunmaktadır. Uzayıp sivrilen burun üzerinde dikdörtgen biçiminde bir fitil deliği bulunmaktadır. Yağ hazne deliği hafif dışa taşkın, ince dudaklı olarak tasarlanmış olup yarı dairesel bir formdadır. Yarı dairesel olmasının sebebi ise fitil deliğinin yağ hazne deliği ile birleşmesidir. Kandil bu özellikleriyle yarı kapalı kandiller grubuna girmektedir. Eserin gövdesi üzerinde hareketlilik sağlayan yivlenme söz konusudur. Beyaz astar üzerine turkuaz sır kullanılan eserde yer yer dökülmeler olmuştur. Kullanılan sır mat bir sırdır.

Çizim No: 141 Yandan Görünüş

Çizim No: 142 Cidar Görünüşü

Çizim No: 143 Üstten Görünüş

Foto:95 Yandan Görünüş

Foto:96 Üstten Görünüş

Katalog No: 48

Çizim No:144-146

Fotoğraf No: 97-98

Envanter No: SUM 36

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 16.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

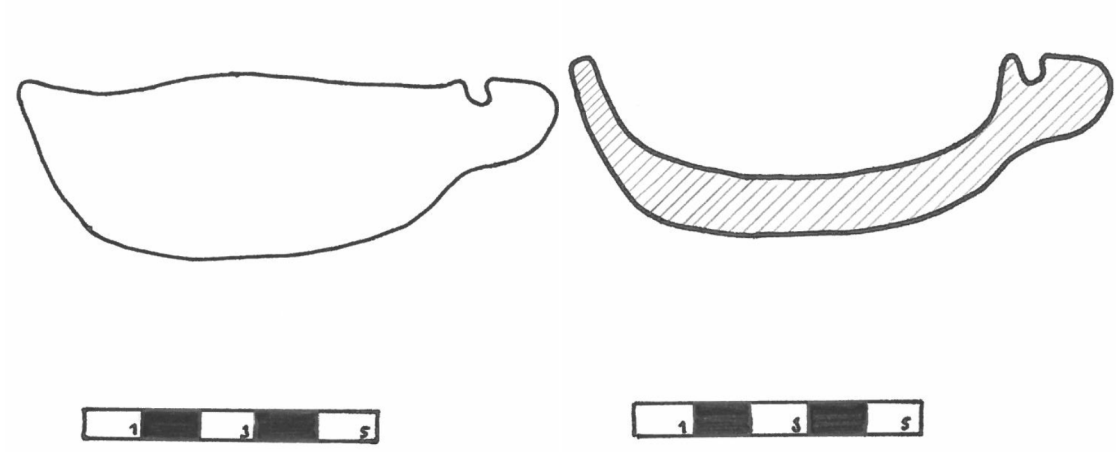
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

Boyutları: Genişlik: 7,7 Uzunluk: 2,8 Kaide Çapı: 5,4 Derinlik: 2,2

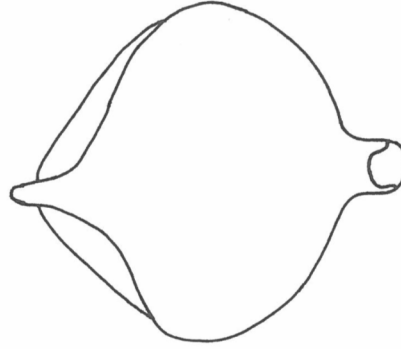
Hamur: 5YR 9/2

Ayrıntılı Tanım: Eser kaidesiz yonca ağızlı kandiller grubuna girmektedir. çarkta yapılmış olan eserin fitil deliği ufak el hareketi ile belirginleştirilmiş ve yonca formu verilmiştir. Gövdesi omuzdan genişçe buruna doğru uzayıp daralan bir formda olup gövde üzerinde hamur yardımıyla birleştirilmiş tutamak şeklinde yukarı kavislenen bir kulp bulunmaktadır. Eser bu özellikleriyle açık kandiller grubuna girmektedir. Eser oldukça sade bir formda tasarlanmıştır. Eser iç ve dışı turkuaz rek mat sır ile kaplanmıştır. Gövde üzerinde kulpa yakın yerde çatlama ve kırılma meydana gelmiştir. Bunlar tekrar yapıştirilmiştir. Burun kısmında bir boyama söz konusudur. Mavi renk ile boyanmıştır. Gövde üzerinde yer alan astar ve sır tabakasında yer yer dökülmeler ve çatlamlar söz konusudur.

Çizim No: 144 Yandan Görünüşü

Çizim No: 145 Cidar Görünüşü

Çizim No: 146 Üstten Görünüşü

Foto:97 Yandan Görünüş

Foto:98 Üstten Görünüş

Katalog No: 49

Çizim No: 147-149

Fotoğraf No: 99-100

Envanter No: SUM 170

Tarihlendirme ve Dönem: 12.yy'ın ikinci yarısı 13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 16.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

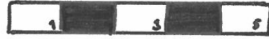
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

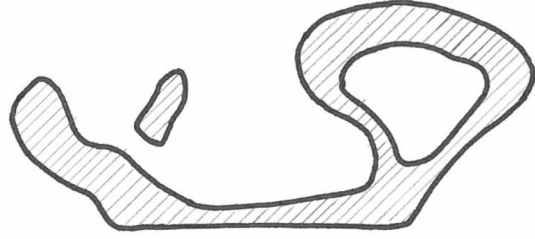
Boyutları: Genişlik: 8,5 Uzunluk: 4,00 Kaide Çapı: 5,1 Derinlik: 2,3

Hamur: 10 R 8/2

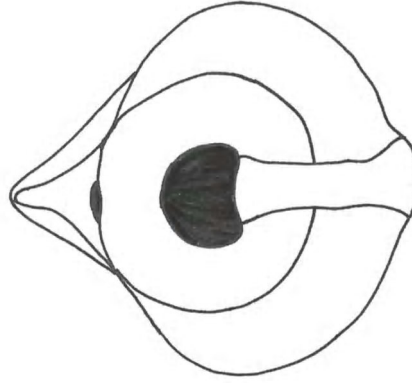
Ayrıntılı Tanım: Eser boyunsuz, haznesi delikli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin fitil deliği ufak bir çimdik hareketi ile belirginleştirilmiştir. Ufak bir kaidesi bulunan eserdir. Kulpu elle şekillendirilip kandil içerisinde dairesel formda olan ufak bir hazneyle bağlanmaktadır. Bu içeride yer alan hazne de dairesel bir delik yer almakta ve fitil deliğine bağlanmaktadır. Kandil bu özellikleriyle açık kandiller grubuna girmektedir. Eser beyaz astar üzerine parlak turkuaz renkli sır tabakası uygulanmıştır. Kandilin gövdesinin uç kısmı kırılmış ve alçı malzeme ile tamamlanmıştır. Eserin kulpunda da yine kırıklar mevcuttur fakat bunlar yapıştırılmıştır. sır tabakasında yer yer dökülmeler mevcuttur.

Çizim No: 147 Yandan Görünüş

Çizim No: 148 Cidar Görünüşü

Çizim No: 149 Üstten Görünüş

Foto: 99 Yandan Görünüş

Foto: 100 Üstten Görünüş

Katalog No: 50

Çizim No:150-152

Fotoğraf No: 101-102

Envanter No: SUM 164

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 16.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

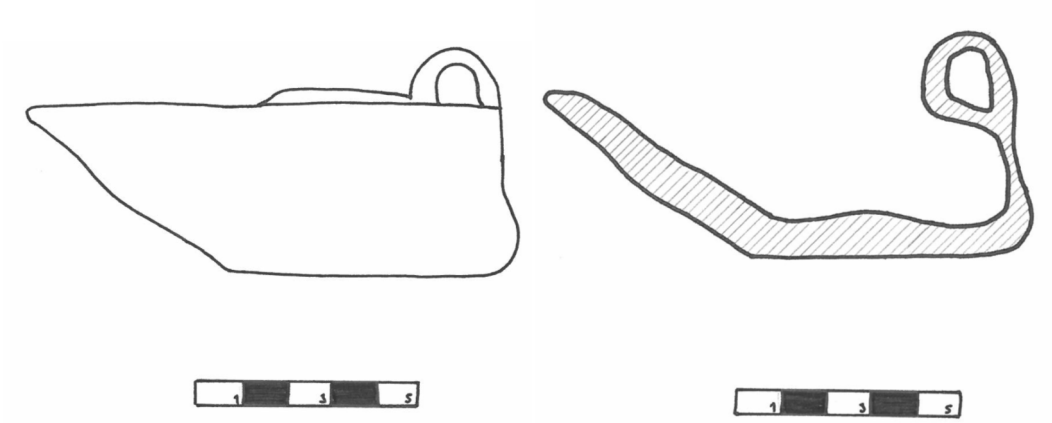
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

Boyutları: Genişlik: 7.00 Uzunluk: 4,8 Kaide Çapı:6,00 Derinlik: 3,3

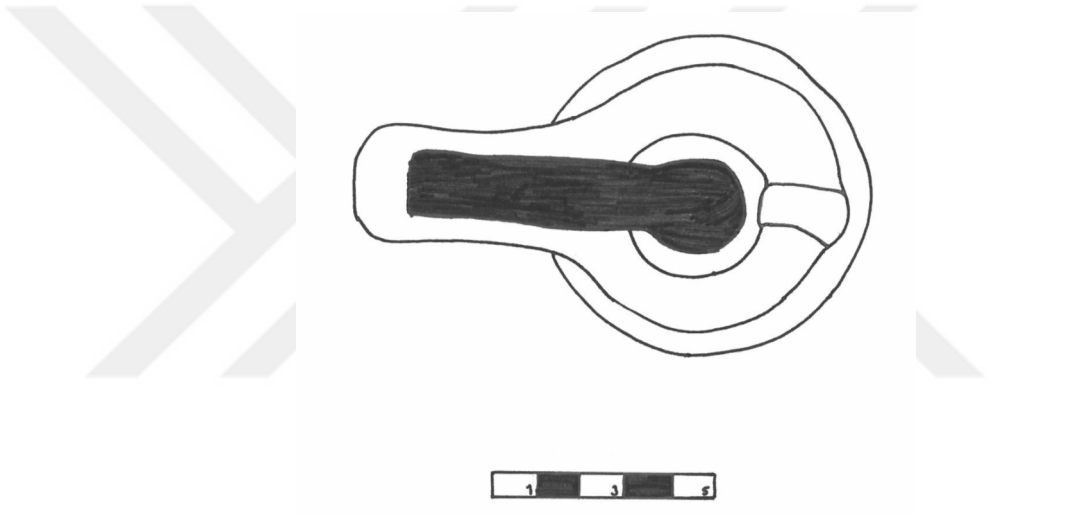
Hamur: 2.5 YR 8/1

Ayrıntılı Tanım: Eser gövdesi yivli, uzun fitil delikli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdenin dip kısmından itibaren yukarı doğru uzayıp sivrilen bir burun ve omuzdan başlayıp yağ hazne deliği deliğinde son bulan ufak tam daire bir kulpu bulunmaktadır. Uzayıp sivrilen burun üzerinde dikdörtgen biçiminde bir fitil deliği bulunmaktadır. Yağ hazne deliği düz olarak tasarlanmış olup yarı dairesel bir formdadır. Yarı dairesel olmasının sebebi ise fitil deliğinin Yağ hazne deliği ile birleşmesidir. Kandil bu özellikleriyle yarı kapalı kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserde kulp elle şekillendirilmiş olup gövde üzerinde hareketlilik sağlayan yivlenme söz konusudur. Kulpu ise elle şekillendirilmiş ufak dairesel formda deliği olan bir kulptur. Beyaz astar üzerine turkuaz sır kullanılan eserde yer yer dökülmeler olmuştur.

Çizim No: 150 Yandan Görünüş

Çizim No:151 Cidar Görünüŧü

Çizim No: 152 Üstten Görünüş

Foto:101 Yandan Görünüş

Foto:102 Üstten Görünüş

Katalog No: 51

Çizim No: 153-155

Fotoğraf No: 103-104

Envanter No: SUM 253

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 16.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

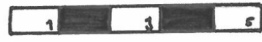
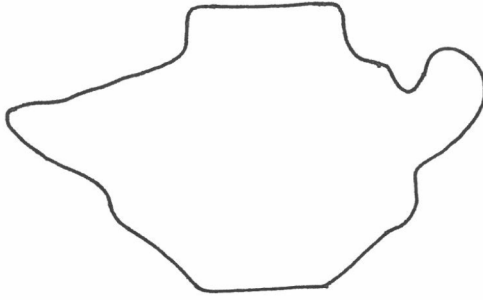
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: Depo Üst raf

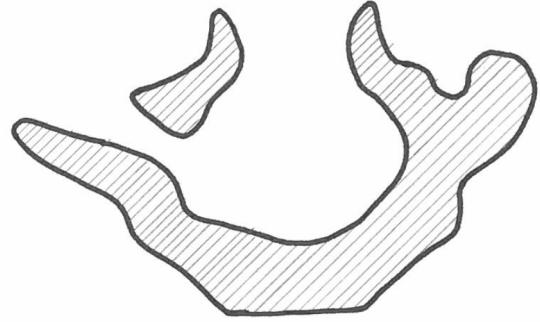
Boyutları: Genişlik:6,1 Uzunluk: 5,3 Kaide Çapı: 2,9 Derinlik: 4.00

Hamur: 5 YR 8/1

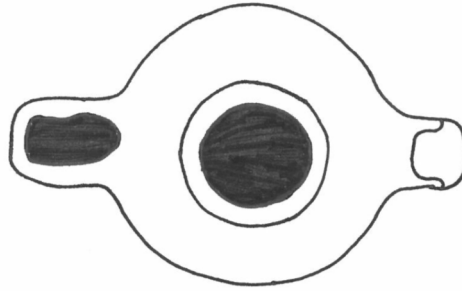
Ayrıntılı Tanım: Eser vazo biçimli, sivri burunlu, tutamak kulplu kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin kulpu ve buru kısmı ile şekillendirilmiştir. Eserin burunu gövdeden çıkıntı yaparak uzamış ufak silindirik bir formda olup kulpu ise yine gövde üzerinde çıkıntı yaparak yukarı doğru şekil alan tutamak biçimindedir. Burun üzerinde fitil deliği yer almakta olup fitil deliği oval bir tarzdadır. Eserin yağ hazne deliği gövde üzerinden dışa taşkın, dairesel ve ince dudaklı bir tarzda tasarlanmıştır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine turkuaz renkli sır tabakası uygulanmıştır. Eserin sır ve astar tabakasında yer yer dökülmeler ve çatlamlar yer almaktadır.

Çizim No: 153 Yandan Görünüş

Çizim No: 154 Cidar Görünüşü

Çizim No: 155 Üstten Görünüş

Foto:103 Yandan Görünüş

Foto:104 Üstten Görünüş

Katalog No: 52

Çizim No: 156-158

Fotoğraf No: 105-106

Envanter No: SUM 262

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 16.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

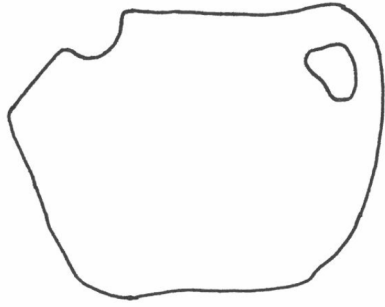
Müze Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

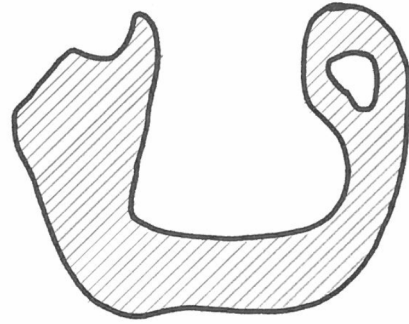
Boyutları: Genişlik: 6.00 Uzunluk:5.3 Kaide Çapı: 3.8 Derinlik:4.2

Hamur: 7.5 YR 8/2

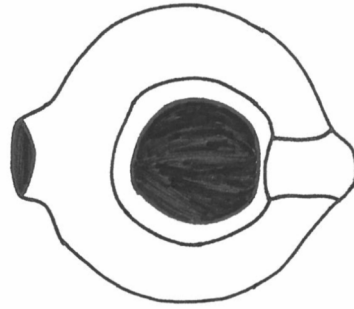
Ayrıntılı Tanım: Eser, küresel gövdeli, kulpu gövdeden ağza birleşenler ve kulpu tutamak biçimli kandiller grubuna girmektedir. Eserin burunu gövdeden çıkıntı yaparak uzamış ufak bir formda olup kulpu ise yine gövde üzerinde çıkıntı yaparak yukarı doğru şekil alan ve yağ hazne deliği ile birleşen yarım daire biçimindedir. Burun alışılmışın dışında olup açık değildir. Fital kısmı bulunmamaktadır. Eserin yağ hazne deliği gövde üzerinden dışa taşkın bir tarzda tasarlanmıştır. Tam ortada yer almakta olup; dairesel ve ince dudaklı bir formda tasarlanmıştır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine turkuaz renkli sır tabakası uygulanmıştır. Eserin sır ve astar tabakasında yer yer dökülmeler ve çatlamlar yer almaktadır. yağ hazne deliği kısmında ise küçük kırıklıklar bulunmaktadır.

Çizim No: 156 Yandan Görünüş

Çizim No: 157 Cidar Görünüşü

Çizim No: 158 Üstten Görünüş

Foto:105 Yandan Görünüş

Foto:106 Üstten Görünüş

Katalog No: 53

Çizim No: 159-161

Fotoğraf No: 107-108

Envanter No: SUM 257

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 17.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

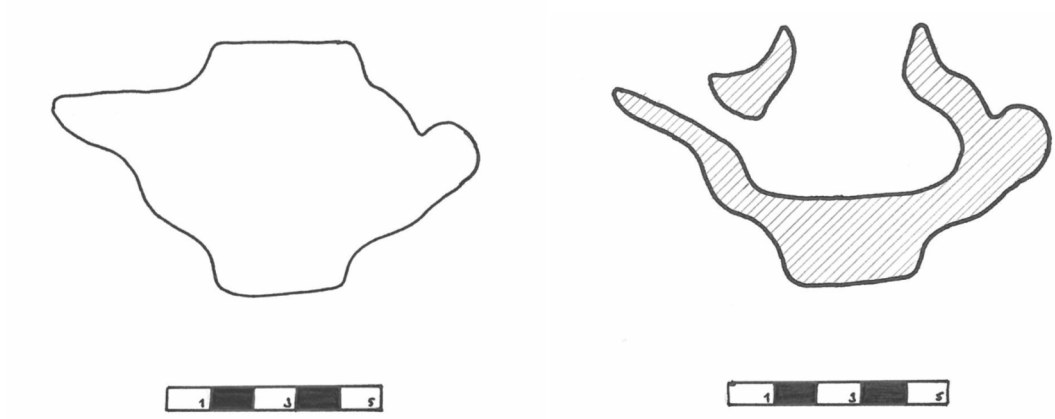
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

Boyutları: Genişlik:6.1 Uzunluk:5.3 Kaide Çapı:2.9 Derinlik:4.00

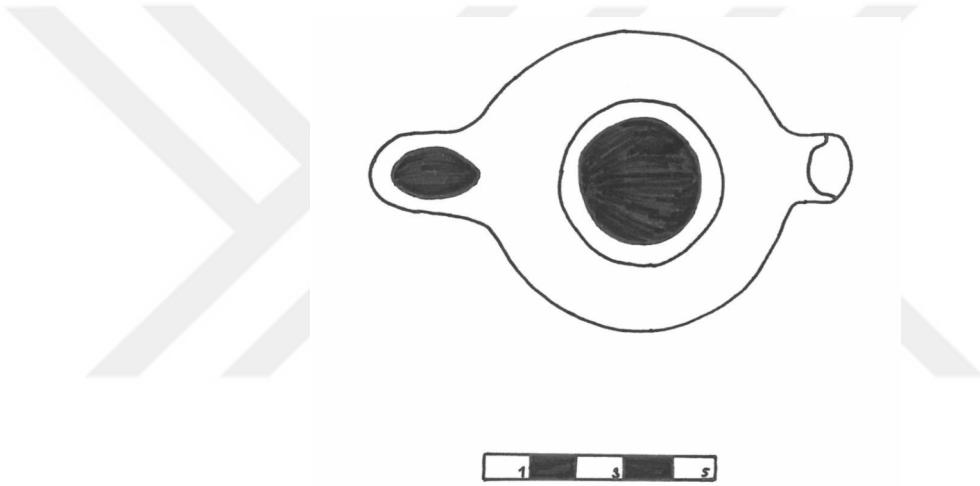
Hamur: 2.5 Y 8/1

Ayrıntılı Tanım: Eser vazo biçimli, kısa silindirik kaideli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Eserin burunu gövdeden çıkıntı yaparak uzamış bir formda olup kulpu ise yine gövde üzerinde çıkıntı yaparak yukarı doğru şekil alan tutamak biçimindedir. Burun üzerinde fitil deliği yer almakta olup fitil deliği oval bir tarzdadır. Eserin yağ hazne deliği gövde üzerinden dışa taşkın bir tarzda tasarlanmıştır. Yağ hazne deliği tam ortada yer almakta ve dairesel bir formda tasarlanmıştır. Eser çarkta yapılmış olup bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Eserde beyaz astar üzerine parlak turkuaz bir sır tabakası uygulanmıştır. Eserin sır ve astar tabakasında yer yer dökülmeler ve çatlamlar yer almaktadır. Gövde üzerinde kulpa yakın bir kısmında büyük bir sır parçasının koptuğu görülmektedir. Kaide kısmında da deforme söz konusudur.

Çizim No: 159 Yandan Görünüş

Çizim No: 160 Cidar Görünüşü

Çizim No: 161 Üstten Görünüş

Foto:107 Yandan Görünüş

Foto:108 Üstten Görünüş

Katalog No: 54

Çizim No:162-164

Fotoğraf No: 109-110

Envanter No: SUM 246

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 17.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

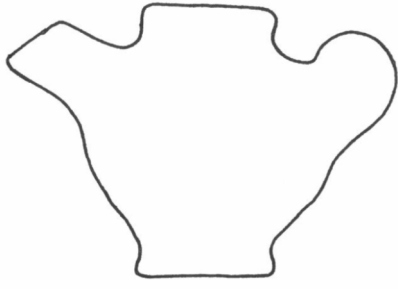
Müze Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

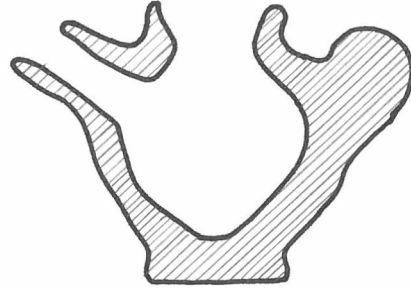
Boyutları: Genişlik: 5.1 Uzunluk: 5.6 Kaide Çapı:2.9 Derinlik:5.1

Hamur: 10 R 7/1

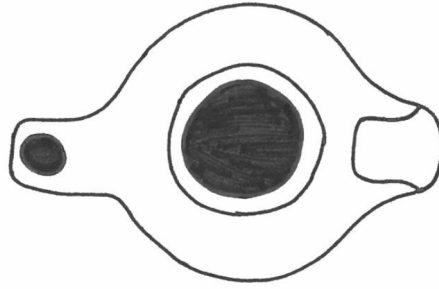
Ayrıntılı Tanım: Eser, vazo biçimli, sivri burunlu, tutamak kulplu kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserde burun ve kulpu elle şekillendirilmiş olup hamur yardımıyla gövdeye birleştirilmiştir. Eserin burunu gövdeden çıkıntı yaparak uzamış ufak silindirik bir formda olup kulpu ise yine gövde üzerinde çıkıntı yaparak yukarı doğru şekil alan tutamak biçimindedir. Burun üzerinde fitil deliği yer almakta olup fitil deliği oval bir tarzdadır. Eserin yağ hazne deliği gövde üzerinden dışa taşkın, dairesel ve ince dudaklı bir tarzda tasarlanmıştır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Eserde beyaz astar üzerine parlak turkuaz sır tabakası uygulanmıştır. Eserin sır ve astar tabakasında yer yer dökülmeler ve çatlamlar yer almaktadır. Kaidesi deforme olmuştur.

Çizim No: 162 Yandan Görünüş

Çizim No: 163 Cidar Görünüşü

Çizim No: 164 Üstten Görünüş

Foto:109 Yandan Görünüş

Foto:110 Üstten Görünüş

Katalog No: 55

Çizim No:165-167

Fotoğraf No: 111-112

Envanter No: SUM 223

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 17.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

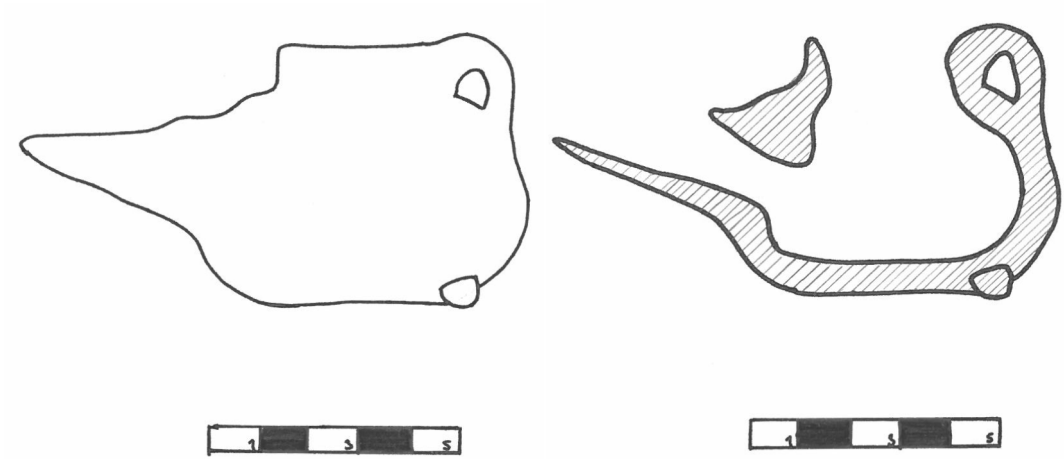
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

Boyutları: Genişlik:6.6 Uzunluk: 5.3. Kaide Çapı: 4.4 Derinlik:4.4

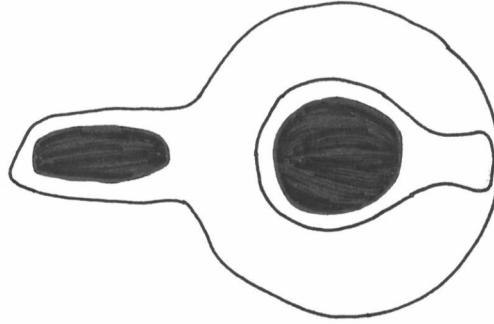
Hamur: 2.5 Y 7/1

Ayrıntılı Tanım: Eser, küresel gövdeli, kulpu gövdeden ağza birleşenler ve kulpu tutamak biçimli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Eserin burunu gövdeden çıkıntı yaparak uzamış ve sivrilmiş bir formda olup kulpu ise yine gövde üzerinde çıkıntı yaparak yukarı doğru şekil alıp; yağ hazne deliği ile birleşmektedir. Burun üzerinde fitil deliği yer almakta olup fitil deliği oval bir tarzdadır. Eserin yağ hazne deliği gövde üzerinden dışa taşkın, dairesel, ince dudaklı bir tarzda tasarlanmıştır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine parlak turkuaz sır tabakası uygulanmıştır. Eserin sır ve astar tabakasında yer yer dökülmeler ve çatlamlar yer almaktadır.

Çizim No:165 Yandan Görünüş

Çizim No: 166 Cidar Görünüşü

Çizim No: 167 Üstten Görünüş

Foto:111 Yandan Görünüş

Foto:112 Üstten Görünüş

Katalog No: 56

Çizim No:168-170

Fotoğraf No: 113-114

Envanter No: SUM 160

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 17.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

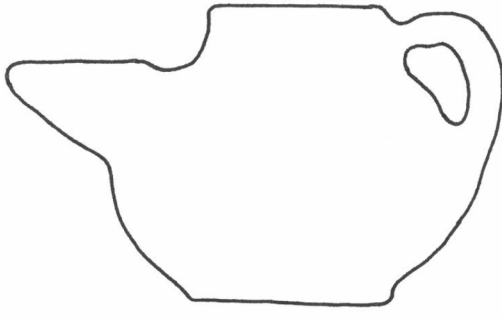
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

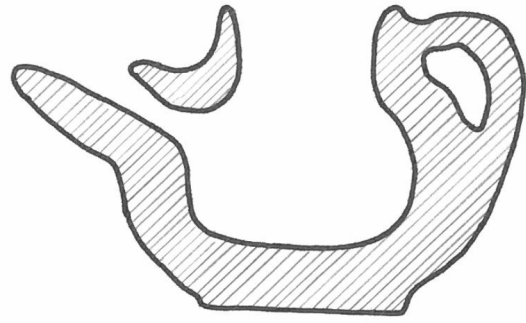
Boyutları: Genişlik:6.5 Uzunluk:5.5 Kaide Çapı:4.2 Derinlik:4.4

Hamur: 10 R 7/3

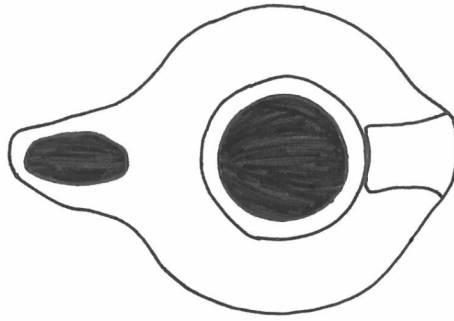
Ayrıntılı Tanım: Eser, küresel gövdeli, kulpu gövdeden ağza birleşenler ve kulpu tutamak biçimli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Eserin burunu gövdeden çıkıntı yaparak uzamış ufak bir formda olup kulpu ise yine gövde üzerinde çıkıntı yaparak yukarı doğru şekil alıp omuzda birleşmiştir. Burun üzerinde fitil deliği yer almakta olup fitil deliği oval bir tarzdadır. Eserin yağ hazne deliği gövde üzerinden dışa taşkın bir tarzda tasarlanmıştır. yağ hazne deliği tam ortada yer almakta ve dairesel bir formda tasarlanmıştır. Eser çarkta yapılmış olup bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Eserin sır ve astar tabakasında yer yer dökülmeler ve çatlamlar yer almaktadır. Yağ hazne deliği kısmında da ufak kırıklıklar söz konusudur.

Çizim No: 168 Yandan Görünüş

Çizim No: 169 Cidar Görünüşü

Çizim No: 170 Üstten Görünüş

Foto:113 Yandan Görünüş

Foto:114 Üstten Görünüş

Katalog No: 57

Çizim No:171-173

Fotoğraf No: 115-116

Envanter No: SUM 244

Tarihlendirme ve Dönem:12- 13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 17.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

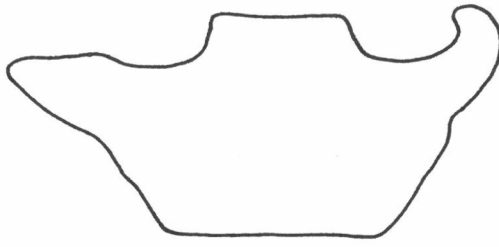
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

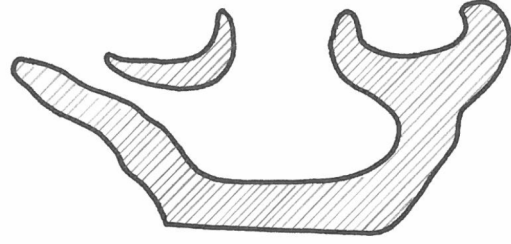
Boyutları: Genişlik:6,5 Uzunluk:4,4 Kaide Çapı:4,4 Derinlik:3,5

Hamur: 10 R 7/1

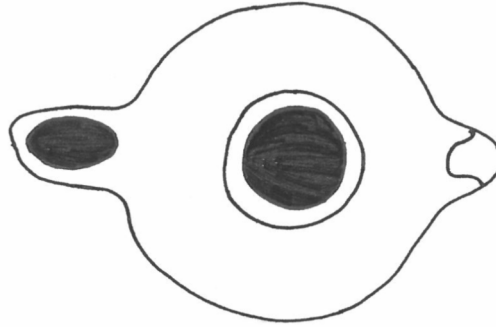
Ayrıntılı Tanım: Eser vazo biçimli, kaidesiz, kulpu yukarı doğru kavislenen kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin burun ve kulpu elle şekillendirilip gövde üzerine birleştirilmiştir. Kandilin burunu gövdeden çıkıntı yaparak uzamış ufak silindirik bir formda ve kulpu ise yine gövde üzerinde çıkıntı yaparak yukarı doğru kavislenmiş bir biçimindedir. Burun üzerinde fitil deliği yer almakta olup fitil deliği oval bir tarzdadır. Eserin yağ hazne deliği gövde üzerinden dışa taşkın bir tarzda tasarlanmıştır. Yağ hazne deliği tam ortada yer almakta ve dışa taşkın, ince dudaklı ve dairesel bir formda tasarlanmıştır. Kandil bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine turkuaz renkli sır tabakası uygulanmıştır. Eserin sır ve astar tabakasında yer yer dökülmeler ve çatlamlar yer almaktadır. Özellikle gövde üzerinden dip kısmına doğru astar ve sır tabakası bulunmamaktadır.

Çizim No: 171 Yandan Görünüş

Çizim No: 172 Cıdar Görünüşü

Çizim No: 173 Üstten Görünüş

Foto:115 Yandan Görünüş

Foto:116 Üstten Görünüş

Katalog No: 58

Çizim No: 174-176

Fotoğraf No: 117-118

Envanter No: SUM 30

Tarihlendirme ve Dönem: 13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 17.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

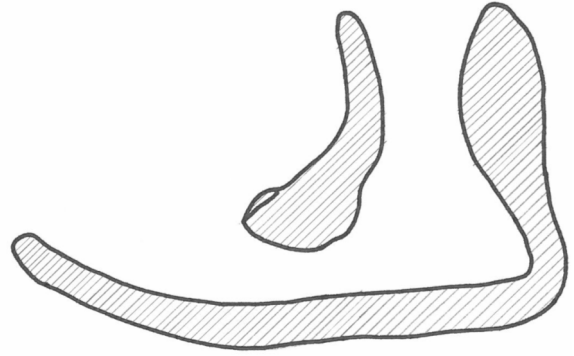
Boyutları: Genişlik:7,1 Uzunluk: 7,4 Kaide Çapı: 4,9 Derinlik:6,9

Hamur: 5YR 7/3

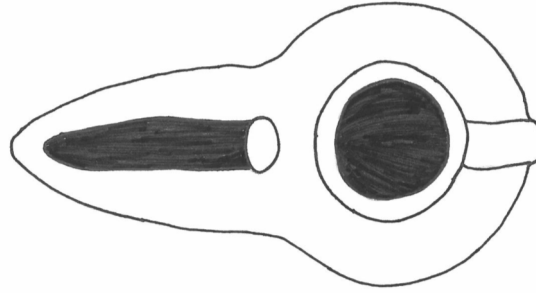
Ayrıntılı Tanım: Eser çarık biçimli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserde burun oldukça uzanmış bir formdadır. Eserin uzamış bir boyun üzerine yapılan dairesel bir yağ hazne deliği bulunmaktadır. Gövdeden uzamış bir şekilde tasarlanan burun üzerinde dikdörtgen bir fitil deliği yer almaktadır. Eserin kulpu gövde üzerinden başlayarak hafif çıkıntı yapacak şekilde yağ hazne deliği ile birleşmektedir. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Omuz üzerinde bir adet ufak dairesel kabara yer almaktadır. Parlak yeşil sıra sahip olan eserde astar tabakası kullanılmamış olup hamuru ise kırmızımsıtrak bir renge sahiptir. Eser mat yeşil renk sır tabakasına sahiptir. Eserin dip kısmından gövdesi ve fitil deliğine doğru, sır tabakasında dökülmeler ve çatlamlar bulunmaktadır. Ayrıca burunun uç kısmında ve yağ hazne deliği kısmında kırılma mevcuttur. Bu kırılmalar Alçı malzeme kullanılarak tamamlanmıştır.

Çizim No: 174 Yandan Görünüş

Çizim No: 175 Cıdar Görünüşü

Çizim No: 176 Üstten Görünüş

Foto:117 Yandan Görünüş

Foto:118 Üstten Görünüş

Katalog No: 59

Çizim No: 177-179

Fotoğraf No: 119-120

Envanter No: SUM 539

Tarihlendirme ve Dönem: 13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 18.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

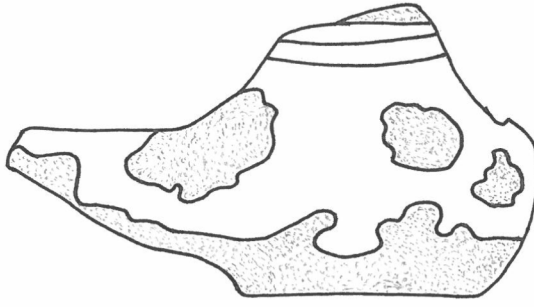
Müze Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

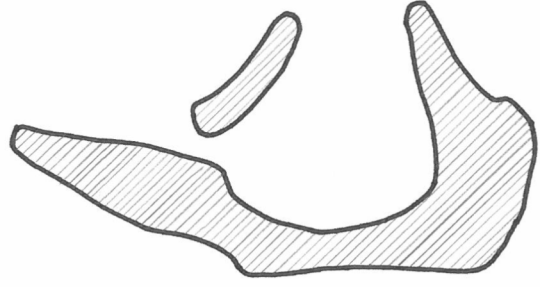
Boyutları: Genişlik: 6,7 Uzunluk: 5,7 Kaide Çapı: 4,8 Derinlik: 5,1

Hamur: 5YR 7/3

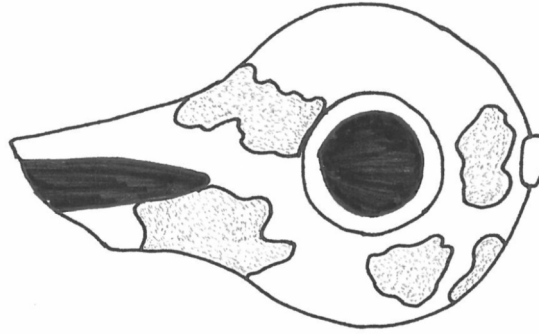
Ayrıntılı Tanım: Eser halka biçimli, uzun fitil delikli, basık küresel gövdeli bir forma sahiptir. Çarkta yapılmış olan eserin kulpu kırılmış olup; günümüze ulaşamamıştır. Benzer örnekler göz önüne alındığında kulpu büyük ihtimale elle şekillendirilmiştir. Büyük bir ihtimale gövdeden çıkıntı yaparak yağ hazne deliği ile birleşmekteydi. Eserin gövde ve yağ hazne deliği arasında halka bir bilezik bulunmakta olup dairesel tasarlanan yağ hazne deliği kırılmıştır. Gövdeden uzamış bir şekilde tasarlanan burun üzerinde dikdörtgen bir fitil deliği yer almaktadır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Parlak hardal sarısı sıra sahip olan eserde astar tabakası kullanılmamış olup hamuru ise kırmızımsıtrak bir renge sahiptir. Sır tabakasında yer yer matlaşma söz konusudur. Eserin dip kısmından gövdesi ve fitil deliğine doğru, sır tabakasında dökülmeler ve çatlamlar bulunmaktadır. Ayrıca burunun uç kısmında ve yağ hazne deliği kısmında kırılma mevcuttur.

Çizim No: 177 Yandan Görünüş

Çizim No: 178 Cidar Görünüşü

Çizim No: 179 Üstten Görünüş

Foto:119 Yandan Görünüş

Foto:120 Üstten Görünüş

Katalog No: 60

Çizim No: 180-182

Fotoğraf No: 121-122

Envanter No: SUM 540

Tarihlendirme ve Dönem: 13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 18.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

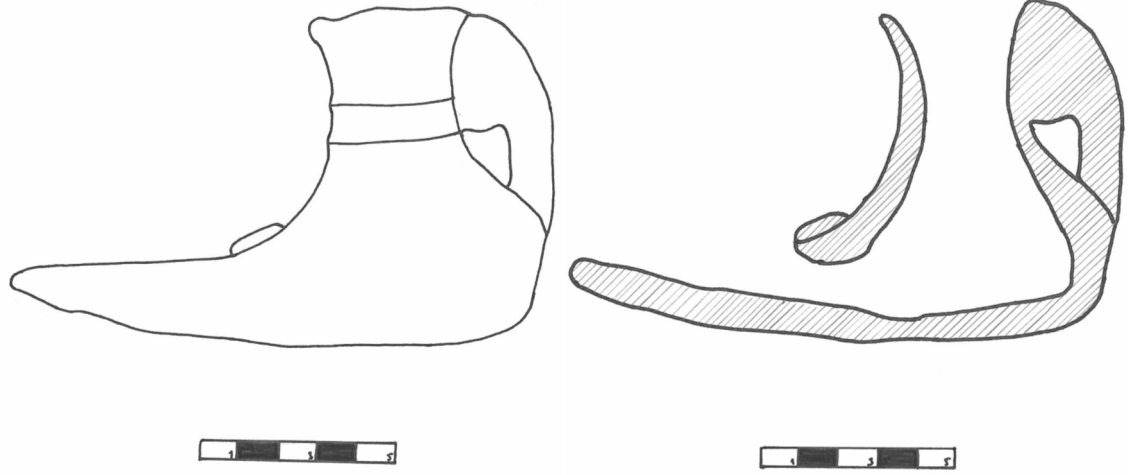
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

Boyutları: Genişlik: 7,7 Uzunluk:8,5 Kaide Çapı: 5,5 Derinlik:7,9

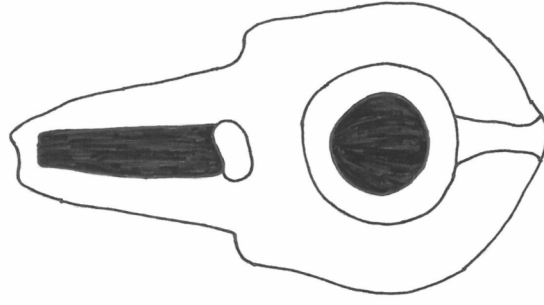
Hamur: 5YR 7/4

Ayrıntılı Tanım: Eser çarık biçimli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin kulpu elle şekillendirilmiş olup gövdeden yağ hazne deliğine bağlanmaktadır. Eserin uzamış bir boyun üzerine yapılan dairesel bir yağ hazne deliği bulunmaktadır. yağ hazne deliği dairesel formda tasarlanmıştır. Gövdeden uzamış bir şekilde tasarlanan burun üzerinde dikdörtgen bir fitil deliği yer almaktadır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Eserin fitil deliğinin her iki yanında birer çıkıntı ve omuz üzerinde bir adet ufak dairesel kabara yer almaktadır. Parlak yeşil sıra sahip olan eserde astar tabakası kullanılmamış olup hamuru ise kırmızımsıtrak bir renge sahiptir. Eserin sır tabakası dökülmüş olup yağ hazne deliği gövde ve fitil deliğinde çok az kalıntıları mevcuttur. Ayrıca burunun uç kısmında ve yağ hazne deliği kısmında ufak kırılmalar mevcuttur.

Çizim No: 180 Yandan Görünüş

Çizim No:181 Cidar Görünüŧü

Çizim No: 182 Üstten Görünüş

Foto: 121 Yandan Görünüş

Foto: 122 Üstten Görünüş

Katalog No: 61

Çizim No:183-185

Fotoğraf No: 123-124

Envanter No: SUM 29

Tarihlendirme ve Dönem: 13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 18.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

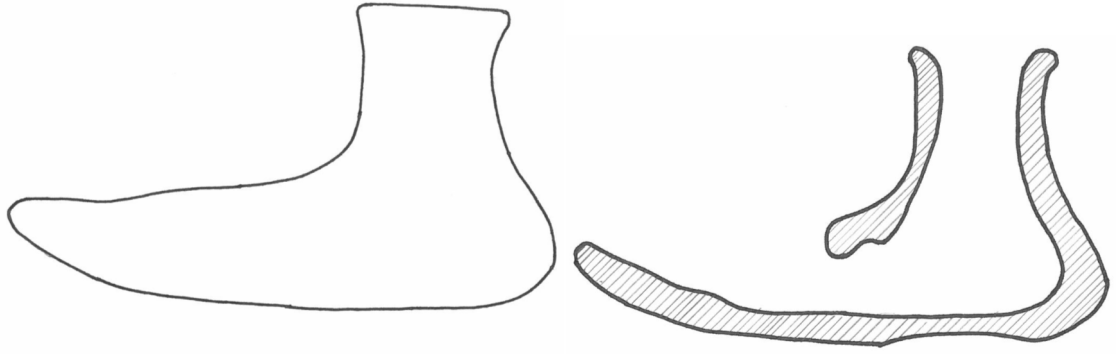
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

Boyutları: Genişlik: 6,8 Uzunluk:7,2 Kaide Çapı: 4,1 Derinlik:6,7

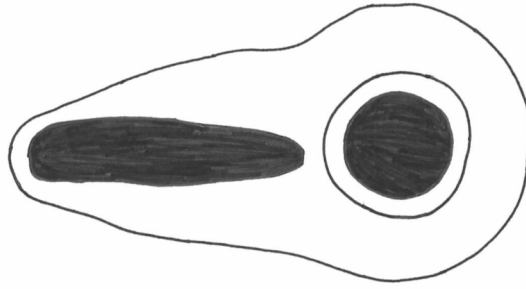
Hamur: 5 YR 7/4

Ayrıntılı Tanım: Eser çarık biçimli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserde kulp bulunmamaktadır. Uzamış bir boyun üzerinde dairesel biçimde yağ hazne deliği bulunmaktadır. Eserin gövdeden uzamış formda olan burun kısmı üzerinde dikdörtgen biçimde yapılmış fitil deliği yer almaktadır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Parlak yeşil sıra sahip olan eserde astar tabakası kullanılmamış olup; hamuru ise kırmızımtrak bir renge sahiptir. Sır tabakasında yer yer matlaşma söz konusudur. Eserin dip kısmından gövdesi ve fitil deliğine doğru, sır tabakasında dökülmeler ve çatlamlar bulunmaktadır. Ayrıca diskus kısmında kırılma mevcuttur. Bu kırılmalar Alçı malzeme kullanılarak tamamlanmıştır.

Çizim No: 183 Yandan Görünüş

Çizim No: 184 Cidar Görünüşü

Çizim No: 185 Üstten Görünüş

Foto: 123 Yandan Görünüş

Foto:124 Üstten Görünüş

Katalog No: 62

Çizim No:186-188

Fotoğraf No: 125-126

Envanter No: SUM 80

Tarihlendirme ve Dönem: 13. yy. / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 18.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

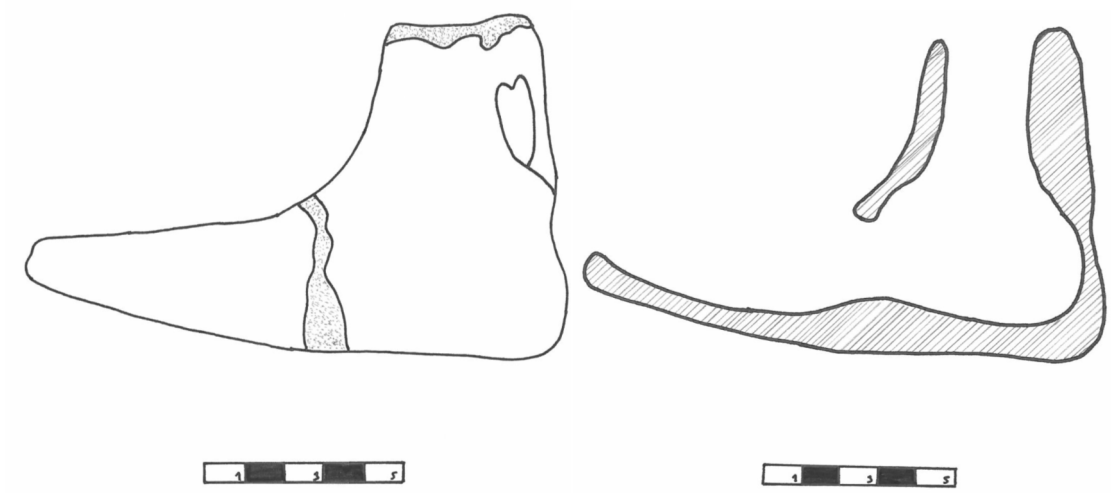
Müze Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo üst raf

Boyutları: Genişlik: 7,3 Uzunluk:8,6 Kaide Çapı:5,6 Derinlik: 7,2

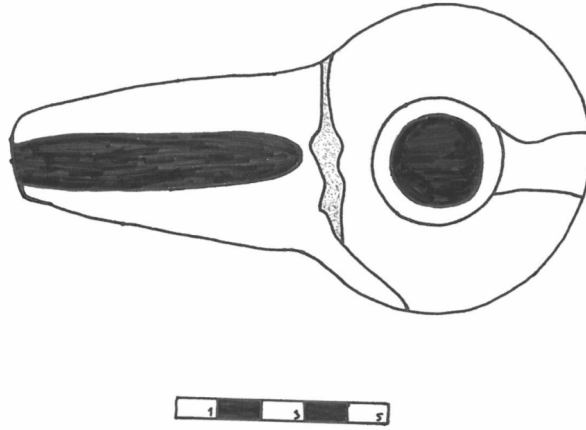
Hamur: 5YR 8/3

Ayrıntılı Tanım: Eser konik biçimli, uzun burunlu kandiller grubuna girmektedir. çarkta yapılmış olan eserin kulpu elle şekillendirilmiş olup; gövdeden başlayıp boyunu takip ederek yağ hazne deliğinde sona ermektedir. Uzamış boyun üzerinde dairesel formda tasarlanan yağ hazne deliği bulunmaktadır. Eserin burun kısmı gövdeden küt bir çıkıntı yaparak uzamaktadır. Üzerinde dikdörtgen biçimde fitil deliği bulunmaktadır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Parlak yağ yeşili sıra sahip olan eserde astar tabakası kullanılmamış olup hamuru ise kırmızımtrak bir renge sahiptir. Eserin dip kısmından gövdesi ve fitil deliğine doğru, sır tabakasında dökülmeler çatlama ve kullanımdan kaynaklı kararmalar bulunmaktadır. Ayrıca yağ hazne deliği kısmında kırılma fitil deliği ve gövde arasında büyük bir çatlama söz konusudur.

Çizim No: 186 Yandan Görünüş

Çizim No: 187 Cidar Görünüşü

Çizim No: 188 Üstten Görünüş

Foto: 125 Yandan Görünüş

Foto:126 Üstten Görünüş

Katalog No: 63

Çizim No:189-191

Fotoğraf No: 127-128

Envanter No: SUM 230

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13. yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 23.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

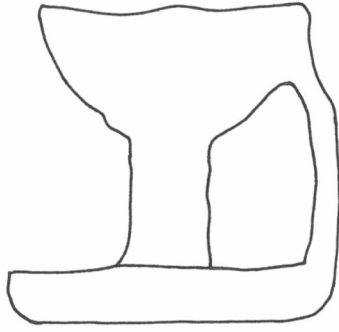
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

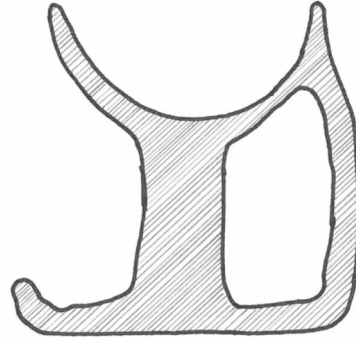
Boyutları: Genişlik: 5,8 Uzunluk: 7,6 Kaide Çapı:7,4 Derinlik:2,7

Hamur: 5 YR 7/1

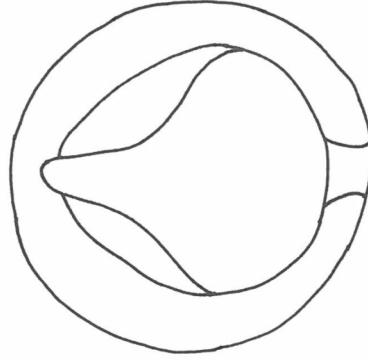
Ayrıntılı Tanım: Eser tablalı, silindirik kaideli, yonca ağızlı açık kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan eserin kulpu elle şekillendirilmiştir. Eserin fitil deliğini oluşturan kısım içe doğru bükülmüş ve yonca ağız oluşması sağlanmıştır. Eser bu özellikleriyle açık kandiller grubuna girmektedir. Eserde beyaz astar üzerine turkuaz parlak bir sır tabakası bulunmaktadır. Sır tabakası yer yer dökülmüş matlaşmış ve çatlamıştır. Gövde üzerinde sır tabakasında dökülmeler meydana gelmiş ve tabak altlığın dış kısmında da yine dökülmeler mevcuttur

Çizim No: 189 Yandan Görünüş

Çizim No: 190 Cidar Görünüşü

Çizim No: 191 Üstten Görünüş

Foto:127 Yandan Görünüş

Foto:128 Üstten Görünüş

Katalog No: 64

Çizim No: 192-194

Fotoğraf No: 129-130

Envanter No: SUM 32

Tarihlendirme ve Dönem: 14.yy / Beylikler Dönemi

İnceleme Tarihi: 23.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

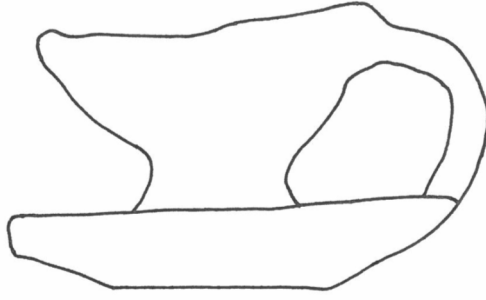
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

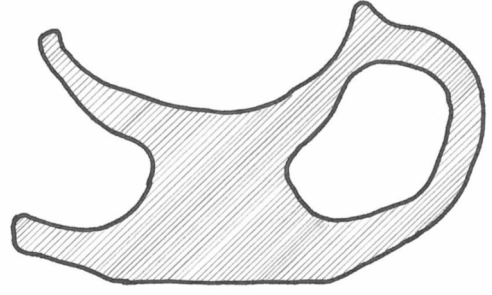
Boyutları: Genişlik: 7,00 Uzunluk: 6,00 Kaide Çapı:5,5 Derinlik:2,4

Hamur: 2.5 YR 7/4

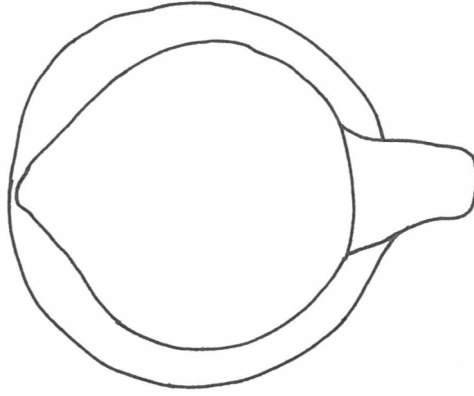
Ayrıntılı Tanım: Eser tablalı, silindirik kaideli, yonca ağızlı açık kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan eserin kulpu elle şekillendirilmiştir. Eserin fitil deliğini oluşturan kısım içe doğru bükülmüş olmasına rağmen çok belirgin bir fitil deliği bulunmamaktadır. Eser bu özellikleriyle açık kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine yeşil parlak bir sır tabakası bulunmaktadır. Sır tabakası gövde üzerinde dökülmüş matlaşmış ve çatlamıştır. Silindirik kaide üzerinde sır tabakası gövdeye oranla daha fazla kalıntı bulunmaktadır. Tabak altlığın bir kısmı kırılmış ve alçı malzeme ile tamamlanmıştır.

Çizim No:192 Yandan Görünüş

Çizim No: 193 Cidar Görünüşü

Çizim No: 194 Üstten Görünüş

Foto:129 Yandan Görünüş

Foto: 130 Üstten Görünüş

Katalog No: 65

Çizim No:195-197

Fotoğraf No: 131-132

Envanter No: SUM 229

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13 yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 23.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

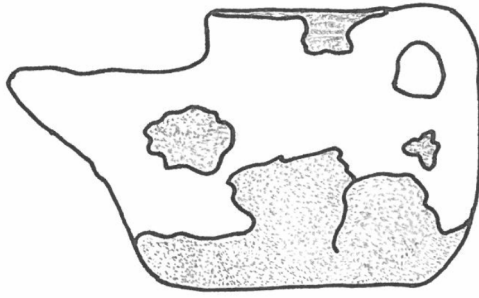
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

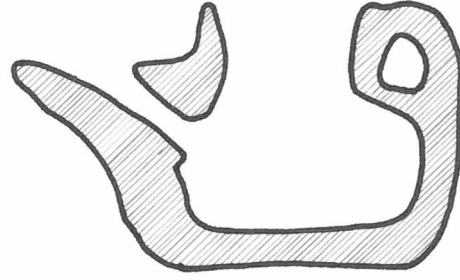
Boyutları: Genişlik:6,5 Uzunluk:4,8 Kaide Çapı:4,6 Derinlik:4,1

Hamur: 7.5 YR 8/4

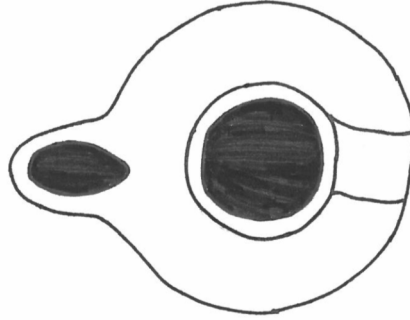
Ayrıntılı Tanım: Eser küresel gövdeli, kulpu gövdeden ağza birleşenler ve kulpu tutamak biçimli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden sivrilerek çıkıntı yapan burun üzerinde oval bir fitil deliği bulunmaktadır. Yağ hazne deliği gövdeden dışa taşkın olup, ince dudaklı ve dairesel bir formdadır. Bu özellikleriyle eser kapalı kandiller grubuna girmektedir. Kandilin dip kısmından gövdesine doğru sır tabakasında yoğun bir dökülme görülmektedir. Beyaz astar üzerine parlak turkuaz renkte sır kullanılmıştır. Yağ hazne deliğinde kısmında kırıklar bulunmaktadır.

Çizim No: 195 Yandan Görünüş

Çizim No: 196 Cidar Görünüşü

Çizim No: 197 Üstten Görünüş

Foto:131 Yandan Görünüş

Foto:132 Üstten Görünüş

Katalog No: 66

Çizim No: 198-200

Fotoğraf No: 133-134

Envanter No: SUM 157

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13 yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 23.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

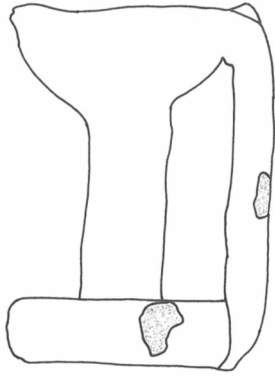
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

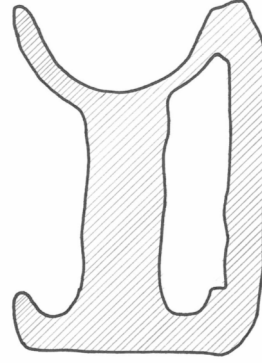
Boyutları: Genişlik: 6,6 Uzunluk: 11,5 Kaide Çapı:5,9 Derinlik:2,7

Hamur: 10 R 8/2

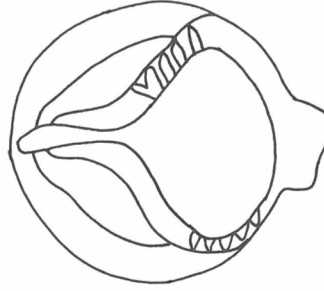
Ayrıntılı Tanım: Eserde tablalı, silindirik kaideli, yonca ağızlı açık kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan eserin kulpu elle şekillendirilmiştir. Eserin fitil deliğini oluşturan kısım içe doğru bükülmüş ve yonca bir ağız oluşması sağlanmıştır. Eser bu özellikleriyle açık kandiller grubuna girmektedir. Eserin omuz kısmında simetrik olarak yapılmış yiv bulunmaktadır. Eserde beyaz astar üzerine kahverengi parlak bir sır tabakası bulunmaktadır. Sır tabakası yer yer dökülmüş matlaşmış ve çatlamıştır. Gövde üzerinde sır tabakasında dökülmeler meydana gelmiş ve tablanın dış kısmında da yine dökülmeler mevcuttur. Eserin tabla ve kulp kısmında kırılma sonucu meydana gelen kusurlar bulunmaktadır.

Çizim No: 198 Yandan Görünüş

Çizim No: 199 Cidar Görünüşü

Çizim No: 200 Üstten Görünüş

Foto: 133 Yandan Görünüş

Foto:134 Üstten Görünüş

Katalog No: 67

Çizim No: 201-203

Fotoğraf No: 135-136

Envanter No: SUM 259

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13 yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 23.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

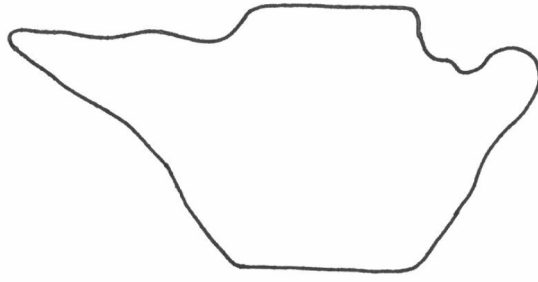
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

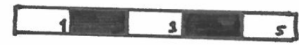
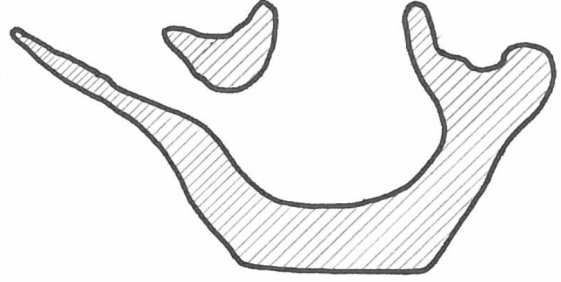
Boyutları: Genişlik: 5,9 Uzunluk:4,8 Kaide Çapı:3,5 Derinlik: 3,6

Hamur: 10 R 8/2

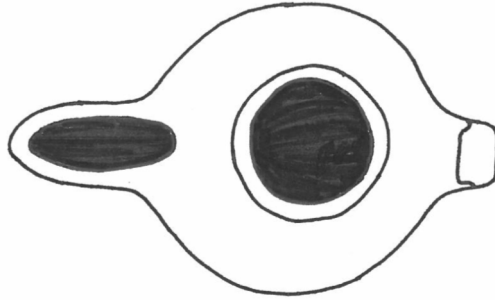
Ayrıntılı Tanım: Eser vazo biçimli, kadesiz, kulpu yukarı doğru kavislenen kandiller olarak tasarlanmıştır. Çarkta yapılmış olan eserin burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden sivrilerek çıkıntı yapan bir buruna ve burun üzerinde yer alan oval bir fitil deliğine sahiptir. Yağ hazne deliği gövdeden dışa taşkın olup, ince dudaklı ve dairesel bir formda tasarlanmıştır. Eserin kulpu ufak top biçimli bir kulptur. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Kandilin dip kısmından gövdesine doğru sır tabakasında yoğun bir dökülme görülmektedir. Ayrıca eserin iç kısmındaki sır tabakasında oksitlenme olmuştur. Yağ hazne deliği kısmında kırıklar mevcuttur. Beyaz astar üzerine parlak turkuaz renkte sır kullanılmıştır.

Çizim No: 201 Yandan Görünüş

Çizim No: 202 Cidar Görünüşü

Çizim No: 203 Üstten Görünüş

Foto:135 Yandan Görünüş

Foto:136 Üstten Görünüş

Katalog No: 68

Çizim No:204-206

Fotoğraf No: 137-138

Envanter No: SUM 263

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13 yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 23.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

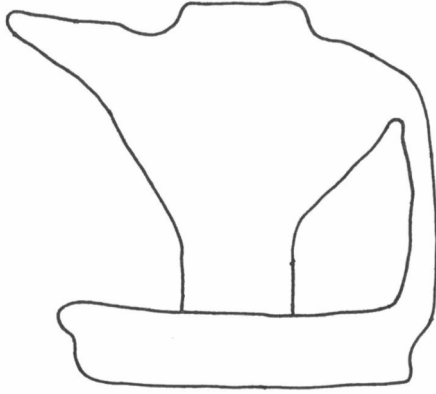
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

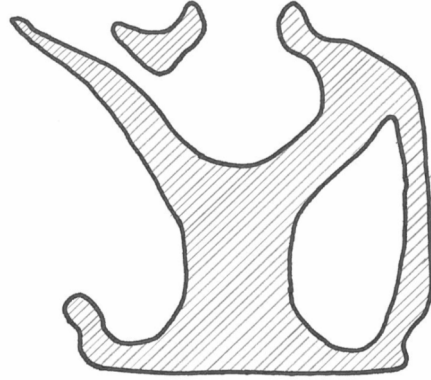
Boyutları: Genişlik:5,5 Uzunluk:8,00 Kaide Çapı:7,00 Derinlik:3,2

Hamur: 10 R 8/4

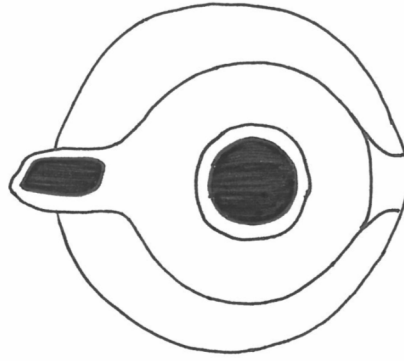
Ayrıntılı Tanım: Eser küresel gövdeli, tablalı, silindirik kaideli ve tutamak kulplu kandiller grubunda yer almaktadır. Gövdesi ve tablası çarkta yapılmış olan eserin kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden sivrilerek çıkıntı yapan bir buruna ve burun üzerinde yer alan oval bir fitil deliğine sahiptir. Yağ hazne deliği gövdeden dışa taşkın olup, ince dudaklı dairesel bir formdadır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine parlak turkuaz renkte sır tabakası bulunmaktadır. Kandilin burun kısmının ucu kırılmıştır. Yağ hazne deliği kısmında da kırıklar bulunmaktadır. Kullanımdan kaynaklı burun kısmının ucunda kararmalar mevcuttur. Silindirik kaide ve tabak altlık üzerinde mavi renkli boyamalar söz konusudur.

Çizim No: 204 Yandan Görünüş

Çizim No: 205 Cidar Görünüşü

Çizim No: 206 Üstten Görünüş

Foto:137 Yandan Görünüş

Foto:138 Üstten Görünüş

Katalog No: 69

Çizim No:207-209

Fotoğraf No: 139-140

Envanter No: SUM 35

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13 yy/ Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 23.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

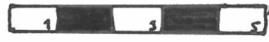
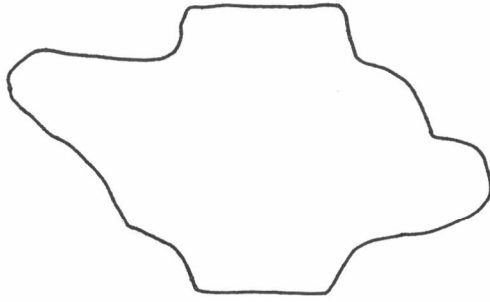
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

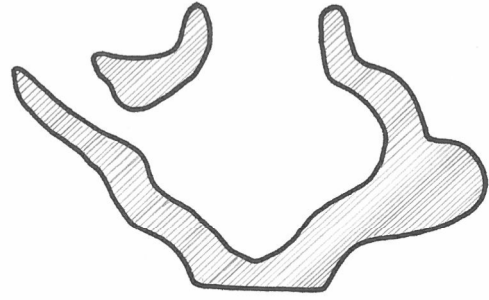
Boyutları: Genişlik: 6,3 Uzunluk:5,6 Kaide Çapı: 3,00 Derinlik:4,8

Hamur: 10 R 8/4

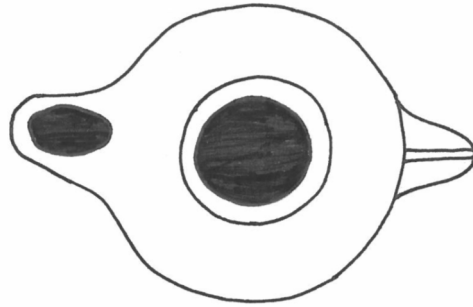
Ayrıntılı Tanım: Eser vazo biçimli, sivri burunlu, tutamak kulplu kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserde burun ve kulp elle şekillendirilmiştir. Gövdeden dışa çıkıntı yapan bir burun ve burun üzerinde yer alan oval bir fitil deliği bulunmaktadır. Gövdeden çıkıntı yapan ufak yassı bir şekilde bir kulp bulunmaktadır. Eserin yağ hazne deliği dışa taşkın, ince dudaklı bir şekilde tasarlanmış olup dairesel bir formda tasarlanmıştır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Kandilde beyaz astar üzerine parlak turkuaz sır tabakası bulunmaktadır. Sır tabakası yer yer dökülmeler çatlaklar ve oksitlenmeye maruz kalmıştır.

Çizim No: 207 Yandan Görünüşü

Çizim No: 208 Cidar Görünüşü

Çizim No: 209 Üstten Görünüş

Foto:139 Yandan Görünüş

Foto:140 Üstten Görünüş

Katalog No: 70

Çizim No:210-212

Fotoğraf No: 141-142

Envanter No: SUM 250

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13 yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 24.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

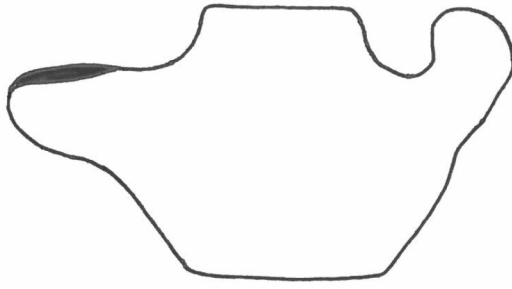
Müze Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

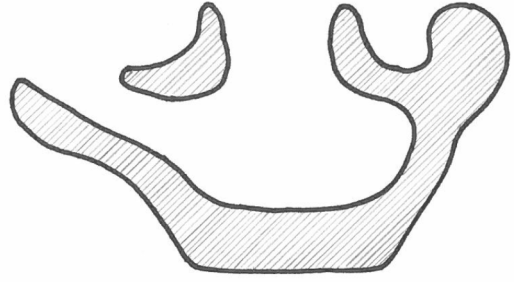
Boyutları: Genişlik:6,4 Uzunluk:4,9 Kaide Çapı:3,7 Derinlik:3,8

Hamur: 2,5 Y 8/4

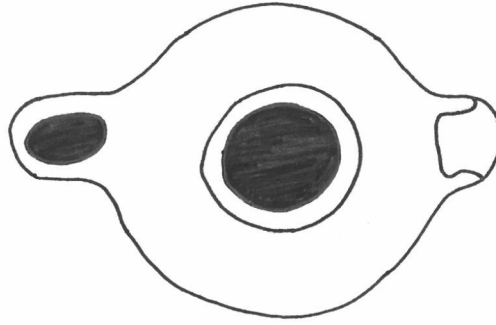
Ayrıntılı Tanım: Eser vazö biçimli, kaidésiz, kulpu yukarı doğru kavislenen kandiller yapıya sahiptir. Çarkta yapılmış olan eserde burun ve kulp elle şekillendirilmiştir. Gövdeden dışa çıkıntı yapan bir burun ve burun üzerinde yer alan oval bir fitil deliği bulunmaktadır. gövde üzerinde elle şekillendirilmiş kulpu yukarı doğru kavislenerek tutamak şeklinde tasarlanmıştır. Eserin yağ hazne deliği dışa taşkın bir şekilde yapılmış olup, dairesel, ince dudaklı bir forma sahiptir. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Kandilde beyaz astar üzerine parlak turkuaz sır tabakası bulunmaktadır. Sır tabakası yer yer dökülmeler çatlamlar ve oksitlenmeye maruz kalmıştır. Gövde üzerinde çatlaklardan oluşan bir hasar yer almaktadır.

Çizim No: 210 Yandan Görünüş

Çizim No: 211 Cıdar Görünüşü

Çizim No: 212 Üstten Görünüş

Foto:141 Yandan Görünüş

Foto:142 Üstten Görünüş

Katalog No: 71

Çizim No: 213-215

Fotoğraf No: 143-144

Envanter No: SUM 253

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13 yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 24.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

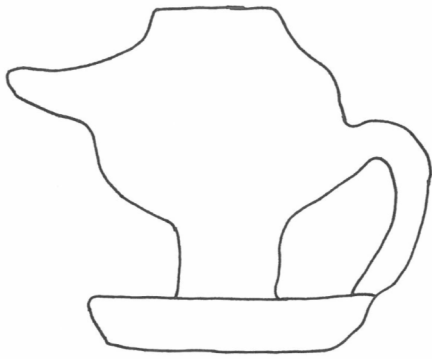
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

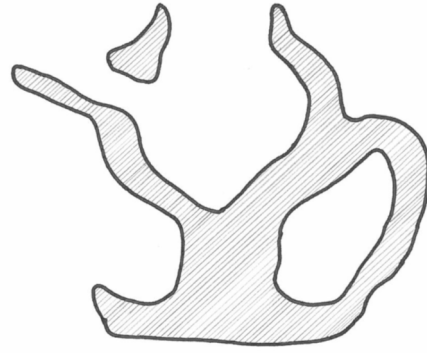
Boyutları: Genişlik:5,9 Uzunluk:8,3 Kaide Çapı: 6,1 Derinlik:5,2

Hamur: 10 R 8/2

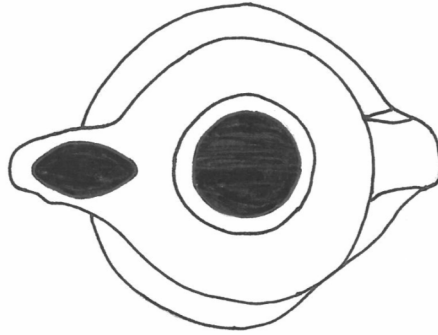
Ayrıntılı Tanım: Eser küresel gövdeli, tablalı, silindirik kaideli ve tutamak kulplu kandiller grubuna girmektedir. Tablası ve gövdesi çarkta yapılmış olan eserin kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden sivrilerek çıkıntı yapan bir buruna ve burun üzerinde yer alan oval bir fitil deliği bulunmaktadır. Yağ hazne deliği gövdeden dışa taşkın olup, ince dudaklı olarak tasarlanmıştır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine parlak turkuaz renkte sır kullanılan eserin hamuru sarımsı bir renktedir. Eserin sır tabakasında yer yer dökülmeler ve çatlama olmuştur. Tablanın kulp ile birleştirildiği yerde kırılma söz konusudur.

Çizim No: 213 Yandan Görünüş

Çizim No: 214 Cidar Görünüşü

Çizim No: 215 Üstten Görünüş

Foto:143 Yandan Görünüş

Foto:144 Üstten Görünüş

Katalog No: 72

Çizim No: 216-218

Fotoğraf No: 145-146

Envanter No: SUM 245

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13 yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 24.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

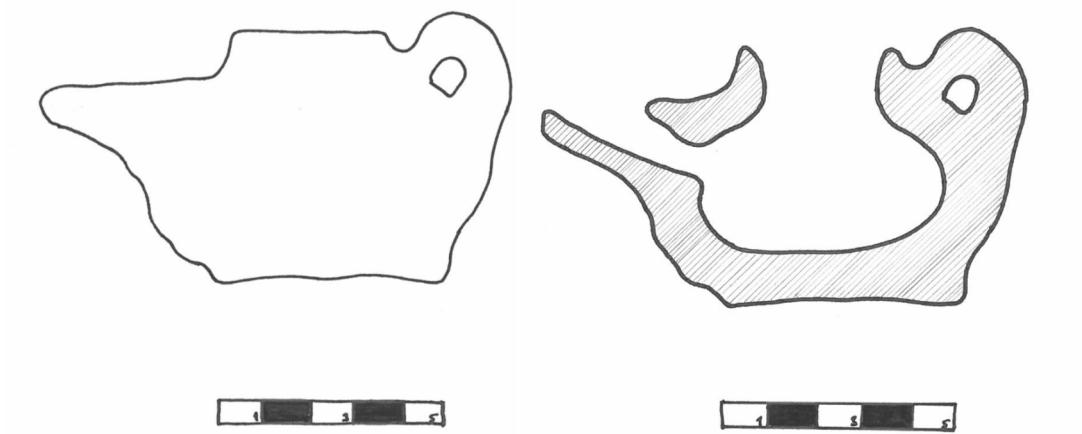
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

Boyutları: Genişlik:7,8 Uzunluk: 5,9 Kaide Çapı:5,1 Derinlik: 4.00

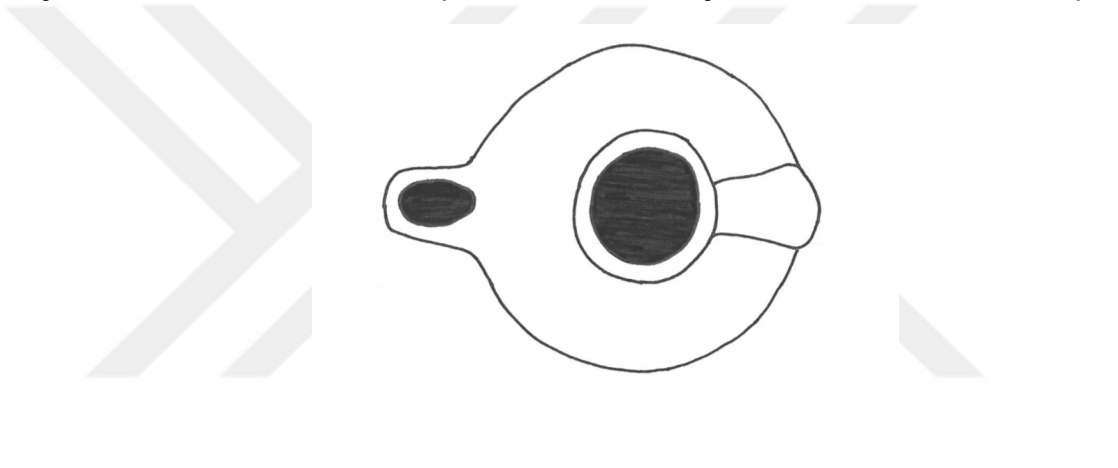
Hamur: 10 R 7/4

Ayrıntılı Tanım: Eser küresel gövdeli, kulpu gövdeden ağza birleşenler ve kulpu tutamak biçimli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin buru ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden dışa çıkıntı yapan bir burun ve burun üzerinde yer alan oval bir fitil deliği bulunmaktadır. Kulp gövde üzerinden yağ hazne deliğine hamur yardımıyla birleştirilmiştir. Eserin yağ hazne deliği dışa taşkın bir şekilde yapılmış olup, dairesel bir forma sahiptir. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Kandilde beyaz astar üzerine parlak turkuaz sır tabakası bulunmaktadır. Sır tabakası yer yer dökülmeler çatlamlar ve oksitlenmeye maruz kalmıştır. Gövde üzerindeki bulunan çatlak tüm gövdeyi saracak şekilde olup; yağ hazne deliği kısmında ve dip kısmında da kırıklar mevcuttur.

Çizim No: 216 Yandan Görünüş

Çizim No: 217 Cıdar Görünüşü

Çizim No: 218 Üstten Görünüş

Foto:145 Yandan Görünüş

Foto:146 Üstten Görünüş

Katalog No: 73

Çizim No: 219-221

Fotoğraf No: 147-148

Envanter No: SUM 256

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13 yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 24.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

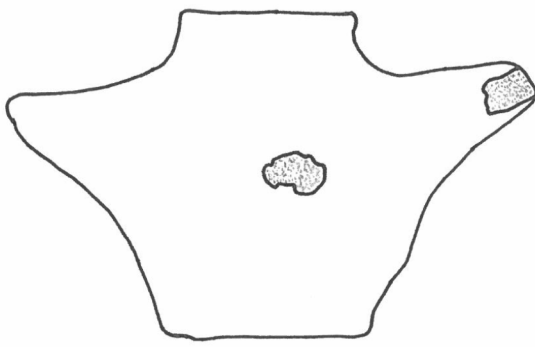
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

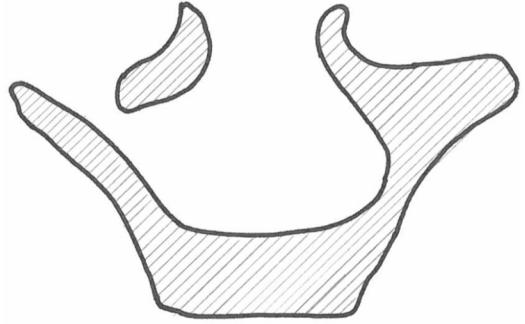
Boyutları: Genişlik: 6,2 Uzunluk:6,3 Kaide Çapı:4,2 Derinlik:4,9

Hamur: 10 YR 6/4

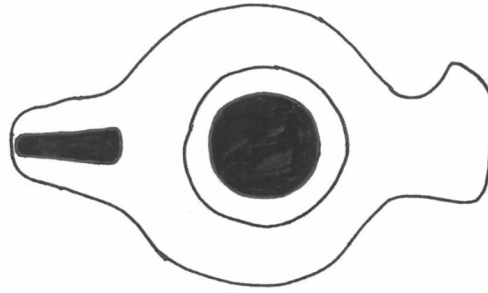
Ayrıntılı Tanım: Eser halka dipli, küresel gövdeli yapıya sahiptir. Çarkta yapılmış olan eserin burun ve kulpu Gövdeden dışa çıkıntı yapan bir burun ve burun üzerinde yer alan dikdörtgen bir fitil deliği bulunmaktadır. Gövdeden düz bir şekilde çıkıntı yapan dikdörtgen şeklindeki kulp uç kısmına doğru genişlemektedir. Eserin yağ hazne deliği dışa taşkın bir şekilde yapılmış olup, dairesel bir forma sahiptir. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Kandilde beyaz astar üzerine mat turkuaz sır tabakası bulunmaktadır. Sır tabakası yer yer dökülmeler çatlamlar bulunmaktadır. Gövde üzerinde sanki eserin bir parçası kopmuş gibi izlenim uyandıran kırıklık yer almaktadır. Ayrıca eserin yağ hazne deliği kısmında da kırıklar mevcuttur.

Çizim No: 219 Yandan Görünüş

Çizim No: 220 Cıdar Görünüşü

Çizim No: 221 Üstten Görünüş

Foto:147 Yandan Görünüş

Foto:148 Üstten Görünüş

Katalog No: 74

Çizim No: 222-224

Fotoğraf No: 149-150

Envanter No: SUM 306

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13 yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 24.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

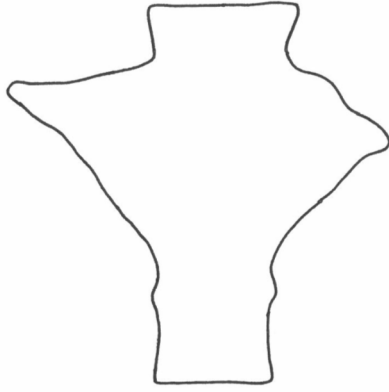
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

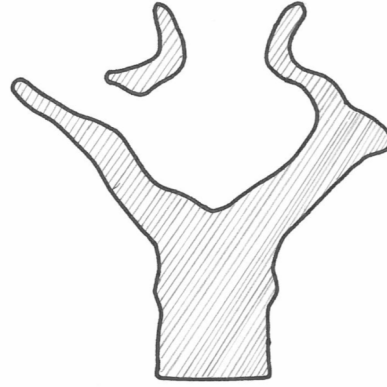
Boyutları: Genişlik:6,00 Uzunluk: 8,6 Kaide Çapı:2,8 Derinlik:4,9

Hamur: 10 R 8/3

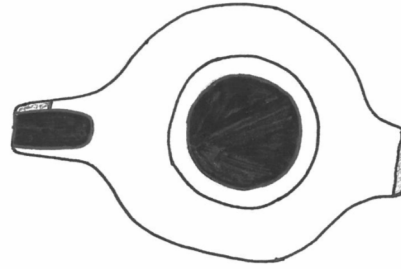
Ayrıntılı Tanım: Eser küresel gövdeli, tablalı, silindirik kaideli ve tutamak kulplu kandiller grubunda yer almaktadır. Gövdesi çarkta yapılmış olan eserin kulpu ve tablası kırılmış olup; günümüze ulaşmamıştır. Kırılan bu kulp ve silindirik kaide göz önüne alındığında eserde birde tabak altlık olabileceği fakat günümüze ulaşmadığı düşünülmektedir. Gövde den çıkıntı yapan bir burun ve burun üzerinde oval bir fitil deliği yer almaktadır. Eserin yağ hazne deliğinin kısmı dışa taşkın bir tarzda tasarlanmış dairesel formda ve ince dudaklıdır. Bu özellikleri ile eser kapalı kandiller grubuna girmektedir. Silindirik kaide ise hafif bombeli şekilde yapılmıştır. Beyaz astar üzerine turkuaz sır tabakası uygulanan kandilin sırında yer yer dökülmeler ve çatlamlar olmuştur. Eserin burun kısmında kırılma mevcuttur.

Çizim No: 222 Yandan Görünüş

Çizim No: 223 Cıdar Görünüşü

Çizim No: 224 Üstten Görünüş

Foto:149 Yandan Görünüş

Foto:150 Üstten Görünüş

Katalog No: 75

Çizim No: 225-227

Fotoğraf No: 151-152

Envanter No: SUM 241

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13 yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 25.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

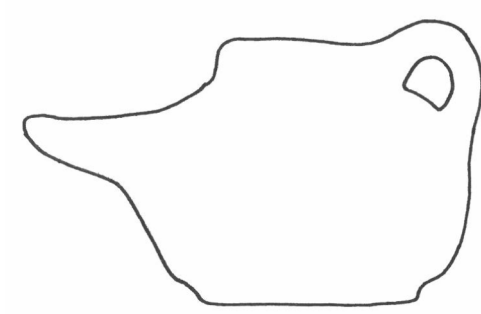
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

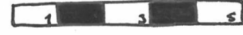
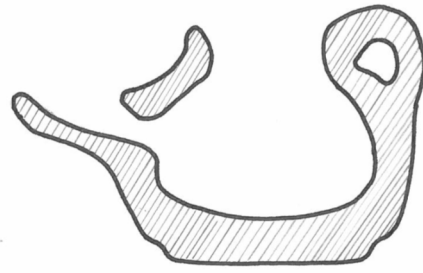
Boyutları: Genişlik: 6,3 Uzunluk:5,5 Kaide Çapı:4,3 Derinlik:4,2

Hamur: 7.5 YR 7/4

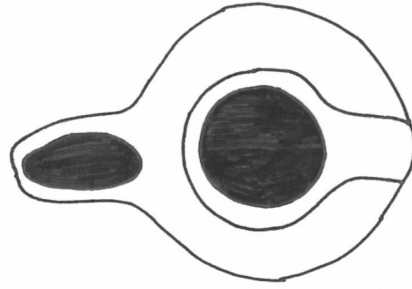
Ayrıntılı Tanım: Eser küresel gövdeli, kulpu gövdeden ağza birleşenler ve kulpu tutamak biçimli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin, burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden dışa çıkıntı yapan bir burun ve burun üzerinde yer alan oval bir fitil deliği bulunmaktadır. Gövdeden başlayıp yağ hazne deliği ile birleşen kulpu bulunmaktadır. Kulpun formu yarım daire şeklindedir. Eserin yağ hazne deliği dışa taşkın bir şekilde yapılmış olup, dairesel ve ince dudaklı bir forma sahiptir. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Kandilde beyaz astar üzerine parlak turkuaz sır tabakası bulunmaktadır. Sır tabakası büyük oranda dökülmüş olup ufak kalıntılardan rengi algılanabilmektedir.

Çizim No: 225 Yandan Görünüş

Çizim No: 226 Cidar Görünüşü

Çizim No: 227 Üstten Görünüş

Foto:151 Yandan Görünüş

Foto:152 Üstten Görünüş

Katalog No: 76

Çizim No: 228-230

Fotoğraf No: 153-154

Envanter No: SUM 163

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13 yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 25.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

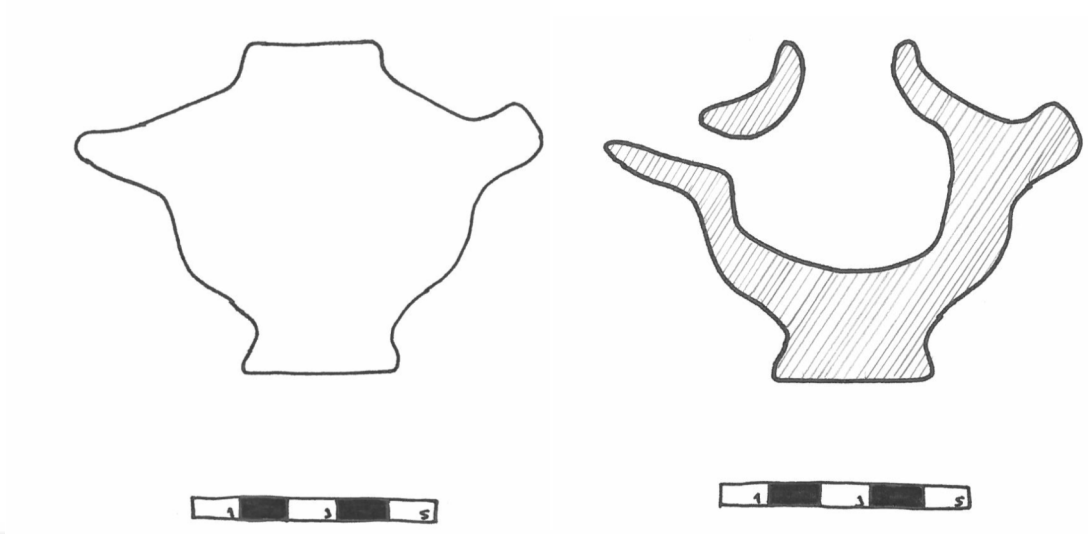
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

Boyutları: Genişlik: 6,1 Uzunluk: 6,8 Kaide Çapı: 3,2 Derinlik: 4,9

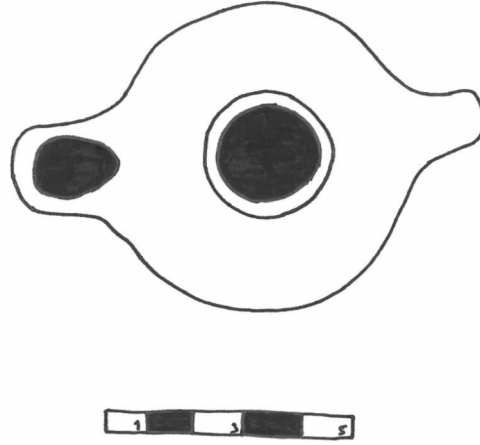
Hamur: 10 YR 9/2

Ayrıntılı Tanım: Eser vazo biçimli, kısa silindirik kaideli kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Burun gövdeden sivrilerek çıkıntı yaparken; kulp ise top şekilde tutamak kulptur. Gövdeden dışa çıkıntı yapan bir burun ve burun üzerinde oval fitil deliği bulunmaktadır. Eserin yağ hazne deliği dışa taşkın olup; dairesel ve ince dudaklıdır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine turkuaz sır yapılmış olan eserin sır tabakasında yer yer dökülmeler ve çatlamlar mevcuttur.

Çizim No: 228 Yandan Görünüş

Çizim No: 229 Cidar Görünüşü

Çizim No: 230 Üstten Görünüş

Foto:153 Yandan Görünüş

Foto:154 Üstten Görünüş

Katalog No: 77

Çizim No: 231-233

Fotoğraf No: 155-156

Envanter No: SUM 251

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13 yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 25.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

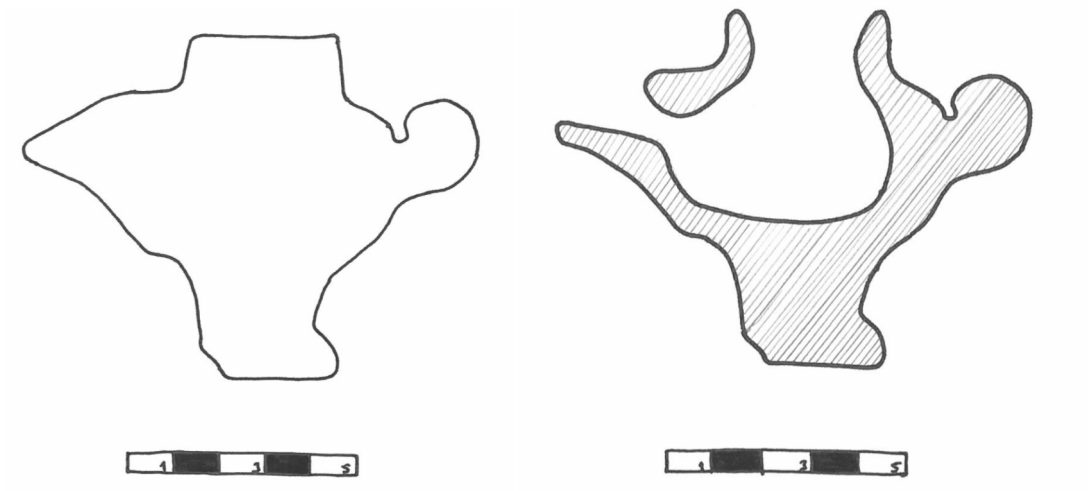
Müze Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

Boyutları: Genişlik: 6,3 Uzunluk:7,5 Kaide Çapı:3,1 Derinlik: 4,4

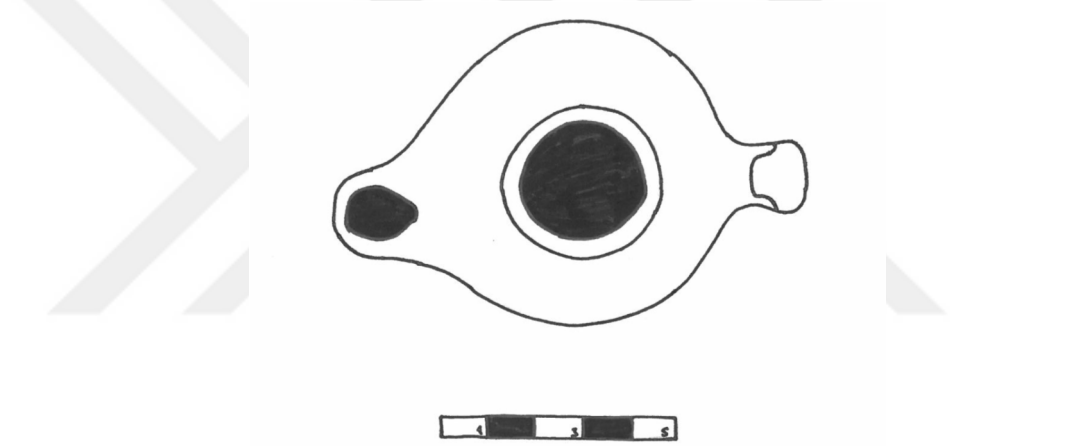
Hamur: 10 YR 6/4

Ayrıntılı Tanım: Eser vazo biçimli, kısa silindirik kaideli kandiller grubuna girmektedir. çarkta yapılmış olan eserin burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden çıkıntı yağın silindirik bir burun ve üzerinde oval bir fitil deliği bulunmaktadır. Gövde üzerinde elle şekillendirilmiş spiral şeklinde bir tutamak kulp yer almaktadır. Yağ hazne deliği dışa taşkın olup; dairesel ve ince dudaklı formdadır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine turkuaz sır tabakası bulunan eserin sır tabakası yer yer dökülmeler çatlamlar ve oksitlenmeler söz konusudur. Ayrıca kaide kısmında kırıklar mevcuttur.

Çizim No: 231 Yandan Görünüş

Çizim No: 232 Cidar Görünüşü

Çizim No: 233 Üstten Görünüş

Foto:155 Yandan Görünüş

Foto:156 Üstten Görünüş

Katalog No: 78

Çizim No: 234-236

Fotoğraf No: 157-158

Envanter No: SUM 38

Tarihlendirme ve Dönem: 13 yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 25.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

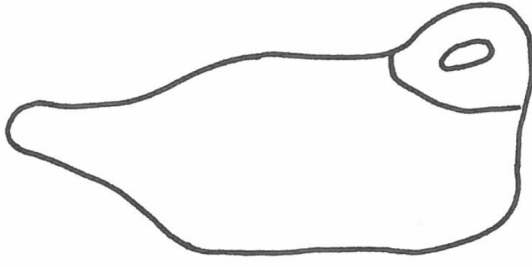
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

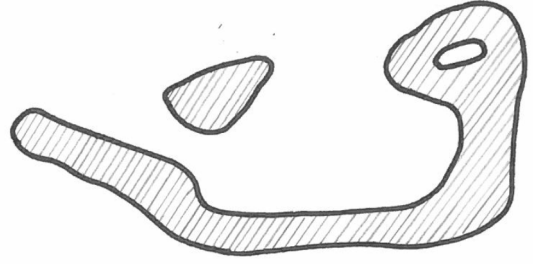
Boyutları: Genişlik: 6,4 Uzunluk:4,3 Kaide Çapı: 4,4 Derinlik: 2,4

Hamur: 10 R 7/3

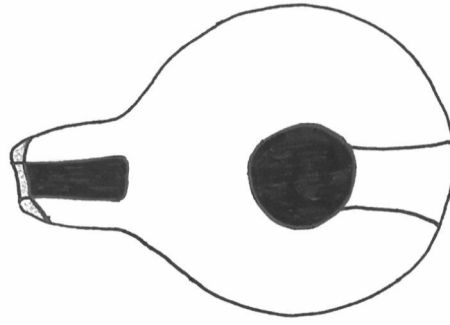
Ayrıntılı Tanım: Eser dairesel gövdeli, sivri burunlu kandiller grubuna girmektedir. Çarkta yapılmış olan eserin burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Gövdeden dışa taşkın bir burun ve üzerinde oval fitil deliği yer almaktadır. Kulp gövdeden yağ hazne deliği doğru ufak bir şekilde tasarlanmıştır. Yağ hazne deliği omuz hizasında düz dairesel bir yapıya sahiptir. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar tabakası üzerine turkuaz renkli sır bulunan eserin sır tabakası tamamen dökülmüş olup gövde üzerindeki ufak kalıntılardan rengi anlaşılmaktadır. Eserin burun kısmında kırılma söz konusudur.

Çizim No:234 Yandan Görünüş

Çizim No: 235 Cıdar Görünüşü

Çizim No: 236 Üstten Görünüş

Foto:157 Yandan Görünüş

Foto:158 Üstten Görünüş

Katalog No: 79

Çizim No: 237-239

Fotoğraf No: 159-160

Envanter No: SUM 37

Tarihlendirme ve Dönem: 13 yy / Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 25.11.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

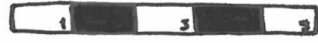
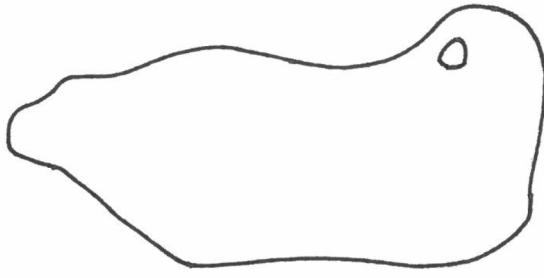
Müze Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

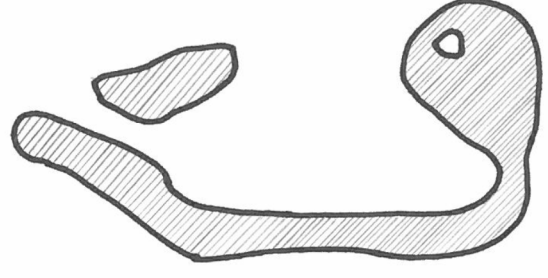
Boyutları: Genişlik: 6,6 Uzunluk:4,3 Kaide Çapı:4,8 Derinlik:2,6

Hamur: 10 R 7/3

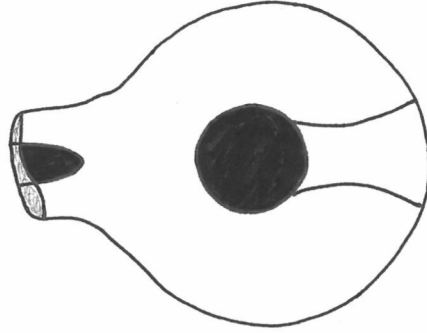
Ayrıntılı Tanım: Eser dairesel gövdeli, sivri burunlu kandiller grubuna girmektedir. çarkta yapılmış olan eserin burun ve kulpu elle şekillendirilmiştir. Kulp gövdeden yağ hazne deliğiyle birleşmiş olup; ufak bir şekilde tasarlanmıştır. Eser bu özellikleriyle kapalı kandiller grubuna girmektedir. Yağ hazne deliği omuz hizasında düz dairesel bir yapıya sahiptir. Turkuaz renkli sır bulunan eserde astar tabakası bulunmamaktadır. Eserin burun kısmında kırılma söz konusudur.

Çizim No: 237 Yandan Görünüş

Çizim No: 238 Cıdar Görünüşü

Çizim No: 239 Üstten Görünüş

Foto: 159 Yandan Görünüş

Foto:160 Üstten Görünüş

Katalog No: 80

Çizim No: 240-242

Fotoğraf No: 161-162

Envanter No: SUM 221

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13.yy /Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 07.12.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müzeye Geliş Tarihi: Bilinmiyor

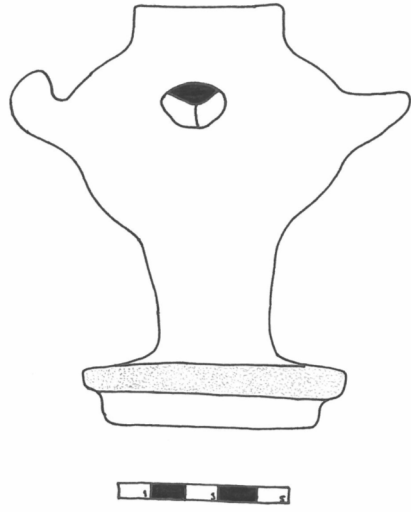
Müzeye Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

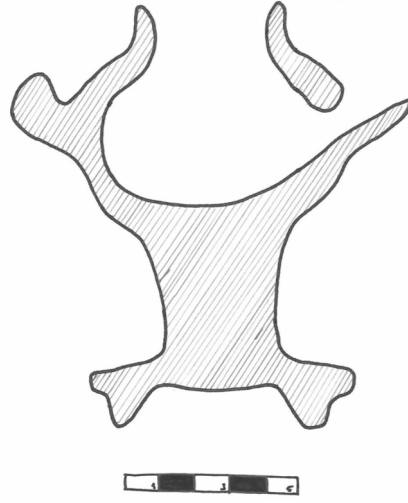
Boyutları: Genişlik:7,6 Uzunluk:12,4 Kaide Çapı:6,2 Derinlik:5,7

Hamur: 10 R 7/6

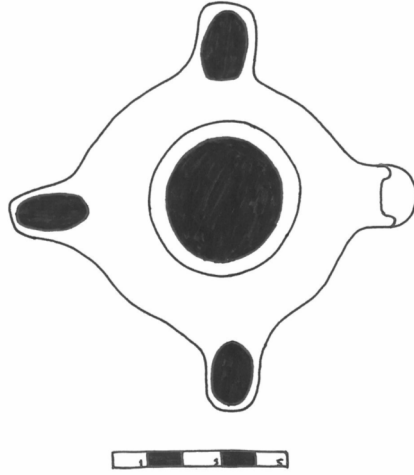
Ayrıntılı Tanım: Eser küresel gövdeli, birden fazla burunlu kandiller grubunda yer almaktadır. Gövdesi çarkta yapılmış olan eserin tablası kırılmış olup; günümüze ulaşamamıştır. Kulpu elle şekillendirilmiş ve top biçimi verilmiştir. Gövde ile tabla arasında silindirik bir kaide yer almaktadır. Gövdeden çıkıntı yapan üç adet burun bulunmakta olup, fitil delikleri oval şekilde tasarlanmıştır. Eserin yağ hazne deliği dışa taşkın, ince dudaklı ve dairesel bir şekilde tasarlanmıştır. Bu özellikleriyle eser kapalı kandiller grubuna girmektedir. Beyaz astar üzerine turkuaz sır yapılmış olan eserin sır tabakasında yer yer çatlamalar söz konusudur. 1. nolu fitil deliğinde kırılma ve mavi renk boyama söz konusudur. Bu kırılan alan tekrar yapıştırılmıştır. 2. Nolu fitil deliğinde mavi renk boyama söz konusudur. 3. Nolu fitil deliğinde de kırılma ve yapıştırma söz konusudur. Ayrıca eserin kulpunda da mavi renk boyama mevcuttur.

Çizim No: 240 Yandan Görünüş

Çizim No: 241 Cidar Görünüşü

Çizim No: 242 Üstten Görünüş

Foto:161 Yandan Görünüş

Foto:162 Üstten Görünüş

Katalog No: 81

Çizim No: 243-245

Fotoğraf No: 163-164

Envanter No: SUM 156

Tarihlendirme ve Dönem: 12-13.yy /Selçuklu Dönemi

İnceleme Tarihi: 07.12.2017

Bulunduğu Yer: Bilinmiyor

Müze Geliş Tarihi: Bilinmiyor

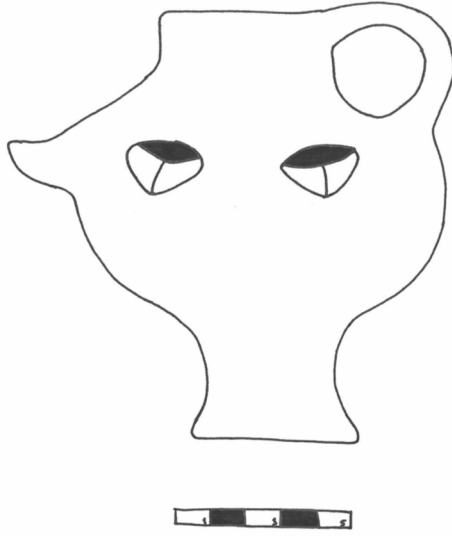
Müze Geliş Şekli: Satın Alma

Müzedeki Yeri: depo alt raf

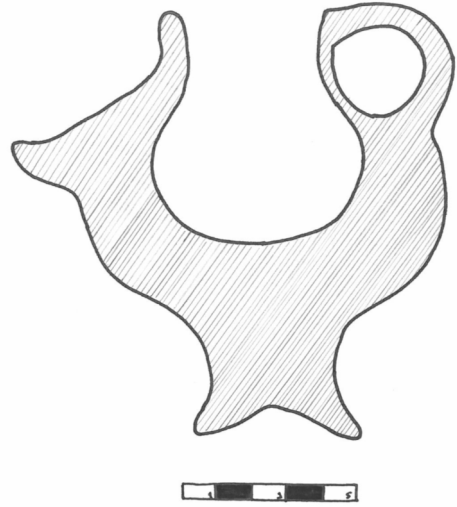
Boyutları: Genişlik: 9,6 Uzunluk: 12,5 Kaide Çapı:4,9 Derinlik:7,6

Hamur: 7.5 YR 8/2

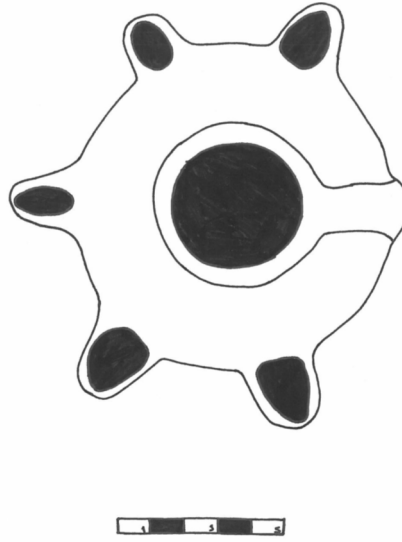
Ayrıntılı Tanım: Eser küresel gövdeli, birden fazla burunlu kandiller grubuna girmektedir. Gövdesi çarkta yapılmış olan eser silindirik bir kaide üzerine oturmaktadır. Gövdeden çıkıntı yapan sivri burun ve gövdeden başlayıp yağ hazne deliği ile birleşen yarım daire formunda kulp bulunmaktadır. Kulp ve burun elle şekillendirilmiştir. Yağ hazne deliği dışa taşkın, ince dudaklı ve dairesel formda tasarlanmıştır. Kandilin gövdeden çıkıntı yapan beş adet burunu bulunmaktadır. Bu burunların hepsi sivri formda olup; oval fitil deliklerine sahiptirler. Beyaz astar üzerine parlak turkuaz renk sır tabakası bulunmaktadır. Sır tabakasında yer yer çatlamlar görülmektedir. eserin 3. fitil deliği kırılmış olup; karın kısmında da kırıklık bulunmaktadır. Burası daha sonradan konservasyon görmüş olup; mavi renk boya ile boyanmıştır.

Çizim No: 243 Yandan Görünüş

Çizim No: 244 Cıdar Görünüşü

Çizim No: 245 Üstten Görünüş

Foto:163 Yandan Görünüş

Foto:164 Üstten Görünüş

5. DEĞERLENDİRME

12 Ekim 2017- 21 Aralık 2017 tarihleri arasında, Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde tarafımızdan yapılan çalışmalar sonucunda 81 adet kandil tezin katalog bölümünde incelenmiştir. Kandiller; tipoloji, malzeme ve teknik, süsleme açısından üç ana başlık altında değerlendirilecektir. Kandiller açık, yarı kapalı ve kapalı kandiller olarak üç gruba ayrılmıştır. Şanlıurfa Müzesi, Konya Selçuklu Müzesi, Aphrodisias Müzesi ve Asos yörelerinde bulunan eserler incelenerek benzer örnekler ile karşılaştırılmaya gayret gösterilmiştir.

5.1. Tipoloji

Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde yer alan 8 adet kandil hakkında daha önce yapılmış bir tipoloji bulunmamaktadır. Ayrıca seramik kandil eserler hakkında daha önce yapılmış olan çalışmalarda da belirli bir kandil tipoloji yapılmamıştır. Eserlerin gövde, burun ve kulp özellikleri dikkate alınarak bu çalışma için tarafımızca bir kandil tipolojisi yapılmıştır.

5.1.1 Açık Kandiller

Açık kandillerin gövde kısmı açık olup; burun kısımları ise içe doğru çimdiklenmiş bir şekilde tasarlanmıştır. Fitol kısmı içe doğru yassılaşılarak meydana getirilmiştir. Çanak formunu andıran bu tarz kandillerde sadece fitil konulacak yer belirlenmiş olup hazne tamamen açık bırakılmıştır. Katalogta incelenen 81 adet kandilden 18 adeti (Kat: No: 7, 10, 13, 14, 15, 17, 18, 23, 24, 28, 29, 30, 46, 48, 49, 63, 64, 66) haznesi açık formlu kandildir.

Konya Selçuklu Müzesi'nde bulunan keramik kandiller arasında bu özellikleri taşıyan kandiller bulunmaktadır²⁴⁹.

5.1.1.1.Kaidesiz, Yonca Ağızlı Açık Kandiller

Bu tipteki kandiller, fitil deliği elle içe doğru hafifçe birleştirilmiş olup; yağ haznesi açık bir formdadır. Fitol deliği verilen şeklinden dolayı yoncayı andırması

²⁴⁹ Razan AYKAÇ, Konya Karatay Müzesi'ndeki Anadolu Selçuklu Dönemi Seramik Kandiller, Konya, 2017, res: 133, 135,137,139, 141.

sebebiyle tezde bu isim ile adlandırılmıştır. Kataloga alınan 81 adet kandilin dört adeti (Kat No: 7, 46, 48, 49) kaidersiz yonca ağızlı açık kandil grubundadır. Kat No: 7 ve 48 yağ haznesi açık formda olup, fitil deliği içe doğru çimdik hareketi ile şekillendirilmiştir. Kaidersiz olan bu kandiller düz bir dip kısmına sahiptir. Kat No: 46 ve 49’ da ki eserler de farklı olarak yağ haznesinin ortasına tam daire şeklinde bir iç hazne eklenmiştir. Bu hazne delikli bir forma sahip olup; dışta kalan yonca ağza bağlanmaktadır. Bu tip boyunsuz kandillerde denilebilir.

5.1.1.2.Tablalı, Uzun Silindirik Kaideli, Yonca Ağızlı Açık Kandiller

Bu grup kandillerde yağ haznesi bölümü kaidersiz, yonca ağızlı açık kandiller grubu ile benzerlik göstermekle birlikte; yağ haznesine silindirik bir kaide ve silindirik kaidenin altında bir tabla bulunmaktadır. Katalogta bulunan 81 adet kandilin 14 adeti (Kat No: 10, 13, 14, 15, 17, 18, 23, 24, 28, 29, 30, 63, 64, 66) tablalı, uzun silindirik kaideli, yonca ağızlı açık kandiller grubuna girmektedir. Kat No: 13 ve 14’teki eserlerde hazne bu grupta bulunan diğer eserler daha derin iken; sözü edilen iki eser daha yayvan formdadır. Ayrıca Kat No: 15, 23, 24, 64’ te yer alan eserlerde silindirik kaide bölümü diğer eserlere oranla daha kısa yapılmış olup; Kat No: 15 ve 23’te silindirik kaide bombeli olarak tasarlanmıştır.

5.1.2. Yarı Kapalı Kandiller

Yarı kapalı kandiller diskus (yağ hazne deliği), yarı dairesel bir formda tasarlanmış olup dikdörtgen biçiminde fitil deliği ile birleştirilmiştir. Kandilin üst kısmı yarı kapalı bir formda tasarlanmıştır. Kataloga alınmış olan 81 adet kandilden dört adeti (Kat No: 22, 36, 47, 50) bu grup altında incelenmiştir. Form olarak gövdesi yivli uzun burunlu kandiller olarak nitelendirilebilirler. Sözü edilen kandillerde kaide kısmı bulunmamakta olup; burun gövdenin dip kısmından başlayıp uzamaktadır. Kandillerin omuz üzerinde dairesel bir kulp bulunmaktadır.

5.1.3. Kapalı Kandiller

Bu gruba giren kandillerin genel özellikleri dairesel dışa taşkın bir formda tasarlanmış bir diskus (yağ hazne deliği) ve oval bir fitil deliği bulunmaktadır. Bu tarz kandillerdeki tek açıklık fitil deliği ve yağ hazne deliğidir. Onun dışında üst kısmı tamamen kapalı olmasından dolayı kapalı kandiller olarak adlandırılmışlardır. Bu gruba giren kapalı kandillerden diskus kısmı tamamen kapalı olan sadece havalandırma deliği bulunan örneklerde mevcuttur. Kataloga alınmış olan 81 adet kandilden 59 adeti (Kat

No: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12,16, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81) kapalı kandiller grubuna girmektedir.

5.1.3.1 Dairesel Gövdeli, Sivri Burunlu Kapalı Kandiller

Bu grup kandillerde yağ haznesi dairesel olup; burun kısmı gövdeden sivrilerek çıkıntı yapmaktadır. Kat No: 78 ve 79'daki eserler bu gruba girmektedir. Kapalı kandiller grubunda olan diğer kandil örnekleri ile kıyaslandığında yağ hazne deliği dışa taşkın olmayan örneklerdir. Yağ hazne deliği omuzlardan hafif eğimli olarak tasarlanan kandillerde, kulp omuzdan başlayıp, yağ hazne deliğinde sona ermektedir.

5.1.3.2. Küresel Gövdeli, Kaideli, Kulpu Gövdeden Ağza Birleşenler ve Kulpu Tutamak Biçimli Kapalı Kandiller

İncelenmiş olan kandillerde bu gruba dahil edilen örnekler, dışa taşkın bir yağ hazne deliğine sahip olup; omuz üzerinden başlayan ve hazne deliği ile bütünleşen bir forma sahip olması sebebiyle bu şekilde isimlendirilmiştir. Kandillerin kaideli, kaidesiz, ve tutamak kulpu olan örnekleri alt başlığa ayrılmamış olup; bu başlık altında değerlendirilmeye alınacaktır. Kapalı kandiller grubuna dahil edilen 59 adet (Kat No: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12,16, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81), kandilden 10 adeti (Kat No:34, 35, 42,44, 52, 55, 56, 65, 72, 75) bu başlık altında incelenmiştir.

Kaideli olan kandiller Kat No:34, 55, 56, 72, 75'te bulunan eserlerdir. dip kısmında hafif yükseklik sağlayacak tarzda halka biçimli bir kaide bulunmaktadır. Kaidesiz kandiller, Kat No: 35, 42, 44, 52, 65'teki eserlerdir. Dip kısmı düz bir formda tasarlanmıştır. Kat No: 42, 44' te yer alan eserlerde ise kandilin gövde ve burun formu birbiriyle benzer özellik gösterse de kulp formu gövdeden ağza birleşmeyip top şeklinde tutamak kulp bulunmaktadır.

5.1.3.3. Küresel Gövdeli, Tablalı, Silindirik Kaideli ve Tutamak Kulplu Kandiller

Önceki başlıkta söz edilen küresel gövdeli kandillere, bir silindirik kaide ve tabla eklenmesiyle meydana gelmişlerdir. Kataloga dahil edilen kapalı kandiller grubunda incelenen 59 adet (Kat No: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12,16, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 31, 32,

33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81) kandilden 10 adeti (Kat No: 9, 19, 25, 31, 32, 33, 43, 68, 71, 74) bu başlık altında incelenmiştir. Kandiller kendi aralarında çeşitli farklılıklar göstermiş olsa da genel özellikleri aynı olması sebebiyle alt başlık açılmamıştır. Kat No: 9, 33, 71'deki eserlerde küresel gövde, tabla ve silindirik kaide bulunmakta olup; silindirik kaidesi bu grupta bulunan diğer örneklerle göre daha kısa tutulmuştur. Gövdesi ise daha şişkince bir küresele sahiptir. Burun ise üç örnekte de aynı formda olup, gövde üzerinden keskin bir hatla uzamış sivri bir burundur. Kat No: 19, 68, 74'te bulunan kandiller incelendiğinde ise silindirik kaidesi daha uzun ve zarif tasarlanmış olup; küresel gövdesi omuzlardan basık bir formdadır. Kat No: 74'teki kandilin tablası kırılmış olup; günümüze ulaşamamıştır. Burun yapısı gövde üzerinden hafif çıkıntılı olup silindirik formdadır. Kat No: 25, 31, 32, 43'te yer alan kandillerde ise farklılık olarak kulpu gövdeye bitişik, top biçiminde tutamak kulpludur. Kat No: 25, 31, 43 Nolu eserlerin tabla kısmı kırılmış olup; günümüze ulaşamamıştır.

5.1.3.4. Küresel Gövdeli, Birden Fazla Burunlu Kandiller

Kapalı kandiller grubu içerisine dahil edilen bu kandillerin ayırt edici en belirgin özelliği burun sayısının birden fazla olmasıdır. İncelenmiş olan 59 adet (Kat No: kapalı kandil içerisinden üç adeti (Kat No: 8, 80, 81) bu başlık altında toplanmıştır. Kat No: 8 ve 80 üç burunlu iken, Kat No: 81 beş burunlu kandildir. Kat No: 8 ve 80 tablalı iken Kat No: 81'de tabla bulunmamakta olup; gövde silindirik kaide üzerine oturmaktadır. Kat No: 8'de yer alan eserde kulp gövde ile tabla arasında birleşirken, Kat No: 80'de kulp gövdeden çıkıntı yapan top biçiminde tutamak kulplu, Kat No: 81'de ise kulp gövdeden başlayıp, dışa taşkın forma sahip olan yağ hazne deliği ile birleşmektedir.

5.1.3.5. Vazo Biçimli, Sivri Burunlu, Tutamak Kulplu Kandiller

Boyut olarak kapalı kandiller grubuna dahil edilen eserlerden daha ufak forma sahiptir. Görünüş itibariyle vazoyu andırdığı için tarafımızdan bu şekilde isimlendirilmiştir. Farklı özelliklerinden dolayı iki alt başlık altında değerlendirilmiştir.

Kapalı kandillere dahil edilen 59 adet (Kat No: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 16, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81) eserin dört adeti vazo biçimli, sivri burunlu, tutamak kulplu kandiller grubunda yer almaktadır. Bu eserler kaidesiz olup; gövdeden sivrilerek çıkıntı yapan bir buruna

sahiptir. Dört eserde de dışa taşkın yapılmış yağ hazne deliği bulunmakla birlikte, Kat No:5, 69'daki eserlerin kulpu gövdeden çıkıntı yapan yassı bir tutamak kulp formundadır. Kat No: 51 ve 54'te eserler ise gövdeden çıkıntı yapan top biçimli tutamak kulptur.

5.1.3.5.1. Vazo Biçimli, Kaidesiz, Kulpu Yukarı Doğru Kavislenen Kandiller

Bu grup kandiller; sözü edilen vazo biçimli, sivri burunlu, tutamak kulplu kandillerin farklı bir çeşidi olması sebebiyle alt başlığı olarak açılmıştır. Kapalı kandiller içerisinde incelenen 59 adet (Kat No: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12,16, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81) eserden altı adeti (Kat No: 6, 11, 41, 57, 67, 70) bu gruba dahil edilmiştir. Gövdesi omuzlardan basık olan bu kandillerde kulp; gövdeden çıkıntı yaparak yukarı doğru kavislendirilmiştir. Gruba dahil edilen kandillerin hepsi düz dipli olup; kaidesi bulunmamaktadır. Yağ hazne deliği dışa taşkın formda tasarlanmıştır.

5.1.3.5.2. Vazo Biçimli, Kısa Silindirik Kaideli Kandiller

Kapalı kandiller grubunda incelenmiş olan 59 adet kandilden yedi adeti (Kat No: 12, 16, 20, 26, 53, 76, 77) bu başlık altında toplanmıştır. Vazo biçimli olan bu kandil grubunun sözü edilen diğer iki gruptan farklı olan özelliği ufak silindirik bir kaideye sahip olmasıdır. Silindirik kaide üzerinde yükselen bir gövde ve gövdeden çıkıntı yapan sivri buruna sahiptirler. Kulp ise, Kat No: 12, 20, 26 nolu eserlerde gövdeden çıkıntı yapan top biçiminde tutamak kulplu, Kat No: 16 da aşağı doğru bakan yassı bir kulp, Kat No: 76 dikdörtgen formlu tutamak kulplu, Kat No: 53 ve 77'de yer alan eserlerde ise spiral biçimde tutamak kulptur.

5.1.3.6 Basık Küresel Gövdeli, Uzun Burunlu Kandiller

Kapalı kandiller grubuna dahil edilen 59 adet (Kat No: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12,16, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81) kandilin üç adeti (Kat No:21, 37, 59) bu gruba dahil olup; farklı varyasyonları alt başlıklar halinde değerlendirilmiştir. Katalogta bulunan kandillerden en çok dikkat çeken örneklerdir. Eserler, kaidesiz olup düz bir dip kısmına sahiptir. Basık küresel gövdeli ve gövdeden küt bir şekilde uzayan uzun bir buruna sahiptir. Yağ hazne deliği gövdeden çıkıntı yaparak uzamış formda olup; bir boyun kısmı

oluşturmuştur. Kulp Kat No: 21 de spiral formda gövde ve boyunla bitişiktir. Kat No: 37'de gövdeden başlayıp ağızla birleşmiş yarım daire şeklindedir. Kat No: 59'da ise kulp kırık olup, günümüze ulaşamamıştır.

5.1.3.6.1. Konik Biçimli, Uzun Boyunlu Kandiller

Bu grup kandilleri form açısından ele alındığında, katalogta incelenen eserlere göre daha süslü zarif göze hitap eden bir formu bulunmaktadır. Kapalı kandiller grubuna dahil edilen 59 adet kandilden üç adeti (Kat No: 39, 40,62) bu grupta incelenmiştir. Kandillerin boyun ve gövde biçimleri göz önüne alınarak isimlendirilmiştir.

5.1.3.6.2. Çarık biçimli Kandiller

Biçim itibariyle çarığı andırdığı için çarık biçimli kandiller olarak adlandırılmışlardır. Kapalı kandiller grubuna dahil edilen 59 kandilden (Kat No: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12,16, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81) dört adedi (Kat No: 38, 58, 60, 61) çarık biçimli kandillerdir. Kaidesiz olarak tasarlanan eserlerde Kat No: 38 ve 61 Nolu eserlerde kulp bulunmamakla birlikte, Kat no:58 ve 60 nolu eserlerde gövdeden ağza birleşen bir kulp bulunmaktadır. Kat No: 58'de kulp tamamen gövde, boyun ve ağza bitişikken; Kat No: 60'da ufak bir ayırım yapılmıştır ve kalp şeklini andırmaktadır.

Konya Selçuklu Müzesi'nde Selçuklu Dönemine ait bu kandil grubu ile benzerlik gösteren keramik kandiller bulunmaktadır²⁵⁰.

3.2.8.3.7. Münferid tip

Bu grup kandiller Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde yer alan kandiller arasında ünik örnek olması sebebiyle bu başlık altında incelenmiştir. Kapalı Kandiller olarak tanımlanan 59 adet kandilden altı adeti (Kat No: 1, 2, 3, 4, 45, 73) münferid tiptedir. Aralarında Bizans Dönemine ait kandillerde bulunmaktadır. Sadece Kat No: 73'te ki eser Selçuklu Dönemine ait olup; gövdesi vazo biçimli kandildir. Fakat vazo biçimli kandiller grubuna dahil edilmemesinin sebebi kulpun kırlangıç kuyruğu formunda

²⁵⁰ Razan AYKAÇ, *age*, res: 85, 86, 88, 89.

tasarlanmış olmasıdır. Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde sergilenen 81 adet kandil içerisinde kulp formu kırlangıç kuyruğu formunda yapılmış olan tek örnektir.

Bizans Dönemine ait kandiller ise Kat No:1 ve 3 sivri burunlu, eğimli omuzlu olarak tasarlanmıştır. Kat No: 2'de bulunan eser, yuvarlak burunlu, eğimli omuzlu diskuslu kandil formundadır. Kat No:4 ise sivri burunlu, eğimli omuzlu, palmet kulplu olarak yapılmıştır. Gruba dahil edilen Kat No:45 ise üçgen formda tasarlanan ve müzede sergilenen kandiller arasında ünik bir eserdir.

Şanlıurfa Müzesi'nde yer alan 5-7 yy' a ait Bizans dönemi keramik kandillerde bu eserlerle benzer özellik göstermektedirler²⁵¹.

5.2. Malzeme ve Teknik

Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde yer alan 81 adet kandil malzeme ve teknik olarak değerlendirildiğinde; eserlerin tamamı seramik malzeme kullanılarak yapılmıştır. Keramik dışında bir malzemeyle karşılaşmamıştır.

Eserlerin yapımında kullanılan teknik ise elle şekillendirme, çarkta yapım ve kalıp yapımı olmak üzere 3 farklı yöntem uygulanmıştır. Kat No: 1, 2, 3, 4, 45'te kalıp tekniği kullanılarak üretilmişlerdir. Diğer 76 adet kandil ise gövdesi çarkta üretilmiş olup; burun ve kulp kısımları elle şekillendirilip gövde üzerine hamur yardımıyla birleştirilmiştir.

5.2.1. Hamur

Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde bulunan kandillerde farklı hamur grupları kullanılmıştır. Hamur renkleri munsell kataloğunda²⁵² incelendiğinde dört temel grup ortaya çıkmakta olup; bu grup dışında kalan kandiller ise daha açık tonlarda ve koyu tonlarda hamura sahiptir. Renkler; pembe, pembemsi- beyaz, açık kırmızı, kırmızımsı-sarı renk tonlarına sahiptir. Selçuklu Dönemine tarihlendirilmiş olan 76 adet kandilde hamura parlaklık katması amacıyla mika karıştırıldığı anlaşılmaktadır. Kat No: 1, 2, 3, 4, 5 Nolu eserler ise, mat bir hamura sahiptir.

²⁵¹ Mehmet ÖZGÜL, *agt.*, res:5, 9,12,24, 62,64,67.

²⁵² Munsell: Arkeolojik kazılar sonucunda çıkarılan tarihi eserlerin hamur, sır, astar rengini belirlemede kullanılan renk skalası.

5.2.2. Sır ve Boyama

Sır bileşeni hazırlanırken kullanılan sodyum karbonat; qali adı verilen tam olgunlaşmamış bir bitki yakılır ve külleri herhangi bir bitki ile karıştırılmadan yakılırdı. Bu bitki güçlü bir eritici malzemedir. Bataklıklarda ya da tuzlu topraklarda yetiştirilirdi. geniş çukurlar içerisinde yakılır ve bu bitki küllerinden, soda ve potasyum üretilirdi. sır için kullanılan hammaddeler, değirmenlerde uzun bir zaman gerektiren yaş öğütme ile öğütülmüştür. Sıvı halde bulunan karışım, süzildükten sonra çökmeye bırakılır. Üzerinde biriken fazla su atılırdı. Ayrıca İran'da sır bağlayıcısı olarak kitle kullanılmış olup; Kütahya'da ise un kullanılırdı²⁵³. Hem Büyük Selçuklu Devleti'nde hem de Anadolu Selçuklu Devleti'nde sır için en yaygın olarak kullanılan renk turkuaz renktir. Keramik ve çini sanatının vazgeçilmez bir renk unsuru olmuştur.

Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde bulunan 81 adet keramik kandil değerlendirildiğinde; kandillerde kullanılan sır tabakasının farklı renkler olduğu gözlemlenmiştir. Kataloğa dahil edilmiş olan kandillerin sırlamasında kullanılmış olan altı ana renk bulunmaktadır. Bu renkler turkuaz, yeşil, koyu yeşil, kobalt mavisi, kahverengi ve hardal sarısıdır. İncelemeler sonucunda elde edilen verilere dayanarak 56 adet kandilin sırlanmasında kullanılan en yoğun renk turkuaz (Kat No:5, 6, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34,35, 36, 41, 42, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 63, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81), 11 adedi yeşil (Kat. No: 21, 37, 38, 39, 40, 45, 58, 60, 61, 62, 64), yedi adedi kobalt mavisi, (Kat. No: 7, 12, 13, 24, 32, 43, 57), bir adet koyu yeşil, (Kat. No: 16), bir adet kahverengi (Kat No: 66) bir adet hardal sarısı, (Kat No: 59) dır. Turkuaz renkli kandiller ele alındığında sır rengi koyu ya da daha açık tonlarda olduğu gözlemlenmiştir. Kullanılmış olan sır parlak sırdır. İncelenen eserlerden turkuaz sırlı olup mat sır kullanılan tek eser Kat No: 73'tür.

Kataloğa dahil edilen eserlerde sırsız olan örneklerde bulunmaktadır. Bunlar Kat No: 1, 2, 3, 4, eserlerdir. Kat No:1 deki eserde sır ya da astar bulunmamaktadır. Kat No: 2, 3, 4'de ki eserlerde sır mevcut değildir, sadece astar tabakası bulunmaktadır. Kat No:2 ve 4 de kırmızı astar, Kat No: 3'deki eserde gri renk astar kullanılmıştır.

²⁵³ Ezgi ÖRGEN, Büyük Selçuklu Dönemi Turkuaz Sırlı Seramiklerin Özellikleri ve Turkuaz Sırlı Yeni Seramik Tasarımları, (Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2007, s.37-38

Konya Selçuklu Uygarlığı Müzesinde yer alan Selçuklu Dönemi keramik kandil eserler ile karşılaştırıldığında; benzer sır renklerinin kullanılmış olduğu görülmektedir²⁵⁴.

5.3. Süsleme:

Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde yer alan 81 adet kandilden Bizans Dönemine tarihlenen beş adet (Kat No:1, 2, 3, 4, 45) eser yapıldıkları dönem itibariyle oldukça süslemeli yapılmışlardır. Selçuklu Dönemine tarihlenen 16 adet (15, 21, 22, 23, 36, 37, 38, 39, 40, 47, 50, 58, 59, 60, 61, 62, 66) eserde ise süsleme olarak yiv ve kabaralar yapılmış olup; oldukça sade tutulmuşlardır. Beylikler Dönemine ait olan bir adet (Kat No: 64) eser ise Selçuklu Dönemi eserleri gibi süsleme bulunmamaktadır.

5.3.1. Haç

Kat No: 2, 3 No'lu eserde haç motifi işlenmiştir. Kat No:2'de haç motifi latin haçı olup, diskus üzerine işlenmiştir. Haçın etrafı dairesel bir şekilde sınırlandırılmış ve iki haç kolu arasına diskus deliğini dolaşan yiv arasına yapılmıştır. Kat No:3 te haç motifi fitil deliği ve yağ hazne deliği arasına işlenmiştir. Kat No: 3'te işlenmiş olan haç motifi ile Kat No:2 de işlenen haç hem biçimsel hem de boyut olarak birbirinden farklılık göstermektedir.

Şanlıurfa Müzesi'nde yer alan 5-7 yy'a tarihlenen Bizans Dönemi Kandilleriyle, Kat No: 3'le haç motifi ve işleniş yönüyle benzerlik olan eserler bulunmaktadır²⁵⁵. Her üç eserde haç fitil deliği ve diskus arasına işlenmiş olup kenarları yiv ile sınırlandırılmıştır.

5.3.2. Spiral

Katalogta incelenmiş olan 81 adet kandilden (Kat No: 3) eserlerin belirli yerlerinde spiral şeklini alan süslemeler bulunmaktadır. Kat No: 3' te bulunan, eserin omzundan başlayarak yiv buruna doğru ilerleyerek spiral kıvrım şeklinde son bulmaktadır. Bu bezeme simetrik olarak diğer tarafa da yapılmıştır. Kulpu spiral forma tasarlanmış eserler (Kat No: 21,25, 26, 42, 44, 53, 67, 77)dir.

²⁵⁴ Razan AYKAÇ, Konya Karatay Müzesi'ndeki Anadolu Selçuklu Dönemi Seramik Kandiller, Konya, 2017, res: 21, 23, 25, 33, 34, 37, 39, 41.

²⁵⁵ Mehmet ÖZGÜL, *agt.*, s.74,92

Konya Selçuklu Müzesi'nde sergilenen Selçuklu Dönemine ait keramik kandil eserlerde de ²⁵⁶ kulpu spiral olarak tasarlanmış olan örnekler bulunmaktadır.

5.3.3. Ayak izi

İncelenmiş olan eserlerden Kat No:2 de yer alan kandilin dip kısmında ayak izi motifi bulunmaktadır. Bu ayak izi motifi çömlekçi işareti olup, efes tipi seramiği özelliğidir.

Aphrodisias Müzesi'nde bulunan 5-7 yy tarihlenen Bizans Dönemi kandilleri arasında bu eserler ile benzerlik taşıyan örnekler bulunmaktadır²⁵⁷. Aziz Nikola Kilisesi kazısı ve duvar resimlerini belgeleme koruma- onarım çalışmaları 2003²⁵⁸ sırasında ele geçirilmiş olan seramikler arasında kandillerde yer almakta olup, Kat No: 2 ile benzerdir. Altında ayak izi damgası bulunmaktadır.

5.3.4. Palmet

Palmet motifi; bir sapın iki tarafında simetrik olarak sıralanan uzun yapraklardan meydana gelen bitkisel süslemedir²⁵⁹. Sümer, Mısır, Asur, Grek, ve Roma dönemlerinde kullanılmıştır²⁶⁰. Palmet motifi kandilde kulp üzerinde yer almakta olup; palmet kulplu kandil olarak nitelendirilmektedir. Kat No:4' te ki eser palmet kulpa sahip olup, katalogta bu tipte olan tek örnektir. Üç yaprak halinde olan palmet yaprakları kazıma tekniği ile yapılmıştır.

Aphrodisias Müzesi'nde bulunan 5-7 yy tarihlenen Bizans Dönemi kandilleri arasında bu eserle benzer özellikler taşıyan, palmet kulplu eserler bulunmaktadır²⁶¹.

5.3.5. Zikzak

Kataloga alınan iki adet örnekte Kat No: 1 ve 45)'te zikzak motifi ile karşılaşmıştır. Kat No:1'deki eserin alt kısmında gövde ve burunu tabandan dolaşacak şekilde kandil üzerine işlenmiştir. Kabartma şeklinde olan bu süsleme büyük bir

²⁵⁶ Razan AYKAÇ, Konya Karatay Müzesi'ndeki Anadolu Selçuklu Dönemi Seramik Kandiller, Konya, 2017, res: 21, 23, 25, 33, 34, 37, 39, 41.

²⁵⁷ Süheyla KİRALI, *agt.*, s.107

²⁵⁸ S.Yıldız ÖTÜKEN, Nilay KARAKAYA, Ayşe Çaylak TÜRKER, Aziz Nikola Kilisesi kazısı ve duvar resimlerini belgeleme koruma- onarım çalışmaları 2003, Anmed, 2004-2

²⁵⁹ Lokman TAY, "Orta Çağ Taş İşçiliğinde Palmet Motifi:Kayseri Örneği", *Zeitschrift Für Die Welt der Türken, Journal of World of Türks*, V:III,No, München/Germany 3, 2011,s.280.

²⁶⁰ Aslı SAĞIROĞLU ARSLAN, *age.*,s.267.

²⁶¹ Süheyla KİRALI, *agt.*, s.125,126

ihтимalle kandil kalıbına negatif olarak işlenmiş bir süslemedir. Kat No:45'deki eserde ise aynalık kısmının önünde yani kandilin hazne deliğinin üst kenarına bir dikdörtgen biçimindeki şerit içine zikzak motifi işlenmiştir.

5.3.6. Kabartılar

Kandiller içerisinde yer alan kandiller üzerinde kabartılar bulunan örnekler mevcuttur. Bu kandiller, (Kat. No: 37, 38, 39, 40, 58, 61) burunun her iki yanında çıkıntı şeklinde olup, burun ve gövde bitişiğinde dairesel bir kabartı ile hareketlendirilmiştir. Kat No: 39 eserin boynu oldukça zarif bir şekilde tasarlanmış olup kulpu S kıvrımı çizerek kandile hareketlilik katması amaçlanmıştır. Ayrıca boyun kısmında bulunan iki adet dairesel bilezikte yine süsleme amacıyla yapıldığı düşünülmektedir. Kat No: 40 eserde sadece burunun iki yanında değil aynı zamanda gövde üzerinde de kabartılar bulunmaktadır.

Konya Selçuklu Müzesi'nde yer alan Selçuklu Dönemine ait keramik kandillerde de üzerinde kabartılar bulunan eserler mevcuttur²⁶². Ayrıca bu eserler form olarak da birbirine benzerlik göstermektedir.

5.3.6. Yiv

Katalogta incelenmiş olan eserlerden dokuz adeti (Kat No: 1, 2, 3, 4, 39, 40, 59, 60, 66)'nde süsleme olarak yivler kullanılmıştır.

Kat No: 1 ve 3'te yer alan eserde; burun ve yağ hazne deliğini çerçeve içine alacak biçimde yiv bulunmakta olup; omuzlar üzerinde yer alan buğday motifini çerçeveye alan bir yiv daha işlenmiştir. Süslemeler kabartma tekniği kullanılarak yapılmıştır. Benzer yivler Kat No: 4'deki eserde de bulunmakta olup yivler burada sadece diskus deliğinden başlayıp, burun çerçeve içine alınmıştır.

Kat No: 2'de kulp üzerine kazıma ile yapılmış; yivler eserin dip kısmına kadar devam etmekte olup; yine dipten burun kısmını iki yandan işlenmiş yivler mevcuttur.

Kat No: 39, 40, 59, 60'da ise eserin boyun kısmında halka biçiminde bir yiv bulunmaktadır. Bu yiv Kat No: 39, 40, 60'da çift olarak tasarlanmışken, Kat No:59'da tek ve kalın bir formda tasarlanmıştır. Kat No: 66'daki eserde ise yivler açık formda

²⁶² Razan AYKAÇ, Konya Karatay Müzesi'ndeki Anadolu Selçuklu Dönemi Seramik Kandiller, Konya, 2017, res: 21, 23, 25, 33, 34, 37, 39, 41, 104, 105,

tasarlanmış olan kandilin omuz kısmında iki taraftan çıkıntı yaparak simetrik olarak tasarlanmıştır.

Konya Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde Selçuklu Dönemine tarihlendirilen eserler arasında bu örneklerle benzerlik gösteren kandiller mevcuttur²⁶³.

²⁶³ Razan AYKAÇ, Konya Karatay Müzesi'ndeki Anadolu Selçuklu Dönemi Seramik Kandiller, Konya, 2017, res:22, 26, 30, 31, 38, 42, 46, 52.

	Açık Kandiller		Yarı Kapalı Kandiller	Kapalı Kandiller										
	Kaidersiz Yonca Ağızlı Açık Kandiller	Tablalı Silindirik Kaideli Yonca Ağızlı Açık Kandiller	Gövdesi Yivli Uzun Burunlu Kandiller	Dairesel Gövdeli Sivri Burunlu Kandiller	Küresel Gövdeli Kaideli Kulpu Ağza Birleşen ve Kulpu Tutamak Biçimli Kandiller	Küresel Gövdeli Tablalı Silindirik Kaideli ve Tutamak Kulplu Kandiller	Küresel Gövdeli Birden Fazla Burunlu Kandiller	Vazo Biçimli Kaidersiz Kulpu Yukarı Doğru Kavislenen Kandiller		Basık Küresel Gövdeli Uzun Burunlu Kandiller		Münferid Tip		
Kat No									Vazo Biçimli Kaidersiz Kulpu Yukarı Doğru Kavislenen Kandiller	Vazo Biçimli Kısa Silindirik Kaideli Kandiller	Konik Biçimli Uzun Burunlu Kandiller	Çarık Biçimli Kandiller		
1														X
2														X
3														X
4														X
5								X						
6									X					
7	X													
8							X							
9						X								
10		X												
11									X					

Kandil Sır Rengi Tablosu						
Kat No:	Turkuaz Sır	Yeşil Sır	Koyu Yeşil Renk Sır	Kobalt Mavisi Sır	Kahverengi Sır	Hardal Sarısı Sır
1						
2						
3						
4						
5	X					
6	X					
7				X		
8	X					
9	X					
10	X					
11	X					
12				X		
13				X		
14	X					
15	X					
16			X			
17	X					
18	X					
19	X					
20	X					
21		X				
22	X					
23	X					
24				X		
25	X					
26	X					
27	X					
28	X					

29	X					
30	X					
31	X					
32				X		
33	X					
34	X					
35	X					
36	X					
37		X				
38		X				
39		X				
40		X				
41	X					
42	X					
43				X		
44	X					
45		X				
46	X					
47	X					
48	X					
49	X					
50	X					
51	X					
52	X					
53	X					
54	X					
55	X					
56	X					
57				X		
58		X				
59						X

60		X				
61		X				
62		X				
63	X					
64		X				
65	X					
66					X	
67	X					
68	X					
69	X					
70	X					
71	X					
72	X					
73	X					
74	X					
75	X					
76	X					
77	X					
78	X					
79	X					
80	X					
81	X					

Kat No:	Haç	Spiral	Ayak İzi	Palmet	Zikzak	Kabara	Yiv
1	x				x		X
2	x		x			X	X
3		X					X
4				X			X
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21		X					
22							X
23							
24							
25							
26							
27							
28							
29							

30							
31							
32							
33							
34							
35							
36							X
37						X	
38						X	
39		X				X	
40						X	
41							
42							
43							
44							
45					X		
46							
47							X
48							
49							
50							X
51							
52							
53							
54							
55							
56							
57							
58						X	
59							X
60							

61							X
62							
63							
64							
65							
66							X
67							
68							
69							
70							
71							
72							
73							
74							
75							
76							
77							
78							
79							
80							
81							

6.SONUÇ

Ateşin icad edilmesinin ardından; ateşi kontrol altına alarak aydınlanma ihtiyacını karşılamak ve ışığı yanında taşımak isteyen insanlar, meşale, mum gibi alternatif araçları keşfedip kullanmışlardır. İlk kullandıkları eşyalar her ne kadar doğada hazır halde bulunan deniz kabuğu gibi materyaller olsa da zamanla bu araçlara pişmiş toprak, metal, cam vb. malzemeler kullanarak oluşturmuşlardır. Kullanılmış oldukları dönem, kültür ve medeniyetler farklı olsa da aynı işlevi gören aydınlatma araçlarından birisi olan Keramik kandillerden, Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'ndeki eserler tez konusunu oluşturmaktadır.

Anadolu Selçukluları, mimari, el sanatları ve çinide olduğu gibi keramik sanatında da önemli eserler vermişlerdir. Çini kadar gelişmiş bir alan olmasa da günlük kullanım eşyalarında (çanak, çömlek, ibrik, testi vb) ana malzeme seramiktir. Orta Asya'dan Anadolu'ya göç eden Selçuklular, orada kullanmış oldukları seramikten yapılmış günlük kullanım eşyalarını Anadolu'da da kullanmaya devam etmişlerdir. Etkileşime açık olan seramik sanatı Anadolu'da Bizans keramikleri ile etkileşimde bulunulmuştur. Seramik sanatı dönemin sosyal yaşantısı hakkında önemli bilgiler edinilmesini sağlamaktadır. Bu dönem içerisinde üretilmiş olan seramik kandillerin önemli bir kısmı Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde sergilenmekte ve korunmaktadır. Müzede sergilenmekte olan ve depoda korunan eserler hakkında daha önce herhangi bir çalışma yapılmamış olması bizi bu konuyu çalışmaya yönelten ilk etken olup, kandillerin tanıtılmasını sağlamak ve Sanat Tarihi bilimine katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde bulunun bu kandillerin tamamı satın alma yoluyla müzeye kazandırılmış olup; buluntu yeri ve müzeye geliş tarihi bilinmemektedir.

Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde yer alan ve katalogta incelenen 81 adet kandilden 44 adeti teşhirde, 37 adeti depoda korunmaktadır. Yapılan incelemeler sonucunda kandiller üç ana tipten 14 alt grup oluşturulmuştur. Öncelikle kandillerin yağ hazne formu göz önünde bulundurularak, açık, yarı kapalı, kapalı olarak üç ana tipe

ayrılmıştır. Kandillerin, gövde, kaide, burun (fitil deliği) şekli, burun sayısı, kulp, ağız şekli dikkate alınarak bir tipoloji oluşturulmuştur. En kalabalık grubu oluşturan kapalı kandiller başlığı altında değerlendirilen vazo biçimli kandillerdir. En dikkat çekici kandil grubu ise çarık biçimli kandillerdir. İncelenmiş olan eserlerden 17 adeti bu tipte olup; üç alt başlıkta toplanmıştır. Açık kandiller grubundan en kalabalık olan grup, tablalı, silindirik kaideli, yonca ağızlı kandillerdir. Yarı açık kandillerde ise, tek grup olup; dört adet örnek bulunmaktadır. Bu eserler gövdelerinde bulunan yivlerden dolayı gövdesi yivli kandiller olarakta söz edilmiştir. Münferid grup kandillerde eserler müzede teşhir ve depo dahil olmak üzere ikinci bir örneğinin olmaması sebebiyle bu grup altında değerlendirilmiştir. Aynı dönem içerisindeki kandillerin farklı biçim özellikleri göstermesinin sebebi, üretildiği atölyenin ve insanların talebinden dolayı olduğu sonucuna varılabilir. Sonuç olarak esas ana tipi kapalı kandiller başlığı altında değerlendirilen vazo biçimli kandiller oluşturmaktadır.

Süsleme açısından bakıldığında ise; münferid tip içerisinde yer alan Kat No: 1, 2, 3, 4, 45 kandillerde çeşitli süslemeler mevcuttur. Bu kandiller Bizans Dönemi'ne ait kandiller olması sebebiyle ait oldukları dönemin özelliklerini taşımaktadırlar. Gerek üzerinde yer alan haç motifleri gerek kandillerin biçim özellikleri göz önüne alındığında bu durumu kanıtlar niteliktedir. Selçuklu Dönemine ait olan kandiller ise; oldukça sade tasarlanmış olup; üzerlerinde kabaralar, yivler ve spiraller süslemeye dahil edilmiştir. Kabaralar kandillerin fitil deliklerinin başlangıç noktalarında ve gövde üzerine üçgen prizma formunda tasarlanmış, küçük çıkıntılar halindedir. Yivler, yarı açık kandiller olarak nitelendirilen kandil grubunun gövdesinde, ve bu süsleme grubuna dahil edilen kandillerin boyun kısımlarında birer yada ikişer sıra işlenmişlerdir. Spiraller ise; Selçuklu Dönemi kandillerinin kulplarında yer almakta olup, Bizans Dönemi kandillerinde ise gövde üzerinde bezeme olarak tasarlanmıştır. Ayak izi motifi ise sadece Kat No: 2'de bulunan kandilin dip kısmındaki halka içinde yer almaktadır. Bu motif çömlekçi işareti olup; efes keramiği özelliğidir. Anadolu'ya ise ticari yollarla gelmiş olabileceği düşünülmektedir.

Pişmiş toprak kandillerde kullanılmış olan hamur renkleri munsell kataloğu ile incelenmiş olup; açık kırmızı, kırmızı, beyaz ve pembe renk hamur oldukça yoğun kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Seramik hamuruna katılmış olan mika sonucunda bazı kandillerin parlak renkli hamura sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Selçuklu Dönemi Keramikleri genel olarak göz önüne alındığında, eserler tek renk sırlı iç ve dışı astarlı olup; turkuaz, yeşil, hardal sarısı gibi renklerin yoğun olarak kullanılmış olduğu bilinmektedir. Selçuklu Dönemine ait olan eserler incelendiğinde kullanılan en yoğun renk turkuaz sırdır. Katalogta incelenen 81 adet kandilden, 56 adeti turkuaz renk sır tabakasına sahiptir. Renkler standart olmayıp, açık ve koyu olarak birbirinden farklılık göstermektedir. Ayrıca eserler üzerinde bulunan sır tabakasında yer yer dökülmüş ve çatlamlar meydana gelmiş ve renklerinde bozulmalar oluşmuştur. İncelenmiş olan kandillerde, Selçuklu Döneminin çini ve keramik sanatında çok sık kullanılmış olan turkuaz ve yeşil renk kandillerde de görülmektedir. Bu sanattaki sürekliliği işaret etmektedir.

İncelenen kandiller tarihlendirilirken, form, hamur rengi ve kullanılan sır rengi dikkate alınarak tarihlendirme yapılmıştır. Ayrıca yapılan çeşitli kazılar sonucu ele geçirilmiş olan; Bizans ve Selçuklu Dönemine tarihlenen kandillerin benzer örnekleri de göz önüne alınmıştır. Bu örneklerden yola çıkılarak

Bu kandiller; evlerde, sokak aydınlatmasında, çeşitli saray törenlerinde, cami, medrese, kervansaray ve türbe yapılarında kullanılmış olabileceği düşünülmektedir.

Sonuç olarak; Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde yer alan Keramik Kandil eserler bir bütün olarak değerlendirmeye alınarak dönemi belirlenmiş ve kandil tipolojisi oluşturulmuştur. Eserlerin 44 adeti teşhirde 37 adeti depoda korunmaktadır. Bu eserlerin bazıları teşhirde sık yerleştirilmiş olduğundan dolayı kandiller çok net algılanamamaktadır. Bu sebepten dolayı eserlerin daha seyrek yerleştirilmesini ve bazı eksikleri bulunan envanter defterine kaynak niteliği olmasını temenni ediyoruz. Ayrıca bu çalışmada Bizans Dönemi olarak adlandırdığımız eserler müze envanter defterinde Selçuklu Dönemi olarak kaydedilmiş olup; bu eksikliğin giderilmesini rica etmekteyiz.

Bu çalışmanın gelecekte yapılacak olan çalışmalara kaynak olması hedeflenmiştir. Kayseri Selçuklu Uygarlığı Müzesi'nde depoda korunan eserlerin birgün teşhirde sergilenmesi temennisiyle...

KAYNAKÇA

- ACARA Meryem, “Bizans Döneminde Aydınlatma Düzeni ve Demre Aziz Yelda Olcay B. Nikolaos. Adalya II 1998
- AHMED Nazif, Kayseri Tarihi (Mir’at-ı Kayseriye) yay, Mehmet PALAMUTOĞLU, Kayseri, 1987.
- AKŞİT Ahmet, Türkiye Selçukluları Devrinde Kayseri Şehri, (Erciyes üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi), Kayseri, 1996.
- ANONİM, “Testi”, Meydan Laurousse Ansiklopedisi, C:12 İstanbul, Meydan Yayınevi.
- ANONİM, ” Kandil” ,Meydan Laurousse Ansiklopedisi, C:12, İstanbul, Meydan Yayınevi
- ARIK M.Oluş, Anadolu Selçuklu Toplum Hayatında Çini, Anadolu’da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, İstanbul,2007.
- ARSEVEN Celal Esad, “Kandil”, Sanat Ansiklopedisi, C: II, İstanbul, Milli Eğitim Yayınevi, 1983.
- ARSLAN Seyyid Burhaneddin Hz. Mezarlığı, Mezarları ve Mezar Taşları, Kayseri, 2018.
- SAĞIROĞLU Aslı, Türk Sanatı, İstanbul, 1989 .
- ASLANAPA Oktay, Konya Karatay Müzesi’ndeki Anadolu Selçuklu Dönemi Seramik Kandiller, Konya, 2017,.
- BAİLEY Donald Michael, Greek and Roman Pottery Lamps, Londra, 1972.
Catalogue of the Lamps in the British Museum I. Greek ,Hellenistic and Early Roman Pottery Lamps, London 1975.
- BALDIRAN Asuman, Stratonikeia Nekropol Buluntuları, (Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya 1990.
- BAŞARAN Cevad, Arkeolojiye Giriş, Akademik Araştırmalar Yayınevi, Erzurum,1998.
- BAŞER, S.S. “1988-89 Yılları Kibyra Kurtarma Kazıları”, I. Müze Kurtarma Kazıları Semineri, 19-20 Nisan, Ankara 1991.

- BİÇİCİ H. Kamil, Yazılı Araştırmalar Işığında Türkiye Mezar Taşlarına Toplu Bir Bakış, Ekev Akademi Dergisi, Erzurum, 2006.
- BOZKURT Nebi, Kandil, DİA, İstanbul, 2005.
- BRONEER Oscar, Terracotta Lamps, The American School of Classical Studies at Athens, Vol. IV (II) , 5.
- BULUT Lale, Samsat Kazısı Buluntuları, Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, İstanbul,2007.
- CANTAY Gönül, Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Darü'ş-şifaları, Ankara 1992.
- LIGHTFOOT Chris, "Ortaçağ'da Aydınlatma Teknikleri ve Amorium'da Ele Geçen Buluntular", XII. OrtaçağTürk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Sempozyumu, Çanakkale, 2008.
- CİVELEK Aynur, Tralleis Nekropolisi Buluntuları Işığında Helenistik ve Roma Dönemi Seramiği,(Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji A.B.D.Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2001
- COŞKUN Dilek, Konya-Ereğli Müzesinde bulunan Roman Dönemi Kandilleri, (Selçuk Üniversitesi, S.B.E. Arkeoloji A.B.D., Klasik Arkeoloji B.D., Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, 2007.
- ÇAYIRDAĞ Mehmet, Gevher Nesibe, Kayseri Ansiklopedisi, İstanbul,2010.
- ÇEKEN Muharrem, Kubad Aabad Sarayı Kazısı Seçuklu Seramikleri, Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, İstanbul,2007.
- ÇERKEZ Murat, "Eyyüp Sultan Mezar Taşlarında Kandil Motifleri" Tarihi, Kültür ve Sanatıyla III. Eyüp Sultan Sempozyumu Tebliğler (28-30 Mayıs1999), İstanbul, 2000.
- ÇETİN Yusuf, Ağrı Mezar Taşlarında Form ve Bezeme Unsurları, Jasss The Journal of Academic Social Science Studies, Number:40, Winter I 2015.
- ÇOKAY Sedef Antik Çağda Aydınlatma Araçları ve Perge Pişmiş Toprak Kandilleri, İstanbul, 1996
- Antik Çağda Aydınlatma Araçları, Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 1998.

- Antik Çağda Aydınlatma Araçları, Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları , İstanbul, 2000.
- ÇORUHLU Tülin, “Adramytteion Antik Kenti Kazı Buluntusu Pismis Toprak Kandiller(2001–2006)”, M.S. G.Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi, Sayı 6. 2008.
- DAĞLI Günsel, Hadrianoupolis Surları Kurtarma Kazısında Bulunan Roma ve Bizans Dönemi Kandilleri,(Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji ABD. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi),İzmir, 2008.
- DEMİRBAĞ Ayşegül, Anadolu’da Roma Dönemi’ne Kaar Görülen Törenselle Seramik Kaplar, Şekillendirme ve Dekor Yöntemleri,(Uşak Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, Seramik Anabilim dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Uşak,2012.
- DENİZ Aslı, “ Çağlar Boyunca İnsanları Aydınlatan Kandiller”, Antik Dekor,Sayı 14., 1992/1.
- DENKTAŞ Mustafa, Kayseride Yıkılan Anıtlarımız, Kayseri, 2017.
- DEVELİOĞLU Ferit, Osmanlıca-Türkçe Lügat,Ankara,2005.
- DİŞLİ Gülşen, Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Darüşşifalarında İşlevsel Sistemlerin ve Koruma Ölçütlerinin İrdelenmesi, (Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 2014.
- DOĞAN Mehmet, Büyük Türkçe Sözlük, İstanbul,1982.
- Dominiqne Kassab TEZGÖR, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Pişmiş Toprak Kandiller
- SEZER Tahsin Katalogu, İstanbul, Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü,1995.
- EDWARDS Roger, Corinthian Hellenistic Pottery, Corinth, Vol. VII, Part III.1975.
- ENİL Nanifer, Yalvaç Müzesi’nde Sergilenen Tunç Çağına Ait Seramik Kaplar ve Kişisel Yorumlar, (Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Arkeoseramik Ana Sanat Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi) Isparta, 2011.
- ERAVŞAR Osman, Seyahatnamelerde Kayseri, Konya, 2000.

- ERKİLETLİOĞLU Halit, Kayseri Tarihi (En Eski Dönemden Osmanlıya Kadar), Kayseri, 1993.
- ERMAN Deniz Onur, Türk Seramik Sanatının Gelişimi: Toprağın Ateşle Dansı, Act Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi, Yıl IV, S.1, Ocak 2012.
- ERTUĞ Füsun, "Linseed Oil and Oil Mills İn Central Turkey . Flax/ Linum and Eruca , İmportant Oil.
- EVREN Adil, "Tire-Uzğur Köyü Mezarı Ve Buluntuları", Türk Arkeoloji Dergisi, Sayı 31, Ankara, 1997.
- FINDIK ÖZKUL Nurşen, Ceramics As A Trade Stock in Anatolia/ Anadolu'da Ticari Emtai Olarak Seramik, Discussions on Turkology, Question and Develepments of Modern Turkology Studies, Warsaw, 2014.
- Rakka Seramikleri ve Hasankeyf'teki Taklitleri Üzerine Bir Analiz, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Isparta, 2013.
- DAY, Florence E. "Early İslamic And Christian Lamps" Berytus Archeological Studies, Sayı 7,.
- GABRIEL Albert, Kayseri'de Türk Anıtları, (Çev:TÜTENK Ahmet Akif) ,Ankara, 1954.
- GÖDE Kemal, Tarih içinde Kayseri, 1991.
- GÖYÜNÇ Nejat, XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1991.
- GÜLAÇTI Nurettin, Selçuklu Dönemi Figüratif Dekorlu Seramik ve Çini Örneklerinin Cumhuriyet Dönemi Kütahya Figüratif Çinileriyle Karşılaştırılması, 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, C:1 Sayı 1 Bahar 2012.
- GÜLTEN Sadullah, İskan Hareketleri, Kayseri Ansiklopedisi, 2013
- GÜNEŞ Fevziye, Kyzikos Antik Kenti 2006-2007 Kazı Dönemi Seramik Buluntuları, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2008.
- GÜNGÖR Güner, "Anadolu'da Yaşamakta Olan İlkel Çömlekçilik", Akbank Kültür Yayınları, İstanbul 1988.

- GÜRBÜZER Mehmet, İdymada'ki Helenistik Dönem Oda Mezarı, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla 2006.
- GÜRHAN GÖK Sevinç, 2000 Yılı Beçin Kazısı'nda Bulunan Cam Kandil Hakkında, Sanat Tarihi Dergisi Sayı/Number:XIII/1 Nisan/April 2004.
- Akşehir Kurtarma Kazısı Seramikleri, Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, İstanbul,2007.
- Selçuklu Dönemi Kazıları,Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, İstanbul,2007,
- Sevinç Gök-Gürhan; Akşehir Taş Medrese Müzesi'ndeki Türk Dönemi Seramikleri (2000-2001 Anıt Meydanda Yapılan Kurtarma Kazısı Seramikleri), (Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi A.B.D., Yayımlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2007
- EDHEM (ELDEM), Halil, Kayseri Şehri, Hızır,Kemal GÖDE, Ankara, 1982.
- Edwards, *Corinthian Hellenistic Pottery, Corinth, Vol. VII, Part III.*1975.
- Held W., *Künstliche Beleuchtung und Architectur, Schriften des Seminars für Klassische Archäologie der Freien Universität Berlin, Tübingen* 1990.
- Herodotos, Herodot Tarihi, Çev: Müntekim ÖKMEN II, İş Bankası Yayınları, 2002
- İLTER Fisun, Ören/ Adramytteion Antik Kenti Pişmiş Toprak Kandilleri, (Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya, 2009.
- İNANAN Filiz, İzmir-Tire-Bergama ve Ödemiş Müzeleri'ndeki Bizans Dönemi Pişmiş Toprak Kandiller, İzmir 2004
- “İzmir Arkeoloji Müzesi'nden Bir Grup Pişmiş Toprak Kandil”, Sanat Tarihi Dergisi, sayı XVIII, Bornova İzmir 2007.
- İŞİK Cengiz, Kaunos Liman Agorası Çesme Binası, Kaunos Araştırmaları II-2, Ankara 1994
- İncil, Vahiy, B.2, Va2,5.

- KALFAZADE Selda, “Kandil ve Kandilin Motif Olarak Anadolu Türk
ERTUĞRUL Özkan., Sanatındaki Kullanımı.
KARAMAĞARALI Beyhan, Ahlat Mezar Taşları, Ankara, Türk Tarih Kurumu
Basımevi, 1992.
- YÖRÜKAN Ahlat Seramik Ekolü, Ankara Üniversitesi İlahiyat
KARAMAĞARALI Beyhan, Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi, S.5, Ankara,
1982
- KARAMAĞARALI Beyhan Ani Kazısı Buluntuları Anadolu’da Türk Devri Çini ve
YAZAR Turgut, Seramik Sanatı, İstanbul,2007.
- KARAMAĞARALI Nakış, Ahlat Sırlı Seramikleri, Anadolu’da Türk Devri Çini ve
Seramik Sanatı, İstanbul,2007.
- KEPÇE Sedef Çokay, “Tekirdağ Arkeoloji Müzesi’nden Bir Grup Pişmiş Toprak
Kandil”, Anadolu Araştırmaları, Tekirdağ, 2005
- KILIÇ Abdullah, Kayseri Gevher Nesibe Şifahanesi ve Tıp Medresesi 1206,
Medicalpark, 2007.
- KINAL Füzuzan, Eski Anadolu Tarihi, Ankara, 1962.
- KINAL Firuzan, “Kaunos Adak Lambaları”, Belleten, XXXIII, S: 130,
Ankara, 1969.
- KİRALI Süheyla, Aphrodisias Müzesinden Bir Grup Kandil, (Atatürk
Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji A.B.D.
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, 2016.
- KULAKOĞLU Fikri, “Orta Anadolu’da Eski Hitit Krallık Çağı
Seramiği”,(Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Arkeoloji ABD, Yayınlanmamış Doktora Tezi),
Ankara Üniversitesi, Ankara, 1997.
- Kuran’ı Kerim Meâli, Diyanet İşleri Başkanlığı, Yayını, Ankara, 2011.
- METİN Hüseyin, Kremna’dan İki Kandil Kalıbı Üzerine Gözlemler, SDÜ
Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Nisan
2013.
- NİŞANYAN Sevan “ Sözlere Soyağacı” Çağdas Türkçenin Etimolojik
Sözlüğü, 2009.

- Oliver WATSON, Ceramics From İslamic Lands, Kuwait Notional Museum, The Al-Sabah Collection, United Kingdom, 2004.
- ORAL M.Zeki, “Eşrefoğlu Camiine Ait Bir Kandil”, Belleten, C: 13, Sayı 89, Ankara, 1959,.
- ÖKSE Tuba, Önasya Arkeolojisi Seramik Terimleri, İstanbul, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 1999.
- ÖTÜKEN S.Yıldız, Aziz Nikola Kilisesi kazısı ve duvar resimlerini belgeleme koruma- onarım çalışmaları 2003, Anmed, 2004
- KARAKAYA Nilay, TÜRKER Ayşe Çaylak, ÖNEY Gönül, “ Türk Çini ve Seramik Sanatı’’. Başlangıcından Bugüne Türk Sanatı. Ed. Mehmet Önder, Ankara, 1993.
- ÖNEY Gönül, Anadolu Selçuklu Sanatı, Türkler Ansiklopedisi, İstanbul, 1976
- Bir Grup Selçuklu Seramiğinde İnsan Tasviri, Arkeoloji ve Sanat Dergisi, C:III, S.III, İstanbul, 1978
- Büyük Selçuklu Seramik Sanatında Resim Programı ve Gelişen Figür Üslubu, Sanat Tarihi Dergisi, S.XIII/1, Nisan, 62. 1978
- Erken Dönem Anadolu Türk-İslam Seramiği (12-13.Yüzyıl), Antika, S.27, İstanbul, 1987.
- Anadolu’da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, İstanbul, 2007
- ÇOBANLI Zehra, ÖRGEN Ezgi; Büyük Selçuklu Dönemi Turkuaz Sırlı Seramiklerin Özellikleri ve Turkuaz Sırlı Yeni Seramik Tasarımları, (Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2007
- ÖZDOĞAN Mehmet, “Çanak Çömlekle Neolitik Çağ’da Çiftçiliğe Dayalı Gerçek Köy Yaşantısı Tüm Sosyal Kurumlarıyla Şekillendi”, Arkeo Atlas, Sayı 1, 2002.
- ÖZGÜÇ Tahsin, Kültepe Kazısı, Ankara 1953.
- Demir Devrinde Kültepe ve Civarı, Ankara, 1971.

- ÖZGÜL Mehmet, Şanlıurfa Müzesi'nden Bir Grup Kandil, (Atatürk Üniversitesi, SBE. Arkeoloji ABD, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, 2012.
- ÖZTÜRK Nurettin, Kyzikos Kandilleri, (Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji A.B.D. Yayınlanmamış Doktora Tezi), Erzurum 2003, S., 24.
- PASİNLİ Alpay, Türk Çini ve Keramikleri, İstanbul, 1992.
- BALAMAN Saliha, 1988- 1998 Yılları Arasında Bulunan Knidos Kandilleri, (Yayınlanmamış Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2001.
- PASTUTMAZ Deniz, Bitlis Tarihi Mezarlıkları ve Mezar Taşları, Ankara, Başbakanlık Basımevi, 2001.
- PEKTAŞ Kadir, Lamps of the Roman Period First to Seventh Century After Christ, 1961.
- Perlzweig, "Lampen und Beleuchtung in der Antike", Antike Welt 17. Jahrgang, Heft 1, 1986.
- Radt Welt., Islamic Art & Visual Culture, Oxford 2011.
- Ruggles Fairchild , Çorum Şehri Mezar Taşları, (Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi ABD. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara, 2008.
- SEVİN Emine Nilüfer, "The Household Lamps of Palastine in New Testament Times", BibAr, 29. 1, 1966.
- SMİTH, "Kandil", Eczacıbası Sanat Ansiklopedisi, C: II, İstanbul, 1997.
- SOYSAL Mümtaz. Arkaik klasik ve Helenistik dönem kandilleri, yüksek lisans tezi, Çanakkale 2008.
- ŞAHİN KAN Gülseren, Troas Bölgesi Figürinleri (i.ö. 1375- i.ö. 395), (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 1999.
- TAVUKÇU Ali Yalçın, Parion Nekropolü 2005 Yılı Buluntuları, (Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi) Erzurum 2007.

- TAY Lokman, “Orta Çağ Taş İşçiliğinde Palmet Motifi:Kayseri Örneği”,Zeitschrift Für Die Welt der Türken, Journal of World of Türks, V:III,No, München/Germany 3, 2011,s.280.
- TUNÇEL Gül, Türk Sanatında Kuş Gövdesi Formunda Seramik Kaplar ve Fonksiyonları Üzerine, Ekev Akademi Dergisi Yıl: 15 Sayı: 48, Erzurum,(Yaz 2011).
- TURANI Adnan, Sanat Terimleri Sözlüğü, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2006.
- TULAY Ahmet Semih, “Kabalar Kurtarma Kazısı 1989”, I. Müze Kurtarma Kazıları Semineri, Ankara, 1990.
- TULUK GÜNAY Gamze İonya Bölgesi’nde Helenistik Dönem Kandilleri, İstanbul, 2003
- ULUÇAM Abdüsselam, Eski Erciş-Çelebibağı Mezarlığı ve Mezar Taşları, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 2000.
- UYSAL Zekiye, “Kubad-Abad Kazılarında Bulunan Cam Kandiller”, Konya Kitabı X, Konya, 2007,
- VARKIVANÇ Burhan, “Miniaturlampen Aus Dem Demeterbeiligtum İn Kaunos”, Adalya, No:III /, İstanbul, 1999.
- Walters, “Roman Lamps”, History of Ancient Pottery, Vol II,
- W. Held, Künstliche Beleuchtung und Architectur, Schriften des Seminars für Klassische Archaeologieder Freien Universität Berlin, Tübingen 1990,
- YILMAZ Güler, Hasankeyf Kazıları’nda Bulunan Seramik Kandiller, Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitü Dergisi, S:36, Erzurum, 2016, s.277
- YOSKA Erhan, Türkiye Selçuklularında 13.yy da tıbbi gelişmeler, Kayseri, 2005

KAYSERİ SELÇUKLU UYGARLIĞI MÜZESİ'NDEKİ KERAMİK KANDİLLER

ORJİNALLIK RAPORU

% 8 BENZERLİK ENDEKSİ	% 6 İNTERNET KAYNAKLARI	% 4 YAYINLAR	% ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ
---------------------------------	--------------------------------------	------------------------	-----------------------

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikerisim.deu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
2	YILMAZ, Güler. "HASANKEYF KAZILARINDA BULUNAN SERAMİK KANDİLLER", Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, 2016. Yayın	% 1
3	dergipark.ulakbim.gov.tr İnternet Kaynağı	<% 1
4	www.thecanonball.com İnternet Kaynağı	<% 1
5	www.txt66.com İnternet Kaynağı	<% 1
6	turuz.info İnternet Kaynağı	<% 1
7	FIRAT, Murat. "Aleksandreia Troas antik kenti 2013 yılı kazı çalışmaları sırasında bulunan kandiller", Süleyman Demirel Üniversitesi,	<% 1

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı: Tuğba BAĞBAŞI

Uyruğu: Türkiye (TC)

Doğum Tarihi ve Yeri: 27 Şubat 1994, Kayseri

Medeni Durumu: Bekâr

email: tugba.bgbs@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet
Yüksek Lisans	ERÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü	-
Lisans	ERÜ Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi	2016
Lise	Behice Yazgan Kız Anadolu Lisesi	2012

YABANCI DİL

İngilizce